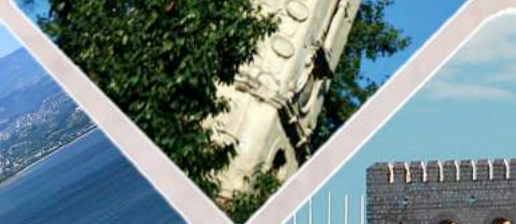
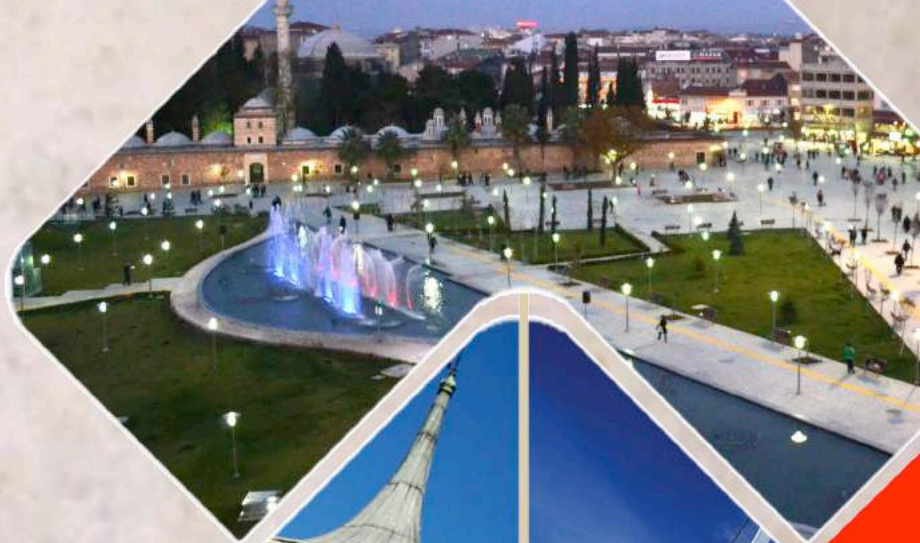

KOCAELİ
GEBZE
DARICA
DİLOVASI
ÇAYIROVA
Ansiklopedisi

Yayına Hazırlayan:
İSMAIL KAHRAMAN

Yayına Hazırlayan
İsmail Kahraman

Organizasyon
Yunus Kahraman
Emre Kahraman

Grafik Tasarım
Şengül Gecal

ISBN
978-605-61932-9-3

BASKI CİLT
Gebze Gazetecilik ve Matbaacılık tesisleri
S. Orhan Mah.1113 SK. No 13 Kat 2 Gebze/KOCAELİ
TEL-FAKS: 0262 646 03 03
www.gebzegazetesi.com – www.belgeselyayincilik.com
e-posta: belgeselyayincilik@gmail.com

YASAL UYARI: Bu kitap ve araştırma yazısının basım ve yayın hakkı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ve telif hakları yasasının ilgili maddeleri gereğince, Kültür Bakanlığı'nın 19551 numaralı yayıncı belgesi ile 1181 sayılı Eser Yapım Belgesine sahip, Belgesel Yayıncılık'a aittir. Belgesel Yayıncılık'tan yazılı izin almadan hiçbir surette kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, yazılı olarak veya internette yayımlanamaz. Elektronik ve DVD ortamında çoğaltılamaz. Kaynak gösterilerek kısmen alıntı yapılabilir.

İlim Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi (İKTAV) Kütüphanesinde
binlerce kitap ve belgesel kültürümüzün hizmetinde

İlim, Kültür ve Tarih Araştırmaları Vakfı (İKTAV)'nın
kültür hizmetlerine sponsor olarak katkıda bulunabilirsiniz.
İKTAV İletişim: www.belgeselyayincilik.com / belgeselyayincilik@gmail.com

Belgeseller
TV Programları
Tanıtım Filmleri
Kitaplar
Konferanslar
Sinevizyon Gösterileri

KÜLTÜR HİZMETLERİMİZDEN BAZILARI

**KAHRAMAN
MEDYA GRUP**
Kuruluş Tarihi 1982

Sultan Orhan Mahallesi 1113 Sok. No: 15 Gebze / KOCAELİ
Tel: 0 262 641 43 99 - 0 262 646 03 03 / Fax: 0 262 641 46 05
belgeselyayincilik@gmail.com / info@gebzegazetesi.com

Devri Alem
Belgesel TV Programı

**BELGESEL
YAYINCILIK**
www.belgeselyayincilik.com

Gebze
www.gebzegazetesi.com

**KOCAELİ
GEZE TV**
www.kocaeligebe.tv

İÇİNDEKİLER

Yayıncının Önsözü	4
Fihrist.....	8
1. BÖLÜM: KOCAELİ'DEN GEBZE, DARICA, DİLOVASI, ÇAYIROVA İLÇELERİNE.....	10
Evvel Zaman İçinde Kocaeli	11
28 Haziran Kurtuluş Günü	12
Atatürk Kocaeli'ye Geliyor	12
Doğu ve Batının Köprüsü	13
Kocaeli'nin en Kadim Toprağı İzmit	14
Hereke Halılarının Merkezi: Körfez	15
Çenesuyu'nun Vatanı: Derince	15
Mavi İle Yeşilin Zenginliği: Başiskele	16
Tabiat ve Tarihin Kesiştiği Nokta: Gebze	16
Gelenekten Geleceğe: Gölçük	17
Alternatif Turizmin Markası : Kartepe	17
Tatil ve Eğlence Parkı: Darica	18
El Değmemiş Sahiller: Kandıra	18
Sanayinin Kalbi: Dilovası	19
Pehlivanlar Şehri: Karamürsel	19
Geleceğin Kültür Merkezi: Çayırova	19
Vali Ercan Topaca'ya göre Kocaeli.....	20
Kocaeli İl Özel İdaresi'nin Vizyon ve misyonu	22
Kocaeli Valileri	23
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Tarihi	24
2. BÖLÜM: KOCAELİ'NİN İLÇELERİ (TÜRKÇE-İNGİLİZCE)	25
3. BÖLÜM: TARİHTEN GÜNÜMÜZE GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA, DİLOVASI.....	32
Gebze Bölgesinde İz Bırakanlar.....	35
Gebze Bölgesinin Coğrafyası	38
4. BÖLÜM: OSMANLIDAN CUMHURİYETE GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA, DİLOVASI.....	41
Gebze Bölgesinin Tarihçesi	41
İstanbul'un Fethinden Önce ve Sonra Gebze	45
Fatih Sultan Mehmed Han'ın İnsan Hakları Ahitnamesi	47
Fatih Sultan Mehmed Han'ın Açıklanamayan Sır Ölümü	48
Milli Mücadele Döneminde Gebze	50
Cumhuriyet Döneminde Gebze	53
Geçmişten Günümüze Gebze'nin İdari Yapısı	52
Gebze'de Nüfus	55
5. BÖLÜM: GEBZE'NİN MAHALLELERİ	59
Gebze'nin Mahalle Olan Köyleri	59
Gebze Sığırlık Merası Yörükleri	70
Yörük Çadırında Son Yörük Obası Belgesel Galası.....	73
6. BÖLÜM: GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA, DİLOVASI'NIN SOSYAL VE EKONOMİK TARİHİ...74	74
Cumhuriyet Döneminde Ekonomik Yapı.. ..	74
Günümüzde Tarım ve Hayvancılık	75
Gebze'de Sanayi	75
Gebze Bölgesinde Ticaret	77
Gebze'de Turizm	78
Gebze'de İdari Yapı	78
1950 Öncesi Kentleşme	79
1950'li Yıllar	79
1960'lı Yıllar	80
Gebze Bölgesinin Kentsel Kültür Bileşenleri	81
Gebze Belediyesinin Tarihçesi	82
Gebze Bölgesi'nin Kısa Tarihi.....	86
Türk Sanayi Tarihinde Kocaeli Bölgesinin Dünü, Bugünü ve Geleceği	90
7. BÖLÜM: GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA, DİLOVASI'NIN TARİH VE TURİZM DEĞERLERİ...94	94
8. BÖLÜM: GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI ULAŞIMDA DÜNYA ÜSSÜ OLUYOR.....	117

9. BÖLÜM: GEBZE, ÇAYIROVA, DİLOVASI'NDAKİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	
(Türkçe- İngilizce) :	127
10. BÖLÜM: GEBZE BÖLGESİNDE BİLİM VE TEKNOLOJİ	139
TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi	139
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE)	141
Türk Standartları Enstitüsü	142
Türkiye Sanayi ve Sevkiyat İdare Enstitüsü	142
Kocaeli Organize Sanayi Bölgeleri Hizmet Merkezi Müdürlüğü (KOSGEB)	143
GOSB TEKNOPARK	145
TÜBİTAK MAM TEKNOKENT	146
Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Bilişim Vadisi)	147
11. BÖLÜM : DARICA	150
Darica'nın İlk Kaymakamı Osman Ateş ile Devr-i Alem	150
Darica Belediyesi'nin Kuruluş Tarihi	151
Darica Adının Kaynağı	152
Osmanlı Döneminde Darica	152
Darica'da Nüfus	153
Darica'da Sivil Mimari	154
Darica'nın Tarihi Eserleri	154
DARICA BELGESELİ SENARYO METNİ	159
12. BÖLÜM: ÇAYIROVA	166
Çayirova Bölgesinin Kuruluş Tarihi	166
Cumhuriyetten Günümüze Gelişen ve Değişen Çayirova	167
Çayirova'nın Coğrafi Konumu	167
Çayirova'nın Nüfusu	168
Çayirova'nın Ekonomik Yapısı	168
Çayirova'da Tarım	170
Çayirova'nın Esnaf Yapısı	170
Çayirova'nın İdari Yapısı	171
Çayirova'da Eğitim	172
Çayirova'nın Mahalleleri	173
ÇAYIROVA BELGESELİ SENARYO METNİ	178
Çayirova Tarihine Yolculuk	178
Çayirova Fatih Osmangazi Döneminde Osmanlı	180
Çayirova'da İstanbul Fatih'i'nin Kader Anı	181
Adını Fatihle Dünyaya Duyuran Çayirova	182
Cazibe Merkezi Çayirova	183
Çayirova'nın İlçe Olma Miladı	184
13. BÖLÜM: DİLOVASI	189
Dilovası'nın Tarihi Sertüveni	189
Dilovası'nda Nüfus	189
Dilovası'nın İlk Kaymakamı Hasan Göç İle Dilovası'nda Devr-i Alem	190
Dilovası'nın İlk Kaymakamı Olmak Çok Farklı Bir Duygu	190
Dilovası'nı Tepeden Bakmak	190
Dilovası'nın 700 yıllık köyleri	191
Çerkeşli'den Doğan Dilovası İlçesi	192
Demirciler mi, Gemiciler mi?	192
Sultan Orhan Vakfı Seküli Köyü'nden Köşeler'e	192
Devr-i Alem Kameralı Tepecik'te	192
Dilovası İlçesinin Köy, Kasaba ve Mahalleleri	193
Dilovası İlçesine Bağlı Köyler	194
Dilovası İlçesine Bağlı Mahalleler	198
Tavşancılı'nın Yiğidi Yahya Kaptan	199
Yolların Kavşak Noktası Dilovası	199
Dilovası İlçesinden 1. Cihan Harbi'ndeki Şehitlerimiz	202
DİLOVASI BELGESELİ SENARYO METNİ	204
Kahraman Ticaretten Kahraman Grup'a	216
Devr-i Alem Belgeselleri	222

1. BÖLÜM

KOCAELİ'DEN GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI İLÇELERİNE

Kocaeli bölgesi İstanbul'dan sonra ekonomik güç bakımından Türkiye'nin ikinci büyük ili. Son idari taksimde Kocaeli ilinin tüm sınırları büyükşehir kapsamına alınarak on iki ilçeye ayrıldı. Bu ilçeler: İzmit, Başiskele, Kartepe, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Derince, Körfez, Dilovası, Gebze, Darıca, Çayırova. Biz bu kitabımızda bu idari taksimde Gebze bölgesi olarak dört ilçeye ayrılan Gebze, Darıca, Dilovası ve Çayırova'yı sizlere tanıttacağız.

Kökleri tarihin derinliklerine uzanan koca çınarım... Tarihte nice medeniyetlerin gelip geçtiği uzun bir yolum ben. Karış karış, taşına toprağına vurgun olduğumuz güzel vatan Anadolu'yum. İmparatorluklar şehri İstanbul'un Anadolu'ya açılan kapısıyım.

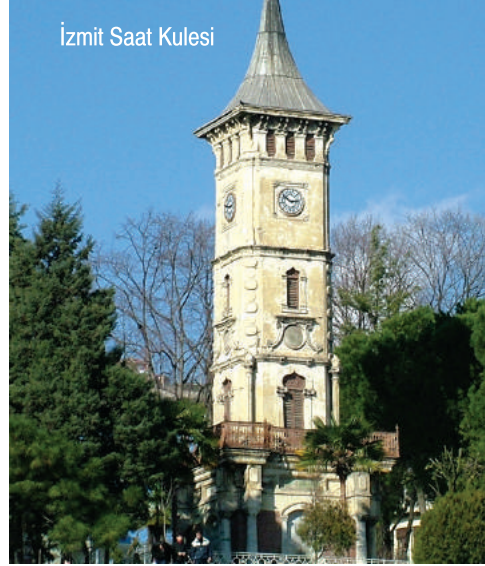
Bin yılları, beş bin yılları devire devire bugüne gelmiş bir medeniyetler beşiğiğim. Her adımında tarih, her köşemde geçmişten izler taşıyorum. Tabii güzelliklerin yurduyım. Her an yeniden keşfedilmeye hazır, Marmara'da ışıltı parlayan bir yıldızım ben...

Doğu-Batı arasında bir köprüyüm ben. Göç yoluyum... İpek yollarının birleşme noktasıyım. Göçmenlerin yurt, yuva kurduğu yerim.

Ben Selçuklu'yum... Osmanlı'nın ilk sancak merkeziyim. Türkiye'nin "Cumhuriyet" oluşunu dünyaya duyurduğu yerim. Adım ne olursa olsun, binlerce yılın kültürlerinin birikimiğim ben.

Ben, şifalı Çenedağı Suyu'nun membaı De-

İzmit Saat Kulesi

rince'yim. İpek halı ve rafineri merkezi Körfez, pehlivanlar diyarı Karamürsel, donanma şehri Gölcük'üm. Tarım ve turizm merkezi Kandıra, sanayi ve teknoloji bölgesi Gebze'yim. Dağ ve yayla turizminin adresi Kartepe ve Karşıyaka'yım. Organize Sanayi Bölgesi Dilovası, geleceğin kongre ve ticaret merkezi Çayırova'yım. Ben, kültür ve turizm bölgesi Darıca'yım. Ben asırların eskitemediği İzmit'im... Adını Akça Koca Gazi'den alan sanayi, bilim, kültür ve turizmde marka şehir KOCAELİ'yim.

Seka Park

Gayret ve Hızır Reis Müze Gemileri

Evvel Zaman İçinde Kocaeli

Kocaeli, Türkiye'nin batıdan doğuya açılan ilk ka-
pısıdır. Tarihi eserleri, doyumsuz tabii güzellikleri, plaj-
ları, yaylaları, bilim ve teknoloji merkezleriyle önemli bir
kültür şehrimizdir.

Marmara Bölgesi'nin doğusunda, Asya-Avrupa
arasında uzanan kara ve demiryolları üzerinde yer alan
şehir, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk sanayi tarihinde
de önemli bir yere sahiptir. Osmanlı'nın denizle tanış-
tığı yer olan Kocaeli'de ilk donanmamız ve ilk tersane-
miz kurulmuştur.

Tarihi kaynaklara göre "Bitinya" ismi verilen bu
yöre den Frikyalılar, Megaralılar geçmiştir; M.Ö. 337-357
yılları arasında Bitinya Krallığı'nın merkezi, M.Ö. 74
yılında ise Roma'nın eyalet merkezi olmuştur. Şehir,
1078'de Anadolu Selçukluları'na teslim eder kendini;
ardından Orhan Gazi zamanında ileride adını alacağı
Akçça Koca tarafından Osmanlı topraklarına katılır.

Osmanlı'nın başkenti İstanbul ile Anadolu arasın-
da köprü görevini üstlenir asırlarca. Orhan Gazi döne-
minde ilk Kaptan-ı Derya Karamürsel Alp tarafından
Karamürsel kıyılarında ilk donanmamızın kuruluşuna,
ilk tersanelerimizin açılışına şahitlik eder.

Rumeli Fatihi Şehzade Süleyman Paşa, 1337
yılında Kocaeli'nin ilk sancakbeyi olur. Bu dönemden
sonra şehir, önemli bir merkez haline gelir ve köprü,
çeşme, mektep, medrese, han, hamam, camii ve sa-
raylarla süslenir.

Şüphesiz, Kocaeli de sıkıntılı ve kara günler ya-
şamıştır. Tarih boyunca savaşlar, yangınlar, depremler
görmüş; kullerinden doğarak yeniden mamur hale gel-
miştir. Düşkünlere kucak, mazumlara barınak, göç-
menlere vatan, sürgüne uğrayanlara sığınak olmuştur.
Nitekim 93 Harbi'nde, Balkan ve Kafkas Harbi'nde
Rumeli'den sürülen binlerce aile Kocaeli bölgesine
yerleştirilmiştir.

Karadeniz'de Rus işgali sırasında zulümden ka-
çan on binlerce Karadenizli, bu bölgeyi yurt edinmiştir.
Bu vesileyi işgallerde ve göç yollarında kaybolan bin-
lerce insanımızı rahmet ve şükranla anıyoruz.

Kocaelililer Balkanlar'da, Çanakale'de, Yemen'de,
Kafkasya'da yiğitçe savaşırken gözü yaşlı analar, bağı
yanık eşler ve öksüz çocuklar yıllarca şehit haberi, gazi
yolu gözledi. Yedi düvele karşı yapılan Birinci Dünya
Savaşı'nda Kocaeli de bu vatan uğruna binlerce genci-
ni şehit verecekti.

Kurtuluş Savaşı henüz başlamamıştı. Şehir, 19-
18'de önce İngilizler, ardından 1920'de Yunanlıların
işgaline uğradı. İşgalcilerle işbirliği yapan yağmacılar
durmak bilmemişti. Savunmasız ve suçsuz insanlara
zulmedilmiş; Gölcük, Karamürsel, Gebze ve Körfez
ilçelerinde savunmasız yüzlerce kişi camilere dol-
durulup diri diri yakılmıştı. Tarihe geçen bu zulümleri
yazmamak, gelecekte nesillere anlatmamak, bu vatana
yapılacak en büyük ihanet olur. Maalesef, kaç şehit ve
esir verildiğinden dahi haberimiz yok...

Geçmişimizi iyi anlamak ve geleceğe bilinçli olarak
ilerlemek için kültür ve tarih bilincine sahip olmalıyız.

Şairimiz Orhan Şaik Gökay, vatan aşkını mısrala-
ra ve gönüllere şöyle dökmüş:

*"Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıraadağlar gibi duranlarındır!
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir!
Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp, köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından,
Alnına ışıklar vuranlarındır!
Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan sel gibi coşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır!"*

28 Haziran Kurtuluş Günü

Kocaeli, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anadolu'da başlattığı Kurtuluş Savaşı ile 28 Haziran 1921'de işgalden kurtulmuştu. 11 Şubat 1922'de İzmit Sancağı, Kocaeli Sancağı oldu. Kurtuluşu hatırlamak için şehrimizde her yıl 28 Haziran'da, şenlikler düzenleniyor, bu vatan için mücadele edenler ve şehitlerimiz rahmet ve şükranla anılıyor.

Milli Savunma Bakanlığı'nın resmi kayıtlarına göre Kocaeli; Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, Kore Savaşı ve Kıbrıs Barış Harekâtı gibi savaşlarda 1377 şehit verdi. Ancak bu sayıya esir kamplarında tutsak olanlar, kaybolanlar ve hastalıktan ölenler dâhil değil. Bugün Kocaeli'de bulunan dokuz şehitlik, bir şeref nişanesi olarak şehri süslemektedir. Bunlardan, Kocaeli Şehitliği, Terör Şehitleri Anıtı, Gebze Şehitliği, Şehit Yahya Kaptan Anıt Mezarı ve İstiklal Harbi Şehitliği önemli şehitliklerdendir. Şehitlerimizi ziyaret edip ruhlarına Fatiha okuduktan sonra Kocaeli'ndeki kültür gezimize başlıyoruz.

Atatürk Kocaeli'ye Geliyor

Savaşın sona ermesinden sonra Gazi Mustafa Kemal Paşa, İzmit'i ziyaret etti. 13 Haziran 1922 günü Kocaeli Sancağı'na gelen Başkumandan, önce Adapazarı'nda çeşitli ziyaretlerde bulundu. Daha sonra ise, 17 Haziran günü öğleden sonra binlerce kişi tarafından İzmit'e uğurlandı. İzmit istasyonunda kendisini askeri ve mülki erkânın da aralarında bulunduğu coşkulu bir kalabalık karşıladı.

16 Ocak 1923 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk ilk basın toplantısını İzmit'te düzenleyerek Cumhuriyet'in ilanı ile ilgili önemli açıklamalar yaptı.

20 Nisan 1924 tarihinde Kocaeli il, İzmit ise il merkezi oldu. İzmit Belediyesi 1993 yılının Eylül ayında Bekirpaşa ve Saraybahçe alt kademe belediyelerini de içine alarak Büyükşehir Belediyesi statüsüne kavuştu.

Trakya ve İstanbul'u Anadolu'ya bağlayan topraklar üzerinde bulunan Kocaeli'nde demiryolunun önemi de çok büyük. İzmit-İstanbul arasındaki demiryolu 1873'te ulaşımına açıldı. Bu hat aynı zamanda Bağdat Demiryolu'nun ilk bölümünü oluşturmaktaydı. Bu ilk bölümden sonra 1889'da İzmit-Ankara Demiryolu'nun inşası başladı ve üç yılda tamamlandı. İzmit, Berlin-Bağdat ve İstanbul-Hicaz Demiryolu ulaşımında önemini ise tarih boyu hep korudu.

Doğu ve Batının Köprüsü

Kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımıyla Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından birisidir Kocaeli. Marmara Bölgesi'nin Çatalca - Kocaeli Bölümü'nde bulunan Kocaeli bölgesi bir zamanlar birkaç yerleşim yeri, binlerle ifade edilen nüfus sahibi iken; şu an İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası olmak üzere 12 ayrı yerleşim yerine ve milyonlara varan bir nüfusa dönüşmüştür.

Ülkemizde doğu ile batının, Anadolu ile İstanbul'un arasında köprü görevi gören ilimiz Kocaeli'yi şöyle bir gezmeye ve daha yakından tanımaya ne dersiniz?

TEM otoyoluyla İstanbul-Ankara arası yolculuk yapanlar, bu topraklardan geçmek zorunda olanlar, ne yazık ki biraz iç kısımlarda kalan, tarihi ve tabii güzelliklerden habersiz geçip gitmektedirler. Bu yol üzerinden yolculuk yapanlar ne Pembe Köşk'ü, ne Kartepe Kayak Merkezi'ni, ne Balıkayalar Tabiat Parkı'nı, ne de Saat Kulesi'ni görebilirler. Tüm bu güzelliklerin olduğunu bilseler, zaten şehre uğramadan kesinlikle geçemezler...

Tarih, kültür ve tabiat güzellikleriyle dikkat çeken Kocaeli, seyyahların "orman denizi" diye adlandırdıkları; dolayısıyla sulak alanın fazla, yeşilliklerin hâkim olduğu bir şehirdir. Bereketli toprakları sulayan nehirlerin bir kısmı Karadeniz'e, bir kısmı Marmara'ya dökülüyor. Tabii ki, Kocaeli Yarımadası'nda uzanan dağların sırtı İzmit Körfezi ve Marmara'ya daha yakın olduğu için, Karadeniz'e dökülen akarsular daha uzundur. En uzun nehri 71 km uzunluğunda olan ve Gebze'den doğup İstanbul Boğazı'nın girişinde Karadeniz'e dökülen Riva (Çayağzı) Deresi'dir. 43 km uzunluğundaki Yulaflı Deresi'nin üzerinde bulunan Darlık Barajı ise İstanbul'un en önemli su kaynaklarından birisidir.

Özellikle Karadeniz kıyılarının el değmemiş plajları, mavi ve yeşilin eşsiz birlikteliği dikkat çeker. İzmit'ten günübirlik gidebilenler için Kerpe, Kefken, Cebeci ve Sarısu doğal güzelliğın henüz bozulmadığı yerlerdendir.

Zengin balık çeşidi, çam ormanlarının tertemiz havası ve doğal plajlarıyla Kerpe, adeta bir tutku beldesidir. Kandıra'ya 20 km uzaklıktaki Kefken ise, kıyı yerleşimleri içinde en gelişmiş olanıdır.

Başiskele

Kefken adasında tabiatla iç içe sayısız koylar, tatilcilerin uğrak yerlerindendir.

Cebeci ise, özellikle "grup vakti" kendisini görmeye gelen ziyaretçilere eşsiz güzellikler sunmaktadır. Sarısu, 1 km uzunluğundaki kumsalı ve masmavi deniziyle ziyaretçilerine güzelliğini cömertçe sergiler.

Kocaeli il sınırları içinde yer alan Sapanca ve Hersek Gölleri ise çarpıcı bir güzelliğe sahiptir. Şehrin batı bölümünde bulunan ve 7 km'si Kocaeli sınırları içerisinde kalan Sapanca Gölü'nün yüzölçümü 47 km²'dir. Göl, şehir içinden olduğu kadar şehir dışından da rahat bir nefes almak isteyenlerin uğrak yerlerinden biridir. Diğer önemli gölleri ise şehrin su ihtiyacını sağlayan Kirazdere ve Yuvacık barajlarının ardındaki yapay göllerdir.

Yorgunluğunuzu üzerinizden atmak için Maşukiye'den Kartepe'ye çıkmanız yeterli olacaktır. Ayrıca buradan İzmit'i ve Sapanca'yı seyretmenin keyfine doyum olmaz.

Sonuç olarak, bir zamanlar Hendek'ten Şile'ye, İzmit'ten Tuzla'ya ulaşan geniş sınırlara sahip olan Kocaeli toprakları zamanla küçülse de uluslararası bir sanayi, ticaret ve turizm merkezi olma özelliğini korumaktadır.

Sanayi, ticaret, teknoloji, kültür, sanat ve turizmde marka şehir Kocaeli'de "Devr-i Âlem" diyor, güzel şehrimizi adım adım gezmeye devam ediyoruz. isterseniz, Kocaeli'nin ilçelerine tek tek misafir olalım, ilçeleri daha yakından tanıyalım. Yolculuğumuza önce merkez ilçemiz olan İzmit'ten başlıyoruz...

İzmit Yürüyüş Yolu

Kocaeli Saat Kulesi

Kocaeli'nin En Kadim Toprağı: İzmit

İzmit, Orhan Veli'yi bile derinden etkilemiştir. Ünlü şair onun için mısralar sayıklayıp durmuştur:

*İzmit sokakları yaprak içindeydi
Başımda unutamadığım şehrin havası
Dilimde hep oraların şarkıları
Ellerim ceplerimde
Bir aşağı, bir yukarı
Sonbahar*

İzmit, tarihi en eski şehirlerimizden biri olarak geçmişin tüm kültürlerini kucaklar. Şehirdeki yerleşimin geçmişi, 2.250 yıl öncesine kadar dayanıyor. Doğu ve batı arasında adeta bir köprü vazifesi gören şehir, gün gelmiş Astakos, gün gelmiş Nikomedia adını almış. Zaman akıp gitmiş, İznikumid ve İznikmid adlarını taşımış. Nice depremlere ve savaşların içinden binlerce yılın kültür ve medeniyetini taşımayı başarmış.

İzmit sahilleri ilk donanmamızın ve ilk tersanemizin kurulduğu yerdir. Tarihi Nikomedia Uygarlığı'ndan, cihan hâkimi Osmanlı'ya değin bu bölgede nice medeniyetler kurulup, nice kültürler yaşamış...

İzmit'ten TEM Otoyolu, D-100 Karayolu, demiryolu ve denizyolu ulaşımıyla Türkiye'nin her yerine gitmek mümkün. Marmara bölgesinin ikinci büyük şehri Bursa'nın İstanbul'la arasındaki bağlantı da İzmit üzerinden sağlanıyor. Bununla birlikte Karamürsel-Hereke arasında ve Gebze, Eskişehir-Yalova arasında vapur seferleri yapılmakta.

500 bini geçen nüfusu ve uluslararası düzeyde üretim yapan büyük sanayi kuruluşları yanı sıra kültür, turizm, sanat ve ticaret sahalarında Kocaeli'yi ön sıralara taşıyan bir ilçemizdir İzmit. Doyum olmaz tabii güzellikleri, büyük alışveriş merkezleri, olimpik buz pateni salonu, fuarları, korulukları ve nitelikli turizm tesisleri ile İstanbul'un arka bahçesi konumunda. İlçeye özgü bir tatlı olan pişmaniyesi ile de dünya çapında bir üne sahip. İzmit'in meşhur pişmaniyesinin tadına bakarak yolculuğumuza Derince ile devam ediyoruz...

Hereke Halılarının Merkezi: KÖRFEZ

İzmit'in batı sahilinde ve 20 km kadar uzaklıkta. TEM otobüsü, D-100 karayolu, demiryolu ve denizyolu ulaşımıyla misafirlerine her zaman kapısı açıktır.

Türkiye sanayisinin en önemli atar damarları her ne kadar bu ilçemizde olsa da burası Hereke ipek halıları ile dünyaya ün yapmış bir yöredir. TBMM Milli Saraylar Hereke Halı İpekli Dokuma Fabrikası bu beldemizdedir.

Hereke sahilindeki Kaiser Wilhelm Köşkü, İstanbul'daki Yıldız Sarayı'nın adeta bir maketi gibidir. Alman İmparatoru Wilhelm Kaiser'in, 1884 yılında Türkiye'ye yaptığı gezi sırasında dinlenmesi için inşa edilmiş köşk ilk günkü çizgilerini ve güzelliğini koruyor.

Kaiser Wilhelm Köşkü'nün hemen arkasında Osmanlılar döneminde kurulan halı ve kumaş fabrikası bulunuyor. Osmanlılar döneminde kurulan bu fabrika 1843 yılından günümüze kadar geçen bir asır içinde ürettiği ipek ve yünlü halıları ile dünya halıcılık literatürüne girmeyi başarmış. Bugün eskisi gibi olmasa da, Hereke ipek halıları, Türk halıcılığının yüz akı olarak dünya genelinde kabul görüyor.

Körfez sahilinde çay bahçeleri, tütün çiftliği, oto yarışı pisti, 3 km'lik kıyı bandı ve 5000 kişilik amfi tiyatro Körfez'e değer katıyor.

**Çenesuyu'nun
Vatani: DERİNCE**

Osmanlı devrinde Çınar Çayırı/Çınarlı Köyü olarak da anılan ilçe hızla gelişen sanayileşmenin etkisiyle yoğun göç almış. 2000 yılında ilçe olan Derince'nin nüfusu 120 bin civarında.

İstanbul ile Anadolu'yu bağlayan yollar üzerinde olması ve Marmara Denizi'nde boğazların trafik ve navlun yükünü hafifletmesi dolayısıyla Derince Limanı; çok etkin dağıtıcı-toplayıcı Ro-Ro seferlerini yürütüyor.

Kocaeli'nin sanayi özelliklerini bünyesinde barındıran Derince, eskimeyen lezzeti olan Çenesuyu ile her yaşta insanda hayranlık uyandıran Harikalar Sahili ve alışveriş merkezleri ile şirin bir ilçemiz.

Mavi ile Yeşilin Zenginliği:

BAŞİSKELE

Başiskele, Kocaeli'nin güney-doğu-sunda, mavi ile yeşilin kol kola gezdiği, eski yerleşim birimlerini ve tarihi yapıları barındıran şirin bir ilçemiz. Burası, Yuvacık Barajı'nın çevresiyle oluşturduğu doğal güzellikleri sahiplenmesinin yanında, yaylaları, dağ yürüyüşü, kamp imkânı, restoranları, turizm tesisleri ve zengin florası ile adeta bir turizm cennetidir.

6 km'lik kanyon ve 1.600 hektarlık flora ve fauna zenginliğiyle Beşkayalar Tabiat Parkı ilçeye değer katıyor.

Tabiat ve Tarihin Kesiştiği Nokta: GEBZE

Gebze, yayla görünümünde geniş bir tepe üzerine kurululu. İzmit-İstanbul karayolu üzerindeki ilçe İstanbul'la sınır komşusu. İstanbul'a 49, İzmit'e 51 km uzaklıkta.

D-100 karayolu ve otobanı, sahilindeki limanları, körfez geçiş köprüsü, feribotları, Gebze-Şile yolu, Kurtköy Havalimanı ile Gebze, ekonominin ana merkezlerinden birisi.

Tarih boyunca, İpek Yolu kollarının birleşme noktası olan bölge, bugün sanayi ve ticaret hayatını canlı tutuyor. Büyük sanayi kuruluşlarının yanında, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK-MAM) ve Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE) gibi önemli kurumlarının yere aldığı ilçenin nüfusu 500 bini aşmış durumda.

Diğer ilçelerimizde olduğu gibi Gebze'de de Kartacalı Komutan Hannibal'ın mezarı, Arkeolog-Ressam Osman Hamdi Bey'in müze evi, Mimar Sinan eseri Çoban Mustafa Paşa Külliyesi gibi önemli tarihi eserler bulunuyor. Ballıkayalar Tabiat Parkı, Gaziler ve Düzmeşe orman içi dinlenme yerleri ilçeye nefes aldırarak tabiat harikalarından bazılarını. Özellikle Tavşanlı Köyü yakınındaki Ballıkayalar Tabiat Parkı dağcılığa meraklı olanlar, kamp, dağ yürüyüşü ve günün birlik geziciler için ideal.

Gebze üzüm bağları, meyve bahçeleri ve enginar tarlaları ile de ünlüdür. Kuzu dolması ve koyun yoğurdu dillere destan... Gebze'nin meyveleri de, asırlarca Osmanlı saraylarında padişah sofralarını süslemiş.

Gebze yetişmiş insan gücü, organize sanayi bölgeleri, havalimanı, bilimsel ve teknik araştırma kuruluşlarıyla sanayi, ticaret ve bilişimin merkezi olma yolunda hızla ilerliyor.

Gelenekten Geleceğe: GÖLCÜK

Kocaeli'nin önemli ilçelerinden biri de ızmit'e 16 km uzaklıkta, ızmit Körfezi'nin güney sahilinde, Samanlı Dağları'nın eteğinde yer alan Gölcük'tür. Cumhuriyet'in ilk yıllarında kurulan Askeri Tersane, ilçenin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Gölcük Donanma Komutanlığı, Türk denizciliğinin ana üssüdür.

Gölcük, tersanesi ve donanması, kültür merkezi, eski köy evleri, ormanları, alabalık tesisleri, mesire alanları, Değirmendere Fındığı, İhsaniye Elması ile Kocaeli'nin kültür hazinesi ilçelerinden biridir.

Doğal güzelliği, yeşil dağları ve pırıl pırıl akan dereleri ile gönüllerde taht kuran Gölcük'ün tarihinde çok üzüntülü dönemler de yaşandı. Gölcük açıklarında fırtına sonucu batan Üsküdar Vapuru faciasında, yüzlerce Gölcüklü körfezin karanlık sularına gömülmüştü.

Asrımızın en büyük deprem felaketi de Gölcük'te yaşanmıştı. Merkez üssü Gölcük olan 17 Ağustos 1999 Depremi'nde, Düzce'den İstanbul'a kadar olan bölgede binlerce vatandaşımızın hayatını kaybetmiş, kat kat fazla sayıda insan da bedenlen veya ruhen zarar görerek hayatlarına devam ediyor. Kocaeli bölgesinde birçok yerin haritası değişti, on binlerce ev ve işyeri yıkıldı. Bu afet, depreme karşı önlem alınmasının gerekliliğini tüm Türkiye'ye hatırlattı.

Gölcük ilçesi deprem yaralarını kısa zamanda sarmayı başardı ve gelişimini sürdürmeye devam ediyor. Üsküdar Vapuru faciasında ve Gölcük depreminde hayatlarını kaybedenleri rahmetle anıyoruz.

Alternatif Turizmin Markası: KARTEPE

Kocaeli'nin güneydoğusunda, her ilçemiz gibi sanayi kuruluşlarının yoğunlukta olduğu bir ilçemiz Kartepe (Keltepe).Sapanca Gölü manzarası, temiz havası ve yemyeşil bitki örtüsü ile turizmde cazibe merkezi.

Her türlü kış ve doğa turizmine uygun olanakları bulunan Kartepe'de Kuzu Yaylası ve Maşukiye akla gelen ilk dinlenme yerleri. Tabiatın bin bir çeşit yeşilliği, eşsiz manzarasıyla her mevsim doludur Kuzu Yaylası. Burası, diğer kayak merkezlerinden farklı olarak denize daha yakındır. Kartepe; kayak merkezi, turizm tesisleri, yaylaları, seraları, dağ yürüyüşü alanları, mağaraları, şelaleleri, kanyonu ve alternatif turizm çeşitlerine imkân sunan eşsiz tabiat güzelliklerine sahiptir.

Tatil ve Eğlence Parkı:

DARICA

Darıca, eski bir liman kasabasıdır. D-100 karayolu, demiryolu ve deniz ulaşımı ilçeye canlılık katıyor. Darıca'da, yerleşim alanlarının yoğunluğunun yanında, muhteşem doğa güzellikleriyle insanların dinleneceği mekânlar hiç de az değil. Bölgede özel ve kamu kuruluşlarına ait kamp, otel ve tatil köyleri bulunuyor. Yerli ve yabancı ziyaretçilerin uğrak noktası ve dünyada eşine az rastlanan bir park olan Darıca Kuş Cenneti ve Temalı Park ilçeye ayrı bir değer katıyor.

Darıca Kuş Cenneti'nin civıltılarını geride bırakıp, Kocaeli'nde tarih ve kültür gezimize devam ediyoruz...

Bir bahar günü Kandıra'ya yolunuz düşerse İzmit-Kandıra otoyolu etrafında masmavi keten tarlalarını görebilir, özlenen mavilikleri daha Karadeniz sahillerine ulaşmadan seyredebilirsiniz...

Kandıra, Kocaeli'nin Karadeniz sahilinde yer alan tek ilçesidir. İzmit'e 45 km uzaklıkta bulunan beldemiz, kuzeyde Karadeniz'in engin sularına yaslanırken, iç kesimlerde de kırsal iklimin özelliklerini taşır. Batı sınırında İstanbul'un Şile ilçesine bağlı Ağva kasabası ile komşu olan ilçenin güney sınırlarında birbirinden zengin gelenekleri yaşatmaya devam eden köyler yer alır. İlçe nüfusu Gölcük gibi 50 bin civarındadır.

Kandıra, tabiat harikası sahilleri, tertemiz kumsalı ve deniziyle yaz aylarında turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı bir belde. Özellikle Kerpe ve Kefken sahilleri denizi, kumsalı ve çam ormanlarıyla turistlerin vazgeçemediği mekânlar.

Yöreye özgü Kandıra bezi köy evlerindeki dokuma tezgâhlarında dokunup, eski Türk motifleriyle işlenerek alıcılarının beğenilerine sunuluyor. Hindisi, peyniri ve yoğurdu ile haklı bir üne kavuşan Kandıra, meşhur süsleme taşlarıyla da çok iyi tanınmaktadır.

Kandıra; denizi, doğal güzellikleri, otel ve motelleriyle turistik bir cazibe merkezi olmasının yanında Kocaeli için de özel bir öneme sahip. Kocaeli Yarımadası'nın fatihi ve Kocaeli'ne adını veren Akça Koca'nın anıt mezarı, Babadağ Tepesi'nde bulunuyor.

Sanayinin Kalbi: DİLOVASI

Dilovası, İzmit Körfezi şeridi ile İstanbul-Ankara karayolu üzerinde yer alan ve hızla gelişmekte olan bir yerleşim yeri. Üç tepe arasında oluşan bir ovada yer alan Dilovası, ismini bu ovadan alıyor. Otoban ve E-5 karayolunun Dilovası'nın içinden geçmesi, buradaki endüstrinin hızla gelişmesine katkıda bulunmuş.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının üretim yaptığı Dilovası'na girerken sizi tarihi köprü karşılar. Mimar Sinan tarafından yapılan bu muhteşem taş köprü yaya trafiğine açıktır.

Dilovası Anadolu'nun İstanbul'a, dolayısıyla Balkanlar ve Avrupa'ya bağlantısı olan liman, havalimanı, demiryolları ve karayolları üzerinde bulunması sebebiyle sanayi kuruluşlarının üsü, tarihi kültürü ve sahili ile bir bütünlük içindedir. Sivil mimari yapıları ile de dikkat çeken beldede ayrıca, Milli Mücadele yıllarının meşhur isimlerinden Yahya Kaptan'ın anıt mezarı bulunuyor.

Çayırova'da gece manzarası

Pehlivanlar Şehri:

KARAMÜRSEL

İzmit Körfezi'nin güney kıyısında, İzmit - Yalova kıyı yolu üzerinde kurulmuş bir ilçedir Karamürsel. Osmanlı Devleti'nin ilk kaptan-ı deryası olan Karamürsel Bey'in anıt mezarı buradadır. İzmit'e 35 km uzaklıkta bulunan Karamürsel sahildeki çay bahçeleri, yürüyüş alanları, restoranları, mesire alanları ve "Karamürsel Sepeti"yle meşhurdur. Kocaeli'nin her ilçesi ayrı bir özelliğiyle ön plandadır. Karamürsel de sera çiçekçiliğinde büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Karamürsel, tarihi geçmişi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra, ata sporumuz güreşte haklı bir üne sahiptir. Karamürsel'in güzel havası ve suyu, dünyaca ünlü güreşçilerimizin yetişmesini sağlamıştır. Gazanfer Bilge ve Ahmet Taşçı gibi birçok güreşçimizi yetiştiren Karamürsel, güreşte dünyayı dize getirmiştir.

Geleceğin Kültür

Merkezi: ÇAYIROVA

Çayırova, İzmit Körfezi'nin kuzeybatısında, D-100 karayolu ve TEM otoyolu arasında bulunuyor. Sanayileşme ve organize sanayi bölgelerine yakınlığı sebebiyle en fazla göç alan ilçelerimizdendir. Eğitim ve sağlık kurumları, kültür ve sanat etkinlikleriyle günden güne gelişmektedir.

İzmit Büyükşehir Belediyesi'nden Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne

KOCELİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN TARİHİ

İzmit ve civarında tarih öncesi çağlardan yaklaşık olarak M.Ö 3000 yılından itibaren insanların yaşamakta olduğu, yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti döneminde 1868'de taşrada da belediye kurulması için talimat verildi.6 Ekim 1868 tarihli Belediye Nizamnamesi ile yerel yönetimlerde batı ölçülerinde yeniden yapılanmaya girilmiş ve günümüz belediye sisteminin temelleri atılmıştır. 1876'da Teşkilatı Esasiye Kanunu,1877'de Dersaadet Belediye Kanunu ve Vilayet Belediye Kanunu kabul edildi.1912'de belediye şubeleri ve Şehremaneti Meclisi yerine bir "Encümen" kuruldu.

1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir kent olur. İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunan kuvvetlerinin işgalinde kalan şehir 28 Haziran 1921'de kurtarılmış, Cumhuriyet'in ilanından sonra Kocaeli Vilayeti'nin merkezi olmuştur. 1871 yılında yapılan ilk belediye seçimlerinde İzmit'te şehir ve kasabada yaşayanlara hizmet vermek üzere bir başkan, bir muavin ve altı üyeden oluşan meclisi oluşturulmuştu. 1930 senesinde çıkarılan 1580 sayılı Kanun ile Cumhuriyet belediyecliliğinin temeli atıldı.

1984'te çıkarılan kanunla metropoliten kentlerin yönetimi için Büyükşehir Belediyeleri kuruldu. İmar planlama konusunda belediyeler tek başına yetkili kılındı ve belediye gelirleri artırılarak güçlendirildi. Daha sonra Kocaeli'nin merkez ilçesi olan ve aynı adı taşıyan İzmit, Kocaeli'nin daha sonra bütün sınırlarının merkez kabul edilmesiyle birlikte vilayet merkezi özelliğini hukuken kaybetmiştir. Büyük sanayi kuruluşlarının ve alışveriş merkezlerinin bulunduğu İzmit, sanayi şehri olarak tanınmasının yanı sıra kültür, sanat ve eğitim merkezi olma yolunda ciddi atılımlar yapan bir şehir haline gelmiştir.1993 yılında, ülkemizde sekiz büyükşehir belediyesi daha kurulmuştur. Bunlar; Antalya, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Mersin, İzmit, Samsun ve Şanlıurfa'dır. Ancak bu defa

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi daha önce Bakanlar Kurulu kararı ile İzmit Büyükşehir Belediyesi olarak kurulmuştu. Dönemin İzmit Büyükşehir Belediye Başkanı Sefa Sirmen'in bölge idare mahkemesine dava açmasıyla karar iptal edilmişti. Daha sonra yasa ile Kocaeli'nin tüm sınırlarını içine alan Kocaeli Büyükşehir Belediyesi kurulmuş. İbrahim Karaosmanoğlu da Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin ilk büyükşehir belediye başkanı olmuştur

farklı bir uygulama yapıldı ve 505 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Büyükşehirlerde, ilçe belediyesi yerine, birinci kademe belediyesi kurularak ilçe kuruluşu 2008 yılına kadar ertelendi. Bu şekilde kurulan Büyükşehir içi ilk kademe belediyelerinin sayısı Antalya, Diyarbakır, Mersin ve İzmit'te 3; Eskişehir, Erzurum ve Samsun'da ise 2 idi. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Yasa'yla Büyükşehir Belediye sınırları için yeni kıstaslar getirildi. Buna göre Büyükşehir olma koşulu, nüfusun en az 750.000 olmasıdır. Aynı yasa, nüfus yoğunluğu çok yüksek olan İstanbul ve Kocaeli illerinin tamamını Büyükşehir sınırları içerisine almaktadır. İzmit şehri, Kocaeli il merkeziydi. Yeni büyükşehir metropoliten ilçelerinin kuruluşuna dair 5747 sayılı Yasa'da Büyükşehir ismi Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak değiştirildi. İzmit adı ise metropoliten belediyelerden birine (Saraybahçe) verildi.

Kocaeli Büyükşehir'in İlk Bld. Bşk. İBRAHİM KARAOSMANOĞLU

1977 yılında Marmara Üniversitesi'nden mezun oldu. 1989-99 yılları arasında İzmit'te 10 yıl Yuvacık Belediye Başkanlığı yaptı. Ak Parti'nin kuruluşunda aktif olarak görev aldı. 28 Mart 2004'de İzmit büyükşehir belediye başkanı olmuştur. Aynı yıl içinde yapılan Büyükşehir kanunu ile İzmit Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olmuş; İbrahim Karaosmanoğlu da ilk Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı olmuştur.

Minnet ve Şükranla Anıyoruz...

Osmanlı'dan günümüze Kocaeli'nde görev yaparak Kocaeli'nin gelişip büyümesine katkıda bulunan bakanlar, milletvekilleri ve valilerimiz başta olmak üzere, belediye başkanlarından muhtarlara, daire müdürlerinden tüm memurlara bütün hizmet adamlarımızı minnet, şükran ve vefa ile anıyoruz.

CUMHURİYET DÖNEMİ KOCAELİ VALİLERİ

1. VEHPİ DEMİREL (1923-1927)
2. EŞREF BEY (1927-1934)
3. HASAN FAİK BEY (1934-1935)
4. HAMİT OSKAY (1935-1938)
5. ZİYA TEKELİ (1939-1946)
6. R.NASİHİOĞLU (1946-1948)
7. FAZLI GÜLEÇ (1948-1948)
8. ŞEKİP YURDAKUL (1949-1950)
9. BURHANETTİN TEKER (1950-1951)
10. ETHEM NECİP YAKİNER (1951-1959)
11. ALAADDİN ERİŞ (1959-1960)
12. HÜSNÜ BAŞAR (1960-1962)
13. M.BABAOĞLU (1962-1964)
14. B.SUPHİ AKTAN (1964-1966)
15. H.MEYDANOĞLU (1966-1970)
16. ERTUĞRUL ÜNLÜER (1970-1975)
17. T.EĞİLMEZ (1975-1976)
18. M.VECDİ GÖNÜL (1976-1977)
19. İBRAHİM URAL (1978-1979)
20. CELAL KAYACAN (1979-1980)
21. FAHRİ GÖRGÜLÜ (1980-1981)
22. M.HİKMET GÜLŞEN (1981-1984)
23. HÜSEYİN ÖĞÜTÇEN (1984-1985)
24. İHSAN DEDE (1985-1991)
25. ADNAN DARENDELİLER (1991-1992)
26. KEMAL NEHROZOĞLU (1992-1996)
27. MEMDUH OĞUZ (1996-1999)
28. İ.KEMAL ÖNAL (1999-2001)
29. ERDAL ATA (2001- 2006)
30. GÖKHAN SÖZER (2006-2010)
31. ERCAN TOPACA (2010-)

KOCAELİ'DE İZ BIRAKAN VALİLER

Mehmet Vehbi Demirel

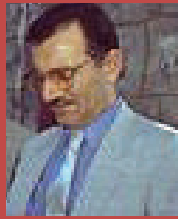
(D. 1882 Kırçova-)

1906'da Mülkiye Mektebini bitirdi. Maiyet Memurluğu ardından 1909-1917 yılları arasında çeşitli ilçelerde kaymakamlık yaptı. 1927-1933'de çeşitli illerde Valilik yaptı. İçişleri Bakanlığı Müsteşarı iken 29 Mart 1939'da Başbakanlık Müsteşarlığına tayin oldu. 31 Aralık 1941 tarihine kadar bu görevini sürdürdü.

İhsan Dede (1931-2009)

1931 Niğde'nin Bor ilçesinde dünyaya gelmiştir. 1959 ile 1960 yılları arasında Yusufeli, 1960 ile 1961 yılları arasında Borçka, 1962 ile 1965 yılları arasında Sungurlu kaymakamlıkları ile 1975 ile 1978 yılları arasında Artvin, 1978 yılında Burdur, 1979 ile 1981 yılları arasında Afyonkarahisar, 1984 ile 1985 yılları arasında Diyarbakır, 1985 ile 1991 yılları arasında Kocaeli ve 1991 ile 1993 yılları arasında Konya ve valilikleri yapmış bürokrattır. 20 Eylül 2009'da vefat etmiştir.

Kemal Nehrozoğlu (1940, Mardin)

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri; İzmir, Muğla, Amasya ve Kocaeli valiliği de yapmıştır. 1961 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İngiltere Leeds Üniversitesi'nde Kalkınma İdaresi Konusunda İlanüstü çalışması yaptı. 1992'de Kocaeli Valiliği'ne, 1996'da da Amasya Valiliği'ne atandı. 14 Ağustos 1998'de de İzmir Valiliği'ne getirilen Kemal Nehrozoğlu, Kocaeli Üniversitesi'nden onursal doktora ödülü aldı. Nehrozoğlu evli, 2 çocuk ve 4 to-run sahibidir

Mehmet Vecdi Gönül (1939; Erzincan)

Vecdi Gönül, bir siyaset adamı, üst düzey bürokrat ve mülki amirdir. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1960 yılında bitirmiştir. Güney Kaliforniya Üniversitesi'nde mülki idare amirliği konusunda master yapmıştır. Mülkiye Müfettişliği yapan Gönül, 1975 yılı başında Kocaeli Valiliği'ne tayin edilmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü, Merkez Valiliği görevlerinde de bulunan M. Vecdi Gönül, farklı illerde valilik yapmış. Yüksek Öğrenim Kurulu kurucu üyeliğine ve İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığı'na tayin edilmiştir. YÖK Kurucu Üyesidir. Sayıştay Başkanlığı, Avrupa Sayıştaylar Birliği Denetmenliği, ECO Ülkeleri Sayıştaylar Birliği Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 21. 22. 23. 24. dönemlerde milletvekili seçilmiştir. 58. ve 59. Hükümetlerde Milli Savunma Bakanlığı görevini üstlenmiştir.

Ercan Topaca (D. 1965, Manavgat, Antalya)

1987 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Sayıştay Denetçisi olarak memuriyet hayatına başladı. Çeşitli ilçelerde kaymakamlık ve Bolu Vali yardımcılığı görevlerinde bulundu. 2000 yılında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nde Şube Müdürlüğü ve Daire başkanlığı görevlerinde bulundu. 2004 yılında Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanı oldu. 2006 yılında Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ile 2007 ile 2008 yılları arasında Düzce valiliği yaptı. Mahalli İdareler Genel Müdürü iken 13 Mayıs 2010 tarihli kararname ile Kocaeli Valisi olmuştur. Evli ve 3 çocuk babası.

2. BÖLÜM

KOCAELİ İLÇELERİ

TÜRKÇE-İNGİLİZCE

İzmit

İzmit district is a coast town nearby the east end of Körfez (the Bay). There is arrival from the county through TEM motorway, D-100 Highway, Railway and Maritime Lines. It is a historical city founded on the most important passing routes of Türkiye between Asia and Europe. Its population is 315.734. Besides great industrial establishments, it makes serious attempts on the way that leads to a cultural, tourism, artistic and commercial city. With its beach, natural beauties, great malls, Olympic skating hall, international Intertex fair, Kocaeli fair, Sekapark, city forest, picnic spaces, swimming pools, fish restaurants, qualified tourism facilities, it is in the position of backyard of İstanbul. It has worldwide fame with its exclusive desert named as pişmaniye.

Derince

Derince is a settlement area which was called Çınar Grass (Plane Tree Meadow) during the Ottoman era and was registered as the Çınarlı Village during the reign of Sultan Selim I. Due to effective and fast industrialization there had been major migration and having grown with the increasing population it became formally a town in 2000. It has a population of 124.452. Thanks to its roads leading from İstanbul to Anatolia and its support of traffic and freight loads in the straits of the Marmara Sea, the Derince Port carries out very efficient delivery-shipment and Ro-Ro journeys. Derince that encapsulates the industrial features of Kocaeli is a pretty district with the Çenesuyu, the Wondercoast that dazzles everyone and the malls.

İzmit

İzmit ilçesi, Körfez'in doğu ucuna yakın bir kıyı kentidir. İlçeden TEM otoyolu, D-100 Karayolu, demiryolu ve denizyolu ulaşımı bulunmaktadır. Türkiye'nin Asya ile Avrupa arasındaki en önemli geçiş güzergâhlarının üzerinde kurulmuş, tarihi bir kentir. Nüfusu 315.734'dür. Büyük sanayi kuruluşlarının yanı sıra kültür, turizm, sanat ve ticaret kenti olma yolunda ciddi atılımlar yapan bir kentir. Sahili, doğal güzellikleri, büyük alışveriş merkezleri, olimpiik buz pateni salonu, uluslararası interteks fuarı, Kocaeli fuarı, Sekaparkı kent ormanı, mesire yerleri, yüzme havuzu, balık lokantaları, nitelikli turizm tesisleri ile İstanbul'un arka bahçesi konumundadır. Kente özgü bir tatlı olan pişmaniyesi ile dünya çapında bir üne sahiptir.

Derince

Osmanlılar döneminde "Çınar Çayırı" olarak anılan ve Selim zamanında Çınarlı Köyü olarak kayıtlara geçen bir yerleşim yeridir. Etkin ve hızlı gelişen sanayileşmenin getirişiyle yoğun göç almış, hızla artan nüfusu ile 2000 yılında ilçe olmuştur. Nüfusu 124.452'dir. İstanbul ile Anadolu arasında geçiş sağlayan yolları ve Marmara Denizi'nde boğazların trafik ve navlun yükünü hafifletici etkisi olan Derince Limanı çok etkin dağıtıcı-toplayıcı Ro-Ro seferlerini yürütmektedir. Kocaeli'nin sanayi özelliklerini bünyesinde barındıran Derince; Çenesuyu ile her yaşta insanda hayranlık uyandıran Harikalar Sahili ve alışveriş merkezleri ile şirin bir ilçemizdir.

Çenesuyu-Derince

İnsan sağlığı için temiz bir suyun önemi göz ardı edilemez. İçtiğimiz suyun kalitesi sağlığımız kadar önemlidir. Çenesuyu 1860'lı yıllarda lezzetiyle şairlerin mısralarına konu olmuştur. Sultan Abdülaziz tarafından İzmit'te yaptırılan Kasr-ı Hümayun'un Taç kapısı üzerinde İzmitli şair Savfet tarafından yazılmış 22 dizelik kaside bulunmaktadır. Çenesuyu bu kasidede lezzetiyle kendisine yer bulmuştur.

Acemi sözlerim olup Çenesuyu gibi ilahi
(Toy sözlerim Çenesuyu gibi tatlı oldu)
Ricam odur o hakan-ı seriri mülk ihsana
(Dileğim odur, o ülke tahtını bağışlayan hakana)

Körfez

İzmit'in batı sahilinde İzmit'e 20 km uzaklıktadır. Nüfusu 132.779'dur. İlçeden TEM otoyolu, D-100 karayolu, Demiryolu ve Denizyolu ulaşımı bulunmaktadır. İlçe, Tüpraş, İgşaş gibi büyük sanayi kuruluşları yanı sıra Hereke ipek halıları ile ün yapmış bir yöredir. Ayrıca TBMM. Milli Saraylar, Hereke ve Halı İpekli Dokuma fabrikası bu beldedir. Alman İmparatoru Kaiser Wilhelm'in Osmanlı İmparatorluğunu ziyareti için özel olarak Yıldız Sarayının minyatürü olarak yapılan köşk de fabrika sınırlarının içinde yer almaktadır. Sahilde çay bahçeleri, Tütünçiftlik Fener Gölü çevre düzenlemesi kapsamında Uluslararası standartlara (Formula yarışlarının da yapılabildiği) uygun oto yarış pisti, 3 km'lik kıyı bandı ve Yarımcı'da 5000 kişilik antik üslupta anfi tiyatrosu bulunmaktadır.

Gebze

İzmit-İstanbul karayolu üzerinde İzmit'e 51 km. uzaklıktadır. Büyük sanayi kuruluşlarının yanında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE)' nünde bulunduğu ilçenin nüfusu 305.557'ye ulaşmıştır. Kartacalı Komutan Hannibal'ın mezarı, arkeolog-ressam Osman Hamdi Bey'in Müze-Evi ile Mimar Sinan'ın eseri Çoban Mustafa Paşa Külliyesi Gebze'nin önemli tarihi eserlerindendir. Balıkayalar Tabiat Parkı da ilçenin doğal güzelliklerini oluşturmaktadır. Deniz ulaşımı Gebze Eskihisar-Topçular (Yalova) arasında arabalı vapur seferleri ile yapılmaktadır.

Çenesuyu-Derince

Clean water is of capital importance for human health. The taste of Çenesuyu water had become a theme for the poets in 1860s. The kasida (eulogy) of 22 lines that was written by Savfet, a poet from İzmit, and engraved on the port of Kasr-ı Hümayun (Sultanate Palace) built by Sultan Abdülaziz in 1863, treats of the taste of Çenesuyu: (My speech has become mild as much as Çenesuyu, That is my request from the Sultan who grants the throne of the country.)

Körfez

Körfez is a town at the west coast of İzmit district, at a distance of 20 km from İzmit. Its population is 132.779. There is arrival from the county through TEM motorway, D-100 Highway, railway and maritime lines. At the town, besides major industrial plants such as Tüpraş, İgşaş, Hereke is a district famous with its silk carpets. Furthermore T.B.M.M. National Palaces Hereke and Carpet Silk Weaver Factory is in this region. Also the köşk (small palace) built as a miniature of Yıldız Palace especially for the visit of the German Emperor Kaiser Wilhelm to the Ottoman Empire, is located within the factory borders. At the beach there are tea gardens, auto racing speedway compliant with International standards (suitable for Formula races) within the scope of Tütünçiftlik Fener Lake environmental arrangement, 3 km coast band and amfi-theater of antique style for 5000 people in Yarımcı.

Gebze

Gebze is located on the İzmit-İstanbul motorway, 51 km away from İzmit. Besides large industrial establishments it also houses the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK) and the Higher Technology Institute of Gebze. It has a population of 305.557. Amongst its important historical sites is the tomb of Carthaginian Commander Hannibal, the Museum-House of the archaeologist and painter Osman Hamdi Bey and the Çoban Mustafa Pasha's complex built by the Architect Sinan. Gebze also has nature attractions such as the Balıkayalar Nature Park. Maritime Lines: Ferry-boats are operating between (Gebze) Eskihisar-Topçular (Yalova).

Gölcük

This town is located on the southern coast of the İzmit Gulf and is 16 km. away from İzmit. Gölcük has a land measure of 199 km² and is located between the Samanlı Mountains and the İzmit Gulf. It has a population of 137.637. Gölcük is one of the towns embracing the Gölcük Shipyard, Naval Forces, cultural center, old village houses, forests, trout facilities, promenades, Değirmendere hazelnuts, İhsaniye apples and the heavenly natural beauties where green and blue blended.

Karamürsel

This county is located on the southern coast at the İzmit Gulf to one side of the İzmit-Yalova road and has a population of 51.987. Karamürsel is bordered by Gölcük to the east, İzmit to the south, Yalova to the west and the Sea of Marmara in the north. It is 35 km from İzmit. It also has maritime lines. The town where the Memorial Tomb of Karamürsel Bey who is the first Ottoman Chief Master of Seas (Kaptan-ı Derya) is located; is well known with its tea gardens at the beach, walking areas, restaurants, picnic and recreation areas, Karamürsel basket, greenhouse flowers. There is also the Karamürsel Historical Museum where the regional culture is reflected.

Başiskele

It is a pretty town housing earlier settlements, history and scenic beauties in the southeast of our province where sea and the green flora embrace one another. It is 7 km away from İzmit. It has a population of 68.037. Together with the natural beauties created by the Yuvacık Dam with its surrounding, here is an almost tourism heaven with the Beşkayalar Natural Park, uplands, trekking opportunities picnic areas, tented camp, restaurants, tourism facilities, rich flora and the fields enabling people to examine plants.

Gölcük

Izmit Körfezi'nin güney sahilinde yer alan ilçe İzmit'e 16 km uzaklıktadır. 199 km² yüzölçümü olan Gölcük Samanlı Dağları ile İzmit Körfezi'nin arasında bulunmaktadır. Nüfusu 137.637'dir. Gölcük Tersanesi ve Donanması, kültür merkezi, eski köy evleri, ormanları, alabalık tesisleri, mesire alanları, Değirmendere fındığı, İhsaniye elması ile Türkiye'nin yeşille mavinin kucaklaştığı eşsiz güzellikleri içinde barındıran şehirlerinden biridir.

Karamürsel

Izmit körfezinin güney kıyısında, İzmit-Yalova kıyı yolu üzerinde kurulmuş 51.987 nüfuslu bir ilçedir. Karamürsel'in doğusunda Gölcük, güneyinde İzmit, batısında Yalova, kuzeyinde ise Marmara Denizi yer almaktadır. İzmit'e 35 km uzaklıktadır. Deniz ulaşımı da bulunmaktadır. İlk Osmanlı Kaptan-ı Deryası Karamürsel Bey'in Anıt Mezarının da bulunduğu ilçe; sahildeki çay bahçeleri, yürüyüş alanları, restoranları, piknik, mesire alanları ve Karamürsel sepetiyle tanınan bu yöremiz, sera çiçekçiliğinde de büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Yöre kültürünün yansıtıldığı Karamürsel Tarihi Müzesi birimi bulunmaktadır.

Başiskele

Ilimizin güneydoğusunda deniz ve yeşil bitki örtüsünün kucaklaştığı eski yerleşim birimlerini, tarihi ve doğal güzellikleri içinde barındıran şirin bir ilçedir. İzmit'e 7 km uzaklıktadır. Nüfusu 68.037'dir. Yuvacık Barajının çevresiyle oluşturduğu doğal güzellikler yanında, beşkayalar tabiat parkı, yaylaları, trekking, piknik, çadır kamp, restoranları, turizm tesisleri, zengin florası ile bitki inceleme olanağı sunan alanları ile adeta bir turizm cennetidir.

Kandıra

İzmit Körfezi'nin kuzeyinde Karadeniz sahilindedir. İlçe, kuzeyde Karadeniz'in engin sularına yaslanırken, doğuda da Sakarya iline bağlı Kaynarca ilçesi ile sınırlıdır. Batı sınırında İstanbul'un Şile ilçesinin, Ağva kasabası ile komşu olan Kandıra'nın güney sınırını il merkezine bağlı olan köyler oluşturur. İzmit'e 46 km uzaklıktadır. İlçenin nüfusu 49.769'dur.

Bizanslılar ilçeye santral anlamına gelen "Kentri" adını vermişlerdir. Kerpe Bitinya Krallığı'nın ardından Roma, Bizans ve Ceneviz gemilerinin uğrağı haline gelmiştir. Osmanlı döneminde İstanbul'un odun kömürü, tomruk gibi ihtiyaçları Kerpe'den sağlanmış. Kandıra Orhan Bey zamanında Kocaali Fatih'i adıyla anılan Akçakoca Bey tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır. 1868 yılından önce Kandıra, Üsküdar kazasına bağlı bir nahiye iken ilçe olunca Bağımsız İzmit Sancağına bağlanmıştır.

Kandıra, ilimizdeki temiz sahilleri nedeniyle yaz aylarında turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı bir ilçedir. Babadağı Tepesinde Kocaali Fatih'i Akçakoca'nın Anıt Mezarı bulunmaktadır. Yöre-ye özgü Kandıra bezi, köy evlerindeki dokuma tezgâhlarında dokunup, eski Türk motifleriyle işlenerek beğeniye sunulmaktadır. Hindisi, peyniri ve yoğurdu ile haklı bir üne kavuşan Kandıra, meşhur süsleme taşlarıyla da çok iyi tanınmaktadır. Kandıra denizi, doğal güzellikleri, otel, motel ve pansiyonları ile yerli ve yabancı turistlere hizmet verebilecek bir turizm cazibe merkezidir.

Kandıra

Kandıra is on the Black Sea coast due north of the İzmit Gulf. The county rests against the wide sea of the Black Sea in the north and borders onto the Kaynarca county of Sakarya in the east. To its west it neighbours the Ağva village of the Şile, county of İstanbul and the southern boundary of Kandıra houses villages which are part of the provincial centre. It is 46 km away from İzmit. It has a population of 49.769.

The Byzantines gave it the name of "Centri" which meant central. After the Bitinia Kingdom, Kerpe became a port for Roman, Byzantine and Genoese ships. During the Ottoman era İstanbul supplied its needs such as firewood and logs from Kerpe. During the time of Orhan Bey, Kandıra was made a part of Ottoman land by Akçakoca, the Conqueror of Kocaali. While it was a township belonging to the Üsküdar town until 1868 it became a part of the independent İzmit Flag when it was made a county.

Due to its unspoiled clean coast Kandıra has much tourist activity during the summer months. The memorial tomb of the Conqueror of Akçakoca is located at the top of Babadağı. Kandıra cloth, exclusive to the region, is woven at the weaving loom, embroidered with old Turkish motifs at village houses and offered for sale. Gaining a justified fame with its Turkey, cheese and yoghurt, Kandıra is also well-known with its famous decorative stones. Kandıra is a touristic centre with its natural wealth, sea as well as hotel, motel, boarding house for the local and foreign tourists.

Kartepe

It is an attraction center in tourism as well as an industrial area in the southeast of our province looking on the Sapanca Lake with its fresh air and lush flora. It is 8 km away from İzmit. It has a population of 93.809. Kartepe town skiing center has a unique natural beauty with its facilities for both winter and natural tourism such as tourism facilities, uplands, greenhouses, trekking fields, grottos, waterfalls, canyon, studfarms, shopping mall, restaurants and alternative tourism varieties

Dilovası

Named by the plain among three hills commanding the Gulf in the north of İzmit Gulf, Dilovası has been flooded by industrial facilities since it is located by the ports, airport, state railways, D-100 Highway and TEM motorway that connect Anatolia with İstanbul, the Balkans and Europe. It is 40 km away from İzmit. It has a population of 44.958. Tavşancıl town that is located in this district is an exclusive place with its history and coast as well as its civil architecture. Tavşancıl is also exclusive to house Yahya Kaptan Mausoleum

Çayırova

Çayırova district is between D-100 Highway and TEM motorway in the northwest of İzmit Gulf. It is 60 km away from İzmit. It has a population 88.523. Since industrialisation and nearness to the organized industrial zones Çayırova has rapidly let in immigrants. It is a developing town with its every aspect as well as cultural and artistic activities.

Darıca

It was settled as a port town in the last days of Bithinia Kingdom. Darıca, which is located in northwest of the İzmit Gulf, is reached by land through D-100 Highway, by railway and by sea. It is 58 km away from İzmit. It has a population 146.896. Darıca is a recreational center embodying Bayramoğlu secondary houses, holiday villages and private and public camp hotels located in gorgeous natural beauty. Darıca Faruk Yalçın Animal Kingdom&Botanical Garden which attract great attention from local and foreign visitors are in this town.

Kartepe

İlimizin güneydoğusunda sanayi özellikleri yanında, Sapanca Gölü manzaralı temiz havası, yemyeşil bitki örtüsü ile turizmde cazibe merkezidir. İzmit'e 8 km. uzaklıktadır. Nüfusu 93.809'dur. Kış ve doğa turizmine uygun olanakları bulunan Kartepe İlçesi kayak merkezi, turizm tesisleri, yaylaları, seraları, trekking alanları, doğal mağaraları, şelaleleri, kanyonu, haraları, alışveriş merkezi, restoranları, alternatif turizm çeşitlerine imkan sunan eşsiz doğa güzelliklerine sahiptir.

Dilovası

İzmit Körfezi'nin kuzeyinde, adını körfeze hakim üç tepe arasındaki ovoidan alan Dilovası, Anadolu'nun İstanbul'a ve dolayısıyla da Balkanlar ve Avrupa'ya bağlantı konumunda bulunan limanlar, havalimanı, devlet demiryolları ve D-100 karayolu ve TEM otoyolu üzerinde bulunması nedeniyle sanayi kuruluşlarının akınına uğramıştır. İzmit'e 40 km. uzaklıktadır. Nüfusu 44.958'dir. Bu ilçede bulunan Tavşancıl beldesi tarihi kültürü ve sahili ile bir bütünlük içindedir. Sivil mimari yapıları ile en önemli özelliklerindedir. Tavşancıl'da Yahya Kaptan'ın anıt mezarı bulunmaktadır.

Çayırova

Çayırova ilçesi İzmit körfezinin kuzeybatısında D-100 karayolu ve TEM otoyolu arasındadır. İzmit'e 60 km uzaklıktadır. Nüfusu 88.523'dür. Sanayileşme nedeniyle ve organize sanayi bölgelerine yakınlığı nedeniyle hızla göç alan, kültür ve sanat etkinlikleri yanında her yönüyle gelişen bir ilçemizdir.

Darıca

Bithinya Krallığının son dönemlerinde bir liman kasabası olarak kurulan Darıca, İzmit körfezinin kuzeybatısında D-100 karayolu, demiryolu ve deniz ulaşımı da bulunmaktadır. İzmit'e 58 km uzaklıktadır. Nüfusu 146.896'dır. Muhteşem doğa güzelliklerine sahip Darıca Bayramoğlu ikincil konutların ağırlıklı bulunduğu dinlenme merkezidir. Özel ve Kamu kuruluşlarına ait kamp, otel ve tatil köyleri bulunmaktadır. Yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından yoğun ilgi gören Darıca Faruk Yalçın Hayvanlar Alemi ve Botanik Bahçesi bu ilçede bulunmaktadır.

Gebze Genel Görünüm

1940'ların Gebze'si

3. BÖLÜM

KOCAELİ'NİN TARİHİ ESERLERİ

Kocaeli gezimize şehrimizin tarihi ve kültürel değerlerini tanıyarak devam edeceğiz. Pertevpaşa Külliyesi'nden, Üçtepeliler Tümlüslüğüne, Kaiser Wilhelm Köşkü'nden Akça Koca Anıt Mezarı'na sürecek tarih ve kültür yolculuğumuza başlayalım...

Günümüzde Kocaeli'nin cazibe merkezi haline gelmesinde elbette sanayi kuruluşlarının etkisini göz ardı edemeyiz. Ancak, Kocaeli'nin sanayi yönünün ön plana çıkmasıyla, tarihi ve kültürel değerlerini görmemezlikten gelmek doğru olmaz. Bir sanayi şehri olması nedeniyle, yurdun her yerinden göç alan şehrimiz "taşı toprağı altın olmuş" bir hale gelse de asırlarca ayakta kalan tarihi ve kültürel değerleri, tabiat güzellikleri ve gelenek-görenekleri şehrimize kimlik kazandıran asıl değerlerdir. Tarihi, ilk çağlara kadar uzanan ve sayısız uygarlıkların yaşandığı Kocaeli, aynı zamanda önemli bir tarihi mirasa sahiptir. Kültürel zenginlikler açısından üst düzeyde olan şehrimizin çeşitli uygarlıklara ait eserlerin layıkıyla sergilendiği bir tarih müzesi olmalıdır.

Kocaeli, Bitinya'nın önemli merkezlerinden olmasına karşın bunu belgeleyecek tarihsel yapıt azdır. İzmit ve Gölçük'teki kale kalıntıları ve gömütler, surlar, su kemerleri, çeşmeler Türklerden önceki dönemi aydınlatan yapıtlardır. Bugünkü yeni şehir dokusu, eski antik yerleşim üzerine kurulduğu için, antik kalıntıların çoğu, yeni binaların temelleri altında kalmış durumdadır. Bunlardan taşınabilenler müzede sergileniyor.

Türk yapılarının çoğu, aslına uygun bir şekilde tamiratlar geçirirse de özgün mimarilerini yitirmiş durumdadır. İzmit'teki Pertev Paşa ve Gebze'de-

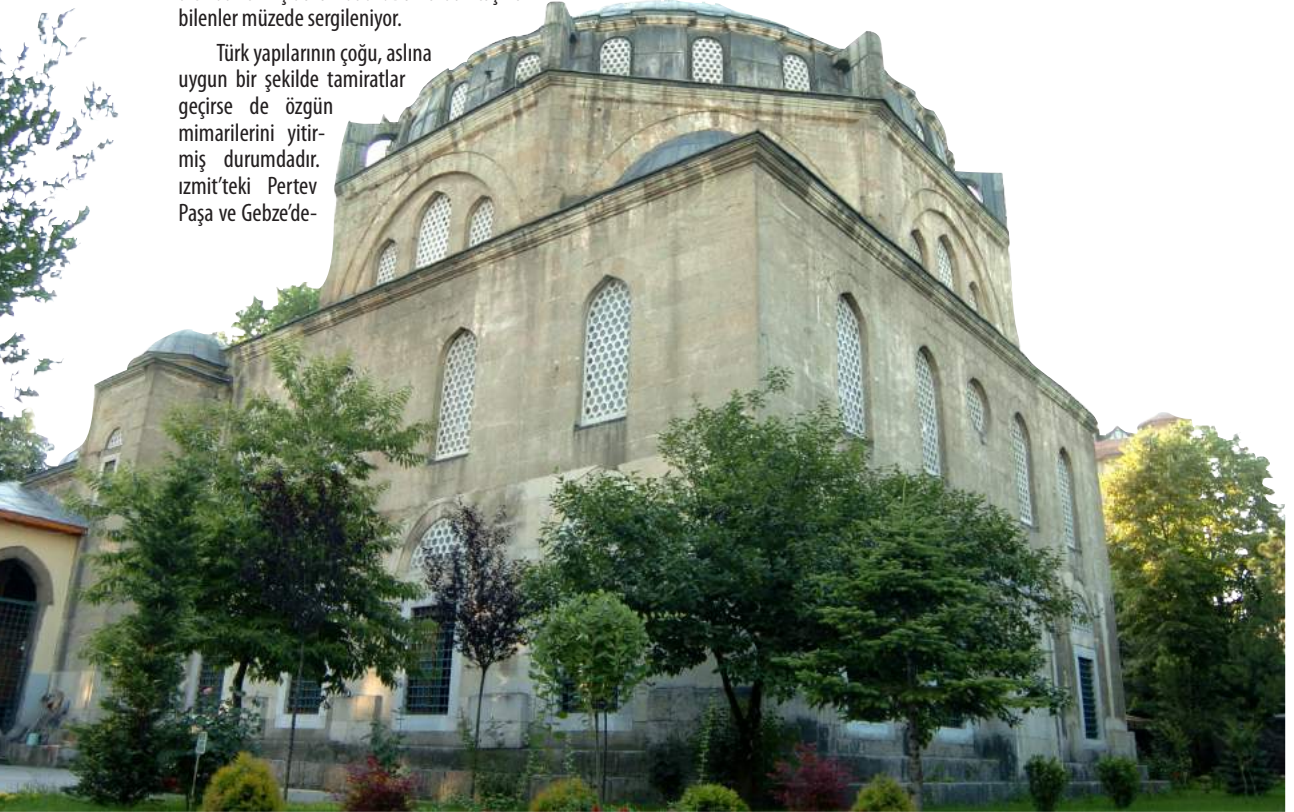
ki Çoban Mustafa Paşa Külliyesi Mimar Sinan'ın eserleri olarak dikkat çekiyor. İzmit Müzesi olarak işlevini sürdüren Abdülaziz Sarayı 19. yüzyıl Osmanlı mimarisi ve süsleme sanatını temsil etmesi bakımından büyük önem taşıyor...

Pertevpaşa Külliyesi

Özgünlüğünü koruyabilmiş bir Mimar Sinan yapısidir. Pertev Mehmed Paşa'nın vasiyeti üzerine, 1572'de yapımına başlanmış, 1579'da bitirilmiştir. Külliye, Yeni Cuma Mahallesi'nde, caddenin iki yanına dizili, cami, hamam, çeşme, okul, imaret yapılarından oluşmaktadır. Ancak, kervansaray ve hamam yıkılmış.

Osmanlı ordusunun sefer yolları üzerindeki konak noktasında yapılan külliye daha çok ordunun ihtiyacı için kullanılmıştır.

Cami, yüksek duvarlı avlu içindedir. Batı çevre duvarındaki ana giriş kapısından başka iki kapı daha vardır. Ahşap çatılı son cemaat yerinden kare planlı tek kubbeli ana mekâna geçilir. Kubbe ve duvarlardaki pencereler bol ışık sağlamaktadır. Mermer mihrap ve minber geometrik bezemelidir. Çini bezeme yoktur. Avlunun ortasında piramit çatılı, on iki köşeli şadırvan vardır. Avlunun güneybatısında ise, hayvanlar ve yolcular için iki bölümden oluşan çeşme bulunmaktadır. Sıbyan Okulu ise cami avlusunun kuzey-batısındadır. Avlu duvarı ile arasında dar bir yol bulunmaktadır.

Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi

Gebze çarşısının ortasındaki külliye, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Süleyman'ın vezirlerinden Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Mısır ve Rodos'ta valilik yapan Mustafa Paşa, caminin bazı malzemelerini buradan getirtmiştir. 1523 yılında Mimar Sinan'ın gözetiminde Mimar Hüseyin Ağa'ya yaptırılan külliye cami, medrese, kervansaray, bimarhane, kütüphane, paşa odaları, han, hamam ve türbe bulunuyor. Bu külliyenin giderlerini karşılamak içinse Gebze'de 98 dükkân, bir köy; Eskişehir'de 5 fırından, Filibe'de değirmenler, Edirne'de bir han vakfedilmişti.

Caminin solunda kalan medresede bir zamanlar şeyhülislamlardan Zembilli Ali Efendi'nin ders verdiği söylenir. Çoban Mustafa Paşa Camii'nin arkasındaki türbede medfundur.

Çoban Mustafa Paşa Camii, yapılar topluluğunun merkezinde ve Gebze'ye hakim bir mevkide yer alır. 1510 yılında Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Külliye'nin yapımının çok önceden planlandığı ve anonim bir çalışmayla ortaya çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

Paşa, Mısır bezemelerinden etkilenerek, camisi için taşınabilir parçaları Kahire'de yaptırmıştır. Darıca iskelesinden Gebze'ye ulaştırılan süsleme öğeleri Mısırlı ustalar tarafından yerlerine yerleştirilmiştir.

Kare planlı, üzeri dört sütunun taşıdığı 24 metre yük-sekliğindeki geniş bir kubbe ile örtülmüştür. Duvarları taş zemin üzerine kesme taş ve muntazam tuğlalarla örülmüştür. Ayrıca caminin çevresi 2.5 metre yüksekli-

ğinde oldukça kalın duvarlarla çevrilidir. Her cephesinde bir tane olmak üzere, dört giriş kapısı vardır. Mihrap ve duvarları kufi yazılarla süslenerek, renk düzeni görkemli Türk çinileri ile sağlanmıştır.

Bazı araştırmacılar, bu görkemli caminin de bulunduğu külliye'nin planının Mimar Sinan'a çizdirildiğini, baş kalfası Hüseyin Ağa'ya da inşa ettirildiğini ileri sürmüştür. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde ise Çoban Mustafa Paşa Camisi'nin Mimar Sinan'ın baş halifesi Hüsam Kalfa'nın yaptığından bahsedilmektedir.

Çoban Mustafa Paşa Külliyesi; cami, medrese, bimarhane, kütüphane, han, hamam, kervansaray, paşa odaları, tekke, arşiv, hela, su kuyusu, şadırvan ve bir türbeden oluşmaktadır.

Orhan Gazi Camii

İzmit Orhan Mahallesi'ndeki cami, şehrin en yüksek tepesinde, iç kalenin ortasındadır. 1333'te Şehzade Süleyman Paşa yaptırmış, 1840'ta tamirat görmüştür. Avlu kapısı üstünde tamiratına dair kitabesi vardır. Moloz taştan kare planlı yapı ahşap çatı ile örtülmüştür. Ahşap son cemaat yeri ile müezzin mahfili sonradan eklenmiştir. İzmit'te en erken tarihli cami olarak günümüze kadar gelmiştir.

Fevziye Camii

Kemalpaşa Mahallesi, Hürriyet Caddesi üzerindeki cami, 16. yüzyılın ikinci yarısında iznikmidli Mehmet Bey tarafından yaptırılmıştır. Mimar Sinan eseri olduğu sanılan yapı, ilk olarak 1776'da depremde yıkılmış, tamirat görmüş; ikinci olarak 1884 depreminde bu yapı da yıkılmış, yalnızca minaresi kalmıştır. Yerine bugünkü cami yapılmıştır.

İlyas Bey Camii

İlyas Bey Camii Akça Koca'nın oğlu İlyas Bey tarafından yaptırılmıştır. Gebze'nin ilk fethedildiği yıllarda (1326) yapılmaya başlandığı tahmin edilmektedir. İlyas Bey Camii, Osmanlılardan kalma en eski cami sayılmaktadır. Ancak cami koruma kurulu kararı ile 2010 yılında yıkılarak yeni cami yapımına başlanmıştır.

İmaret Camisi

Tepecik Mahallesi'ndedir. Mimar Sinan'ın ilk yapıtlarından olup yalnızca dış çevre duvarları ile minaresi özgündür. 1776 depreminde yıkılan cami, 1872'de tamirat görmüştür.

Çoban Mustafa Paşa Hamamı

Çoban Mustafa Paşa tarafından 1523 yılında inşa ettirilen hamam, halk arasında Çarşı Hamamı ve Çifte Hamamlar olarak da adlandırılmaktadır. Hamamın iki kubbesi, yanında ise geniş bir sarnıcı bulunmaktadır. Yapıda muntazam kalker taşları kullanılmıştır. Pencerelerinin kemer ayaklarına kadar üçer sıra tuğla ve bir hatıl geçirilmiş olup, bütün pencerelerinin kemerleri tuğladan örülmüştür.

Gebze'nin bu en büyük hamamında, kadınlar-erkekler tarafı olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Halen kullanılan hamam zaman zaman onarım görmüştür.

İzmit Süleyman Paşa Hamamı

Adını Osmanlı döneminde İzmit sancak beyi Süleyman Gazi'den alan tarihi hamamdır. İzmit Orhan Mahallesi'ndedir. 15. yüzyıl sonlarına kadar mevcutlarının en ileri mimari tekniğini korumuştur. İzmit'te, günümüze kadar ayakta kalabilen en erken tarihli Osmanlı devri yapısıdır.

Menzilhane Hamamı

Sultan Orhan Camii'nin hemen yanında bulunan hamamın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Cami ile hamamın yapı üslubu arasında önemli benzerlikler mevcuttur. Sultan Orhan'ın hamamı cami ile birlikte yaptırmış olabileceği sanılmaktadır. Küçük bir yapı olan hamamın planı dikdörtgen şeklinde (9.40 m/24) bir alanı kaplar. Hamamda erken Osmanlı mimarisinin özellikleri görülmektedir.

Mehmed Bey Hamamı

İznikimli Mehmed Bey 1560'ta yaptırmıştır. Çarşı içindeki hamam, üç bölümlü soğukluk, halvet, küllhan ve su deposundan oluşmaktadır. Yan mekânları tonoz, ana mekânı kubbeyle örtülü soğukluktan altıgen planlı halvete geçilir. Doğuda su deposu ile küllhan yer almaktadır.

Yeni Hamam

18. yüzyıl ortalarında inşa edilmiş hamam İstanbul Caddesi'nde, kolordu yapısı karşısındadır. Cemekeşî ahşaptır. Kubbe ile örtülü soğukluktan, ortada kubbe, yanlarda tonoz örtülü halvete geçilir. Ortada sekiz köşeli göbek taşı yer alır.

Yalı Hamamı

Eski Balıkpazarı'ndadır. Denize yakın olduğu için bu ad verilmiştir. Ahşap cemekeşî'den, bir tam, bir yarım kubbeyle örtülü soğukluk bölümüne geçilir. Manastır tonozu ile örtülü kare planlı halvet üç bölümlüdür.

Mısırlıoğlu Çeşmesi

Hacı Hasan Mahallesi, Alaca Mescit Sokağı'ndadır. 1713'te Mısırlıoğlu adlı bir kişi yaptırmıştır. İki cepheli mimariyle ilginç bir yapıdır.

Canfeda Kethüda Kadın Çeşmesi

Orhan Gazi Camisi'nin karşısında, cami ile birlikte yapılmış olan çeşme 1828'de tamirat görmüştür. Dörtgen planlı haznenin önünde yer alan mermer kaplı, yuvarlak kemerli ayna taşı, Barok bezemelidir.

Saatçi Ali Efendi Konağı

1774 yılında İzmit'in denize hâkim eğimli bir yamacı üzerine inşa edilmiş olan konak, planı ahşap kepenkli ve lokmalı, parmaklıklılı pencereleri, dış ve iç duvarlarındaki kalem işi süslemeleriyle dönemin en iyi yansıtan sivil mimarlık örneklerimizden biri olarak günümüze kadar gelmiştir.

İzmit, Veli Ahmet Mahallesi, Alaca Mescit Yokuşu üzerinde bulunan konak: bodrum, zemin ve üst kat olmak üzere toplam üç katlıdır. Müze-ev niteliğini taşıyan konakta, baş oda, yemek odası, gelin odası gibi düzenlemelerin yanı sıra, bölgenin kültürünü yansıtan etnografik nitelikte eserler de sergilenmektedir.

Sırrı Paşa Konağı

İzmit, Hacı Hasan Mahallesi, Yeni Çeşme Sokak'tadır. 19. yüzyılın ikinci yarısında, İzmit Mutasarrıfı Sırrı Paşa tarafından yaptırılmıştır. Konağın bahçe duvarı, antik heykel ve mimari parçalar ile süslenmiştir. Yapı, bugün ayakta kalan 19. yüzyıla ait bir sivil mimarlık örneği oluşu, bahçe duvarındaki arkeolojik eserler ve içindeki kalem işi bezemeler ile ilimizin önemli bir tarih hazinesidir.

Saat Kulesi

Av Köşkü ile Atatürk Heykeli arasında yer alan kentin karakteristik Saat Kulesi'ni, İzmit Mutasarrıfı Musa Kazım Bey, Sultan İkinci Abdülhamit Han'ın tahta çıkışının 25. yıldönümü hatırasına yaptırmıştır. Mimar Vedat Bey'in ilk eserlerindendir. Neo Klasik üslupta, Hereke Tavşancıl ve traverten taşlardan yapılmıştır. Dört katlı yapının en üst katında saat, en alt katında çeşmeler yer alır. Çatısı, kurşun kaplı sivri külah biçimindedir.

Üçtepeler Tümülüsleri

İzmit merkezine 3 km. mesafede, eski İstanbul yolu üzerinde bulunan İzmit Müze Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen bir kurtarma kazısı yapılmıştır. Kral mezarları oldukları sanılan tümülüsler Kabaoğlu Üçtepeler Köyü'nde bulunmaktadır.

Büyüktepe Nekropol Sahası

İzmit'in Gültepe Mahallesi 'nde, otoban yanındadır. Antik Çağ Nekropolü ile Bizans dönemine ait kutsal yapı kalıntısı, karayollarının yaptığı yol açma çalışmasıyla ortaya çıkmıştır.

Kapanca Sokak

19.yy. geleneksel Türk Evlerinin bulunduğu Kapanca Sokak ve yakın çevresinde 32 adet koruma altında olan yapı bulunmaktadır. Kapanca Sokakta bulunan 18 evin yapıldıkları dönemde kullanılan malzemelere sadık kalınarak ve izmit evi özelliği yaşatılarak dış ve çatıları İZEYAP (İzmit Evleri Yaşatma Projesi) faaliyetleriyle tamirat görmüştür.

İzmit Surları

İzmit Surları bugün bile görülebilir durumdadır. İç surlar ve dış surlar olarak iki bölüme ayrılır. Surlar Roma döneminde yapılmış olup Bizans ve Osmanlı devrinde de kullanılmıştır. Günümüze kadar gelen surlara ait temeller şehrin kuzeyinde bulunmaktadır.

Kaiser Wilhelm Köşkü

Hereke Halı Fabrikası sınırları içinde kalan tarihi köşk, 1884 yılında Alman imparatoru Kaiser Wilhelm'in Türkiye gezisi dolayısıyla parçaları Yıldız Sarayı'nda yaptırılarak üç gün içinde kurulmuştur. Küçük bir Yıldız Sarayı görünümündedir.

Tarihi Gebze Kervansarayı

1520 yılında Mimar Sinan'ın planını çizdiği ve Baş Halifesi Hüsam Kalfa'nın yapımını tamamladığı bu tarihi Kervansaray, Gebze'de, Eskiçarşı'nın büyük bir bölümünü kaplamaktadır. 1200 m2 geniş bir alanı kaplayan tarihi Kervansaray, toplam 2 bin beygir ile 3 bin insan alabilecek kapasitededir.

Akça Koca Anıt Mezarı

Kandıra'nın Babadağ yöresindedir. 1234-1328 yıllarında yaşamış olan Kocaeli fatihi Akça Koca, vasiyeti gereği Ertuğrul Gazi gibi otağının bulunduğu tepeye gömülmüştür. Sonradan adına ve anısına saygı nişanesi olmak üzere devletine kattığı bu topraklara "Kocaeli" denmiştir. Kandıra ilçesi Babadağ mevkiindeki anıt mezarı 22.06.1974 tarihinde açılmıştır.

Sultan Baba Türbesi

Gölcük'ün Değirmendere Örcün Köyü'nde servi ağaçlarıyla çevrili tepede yükseltilmiş platform üzerinde yer alır. İçinde Sultan Baba'ya ait ağşap sanduka ile Sultan Üçüncü Selim'den kalma H.1203 (M.1787) yılına ait berat bulunmaktadır.

Hannibal Anıtı

Hannibal (Hanibal, Anibal), M.Ö.247-M.Ö.182 yılları arasında yaşamış Sami ırkından gelen Kartacalı bir dahi generaldir. Askeri tarihçilerce "Stratejinin Babası" olarak nitelendirilen general, Roma yenilgisinden sonra Kartaca'yı terk ederek Bithinya Kralı Prussias'ın yanına sığınmış ve Libyssa'da (Gebze'de) intihar ederek hayatına son vermiştir.

Plutarkhos, Pausanias gibi Antik Çağın ünlü tarihçileri Hannibal'ın Gebze'de gömüldüğü noktasında birleşmişlerdir. Hannibal'ın mezarı olarak bilinen bu yerde anıt yapılması ilk kez 1934 yılında Atatürk tarafından emredilmiştir. Bu istek ancak 1981 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilmiştir.

Atatürk Anıtı

Av Köşkü ile istasyon arasındaki tepe üstündedir. Nijad Sirel'in yapıtıdır. 1933'te dikilen anıtta, Atatürk sağ kolunu öne uzatmış olarak asker giysisiyle betimlenmiştir. Kaideye Atatürk'ün Lozan Konferansı sırasında izmit'te yaptığı konuşmadan bölümler yer almaktadır.

Yahya Kaptan Anıtı

Kurtuluş Savaşı sırasında Gebze bölgesinde Kuvayı Milliye hareketlerini örgütleyen Yahya Kaptan'ın anıt mezarı, yaşadığı ve 8 Ocak 1920 tarihinde öldürüldüğü yer olan Dilovası ilçesine bağlı Tavşancıl'da bulunmaktadır.

Thököly İmre Anıt Mezarı

Türk Dostu Macar Beyi Thököly İmre, 1657 yılında Kesmark'ta doğdu. Sırasıyla, Macar Derebeyliği, Kuruc Başkomutanlığı ve Yükarı Macaristan Krallığı yaptı. 1699 Karlofça Anlaşması'ndan sonra İstanbul'a geldi. 1701'de kendi isteği üzerine İzmit'e yerleşmesine izin verildi ve 13 Eylül 1705'te İzmit'te vefat etti. Ölümünün 300. yıldönümü münasebetiyle 13 Eylül 2005 tarihinde İzmit, Sekapark içerisinde anıt mezarı yapılmıştır.

Eskihisar Kalesi

Gebze, deniz kıyısında yer alan Eskihisar köyünün kuzeydoğu kesiminde, dik yamaçlı bir tepe üzerindedir. Eskihisar'daki limanı ve İzmit Körfezi'nin kıyı şeridini savunmak amacıyla, Bizanslıların Komnenoslar döneminde yaklaşık 800 yıl önce Bizans İmparatoru I. Manuel Komnenos tarafından inşa ettirildiği çeşitli kaynaklarda ifade edilmektedir.

Orijinal şeklini koruyarak bugüne kadar ayakta kalan bu ender kale; dikdörtgen planlı olup, toplam 10 burcu, kaleye giriş çıkış sağlayan 4 kapısı bulunmaktadır. Duvarları bir sıra taş, bir sıra tuğla örgülüdür. Denize bakan surlarında ciddi çatlamalar oluşan bu tarihi kale, yakın bir zamanda, Kültür Adamı Oğuz Aydemir'in girişimleriyle tamir edilmiştir.

Kanuni Süleyman Köprüsü

Mimar Sinan Köprüsü olarak da bilinen köprü Gebze'nin doğusunda, Dil Deresi üstündedir. 65 m uzunluğundaki yapı, ortadaki büyük üç gözden oluşmaktadır. Ayakların ortasında boşaltma gözleri vardır. 16. yüzyıl yapısı köprünün yıkılan korkulukları sonradan yapılmıştır. Dilovası'nda, Mimar Sinan tarafından yapılan bu taş köprü yaya trafiğine açıktır. Mimar Sinan'ın Gebze bölgesinde 6 eseri vardır ve bu eserlerin önemlilerinden birisi de bu taş köprüdür.

Fatih Sultan Mehmet'in Otağı

Burası Hünkâr Çayırı, diğer bir adıyla Fatih Sultan Mehmet'in otağı. 1481 yılında Fatih Sultan Mehmet Han Üsküdar'a sancak dikip doğuya sefer yapılacağını ilan eder. Rahatsızlığına rağmen Hünkâr Çayırı'nda otağını kurar. İşte tam bu esnada, burada hayata gözlerini yumar. Aynı yerdeki çeşme ve namazgâh sultanın anısına 16. yüzyılda yapılmıştır. Hünkâr Çayırı'nda bulunan tarihi köprü, Bağdat yolu üzerinde ordunun geçişi ve ulaşım maksadıyla kullanılmıştır. Köprü'nün girişinde bulunan çeşme ve namazgâh on altıncı yüzyıla ait eserlerdir. Gebze Belediyesi bölgeyi genişletmiştir ve her yıl burada yağlı güreş şenlikleri düzenlemektedir.

Son yıllarda Kültür Bakanlığı tarafından çevre düzenlemesi yapılarak 700. yıl hatırasına Fatih Anıtı dikilen Hünkâr Çayırı, yoğun bir ziyaretçi akınına uğramaktadır. Hünkâr Çayırı'nda İstanbul'un fethi dolayısıyla her yıl geleneksel fetih şenlikleri yapılmaktadır. Halk buraya gelerek hem dinlenmekte, hem tarihini hatırlamaktadır.

Hünkâr Çeşmesi

Fatih Sultan Mehmet'in 27 Nisan 1481 Cuma günü İtalya üzerine yapılacak bir sefer için üç yüz bin kişilik ordusuyla Üsküdar'dan İzmit'e doğru yola çıktığında, ordusuna mola verdiği veya otağını kurduğunu çayırılık alana Hünkâr Çayırı denilmektedir.

3 Mayıs 1481 tarihinde Gebze Hünkârçayırı'ndaki otağında özel doktoru tarafından zehirlenerek şehit edildiği iddia edilen Fatih Sultan Mehmet'in anısına kitabeli bir çeşme yapılmıştır. Çeşme IV. Mehmet döneminde 1659 tarihinde Sadrazam İbrahim Paşa tarafından yaptırılmış ve bazı onarımlarla günümüze kadar ayakta kalabilmiştir. Hünkâr Çeşmesi'nin önüne Fatih'in anıtı dikilmiştir.

Demirciler Konağı ve Hamamı

Dilovası ilçesinin Demirciler köyünde bulunan konak, 19. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en başarılı örneğidir. Konak içindeki kalem işi bezemeleri ve mimari üslubu ile Kocaeli ilindeki tek örnek olma özelliğine sahiptir. Kültür Bakanlığı tarafından tescilli olan konak, çok harap bir durumdadır. Demirciler köyünde bu konaktan başka Türk mimarisinin güzel örneklerini sergileyen evler bulunmakta. Tarihi çeşme ve hamam ziyaretçilerini beklemektedir.

Valide Köprüsü

Valide Köprüsü, Karamürsel'in en önemli tarihi eseridir. Yaklakdere üzerindeki köprü'nün Kösem Sultan, Turhan Sultan ve Emetullah Sultan'dan biri tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır. Üç gözlü sivri kemerli köprü klasik Türk mimarisi tarzında kesme taştan yapılmıştır. Boyu 64 m, döşeme eni 4.50 m, korkuluğu ise yarım metredir.

3. BÖLÜM

TARİHTEN GÜNÜMÜZE GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA, DİLOVASI

İpek Yolu kollarının birleştiği kavşak noktası Kocaeli'nin en büyük ilçesi Marmara Bölgesi'nin doğusunda, Asya-Avrupa kara ve demiryolları üzerinde yer alan Kocaeli, şirin bir şehrimiz.

Kocaeli tarihi en eski şehirlerimizden olup, M.Ö. 337-357 yılları İzmit'in olduğu yerde Nikomedyalı adıyla kurulmuş, M.S. 395 yılına kadar Roma imparatorluğunun egemenliğinde kaldıktan sonra, Bizanslıların hakimiyeti girmiştir. Bir süre Selçuklular'ın eline geçerek İzmit adını alan Kocaeli Orhan Gazi zamanında Akçakoca tarafından Osmanlı topraklarına katılarak Kocaeli adını almıştır.

Hendek'ten Şile'ye İznik'den Tuzla'ya kadar geniş sınırları olan Kocaeli zaman içinde coğrafya olarak küçülmesine rağmen sanayi ve ekonomik olarak büyüyerek uluslararası sanayi ve ticaret merkezi haline gelmiştir.

Sanayi, ticaret, kültür, sanat, ve turizm merkezi Kocaeli'nin 12 ilçesi vardır. Vilayet merkezi İzmit, donanma şehri Gölcük, yeşillikler diyarı Karşıyaka, adını turizm merkezi Kartepe'den alan Kartepe, yeşillikler diyarı Karamürsel, tarım merkezi Kandıra, rafineri merkezi Körfez, şifalı çene dağı suyunun menbaı Derince, sanayi ovası Dilovası, geleceğin kongre ve ticaret merkezi Çayırova, yaşam kenti Darıca ve sanayi, ticaret, teknoloji, kültür turizmde marka şe-

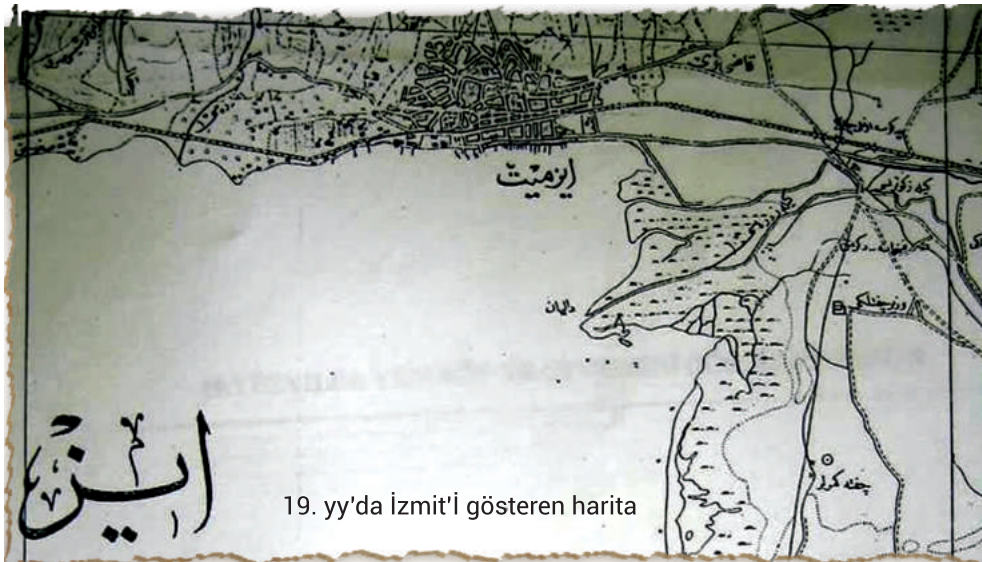
hir Gebze.Tarihi seyir içinde adı bir kaç kez Gelbize'den adını alan Gebze, Marmara Bölgesi'nin doğusunda İzmit Körfezi'nin kuzey kesiminde yer alan, zengin bir tarihi geçmişe sahip, ekonomisi, sanayi ve ticaret dayalı, Türkiye'nin hızla gelişen ve büyüyen bir ilçesidir.

Kara, deniz, hava ve demiryollarının birbirleriyle keşştiği önemli bir kavşak noktasında bulunmaktadır.

Gebze tarih boyunca İstanbul'un Anadolu ile bağlantısını sağlayan yol üzerinde önemli bir konaklama merkezi olmuştur. Günümüze kadar gelen pek çok tarihi kalıntı, Gebze'nin çağlar boyunca önemli bir yerleşim merkezi olduğunu doğrulamaktadır.

Finikeliler'in, Asurlular'ın, Lidyalı-lar'ın, Romalılar'ın, Bizanslılar'ın, Greklerin ve Araplar'ın uğrak yeri olmuş Gebze'nin, ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir.

Bu yöre, Romalı'ların daha sonra da Bizanslılar'ın hakimiyeti altın-dayken 1323 yılında Orhan Gazi'nin kumandanlarından Akçakoca'nın oğlu İlyas Bey tarafından fethedilerek Osmanlı topraklarına katılmıştır. Gebze; orduların karargah merkezi, kervanların konaklama yeri, İstanbul'un meyve ve sebze ambarı olarak önemini hep korumuştur.

1888 yılından itibaren İstanbul'a bağlı bir ilçe iken, 20 Nisan 1924 yılında yapılan bir değişiklikle Kocaeli iline bağlanmıştır. 1918'de İngilizlerin, 1921'de Yunanların işgal ettiği Gebze, düşman'dan 12 Ekim 1922'de Nurettin Paşa komutasındaki birlik tarafından kurtarılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyet'in ilanından 11 gün önce 18 Ekim 1923'de Gebze'ye de gelmiştir.

TEM Otoyolu ve D-100 Karayoluyla İstanbul- Ankara ve İstanbul-İzmir arası yolculuk yapanlar, trenle Anadolu'ya gidenler, Kurtköy-Sabiha Gökçen Hava Limanı'ndan dünya ülkelerine seyahat edenler, Gebze bölgesinden gelip geçer. Bu yollardan gidenler ne yazık ki biraz iç kısımlarda tarihi bir hazine gibi gizli kalan, tarihî ve tabii güzelliklerden habersiz geçip giderler. Ne, dünyaca ünlü komutanı Hanibal'ın anıt mezarını, ne Darıca Kuş Cenneti'ni ne Balıkayalar Vadisini, ne ünlü Ressam Osman Hamdi bey müzesini, ne de Fatih Sultan Mehmet'in Otağını göremezler. Tüm bu güzelliklerin olduğunu bilseler hele Gebze Merkezindeki bir tarihi zenginlik tablosu, Çoban Mustafa Paşa külliyesinin varlığını bilseler, uğramadan, selamlamadan geçemezler.

Gebze'yi doya doya seyredip temaşa etmek istiyorsanız, Gebze'ye Gaziler tepesine çıkıp bakmalısınız. Gebze'yi seyretmek imkansızdır.

Romalılardan genç Cumhuriyetimize bir çok tarihi olaylara sahne olan Gebze'de hızlı büyümenin getirdiği olumsuzluklar da yok değil. Bir zamanlar meyve bahçeleri, üzüm bağları ve buğday tarlalarının olduğu yerlerden şimdi adeta sanayi fişkırmaktadır.

Türkiye'nin en modern Organize sanayi bölgeleri birbiri ardına Gebze bölgesine kuruluyor. Bir zamanlar küçük bir

Atatürk Gebze Garında

köy olan Güzeltepe ve Şekerpınar'a önce belde belediyesi kurulup, şimdi de Gebze'den ayrılarak adını tarihi Hünkar Çayırlı'ndan alan Çayırova ilçesi kurularak dünya ticaret merkezlerinin kurulmasına aday bölge haline gelmiştir. Körfez sahiline bir inci tanesi gibi dizilen, Darıca ve Dilovası'nın ihtişamlı dağları uzaktan gözükürken, Tavşancıl ben de varım der gibi adete el sallamaktadır.

Çayırova, Bayramoğlu, Tuzla ve Adaların Gaziler Dağı'ndan manzarası insanı derinden etkiliyor. İzmit Körfezi'nin manzarası gerçekten ihtişamlı. Gebze'nin tarihi köylerinden Mollafenari, Cumaköy ve Denizli çarpık sanayileşmenin tehdidi altında, son yeşillikler de yok olup gitmektedir. Gaziler Tepesi'nden seyrettiğimiz güzelliklere yakından bakmak, Gebze'yi daha iyi anlamak, kaynaşmak ve sevmek için sokaklarına inmek gerekir.

Gaziler Dağından Gebze Manzarası

Tarihi değerleri çok zengin olan Gebze'nin kültür hayatımızda da çok önemli yeri bulunuyor. Gebze bir çok roman yazarı ve film yönetmenine ilham kaynağı olmuş. Bir çok ünlü yazar, konusu Gebze'de geçen romanlar yazarak, Türk sinemalarında gösterilen, Yahya Kaptan, Leylaklar Altında, Küçük Kahraman, Amansız Takip, Zeliş, Tütün Zamanı, İstasyon, Elveda ve Ölmeyen Aşk gibi filmler Gebze bölgesinde çekilmiştir.

Gebze İlçesinin en eski tarihli Camii olan Orhan Gazi Camii'nin 1323-1331 yılları arasında yapıldığı sanılmaktadır. Mimari belli olmayan caminin, Orhan Gazi tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Caminin yanında yer alan Menzilhane Hamamı'nın da, Sultan Orhan Camii ile aynı yıllarda yapıldığı sanılmaktadır. Bu iki güzel eser adı asırlardan beri değişmeden devam eden Menzilhane meydanını süslüyor. Kervanların konakladığı bu meydana tarihi değirmen ve Kadınlar Çeşmesi çoktan yıkılmıştır.

Gebze'nin kalbi Çoban Mustafa Paşa Külliyesi'nde atar. Külliye, Yavuz Sultan Selim ve Kanûni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Çoban Mustafa Paşa'nın emriyle 16. yüzyılda Mimar Sinan'a yaptırılmıştır.

Türk süsleme sanatının tüm özelliklerine sahip bu tarihi şehir minyatürü, camii, medrese, kervansaray, paşa odaları, hankah, بیمارخانه, han, hamam, imarethane, kütüphane, su kuyusu, şadırvan ve türbe gibi her biri eşsiz yapılar topluluğundan oluşmaktadır. Külliye'nin güney kapısı üzerinde Kanûni Sultan Süleyman'ın tuğrası göze çarpmaktadır.

Tek kubbeli harem, beş bölümlü son cemaat yeri ve minaresiyle camii, külliye'nin tam ortasındadır. Gebze'ye hakim merkezi bir mevkide yer almaktadır. Bu caminin mihrap ve duvarları küfi yazılarla süslenerek renk ve düzeni görkemli Türk çinileri ile sağlanmıştır.

Türbe, caminin kible tarafında, külliye'nin diğer yapılarından bir bahçe duvarı ile ayrılan hazire avlusundadır. Ço-

ban Mustafa Paşa 1529 yılında vefat edince Gebze'de yaptırdığı külliye'nin içinde yer alan bu türbeye defnedilmiştir. Çoban Mustafa Paşa Mısır ve Rodos'ta valilik yapmış, İstanbul ve Bulgaristan'ın birer semtine adını bırakmış, Çaldıran seferi dönüşü vezirliğe yükseltilmiştir. Yavuz Sultan Selim'in kızı Hafisa Sultan ile evlenen Çoban Mustafa Paşa Kanuni'ye de vezirlik yapmıştır. Rumeli Beylerbeyi'de olan Çoban Mustafa Paşa, Hicaz ve Mısır savaşlarındaki başarılarıyla tarihe altın harflerle geçmiş, onlarca vakıf eser yaptırarak insanların hizmetine tahsis eden, hakkında bir çok hikayeler anlatılan önemli bir devlet adamı olarak tanınmıştır.

Türbe dış görünümüyle Klasik Osmanlı türbelerinin güzel bir örneğidir. Sekizgen planlı, giriş kısmı tamamıyla mermerlerle kaplıdır. Külliye'nin avlusuna batıda, kuzey ve güneyde olmak üzere üç kapıdan girilmektedir. Külliye'nin batı tarafındaki giriş kapısının üstüne inşa edilmiş bir kütüphane, araştırmacılar için çok önemli bir yapıydı. Ancak şimdi bomboş kalmıştır.

Bir zamanlar paha biçilemeyen yüzlerce cilt yazma kitapların bulunduğu kütüphane, yağmalanmıştır. Caminin bahçesine açılan Paşa odalarının sağ tarafında da imarethane bulunuyor. Paşa odaları yüksek rütbeli kişilerin misafir edildiği bölümdür.

İmarethane külliye'nin mutfağı ve yemekhanesidir.

Hem mahzeninde yiyecek malzemeleri depolanıyor, hem fırınında ekmek pişiriliyor, hem mutfağında yemek hazırlanıyor, hem de yemekhanesinde yemek yeniyor. Asırlarca kaç fakir, muhtaç ve yolcu burda yemek yediler kimbilir...

Kuzey kapıdan girince Kervansaray karşımıza çıkıyor. Kervansaray sağda ve solda olmak üzere iki bölümden oluşuyor. Bunların bir başka adı var deve doğum hanları, Osmanlı'nın hayvanseverliği sadece lafta değil icratlarıyla da gerçekleştiriliyordu.

Gebze'nin kalbi Çoban Mustafa Paşa Külliyesi'nde atar. Külliye, Yavuz Sultan Selim ve Kanûni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Çoban Mustafa Paşa'nın emriyle 16. yüzyılda Mimar Sinan'a yaptırılmıştır.

Mustafa Paşa Türbesi

Tekke bir diğer adıyla hankah, Kervansarayın hizasında külliye'nin kuzeydoğu köşesinde revaklı bir avlu etrafına U planlı bir yapı Hankah derviş odaları ve semahanedan oluşmaktadır. 12 derviş odası vardır.

Medrese Hankah'ın hemen karşısında bulunan Külliye'nin güney kapısının sağında yer alıyor. Zenbilli Ali Efendi'nin ders verdiği bu medreseden bir çok ilim ve din adamı yetişmiştir. Medreseye külliye'nin dışından bir kapıdan giriliyor. Medrese üç tarafı revaklarla çevrili avlu etrafında 17 odadan oluşmaktadır. Bir de mescidi olan medrese Osmanlı döneminde yüksek öğrenim yaptırılan bir okul durumundaydı. Bimarhane ise medreseyle Hankan arasında yer alan yapı, burası yoksulların barınması için yapılmıştır

GEBZE BÖLGESİNDE İZ BIRAKANLAR

Gebze'den bir çok ünlü gelip geçti. Kimler mi? Kartacalı komutan Anibal, Malkoçoğlu Mehmet Bey, Balıklı Et-hem, Zenbilli Ali Efendi, Şair Mehmet Nergisi, vezirler, paşalar ve daha niceleri. Her gelen ölümsüz bir miras bırakıp gitti. Mezarları da yok oldu gitti. Sadece mezar taşları var. Çünkü Gebze'nin asırlık selvi ağaçları ile süslü tarihi mezarlığı 1935 yılında sökülüp yerine park yapıldı.

Bugün bu parkta sadece Malkoçoğlu Mehmet bey türbesi kalmıştır. Parkta oturup çaylarını içenler bir çoğu buradaki tarihi bir mezarlık olduğunu bile bilmiyor. Sökülüp rast-

Malkoçoğlu
Mehmet Bey
Türbesi

gele atılan mezar taşları Gebze sevdalıları insanların çalışmaları sonucunda girişimi ile koruma altına alınarak yeni mezarlıkta sergilenmiştir. Çarşı içinde özel bir şahsın mülkiyetinde bulunan Kervansaray, yerinden sökülen mezar taşlarından farksızdır.

Tarihi Çifte hamamlar diğer bir adıyla Çoban Mustafa Paşa hamamı eski çarşının ortasında yer alan ilçenin en büyük hamamıdır. 1523 yılında Mimar Sinan'ın kalfası Hüseyin ağa tarafından inşa edilmiş, Günümüzde halen kullanılmaktadır. Çarşı hamamının karşısında bulunan İbrahim paşa Çeşmesi Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa'nın veziri İbrahim Paşa tarafından 1664 yılında yapılmıştır. Suyunun akışı terazi sistemi ile sağlanan çeşmenin kitabesi halen duruyor. Otlarla kaplı kitabede, İbrahim Paşa'nın ismi ve yapım tarihi yazılıdır.

Körfez şeridi üzerinde uzanan müstesna güzelliğe sahip tabii koyuları, doğal plajları ile Gebze sahilleri, yöre insanının nefes alabildiği yerlerdir. Gebze'nin Tuzla'dan Herekeye kadar sahile 39 bin metre kıyısı bulunuyor. Bu güzel ve eşsiz sahil, şirin ve efsunlu koylar çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından adeta işgal edilmiştir. Gebze sahillerindeki onlarca liman ve iskeleden, Eskişehir açıklarında yükleme ve boşaltma yapmak için sıra bekleyen gemiler bulunmaktadır.

Gebze'nin güneybatısında yer alan Eskişehir, İstanbul-Ankara karayolu ve Gebze tren istasyonu ile bağlantılı bir yerleşim merkezidir. Eski çağlardan beri İzmit Körfezi'nin güneyindeki geçişi kontrol altında tutan önemli bir geçit olma özelliğini uzun süre korumuştur. Günümüzde İstanbul-Bursa yolunu kısaltan Eskişehir-Yalova Feribot seferleri, bu şirin sahil kasabası üzerinden sağlanmaktadır.

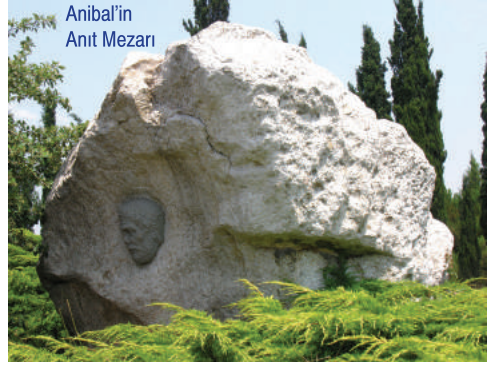
Eskişehir tarihi ve turistik özelliğe sahip bir sahil köyüdür. Önemli ölçüde balıkçılık ve turizm köy sakinlerinin geçim kaynağı haline gelmiştir. Eskişehir Kalesi, deniz kıyısında dik yamaçlı bir tepe üzerinde buradaki limanı ve İzmit Körfezi'nin kıyı şeridini korumak amacıyla Bizans döneminde inşa edildiği sanılmaktadır.

İlk şeklini muhafaza ederek günümüze gelebilen kale, dikdörtgen planlı olup, 10 burcu ve kaleye girişi sağlayan 4 kapısı bulunmaktadır.

Son yıllarda Kültür adamı Oğuz Aydemir tarafından restore edilen kale, çeşitli etkinliklerin yapılabileceği Anfi tiyatrosu haline getirilmiştir. Eskihsar sahil yolu üzerinde bulunan Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, geçmişin nazlı yadigarıdır. Bu görkemli konak, müzeci ve Ressam Osman Hamdi Bey tarafından 1884 yılında köşk, resimhane, kayıkane ve müstemilat olarak yaptırılmıştır. Osman Hamdi Bey, Eskihsar'daki bu Konakta uzun yıllar yaşamış ve burada vefat etmiştir. Konak 1982 yılında kamulaştırılmış ve 1987 yılında müze olarak halkın ziyaretine açılmıştır.

Türk sivil mimarisinin en güzel örneklerini yansıtan Konak, kullanılan ahşap işçiliği ile Türklerin yapı sanatına verdiği önemi göstermektedir. Kartacalı Kumandan Anibal, küçük yaşlardan itibaren Roma düşmanı olarak yetiştirilmiş başarılı bir savaşıdır. Ne yazık ki Roma'ya karşı yaptı-

ğı bir savaşta yenilerek Kartaca'yı terk eder ve Bitinya Kralı Prissias'a sığınır. Tarihi kaynaklar, Anibal'ın Gebze civarında ki Eskihsar mevkiinde, kendisini acımasızca takip eden Romalıların eline geçeceğini anlayınca intihar ettiğini belirtmektedir.

Anibal'ın mezarı olarak bilinen bu yerde anıt yapılması ilk kez 1934 yılında Atatürk tarafından emredilmiş, ancak 1981 yılında Kültür ve Turizm bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Hünkar Çayırı diğer bir adıyla Fatih Sultan Mehmet'in Otağı; 1481 yılında Fatih Sultan Mehmet Üsküdar'a sancak dikip doğuya sefer yapacağını ilan eder. Rahatsızlığına rağmen

Hünkar Çayırında Otağını kurar. İşte tam bu esnada burada hayata gözlerini yumar. Hünkar Çayırında bulunan bu tarihi köprü, çınar ağaçları ve selviler yer alır. Köprü'nün girişinde bulunan Çeşme ve Namazgah 16. yüzyıla ait eserlerdir. Son yıllarda çevre düzenlemesi yapılarak 700. yıl Fatih Anıtı dikilen Hünkar Çayırı, yoğun bir ziyaretçi akınına uğramaktadır.

Arıların bal yapmak üzere yuva kurup petek birleştirdiği Tavşanlı beldesindeki Ballıkayalar vadisi görülmeye değerdir. Dinlenmek için ve günün yorgunluğunu üzerinizden atmak için bu vadiye mutlaka gitmelisiniz. Suların çağlayarak aktığı şelale ve göllerin birbirinden güzel manzaraları buraya gelenlere heyecanlı anılar yaşıyor. "Tabiat Parkı ve Doğal Sit Alanı" ilan edilen, günümüzde dağcılarının iniş ve tırmanış çalışmaları yaptıkları Ballıkayalar vadisinde kamping için çadır, yürüyüş yapmak için alanlar mevcuttur.

Gebze, üzüm bağları, meyve bahçeleri ve enginar tarlaları ile ün yapmıştır. Kuzu dolmaları ve koyun yoğurdu dille-re destan olan Gebze'nin meyveleri de Osmanlı saraylarında padişah sofralarını süslemiştir.

Tarihte İpek yolunun kollarının birleşme noktası olan Gebze, bugün Sanayi ve Ticaret hayatındaki önemini koruyor. Gebze, D-100 karayolu ve otopan yolu, sahilindeki limanları, Körfez geçiş köprüsü, feribotları, Gebze-Şile yolu ve Sabiha Gökçen Hava Limanı ile dünya ekonomisinin yollarının birleştiği bir merkez konumundadır.

Dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen yatırımcıların kurduğu çok uluslu sanayi kuruluşları Gebze'de hızla çoğalmaktadır. Makinadan, kimyaya, otomobilden, tekstile, dericilikten, ağaç sanayiine, gıdadan, bilgisayar teknolojisine, yüzlerce sanayi kuruluşu üretim ve hizmetleri ile dünya piyasalarında rekabet göstermektedir.

Gebze Sanayi ve Ticaret merkezi olduğu kadar Bilim ve Teknoloji Merkezi'dir. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştır-

Fatih Sultan Mehmet Otağı

Hünkar Köprüsü

Osman Hamdi Bey Müzesi

ma Kurumu (TÜBİTAK), Marmara Araştırma Merkezi (MAM), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSİDE), Uluslararası Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme Merkezi, Teknoloji Serbest Bölgesi ve Bilim Teknolojileri Merkezi ile gelecekte de önemini koruyacaktır. Gebze; bilim, teknoloji, sanayi, kültür, turizm ve sosyal hayatta dünya çapında marka şehir olacaktır. ...

Gebze; dünyanın çeşitli yerlerinden ve Türkiye'nin bütün illerinden gelen insanları sinesinde barındıran kültür ve Sanat merkezi konumundadır.

GEBZE BÖLGESİNİN COĞRAFYASI

İzmit Körfezi'nin Kuzey kesiminde, Kocaeli İline bağlı, zengin bir tarihi mirasa sahip, ekonomisi tarım, hayvancılık ve sanayiye dayalı Türkiye'nin hızla gelişen ilçesi.

Gebze Adının Kaynakları:

Günümüzdeki "Gebze" adı, çok eski devirlerden bu yana kullanılagelen çeşitli adların, az çok değişikliğe uğramış biçimidir. Doğruluk derecesi henüz kesinlik kazanmış olmasa da, yazılı bazı kaynaklarda Gebze'nin, Libyasa, Dacybyza, Byza, Guebize, Geliboş, Gebbüze, Gökboze, Gebze gibi değişik adlarla anıldığı ileri sürülmektedir. Bazı araştırmacılar: Gebze'nin bir zamanlar Osmanlı ve Bizans Savaşçıları arasında sık sık el değiştiren ve özenlen bir yöre olması itibarıyla Gel Bize veya Bize Gel ifadelerinden oluşan ve zaman içinde değişerek, halkın öz dilinde Gebze'ye dönüşen bir ad olduğunu belirtmişlerdir. Nitekim 1640 yılında Gebze'ye geldiği anlaşılan Evliya Çelebi, ünlü Seyahatnamesi'nin ilgili bölümünde Gebze GELBİZE'den zamanla Gebze olmuştur ifadesiyle bu hususu vurgulamaktadır.

Gebze'nin Coğrafi Konumu:

Gebze Marmara Bölgesi'nde, Kocaeli Yarımadasının kuzey batısında, yaklaşık olarak 35° Enlem dairesi ile 50° Boylam dairesinin kesiştiği bir alanda yer almaktadır. Doğusunda Dilovası, batısında Çayırova, Tuzla, kuzeyinde Şile, güneyinde İzmit Körfezi ile sınırlanan Gebze; yayla görünümünde bir tepe düzlüğü üzerinde kurulmuştur. İlçe merkezinin genel boyutları, Doğudan-Batıya 10 Km., Kuzeyden-Güneye 15 Km.'dir. Marmara Sahiline 7 Km., İzmit'e 49 km., İstanbul'a 45 Km. uzaklıkta bulunmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 130 metredir.

Gebze'nin İklimi:

Genellikle Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri arasında bir geçiş özelliği taşımaktadır. Yaz mevsimi sıcak ve az yağışlı, kış mevsimi oldukça serin ve daha ziyade yağışlı geçer. İlçe sınırları içinde öyle kayda değer göl, dağ, akarsu bulunmamakla beraber, yaklaşık 650 metre yüksekliği geçmeyen tepelerin ve sırtların varlığından söz edilebilir. Bu tepelerin en yükseği GAZİ TEPE'Sİ'dir. Akarsu yerine dereler ve derecikler mevcuttur. Gebze hudutları içinde yaz aylarında kuruyan, kış aylarında yağışla beslenen Çakaldere, Sapdere, Mahmutboğan, Aşıroğlu Deresi sayılabilir.

* Bu bölümde yer alan yazıların hazırlanmasında Ansiklopedik Gebze Belgesel kitabından yararlanılmıştır.

Gebze'den Genel Görünüm

Gebze ve Yöresinin Jeolojik Yapısı:

Gebze ve yöresinin Jeolojik yönden yeryüzü yapısını araştıran uzmanların genel tesbitleri şöyledir:

1. Genel olarak Kocaeli Yarımadasının ana fiziki karakteri; Jeoloji'nin birinci zamanına kadar inen ve zaman içinde meydana gelen ilave tabakalardan sonra uzun bir aşınım devresi geçirerek Penepelen hâline geçmiş bir yapı ile özetlenebilir.

2.Şile-Gebze arasında bir çizgi çekecek olursak, güney batıda kalan topraklar devon devri arazisidir.

3.Gebze-İzmit arası ikinci zaman arazisi, Tıryas arazisidir.

4.Kırmızı renkli konklomera ve grelerle bunların üstünde Lamellibra Fosillerini kapsayan kalkerlerdir.

5.Sonuç olarak burada (Tıryas Devri) arazisinin tüm delillerine rastlanmaktadır. Çimento sanayiine ve su kireci yapımına en elverişli toprak yapısı, bu arazidir.

Gebze'nin Toprak Yapısı:

Kayalık ve dolgu biçiminde oluşmuştur. Kayalık tipinde olanları kısmen molozlarla örtülüdür. Temel unsurlarını: Paleozoik yaşlı kavaresitler ve Siyah renkli kalsit damarlı kireç taşları, şistler teşkil ederler. Dolgu tipinde olanları ise: Neorjen yaşlı yapıdadır. Demiryolu İstasyonunun civarındaki alanda pek bol bulunmaktadır. Düzlük zemin alüvyolardan teşekkül etmiştir. Yeraltı suları hayli derindedir. Gebze birinci derece tehlikeli bir deprem çizgisi üzerinde yer almıştır. Bölgede tarihi depremlerin varlığı bilinmektedir.

Gebze'nin Körfez Şeridi

Üzerindeki Mevkii:

İstanbul'la sınır komşusu olan Gebze'nin, Körfez şeridi üzerindeki yerleşim yerlerinde, tabiatın oluşturduğu birbirinden güzel koyları ve tabii plajları ilgi çekici düzeydedir. Yörenin ekilebilir topraklarında tarım, meyvecilik, sebzeçilik, zeytincilik ileri bir durumdadır. Marmara kıyısında ilçe toprakları genellikle ovalıktır.

Günümüz Gebze'si; Kara-Deniz ve Demir Yollarının birbiriyle kesiştiği önemli bir kavşak noktasında bulunmaktadır. Yüzeyi kuzeydoğuda dağ ve sırtlardan, batıgüneyde kıyıya yakın bölümlerinde düzlüklerden ibarettir. Çağlar boyunca bazı kavimlere yurt olan Gebze; Avrupa ile Asya kıtaları arasında önemli bir geçit olmak durumunu, günümüze kadar korumuş bulunmaktadır.

4. BÖLÜM

OSMANLIDAN CUMHURİYETE

GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI

GEBZE BÖLGESİNİN TARİHÇESİ

Gebze ve yöresinin çok eski ve zengin bir tarihi yapıya sahip olduğu gerek yerli ve gerekse yabancı tarihçilerce ifade edilmiştir. Günümüze kadar intikal eden pek çok kültürel kalıntı, bu havalinin çağlar boyunca önemli bir yerleşim merkezi olduğunu doğrulamaktadır. Muhtelif milletlerin ve uygarlıkların gelip geçtiği dönemlerde, Gebze çeşitli adlar almıştır. Konunun açıklığa kavuşturulması itibarıyla, Gebze tarihini dört ana bölümde incelemek mümkündür:

- 1) Osmanlı Döneminden Önceki Gebze
- 2) Osmanlılar Döneminde Gebze
- 3) Milli Mücadele Döneminde Gebze
- 4) Cumhuriyet Döneminde Gebze

1) Osmanlı Döneminden Önceki Gebze:

Gebze'nin de içinde bulunduğu Kocaeli yöresi hakkında, milattan önceki yüzyıllara ait kesin bilgimiz yoktur. Bu hususta bazı tarihçilerin ileri sürdüğü çeşitli iddialar varsa da, bunlar daha ziyade kişisel faraziyelere dayanmaktadır. Bilimsel olmaktan uzak, yakıştırmalardan, yanlışlıklardan ve çelişkilerden ibarettir. Ancak, Misir ve Bebrıklar'ın, Megaralıların, Grekler'in bu yörede yerleştikleri zaman içinde Ripler'in, Lidyalılar'ın ve Persler'in bölgede egemenlik kurdukları, ele geçen "Arkaik Çağ" paralarının, etnik buluntuların tetkikinden anlaşılmaktadır.

Yöredeki muhtelif egemenliklerin az çok bilinmesine rağmen, hangi adla anılırsa anılsın "Gebze"nin o dönemlerde, var olup olmadığı bilinmemektedir. Osmanlılardan önceki Gebze'yi, muhtemelen içinde bulunduğu yöreyi iyice kavramamız için, bölgedeki gelişmeleri ve değişimleri genel tarih çerçevesi içinde gözden geçirmemiz gerekmektedir. Burada daha önce hakimiyet tesis etmiş olan Ripler ve Lidyalılar'ın tarih sahnesinden silinmesiyle ve daha sonra Persler'in bölgeye egemen olmaları ile yörede yeni bir dönem başladığı görülecektir. Bu yeni dönemin sonunda:

M.Ö. 546 tarihinden beri Persler'in hakimiyetinde bulunan yörede, Makedonya Kralı Büyük İskender M.Ö. 334 tarihinde Pers Kralı Darius'un

Kocaçay Savaşı'nda büyük bir yenilgiye uğratır. Dinlendiği şehir, komutanları tarafından yağmalanır, yerle bir edilir. Ayrıca Megaralıların tarafından kurulan Astakoz kentini taş üstünde taş bırakmaksızın darmadağın eden İskender, bu akıl almaz faaliyetlerini sürdürdüğü bir sırada ölür. Ülkesi dağılır. Bölgede Bitinya Krallığı kurulur.

a) Bitinyalılar Döneminde Gebze:

Artık Bitinya Krallığı yörede tamamıyla egemen olmuştur. Bitinya Kralı 1. Niko Meda, İzmit Körfezi'nin (Nicamedia Körfezi) kuzey kıyılarına düşen kesiminde, başta krallığın iç ve dış güvenliğini sağlamak amacıyla bazı yeni şehirciklerin kurulmasını başlatır. Bunlar:

1. Dacybza (Gebze)
2. Lbyssa (Dil İskeleyi)
3. Kalos Agros (Darica)
4. Nikeiata (Eskihisar)
5. Galakrene (Hereke)
6. Brunga (Yarımca)
7. Fhlokrene (Tavşancıl) gibi yerleşim yerleridir.

Bu bilgilerden çok eski bir tarihi geçmişe sahip bulunan Gebze'nin, Bitinya Krallığı döneminde kurulduğu sanılmaktadır. (M.Ö. IV. yy.)

b) Romalılar Döneminde Gebze:

Zaman zaman Bergamalılar'ın saldırısına uğrayan yöre, M.Ö.73 yılında Bitinyalılar'dan, tamamen Romalılar'ın eline geçti. Yöre tarihinin Romalılar'a kadar uzandığı, günümüze intikal eden kalıntılardan anlaşılmaktadır. Bunlardan başka, Roma Devrinden kalan bazı mermer sütunlar ve bu sütunlarla ilgili olduğu sanılan mermer başlıklar iddiaları doğrulamaktadır.

Yöredeki Romalılar'ın egemenliği zamanında: Araplar, İstanbul'u almak için Gebze'ye kadar gelmişler, ancak ülkelerinde çıkan ayaklanmalar ve karışıklıklar yüzünden, İstanbul'u kuşatmaktan vazgeçerek memleketlerine geri dönmüşlerdir. Bu kısa Arap hakimiyetinden sonra, Gebze yeniden Romalılar'ın eline geçmiştir. Bu kısa süren el değiştirmeden sonra Romalılar Gebze'nin bulunduğu mevkiye çok önem vermişler, gelecekteki tehlikelere karşı Gebze ve yöresini koruyabilmek için Eskihisar (Nikeiata) ve Hereke (Galakrene) kalelerini yaptırmışlardır.

c) Bizanslılar Döneminde Gebze:

MS. 395 tarihinde Roma İmparatorluğu parçalandı. Gebze ve Yöresi Bizans'ın payına düştü. Önceki devirlerde Sirmenzil kasabası olarak kullanıldığı bilmekte olan Gebze'nin, Bizans yönetiminde bir köy halinde olduğu ve (Ubissa) adını taşıdığı, Asya yönünden gelebilecek tehlikelere karşı "Savunma Hattı" olarak düşünüldüğü sanılmaktadır. Ayrıca, kasabadaki çeşitli buluntular ve kalıntılar, Gebze'nin önemli bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan T.H. Wilgand adlı bir araştırmacı; Yılanlı Tepede Anibal'in mezarını ararken, IX.üncü Yüzyıla ait olduğu sanılan Bir Bizans Kilisesi, Şarap ve Zeytinyağı yapımevleri ile Hristiyan Mezarları ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

d) İstilâlar Döneminde Gebze:

Gebze ve yöresi, 616 ve 626 tarihleri arasında Sasanilerin 668 ve 720 yılları arasında İstanbul'u kuşatmak amacıyla gelen Müslüman Arapların kuşatmasına sahne olmuştur, ancak amaçlarına uygun bir sonuç alamadan ülkelerine dönmüşlerdir.

e) Selçuklular Döneminde Gebze:

1075-1077 tarihleri arasında Selçuklu Ordusu, Süleyman Şah'ın kumandasında Gebze'ye kadar gelmişler, yöreyi Anadolu Selçuklu topraklarına katmışlardır. Fakat, bir süre sonra akın düzenleyen Haçlı Ordusu, Selçuklu Ordusu ile giriştiği savaş sonunda ağır bir yenilgiye uğramış ve geri çekilmek zorunda kalmıştır. Ancak, 1097 tarihinde büyük bir hazırlıktan sonra yeni-den saldırıya geçen 660 bin kişilik bir Haçlı Ordusu yörede bu sefer egemen olmuş ve bölgenin eski sahibi Bizansla bir anlaşma yaparak, ona destek sağlamıştır.

f) Bizans'ın Son Döneminde Gebze:

Haçlı Ordusu'nun bölgede egemenlik sağlamaıyla, Bizansla arasında bir anlaşma yapmış, bu anlaşmaya göre; Gebze ve yöresi tamamen Bizans'a terkedilmiştir. Buna rağmen 4. Haçlı Seferi sırasında Bizans Haçlı Ordularına geçit vermemiştir. Terkedilen topraklar Haçlı Ordusunca işgal edilerek Gebze ve Yöresi talan ve yağma edilmiştir. İstilâcı Haçlılardan 1261'de kurtarılan Gebze ve yöresi ikinci ve son kez Bizans'ın hakimiyetine girmiştir.

Osmanlılar Döneminde Gebze Bölgesi:

Sürekli olarak el değiştiren ve çok önem taşıyan bir mevki olmak durumunu koruyan Gebze ve yöresi son olarak 1261 tarihinde Haçlı İstilâsından kurtuldu. Ancak, bu sefer Bizans'ın eline geçmek gibi bir talihsizlikle karşı karşıya geldi. Zaman içinde Bizans'ın bölgedeki gücünün giderek zayıflaması, Osmanlılar için elverişli bir ortam oluşturdu. Gebze 1323 tarihinde Orhan Gazi'nin kumandanlarından Akçakoca'nın oğlu İlyas Bey tarafından ilk defa fethedilerek Osmanlı topraklarına katıldı. Fakat, bir ara Gebze ve yöresinin yeniden Bizans'ın eline geçmesiyle durum değişmiştir. Bundan sonraki Gebze ve yöresi ile alakalı gelişmeleri, ana hatlarıyla dört safhada incelemek doğru olur.

1. Pelekanon Savaşı'nda Gebze Bölgesi:

2 Mart 1328 tarihinde, Orhan Gazi komutasındaki Osmanlı Ordusuyla, 3. Andronikos komutasındaki Bizans Ordusunun Darıca yakınlarındaki Pelekanon (Maltepe) meydanında yaptıkları Savaş sonucunda, Osmanlıların galip gelmesiyle Gebze ve yöresi tekrar Osmanlı Egemenliği altına girdi. Değerli tarihçi merhum İbrahim Hakkı Konyalı, "Üsküdar Tarihi" adını taşıyan eserinde; Orhan Gazi'nin Gebze ve yöresini de içine alan fütuhatlarını şöyle özetlemektedir. "İlk Osmanlı Padişahı Eskişehir'in Karacaşehir'inde istiklâlini kazandıktan sonra Bizanslılar'a karşı savaş açmış, imparatorluğun topraklarından birçok yerler almıştır. Fakat topraklarını Bitini ülkesine kadar genişletmemiştir. Oğlu Orhan Gazi, Bizans'ın Bitini bölgesini, Bursa'sını, İznik'i ve İzmit'i aldıktan sonra, savaşı Bizans'ın kapısı olan Krizepolis (Üsküdar) önlerine kadar getirmiştir.

Orhan Gazi, İzmit Körfezi'nin kenarlarına serpilen Hereke, Tavşancıl (Filokrene), Gebze (Libissa), Darıca (Viricyon), Eskihisar (Nizetyatos), Maltepe (Pelekanon) kalelerini serçe gibi avlayarak, boğaziçi sahillerine, Üsküdar kapılarına kadar ilerlemiştir. Bizans tahtında 3. Andronikos 1328-1341 oturuyordu. Bizans imparatorluğu sarsılıyor, imparator telaşa düşmüştü. Trakya'da, Bizans civarında, Demetoka'da, Edirne'de bulunan askerlerini hemen topladı.

Makedonya'da ve daha uzak yerlerde bulunan askerlerin toplanması mümkün değildi. Toplanan askerleri Üsküdar'a gönderdi. Tarihçi Hammer bu alelacele toplanışı şöyle anlatıyor: "Toplanan asker 1330 Haziran'ı başlarında Boğaziçi'nin Asya sahilinde bulunan ve Kostantiniye köylerinden sayılan Skutari'ye eski Krizepoli-Üsküdar'a vasil oldular. Orhan Gazi, Bizans Ordusunun hareketinden haberdar olarak piyade ve süvarileri ile Mezobitini sahilleri boyunca uzanan dağlara geldi. Askerlerini kendisi kumanda ediyordu. Askeri savaşa pek alışık değil ise de, şan-ı mazisi harp san'atına tamamen vukufsuz bir düşman ile boy ölçüşmek için cesaret verici oluyordu.

Andronikos 4 fersah mesafeyi iki günde aldıktan sonra üçüncü günün sabahı Pelekanon'u (şimdiki Maltepe) kurdu. Orada Osmanlı Ordusu görüldü. Tarihleri yaradılışla ad başı yürüyen Türkler her devrin savaş san'atında yüksek kabiliyet göstermişlerdir. İmparator bunu bilmiyordu. Orhan Gazi pek mahir bir hazırlıklı ve davranışla Rum askerlerini bozguna uğrattı.

İmparatorun çadırının ve erguvanı eğerleriyle birliklerini kılıçtan geçirdi. Bizanslılar Orhan Gazi'nin askerleri tarafından korkunç bir yenilgiye uğramışlardı. Kantakuzen ve İmparator Orhan Gazi'nin üzerine yürümüşlerdi. Kahraman Türk Askerinin aslanca savaş sırasında Kantakuzen'in altındaki atı öldü, imparator kalçasından yaralandı. Yaralı İmparator az daha Orhan Gazi'nin eline düşecekti.

Türkler tarih yapmışlar, fakat yazmamışlardır. Bizanslılar yenilishlerini galebe, kaçışlarını zaferli saldırı şeklinde gösteren birçok kitap yazmışlar, yazdırmışlardır. Mağlup imparatorlarını kahraman göstermişlerdir. Onlar tarihlerinde hep Türkleri geri püskürttüklerini söylerlerken, Türkleri başkentlerinin önlerinde buldular. Hep bir püskürtme vardı ama, bunu yapanlar Türklerdi. Hammer'de Hristiyanlık gayreti ile kitabında bu Bizans püskürtmelerine (!) geniş yer vermiştir.

Bir ara Karasi Beyi ile Orhan Gazi'nin askerleri Trakya'da Bizanslıları rahatsız ediyorlardı. İmparator Andirekos bu iki tehlikeli düşmandan hiç olmazsa birisiyle anlaşmak istiyordu. Orhan Gazi bu sırada İzmit'i muhasara etmiş bulunuyordu. İmparator denizden İzmit'e hareket ederken Orhan Gazi'den "Ya Harp, ya sulh" teklifi gelmişti, imparator sulhu kabul etti. (1333) yılında Orhan Gazi ile bir sulh anlaşması yapıldı. Orhan Gazi bundan sonra küçük Asya'da Bizans imparatorluğunun elinde kalan yerlere ilismeyecekti. İmparatorla Orhan Gazi hediyeler alıp verdiler.

Başbakanlık Arşivinde, 733 numarada kayıtlı, Kocaali Livası il yazıcı Defterinden öğrendiğimize göre bugünkü Gebze'yi Sultan Orhan kurmuştur. Orhan Gazi İstanbul Kapılarına Bostancı ve Erenköy'e kadar bütün Bizans otlaklarını Osmanlı sınırları içine kattığı zaman bugünkü Gebze'nin bulunduğu yeri ve civarını kendisinin vakfı olan Şems Köyü ile değiştirmiş, şehri, ev yerlerini halka bedava dağıtmıştır. Tarihin birçok kördüğümünü çözecek olan bu vesika "Orhan Gazi" zamanında buraların ne kadar çok Osmanlıların olduğunu göstermek için buraya aynen alıyorum "Karye-i Şems Vakıftır. Orhan Beyden Gekbüveze'nin (Gebze'nin) şehir yeri ile Orhan Bey tâte serâhü istibdat etmiş. Şehir ve yerini şehirliye temlik etmiştir."

Orhan Gazi, yeni kurduğu şehre bir de Cami yaptırmıştır. Bu kubbeli ve minareli Cami hâlâ ayaktaadır. Biz önünde derin kitâbeli bir Bizans lâhdi bulmuştuk. Orhan Gazi, bu civardaki Alaca Kilise ile Elmacık Mer'alarını, Danişmend Virâni köyüne de kendi Camiine vakfetmiştir. Buralar daha sonra Çoban Mustafa Paşa'ya verilmiştir. Bitini'nin bu yerleri Bizanslılarla Türkler arasında o kadar çok el değiştirmiştir ki, hepsini vesikalarla tesbit etmeye imkân yoktur.

2. Ankara Meydan Savaşı'nda Gebze:

1400 yılında Yıldırım Bayezid tarafından İstanbul'un dördüncü defa kuşatılması sırasında, Anadolu'ya doğudan dalga dalga gelen Moğol saldırısı başlamış bulunuyordu. Yıldırım Bayezid Ordularının 1402 tarihinde Timur Ordularınca bozguna ve büyük yenilgiye uğratılması karşısında Gebze ve çevresi yeniden Bizans'a terk edildi. 1410'da Bizans'tan geri alındıysa da, 1411'de yapılan talihsiz bir anlaşma gereğince Bizans'a tekrar terk edildi.

ORHAN GAZİ

Orhan Gazi Osmanlı Devleti'nin ikinci padişahıdır. 1326 ile 1362 yılları arasında beylik yapmıştır.

Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Bey ve Malhun Hatun'un oğludur. Babası Osman Gazi'nin vefatı üzerine 1324'te bey olmuştur.

Osmanoğullarının en uzun ömürlüsü olan Orhan Bey'in çocukluğu ve gençliği bilinmemektedir. Osmanlı tarihlerinde adının ilk geçişi 1298'de Nilüfer Hatun (Yarhisar Tekfurı kızı Holofira) ile evlendirilmesi nedeniyle olmuştur. 1300'de Köprühisar'ın fethinde bulunmuş ve Karacahisar uçbeyliği verilmiştir.

Orhan Gazi daha 15 yaşında iken harplere iştirak etmiş ve hayatının büyük bir kısmı harp meydanlarında geçmiştir. Babasından 6.000 km². olarak teslim aldığı toprakları, 95.000 km²'ye çıkarmıştır. Orhan Gazi bir devlet reisi sıfatı ile harplerde bizzat ordularının başında daima bulunmuştur. Orhan Gazi, devletin muntazam bir idare sistemine bağlanması lüzumunu görmüş ve teşkilât isini ise, Alâeddin Pasa ile Şeyh Edebalı'nın bacanağı Çandarlı Kara Halil Paşa'ya havale etmiştir.

Müslüman Türkler Avrupa'ya ilk defa Orhan Bey zamanında geçmişlerdir. İstanbul'un Anadolu yakası tamamen Orhan Bey zamanında Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Yeni fethedilen Hristiyan topraklarında yaşayan yerli Hristiyan halkın Osmanlı hayranlığı, yeni fetihleri de kolaylaştırmıştır. 1326'da Bursa, 1329'da İznik, 1337'de Gemlik'i fethetti ve Bizanslılara karşı Pelekanon (Maltepe) zaferini kazandı. Gebze bölgesi ile 1345'de Karasi Beyliği Osmanlı'ya ilhak etti. 1354'de Ankara ve Gelibolu fethedildi. Orhan Gazi 1360 senesinde 79 yaşında vefat etmiştir

Orhan Gazi

3. Üç Kardeşler İç Savaşı'nda Gebze:

Yıldırım'ın esir düşmesinden ve ölümünden sonra doğan bu devre, tarihte "Fetret Devri" de denilmektedir. Gebze ve yöresini olumsuz yönde etkileyen bir devirdir. Üstad Tarihçi İbrahim Hakkı Konyalı, "Üsküdar Tarihi" adlı ünlü eserinde Üç Kardeşler Kavgası'nda Gebze ve yöresinin elden çıkışını şöyle özetlemektedir:

"Yıldırım Bayezid öldükten sonra Üç Kardeşler ihtilâfından doğan saltanat ve hâkimiyet fetreti (kavgası) sırasında 1407 yılında Şehzade Süleyman Çelebi (Yıldırım'ın oğlu), Bizans'ın yardımını sağlamak için Gebze, Hereke, Darıca, Eskişehir, Pendik, Kartal, Bostancı, Erenköy ve Kayışpınar gibi yerleri Bizans İmparatoru'na verdi.

Çelebi Sultan Mehmed (Yıldırım'ın diğer oğlu) kardeş kavgalarını bitirdikten sonra ve yalnız başına Osmanlı tahtına oturduktan sonra Bitini'de dedesi Orhan Gazi'nin Bizans'tan aldığı yerleri, ölümünden bir yıl kadar önce 1420 yılında İzmit Körfezi sahillerindeki Göztepe'ye ve Erenköy'e kadar olan yerleri Bizanslılar'dan tekrar aldı. Buralarda Osmanlı hâkimiyetini sağladı. Türkler de Üsküdar'daki eski ticaret serbestliklerine kavuştular.

Çelebi Sultan Mehmed, Bursa'da yaptırdığı hayır, irfan ve sosyal yardım müesseselerine Yeşil Külliyesine gelir olarak bazı köyler vakfedeceklerdi ki;

"İzmit Körfezi'nin sahillerinde müslüman ülkesinin içinde aynı köyler vardır. Bunlar İstanbul'un hâkimiyetindedir. Onları alalım!" dediler. Çelebi Sultan Mehmed bunu inceledi. Gazi Timurtaş'ın oğlu Umur Bey'in Kumandasında asker göndererek, buraları Bizanslılardan aldı. Yeşil Cami mamuresine vakfetti.

Âşık Paşazade bunu şöyle anlatmıştır:

"Çelebi Sultan Mehmed Bursa'da imaret yaptı. Ona birkaç parça köyler vakfetmek istedi. Halk dediler ki:

-Sultanım, bu deniz kenarında (izmit Körfezinde) hayli köyler vardır kim, müslüman vilâyetinin içindedir ve illâ İstanbul'undur!. Sordu, bildi, üzerine asker gönderdi. Birisi Gekbuze (Gebze) dir. Hereke'den anaru (taraf), biri dahi Gegiboze'dir. O cenk etti. Anı yağma ile aldılar, umurlarını müslümanlara verdiler. Biri dahi Darucu (Darıca)dır. Ol ahilde verdi. Anı dahi imarete vakfetti. Biri Pendik'tir. Kâfiri İstanbul'a gitti. Bu deniz kenarında kâfir hisarcıkları vardır. Şimdiye değin gâh müslümanlara ve gâh kâfilere dönerdi." Çelebi Sultan Mehmed zamanın da Osmanlı Hâkimiyeti Erenköy'ne ve Kayışpınarı'na (Kayış Dağı)na kadar gelmişti. Sultan İkinci Mehmed'in İstanbul'u Fethine (34) yıl kadar kalıyordu."

2) İSTANBUL'UN FETHİNDEN ÖNCE VE SONRA GEBZE

Fetihten yaklaşık 34 yıl önce ve sonra Gebze ve Yöresi-nin genel durumunu kısaca özetleyelim:

1) Yıldırım'ın Ankara Savaşı'nda Timur'a yenilmesinden, daha sonra başlayan esaret hayatından ve ölümünden sonra, oğulları arasında şiddetli anlaşmazlıklar doğdu. Yoğun çatışmalar başladı. Bu çatışmaların altında "Tahta Geçme" gâyesi yatıyordu. Bunun sonucunda kardeşler arasındaki sürtüşmeler bir iç savaşa dönüştü. Kardeş Kavgaları, Bizans'ın bölgede gücünün artmasına elverişli bir ortam oluşturdu. Diğer kardeşlerine galebe çalan Çelebi Sultan Mehmed, dağılan birliği topladı ve devlet düzenini yeni-den kurdu.

2) Çelebi Sultan Mehmed'in kardeşi Süleyman Çelebi tarafından, iç savaşta yardımını sağlamak için, Bizans'a verilen Gebze, Hereke, Darıca, Eskişehir ve diğer yerleri kesin olarak Bizans'tan geri alındı. Savunma amacıyla kullanıldığı anlaşılan Gebze Kalesi Çelebi Sultan Mehmed tarafından yıkıldı. Gebze ve yöresi son olarak Osmanlı topraklarına katılmış oldu.

3) "Bostancı, Maltepe, Darıca, Eskişehir, eski ve yeni Gebze'ler, Tavşancıl Orhan Gazi'den sonra bir futbol topu gibi gâh Osmanlıların gâh Bizanslıların eline geçip durdu." diyen İbrahim Hakkı Konyalı ne kadar haklıdır. Ancak, Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethiyle bu duruma son verildi. İstanbul'un fethiyle, artık Gebze ve yöresi için bir Bizans tehlikesi söz konusu olmaktan çıktı. Yörenin Osmanlı Topraklarına katılışı kesinlik kazandı. Gebze kasabasına vurulan "TÜRK MÜHRÜ" O günden bugüne hayatiyetini sürdürmektedir.

4) Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'u fethinden hemen sonra GEBZE'yi bayındır hale getirmek suretiyle, Kocaeli Sancağına bağlı, zamanın ölçülerine göre yüz elli akçelik bir kaza (ilçe) seviyesine gelmesini sağladı.

Gebze'nin seçkin bir Türk beldesi hâline getirilmesinden sonraki tarihi gelişmeleri, ilgili bölümlerde, yazımızın akışı içinde değerlendireceğimize, bu bölümünü burada noktalıyoruz.

PALEKANON'DAN HÜNKAR ÇAYIRI'NA

1453-55 yılları arasında Gebze bölgesine, Fatih Sultan Mehmet tarafından yeni Türk köyleri kuruldu. Palekanon (Çayırova) konumu itibari ile Fatih Sultan Mehmet Han'ın ordugahını kurduğu alan olarak tarih sayfalarındaki yerini aldı. Fatih Sultan Mehmet Han, Anadolu'ya sefere çıktığında 3.cü konaklama ve dinlenme yeri olarak Palekanon (Çayırova) yeni adıyla Hünkar Çayırını kullanyordu.

Otağ'ını Hünkar Çayırına kuran Fatih Sultan Mehmet Han, bu alana namazgah ve bir çeşme yaptırarak bölgeye verdiği önemi bir kez daha ortaya koymuştur. Çayırova'daki, Hünkar Çayırı ve Hünkar Çeşmesi'nin ismi o günden bugüne süregelmiştir. Nitekim Fatih Sultan Mehmet Han, 49 yaşında iken yine bir Anadolu seferi sırasında konakladığı Hünkar Çayırı(Çayırova)'nda hayatını kaybetti. Bu olay tarih sayfalarında bir muamma olarak yer alırken, Fatih Sultan Mehmet Han'ın zehirlenerek öldüğü rivayet edilmektedir. Osmanlı döneminde Hünkar Çayırı (Çayırova), Osmanlı Sultanları tarafından namazgah ve ordugah olarak kullanılmaya devam etmiştir.

Çayırova Karargah Köprüsü:

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ya da Hünkar Köprüsü olarak ta adlandırılmaktadır. Gebze'nin 9 km. batısında Gebze - Tuzla sınırının Gebze kesiminde yer almaktadır. Şimdiki tarifle Çayırova Tohum Sertifikasyon Çiftliği arazisi içinde eski adıyla TOE, şimdiki adıyla SEAT fabrikası civarındadır.

Çayırova Hünkar Çayırında, Fatih'in Mamluk seferine giderken ordusunun konakladığı, kendisinin de otağını kurduğu sırada, 3 Mayıs 1481'de özel doktorları Yakup Paşa(Maestro Jozopo) ve Lari Çelebi tarafından ilacına zehir katılarak şehit edildiği yerde tarihi Bağdat Yolu üzerindedir. Tek gözlü olan ve uzunluğu 8-10 metreyi geçmeyen bu köprü küçük bir hendeğin üzerinde yer alır. Tarihi köprünün yanında 1659'da yaptırılmış olan bir çeşme (Fatih Sebili) ve bir de namazgah mevcuttur. Namazgah Fatih döneminde yapılmış olup 1472 tarihlidir.

Namazgah'tan dolayı köprünün de bu tarihte yapıldığı zannı ortaya çıksa da yanlış olsa gerektir. Zira Osmanlı kaynaklarında bu köprüden ilk olarak 1534 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın ordusuyla çıktığı Bağdat seferi sırasında bahsedilir. Buna göre köprünün de bu dönemlerde 1530'lu yıllarda veya başında yapıldığı sanılmaktadır. Hünkar Köprüsü olarak ta adlandırılan bu köprünün mimarı belli değildir. Osmanlılar döneminde burası, Türk ordusu Anadolu'dan İran üzerine sefere çıktığı zamanlar gidiş ve dönüşlerde burada da konakladığı için köprüye karargah köprüsü adı verilmiştir. Şimdi, park ya da mesire yeri durumuna getirilmiş olan bu köprünün çevresinde, 1995'ten beri Gebze Belediyesi tarafından organize edilen ve her sene yaz aylarında gerçekleştirilen yağlı pehlivan güreşleri yapılmaktadır.

Hünkar Çeşmesi

Hünkar Çeşmesi:

Fatih Sultan Mehmet Han'ın 27 Nisan 1481'de Mısır üzerine sefer yapmak üzere 300 bin kişilik askerle çıktığı yolculuğu sırasında, 3 Mayıs günü Gebze Hünkar Çayırı'nda aniden rahatsızlanması ve kendisine yapılan tedavilere cevap veremeyip vefat etmesi üzerine, cenazesi aynı gün İstanbul'a taşınmıştır. Fatih'in Otağını kurduktan sonra yakalandığı Gut hastalığından vefat etmesinden veya suikaste uğramasından sonra buraya Hünkar Çayırı ya da Sultan Çayırı denmeye başlandı.

Fatih'in öldüğü otağının bulunduğu yerde, onun anısını yaşatmak amacıyla, Osmanlı kumandanlarından İbrahim Paşa tarafından, miladi 1659 tarihinde, hayrat olarak kitabeli bir çeşme yaptırılmış. Bu çeşme çeşitli tarihlerde bazı onarımlar göyerek zamanımıza kadar gelebilmiştir. Ancak, bu çeşmenin tarihi kitabesi ve muslukları zamanla sökülüştür.

Bu çeşme, 1988 yılında esaslı bir onarımdan geçirildi. Bericap Fabrikası ortaklarından İşadamı Oğuz Aydemir tarafından, burada çevre düzenlemesi, park ve Fatih büstü yaptırıldı. Çayırova Fatih Sebili olarak ta bilinen bu çeşme yöremizdeki en eski Osmanlı çeşmesidir. Burada tarihi bir namazgah ile küçük bir de tarihi köprü bulunmaktadır. E- 5 karayoluyla tren yolu arasında yer alan çeşme, tarihi Bağdat yolunun üzerinde yer almaktadır. Burası sonraki asırlarda bile Osmanlı ordusunun konakladığı bir mevkii olmuş. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Karargah Köprüsü olarak ta adlandırılmıştır.

Fatih Sultan Mehmed Han (1432-1481)

Fatih Sultan Mehmed Han, 29 Mart 1432'de Edir-ne'de doğdu. Babası Sultan İkinci Murad, annesi Huma Hatun'dur. Fatih Sultan Mehmed, uzun boylu, dolgun yanaklı, kıvrık burunlu, adaleli ve kuvvetli bir padişahı. Devrinin en büyük ulemalarından birisiydi ve yedi yabancı dil bilirdi. Alim, şair ve sanatkarları sık sık toplar, onlarla sohbet etmekten çok hoşlanırdı. İlginç ve bilinmedik konular hakkında makaleler yazdırır ve bunları incelerdi. Hocalığını da yapmış olan Akşemseddin, Fatih Sultan Mehmed Han'ın en çok değer verdiği alimlerden biridir. Fatih Sultan Mehmed Han, gayet soğukkanlı ve cesurdu. Eşsiz bir komutan ve idareciydi. Yapacağı işlerle ilgili olarak en yakınlarına bile hiçbir şey söylemezdi.

Fatih Sultan Mehmet

Fatih Sultan Mehmed, okumayı çok severdi. Bilimsel sorunlarda, hangi din ve mezhebe mensup olursa olsun bilgileri korur onlara eserler yazdırırdı. Bilime büyük önem veren Fatih Sultan Mehmed Han, yabancı ülkelerdeki büyük bilgileri İstanbul'a getirtirdi. Şair ve açık görüşlüydü. Fatih Sultan Mehmed, 1481 yılına kadar hükümdarlık yaptı ve bizzat 25 sefere katıldı. Azim ve irade sahibiydi. Temkinli ve verdiği kararları kesinlikle uygulayan bir kişiliği vardı. Devlet yönetiminde oldukça sertti. Savaşlarda çok cesur olur, bozgunu önlemek için ileri atılarak askerleri savaşa teşvik ederdi.

20 yaşında Osmanlı padişahı olan Sultan İkinci Mehmed, İstanbul'u fethedip 1100 yıllık Doğu Roma İmparatorluğu'nu ortadan kaldırarak Fatih ünvanını aldı. Hz.Muhammed'in (S.A.V) hadisi şerifinde müjdelediği İstanbul'un fethini gerçekleştiren büyük komutan olmayı da başaran Fatih Sultan Mehmed, yüksek yeteneği ve dehasıyla dost ve düşmanlarına gücünü kabul ettirmiş bir Türk hükümdarıydı. Orta Çağ'ı kapatıp, Yeniçağ'ı açan Cihan Hakanı Fatih Sultan Mehmed Han, bazı rivayete göre Nikris hastalığından, bazı rivayete göre ise suikast sonucu zehirlenerek, 3 Mayıs 1481 günü Çayırova'nın eski adı olan Hünkar Çayırı'nda vefat etti ve Fatih Camii'nin yanındaki Fatih Türbesi'ne defnedildi.

FATİH SULTAN MEHMET HAN'IN İNSAN HAKLARI AHİTNAMESİ

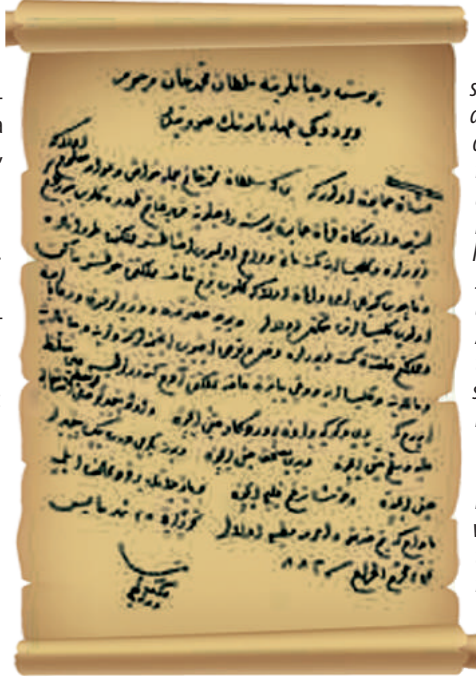
Murat Han'ın Oğlu, Mehmet daimi Muzafferi "Ben Fatih Sultan Han, bütün dünyaya ilan ediyorum ki; kendilerine bu padişah fermanı verilen Bosna'lı Fransiskanlar himayem altındadır ve emrediyorum: Hiç kimse ne bu adı geçen insanları, ne de onların kiliselerini rahatsız etmesin ve zarar vermesin. İmparatorluğumda huzur içinde yaşasınlar. Bu göçmen durumuna düşen insanlar özgür ve güvenlik içinde yaşasınlar. İmparatorluğumdaki tüm memleketlere dönüp korkusuzca kendi manastırlarına yerleşsinler. Ne padişahlık eşrafından, ne vezirlerden veya memurlardan, ne hizmetkarlarımdan ne de İmparatorluk vatandaşlarından hiç kimse bu insanların onurunu kırmayacak ve onlara zarar vermeyecektir. Hiç kimse bu insanların hayatlarına, mallarına ve kiliselerine saldırmaz, hor görmesin veya tehlikeye atmasın. Hatta bu insanların başka ülkelerden devlete birisini getirirse onlar da aynı haklara sahiptir. Bu padişah fermanını ilan ederek burada, yerlerin, göklerin yaratıcısı ve efendisi Allah, Allah'ın elçisi aziz peygamberimiz Muhammed (SAV) ve 124 bin peygamber ile kuşandığım kılıç adına yemin ediyorum ki; emrime uyarak bana sadık kaldıkları sürece tebaamdan hiç kimse bu fermanı yazılanların aksini yapmayacaktır."

28 Mayıs 1463 tarihinde Milodraj'da yazılmıştır. Bu fermanın aslı Foynica'daki Fransiskan Kilisesi'nde muhafaza edilmektedir. Tarihte bilinen insan hakları bildirilerinin en eskisi; 1789 Fransız İhtilalinden 326; 1948 uluslararası insan hakları bildirisinden 485 yıl önce; 1463 yılında yazılmış olan; Fatih Sultan Mehmet ahitnamesi.

"I, the Sultan Khan the Conqueror, hereby declare the whole world that, The Bosnian Franciscans granted with this sultanate firman are under my protection. And I command that: No one shall disturb or give harm to these people and their churches! They shall live in peace in my state. These people who have become emigrants, shall have security and liberty. They may return to their monasteries which are located in the borders of my state.

No one from my empire notable, viziers, clerks or my maids will break their honour or give any harm to them! No one shall insult, put in danger

or attack these lives, properties, and churches of these people! Also, what and those these people have brought from their own countries have the same rights... By declaring this firman, I swear on my sword by the holy name of Allah who has created the ground and sky, Allah's prophet Mohammed, and 124.000 former prophets that; no one from my citizens will react or behave the opposite of this firman!" The original edict is still kept in the Franciscan Catholic Monastery in

Fojnica.

It is one of the oldest documents on religious freedoms. Mehmed II's oath was entered into force in the Ottoman Empire on May 28, 1463. In 1971, the United Nations published a translation of the document in all the official U.N.

FATİH SULTAN MEHMET HAN'IN AYDINLATILAMAYAN SIR ÖLÜMÜ...

Sultan Fatih'e suikast mı yapıldı?

Osmanlı Devleti'ne altın çağını yaşatan büyük devlet adamı ve hakanı Fatih Sultan Mehmet Han'ın Hünkar Çayırı'ndaki Otağı'nda, sefer hazırlığında iken ölümü tarih sayfalarının hala aydınlatamadığı sırlarla dolu. Bazı kaynaklara göre geçirdiği rahatsızlıktan dolayı vefat ettiği dile getirilirken, bazı kaynaklar ise tam tersine zehirlenerek öldürüldüğünü yazıyordu.

Büyük Devlet Adamlığının yanı sıra hoşgörüsü ile düşmanlarının dahi gıpta ettiği Fatih Sultan Mehmet Han, bir suikaste mi kurban gitti? Yoksa, yakalandığı Niksir veya Gut (Damla) hastalığından dolayı mı vefat etti? Bu bilinmiyor. Şu bir gerçek ki Cihan Hakanı Fatih Sultan Mehmet Han'ın bu ani ölümü halen kafaları karıştırmaya devam ediyor. Gelelim Fatih Sultan Mehmet Han'ın "Ölüm Olayı"na. 3 Mayıs 1481 Perşembe günü, ikinci vakti Çayırova'daki Hünkar Çayırı'nda kurulmuş olan otağında son nefesini veren Fatih Sultan Mehmet Han'ın, o sırada başucunda hekim olarak aslen İtalyan ve Yahudi asıllı Yakup Paşa ile İranlı Lari Çelebi bulunuyordu.

Cihan Sultanı, uzun zamandan beri bacaklarına arız olan 'Gut' hastalığına bağlı ağrı nöbetleri geçirmekteydi. Rahatsızlığı yaz ayı başlarında bu tür nöbetlerle sıklıkla sızlıyordu. Sultanın bacağı şişiyor, yürümeye engel oluyordu. Sonra bu şişlik kendiliğinden kayboluyordu. Hekimler bunun sebebinin bir türlü anlayamadılar.

Suikasti hekimler mi yaptı?

1481 yılı yine yaz ayı başında Fatih Sultan Mehmet Han, Mısır - Memlük Devleti'nin üzerine bir sefere karar vermişti. Fakat kendisi ata binemeyecek kadar rahatsız olduğundan araba ile yola çıkmış ve ordusunun başında Çayırova Hünkar Çayırı'na kadar gelmişti. Hünkar Çayırı'na vardığında bacağındaki ağrının iyice artması, şiddetli karın ağrısı ve iki taraflı baş dönmesi yüzünden birden yatağa düşmüştü.

Cihan Sultanına birkaç yıldan beri Veziriazam Karamani Mehmet Paşa'nın tavsiye ettiği İranlı hekim Lari Çelebi bakıyordu. Bu hekim daha önceleri Sultan'ın hususi hekimisi olan Yakup Paşa'nın vermiş olduğu ilaçları uygun görmemiş olacak ki, başka ilaçlar kullanmıştı. Fatih Sultan Mehmet Han, bu ilaçlardan da hiçbir fayda görememi. Tekrar Yakup Paşa'yı yanına çağırtdı. Yakup Paşa da hastalığın tedavisi için başka bir ilacın verilmesini uygun görmemiş, ancak çekilen ızdırabın dindirilmesi için ayakta kan alınmasını salık vermişti. Bu ameliyatta ızdırabı dindirmeye yetmemişti. Bunun üzerine Yakup Paşa, ağrı kesici veya müsekkin olması muhtemel "Şarabı Fariğ" diye bir şurup verse de o da hiçbir etki göstermemişti. Ardından Fatih Sultan Mehmet Han, komaya girmiş ve bir daha kendisine gelemeyecek vefat etmiştir.

Tarihi kaynaklara göre Fatih'in ölüm olayı

- Meydan Laurise Ansiklopedisi İstanbul maddesinde bu konuda verilen bilgiye göre: 1481'de sefere çıkan Fatih Sultan Mehmet Han, Gebze'deki Hünkar Çayırı'nda hastalandığı zaman İstanbul'da önemli olaylar oldu. Karamani Mehmet Paşa karışıklığı yatıştırmaya çalıştı. Hükümdar ölünce büyük şehzade Bayezit ve küçük şehzade Cem'e haber gönderdi. Bayezit'in taraftarları ile Mehmet Paşa'nın rakipleri onun gönderdiği adamlarını yakalayıp padişahın ölüm haberini şehre yaydılar. Bunun üzerine Yeniçeriler ayaklandı. Karşı sahilde bulunan askerle zorla İstanbul tarafına geçti. Sokaklarda Bayezit lehine gösteriler yapıldı. Karamani Mehmet Paşa öldürüldü. Fatih'in özel hekimisi Musevi asıllı Yakup Paşa'da (maestro Jozobo) öldürülerek, bugünkü Yenicaamii yerinde bulunan Yahudi Mahallesine gömüldü. Bu arada Venedikli ve Floransalı tüccarların mağazaları yağmalandı.

Eski sarayda bulunan şehzade Korkud Çelebi (Bayezit'in oğlu) babasına vekaleten tahta çıkarıldı. Bu arada İstanbul'dan aldığı mektup üzerine hemen yola çıkan Bayezit, 4 bin kişi ile 9 günde Üsküdar'a geldi. (12 Mayıs 1481). Birçok kayık ve kadirga ile karşıya geçti. Devlet erkani ve İstanbul halkı tarafından karşılandı. Bayezit'in İstanbul'a gelişini gören tarihçiler yapılan törenle ilgili pek çok bilgi verirler. O gün, Fatih'in cenaze töreninden sonra Korkud saltanatı babasına teslim etti. (22 Mayıs 1481)

Aşık Paşazade'nin Fatih için yazdığı manzum şiir

Türk tarihçilerine göre, Fatih Sultan Mehmet Han'a 30 yıllık saltanatı süresince 14 kez suikast teşebbüsünde bulunulmuş fakat başarılı olunamamıştı. Ancak, İtalyanlar, Gebze'de gerçekleştirilen onbeşinci suikast girişiminde başarılı olup Fatih'i sefer yolculuğunda şehit ettiler. Fatih devrinde yaşamış olan Vakanivüs Aşık Paşazade, Fatih'in vefatı bahsinde; "Vefatına sebep ayağında zahmet vardı. Tabibler facinden aciz oldular. Ahir tabibler cem'i oldular. Zahmet ziyade oldu. Şarab-ı Fariğ verdiler. Allah rahmetine vardı." Dedikten sonra şu manzum parçayı kaydetmektedir.

*Tabipler şerbeti kim, virdi Han'e,
Boyadılar çiğeri canı kane
O Han içti şarabı kane kane
İsabet itmedi tabib şarabı
Çiğeri doğradı şerbet o Han'ın
Timarları kamu vardı ziyane
Hemin dem zai itdi yane yane
Tabibler Han'e çok taksirlik itdi.
Didi "Niçin bana kıydı tabipler"
Budur doğrı kavi, düşme gümane..*

“Şaka’ik’e” göre Fatih’in ölümü...

Fatih Sultan Mehmet Han’ın vefatından bir asır kadar sonra Edirneli Mecdi Efendi, Taşköprülüzade’nin “Şaka’ik” diye meşhur Arapça biyografi eserini tercüme ederken, İranlı tabib Lari Çelebi hakkında suçlayıcı ifadeler kullanmıştır. Burada belirtildiğine göre Lari, tıp ilminde gayet mahir iken, Vezir-i vüzerâ Karamani Mehmet Paşa’nın fikrine uyup Fatih’in katline razı olmuş!...

İstanbul’un ilk Subaşı Karıştıran Süleyman Bey’in oğlu Bilhişti tarafından yazılan bir tarihte de, Fatih’e verilen ilaçların “baisi ifad-ı mizaç” yani sağlığın bozulmasına sebep olduğuna dair bir kayıt vardır. Fatih Sultan Mehmet Han’ı ölüm döşeginde tedavi eden iki tabib ile Veziriazam Karamani Mehmet Paşa’nın akıbetlerine bakınca, kendilerine isnad olunan “Padişah Katli” suçundan dolayı cezalandırılmış olduklarına hükmetmek mümkün.

Karamani Mehmet Paşa ile Yakup Paşa, Sultan’ın vefatı üzerine yeniçeriler tarafından katledilmiştir. Veziriazamın başı bizzat Sultanbaşı tarafından kesilmiş ve bir mızrağın ucuna geçirilerek İstanbul sokaklarında gezdirilmiş. Lari ise biraz daha yaşanmış, Fatih’in büyük oğlu Sultan 2. Bayezit döneminde çok fazla dozda afyon içmeye mecbur edilerek öldürülmüş. Sanki Fatih’e ilaç yerine zehir vermiş de buna kısas edilmiş gibi.

Fatih’i Veziriazamı ve Doktoru mu öldürdü?

Yeniçeriler, Fatih’in vefat ettiğini öğrenince öyle bir galeyan gelmişler ki, Veziriazam Karamani Mehmet Paşa’yı öldürdükten sonra, İstanbul’daki Yahudi mahallelerini, Venedikli ve Floransalı tüccarların dükkanlarını da yağmalamışlardır.

Yakup Paşa, İtalya’nın Geata şehrinde dünyaya gelmiş bir Yahudi dönmesidir. İtalya’daki adı Maestro Joco. Yani Geatalı Joco Usta diye tanınıyordu. O zaman hekimlere Usta (maestro) deniliyordu. Geatalı Joco İtalya’da tıp tahsili görüp, cilt hastalıkları sahasında müteahhas olmuş, muhtemelen Papa 5. Nikolaus’un Yahudiler ve Arapların mesleki imtiyazlarını kaldırması ve Yahudilerin elinden ilacın alınmasını yasaklamasından müteessir olarak, Sultan 2. Murad’ın devrinin sonlarında veya Sultan 2. Mehmed’in devrinin başlarında, Osmanlı ülkesine gelmiş. Tıp ilmine vukufu hekimlikteki maharetleri sayesinde İstanbul’un fethinden önce Sultan 2. Mehmed’in hususi tabibi olmuş.

Taşköprülüzadelerin bildirdiğine göre, Divanı Ali defteri muhafazasına da memur edilmiştir. Bu memuriyet bugün padişahın maliye müşavirliği gibi gözüküyor. Edirneli Mecdi Efendi de “Divanı Hümayunda hizmet eyledi” ifadesini kullanmıştır. Anlaşıyor ki, Joco Usta yalnız tıp sahasında değil, başka bazı sahalarda da bilgi ve maharet sahibi imiş ve efendisine devlet işlerinde müşavirlik etmiş. Müslüman olunca da bu hizmetlerinin karşılığı vezir payesine yükseltilmiş ve paşa ünvanı kazanmıştır.

Fatih’in Sultan Mehmed’in, Kocaeli Yarımadası’na verdiği önem

Fatih Sultan Mehmet Han, 1453’te İstanbul’u fethi sırasında gemilerin yapımında kullanılmak üzere Kocaeli bölgesinin geniş ormanlık bölgelerinden elde ettiği ağaçlardan faydalandığı bilinmektedir. Temin edilen kalas ve keresteler İzmit’te kapasitesi artırılan tersanede inşaa edildi.

Fatih Sultan Mehmet Han, 1452 yılında Anadolu Hisarı’nın hemen karşısında yer alan Boğazkesen kalesi (Rumeli Hisarı) ile İzmit’ten İstanbul’a uzanan ve Gebze bölgesindeki dağların içinden geçmesi planlanan ve stratejik önem arzeden karayolunun yapımı için emir verdi. Söz konusu kale ve karayolunun yapımı için İzmit’te 1000 duvarcı ustası ve 6 bin İzmit’li işçiden oluşan bir ekip kuruldu. Bu ekibin başına da Mimar Muslihiddin getirildi. 4 yıl gibi kısa bir zaman içerisinde İzmit ile İstanbul’u birbirine bağlayan ve daha rahat ulaşım imkanı sağlayan karayolu bitirildi. Bu karayolunun geçiş güzergahı da Çayırova’da bulunuyordu. Mimar Muslihiddin, bu 4 yıllık dönem içerisinde daha önce cami iken kiliseye dönüştürülmüş veya kilise olarak kullanılan yapıları camiiye dönüştürdü.

Fatih zamanında Gebze, 150 Akçelik kaza oldu..

İstanbul’un fethinden hemen sonra İzmit’in idaresinde öngörülen bir değişiklikte Mutasarrıflık (sancak) düzenine geçildi. Gebze’de o dönem idari açıdan İzmit’e bağlı idi. Yine İstanbul’un fethine müteakip Fatih Sultan Mehmet Han tarafından orduyan terhis edilen birçok asker, aileleriyle birlikte Gebze’nin kırsal bölgelerine yerleştirildi. Böylece yeni Türk köyleri kuruldu. Gebze’nin merkezi yeni baştan imar edilerek, idari açıdan İzmit Sancağına bağlı 150 akçelik bir kaza oldu. Bu durum karşısında yerli Rumlardan bir kısmı İstanbul’a göç etti. Orhan Gazi döneminde fethedilen Gebze’nin Türkleşmesi, Fatih Sultan Mehmed Han döneminde tamamlanmış oldu.

İstanbul’un fethinden sonraki dönemlerde, İstanbul’un Anadolu ile bağlantısını sağlayan yol üzerinde yer almasından dolayı Gebze’nin, yüzyıllar boyunca tarihteki önemi hiçbir zaman değişmedi. Çayırova’da konumu itibarı ile bu önemden nasibini aldı. Osmanlı Devleti, Gebze’yi sürekli yerleşmeden çok, ordugah kenti olarak düşündü. Çayırova’daki Hünkar Çayırı, ordunun konaklama yeri olma özelliğini, Fatih Sultan Mehmet Han’dan sonra da sürdürdü. Çayırova Hünkar Çayırı’ndaki namazgah Fatih dönemine ait olup 1472 yılında yapıldı.

3) MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE GEBZE

Gebze, Milli Mücadelenin başladığı yıllarda, (İzmit Bağımsız Sancağına bağlı bir kaza (ilçe) idi. O zamanlar ufak bir dinlenme merkezi durumunda olan Gebze kasabasının başlıca geçim kaynağını tarım teşkil ediyordu. Nüfusu ise yaklaşık 5 bin kadardı. Kasabanın geliri genellikle; tahıl, meyve, sebze, bal, balmumu, ipekçilik, yumurtacılık, kümes hayvanları ve küçükbaş hayvanlardan sağlanıyordu. Ayrıca, enginar, üzümlü ve zeytini oldukça ünlüydü. Enginar bahçeleri, yemyeşil bağlar, zeytinlikler yer yer kasaba ve çevresini süslüyordu. Civar köylerinde 200'e yakın ağıl bulunmaktaydı.

Ülke genelinde ilk Çimento fabrikası Gebze'nin sınırları içinde kurulmuştu. 1910'da kurulan Aslan Çimento Fabrikasını, 1911'de Eskişehir Köyünde kurulan ikinci çimento fabrikası takip etmişti. 1907 yılında teşkilatlanan Gebze Belediyesi, günümüz Eşrefbey İlkokulu binasının hemen karşısında faaliyet gösteriyordu.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Gebze ve çevresi, hiç şüphesiz bu savaştan etkilenmiş, fakat diğer şehirler kadar fazla bir zarar görmemişti. Ancak, kasabanın asıl zararı savaştan sonra gördüğü bir gerçektir. Savaş sonrası imzalanan Mondros Mütarekesine göre; Gebze ve çevresi de işgal olunacak topraklar arasında yer aldığından, kasaba 1918'de İngiliz işgaline uğradı. Bu işgalden sonra, Gebze'deki gelişmeler sırasıyla ve özetle şöyledir:

1) Anadolu'da başlatılan Milli Mücadeleye paralel olarak, Mustafa Kemal Paşa'nın direktifiyle, Yahya Kaptan tarafından Gebze ve yöresinde Kuvva-i Milliye teşkilatı kuruldu.

2) 6 Ocak 1920 tarihinde, İstanbul Hükümetine bağlı Kuvva-i İnzibatiye'den Gebze Jandarma Yüzbaşısı Nail ve mülazimievvel Abdurrahman tarafından iki müsademenin ardından (29) yaşında şehit edildi.

3) Gebze ve çevresi 27 Ekim 1921'de İngiliz işgal kuvvetlerince, Yunan birliklerine devredildi.

4) İzmit ve yöresi Yunan Ordusundan tamamiyle temizlenince, İngilizler yörenin güvenliğini temin etmek bahanesiyle, Gebze ve çevresini yeniden işgal ettiler.

5) Milli Mücadele güçlerinin üstün gayretiyle, 17 Ekim 1922'de Gebze ve çevresi düşman işgalinden kurtuldu.

6) Mustafa Kemal, 18 Ekim 1923'de Gebze'ye geldi.

Yahya Kaptan

Gebze'nin Sevr Antlaşmasındaki Yeri:

Bu tarihli antlaşma 10 Ağustos 1920'de Fransa'nın Sevr kasabasında İtilâf Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında imzalanmıştı. Söz konusu antlaşmaya göre:

- 1) Gebze, Boğazlar Bölgesi Sınırları içinde İtilâf Devletleri'nin kontrolüne bırakılacak,
- 2) Gebze'nin de dahil olduğu bu bölgede sadece İtilâf Devletleri asker bulundurma ve askeri hareket yapabilme hakkına sahip olacak,
- 3) Bölgede Türk Jandarması İtilâf Devletleri'nin denetim ve komutasında bulunacak.
- 4) İstanbul Osmanlı başkenti olarak kalacak ve azınlık haklarını tanıyacak ve bu hakları gözetmediği takdirde bölge Osmanlı Devletinin elinden alınacak,
- 5) İzmit ve Sapanca Gölünün batı kesiminden geçen hattın batısında kalan bölgeler İtilâf Devletleri'nin elinde kalacak ve Kocaeli'nin Sakarya bölümü Osmanlı devleti'ne bırakılacaktı.

Gebze'nin Mudanya Antlaşması'ndaki Yeri:

1) Türk Ordusunun İzmit'e girmesi ve hızla İstanbul'a doğru ilerlemesinden büyük ölçüde endişelendiği antlaşan İngiliz işgal kuvvetleri 1921 yılı Haziran'ının sonlarında, yetersiz bulduğu buradaki güvenliği garantilemek amacıyla, Gebze ve yöresindeki Yunan birliklerini geri çekip, bölgede mevzilendiler.

2) 26 Ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruz, başarıyla tamamlanarak, Ege'deki Yunan ordusunu kısa zamanda denize döküp, Boğazlara doğru süratle ilerlemesini sürdürdü.

3) Türk ordularının başarılı hareketlerinden çılgına dönen İtilâf Devletleri, derhal geniş bir ateşkes antlaşması için masaya oturmak istediler. Bu istek üzerine Bursa'nın Mudanya kasabasında 11 Ekim 1922 tarihinde Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalandı.

4) Söz konusu antlaşmanın 2.ci maddesine göre: Türkiye Büyük Millet Meclisi aşağıdaki hatlarda duracaklardır.

Sulh Konferansının açıldığı güne kadar ve konferansın devamı müddetince bu hat gelmeyecektir. Antlaşmadan bir hafta bile geçmeden Türk Ordusu Şile-Gebze ve Darıca'ya girdiler. Tesbit edilen hattın daha ileriye geçmediler. Gebze ve Darıca Nurettin Paşa'nın komuta ettiği birliklerce 12 Ekim 1922 de İngilizlerin işgalinden kurtarıldı.

Gebze Düşman İşgalinden Kurtuluşu

Gerek Mahalli Basında, gerek Ulusal Basında ve gerekse bâzı yazarlarımızın eserlerinde Gebze'nin kurtuluş tarihinin 17 Ekim 1922 olarak belirtilmiş olduğu bilinmektedir. Ancak, bu tarihin bir yanlışlığı eseri olduğu, hiç bir gerekçeyle dayanmadığı; Genel Kurmay Başkanlığı'nın, Gebze Belediyesi'nin başvuru yazısına verdiği cevaptan anlaşılmış bulunmaktadır. Söz konusu cevapta; Gebze'nin Düşman İşgalinden Kurtuluş Günü'nün 12 Ekim 1922 tarihi olduğu anlaşılmaktadır. Genel Kurmay Başkanlığına, İstiklal Harbi Arşivi'nden tesbit edilerek gönderilen resmi bilgilerle ilgili "Belge"yi ilgililerin dikkatlerine sunuyoruz:

4-11 Eylül 1919' da toplanan Sivas Kongresi'nde hemen hemen Anadolu'nun Vilâyet ve Livaları temsil edildiği halde, bunların arasında Üsküdar, İzmit ve dolayısıyla Gebze'nin temsilcilerine rastlanmamıştır. Fakat Milli Mücadele'nin ilk yıllarında GEBZE'nin önem kazandığı; Mustafa Kemal Paşa'nın 18 Mart 1920 tarihinde Kolordulara, Vilâyetlere, Müstakil Livalara, Şile, Kartal ve Gebze Kaymakamlıklarına çektiği şifreli telgraflardan anlaşılmış bulunmaktadır. .

4) CUMHURİYET DÖNEMİNDE GEBZE

Gebze'nin Lozan Antlaşması'ndaki Yeri

Lozan Barış Antlaşması Türkiye ile İtilâf Devletleri arasında, İsviçre'nin Lozan şehrinde 24 Temmuz 1923'de imzalandı. Bu antlaşmanın Gebze ve yöresini ilgilendiren sonuçları şöyledir:

1) Mudanya Ateşkes Antlaşması gereğince Türk birliklerinin gi-remediği Şekerpınar ve Güzeltepe köyleri kurtarıldı.

2) Türk-Rum Mübadelesi yapıldı. Girit, Drama, Kavala ve Serez'den göç eden Türk aileler 4 Şubat 1924 tarihinde Darıca'ya iskân edildiler. Rumlar da Darıca'yı terk ettiler. Esasen, daha önce Türk Ordusu'nun Darıca'ya girmesiyle, burada yaşayan Rumların bir bölümü İstanbul'a, diğer bir bölümü de İngiliz gemileriyle Yunanistan'a kaçmışlardı. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında Gebze'nin fazla bir gelişme kaydetmediği görülmüştür. Savaş sonrası, her kesiminde gözle görülür bir duraklama ve durgunluk hakim olan kasaba, 1960'lı yılların ortalarına doğru çok hızlı ve olumlu gelişmelere sahne olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi'nde başlatılan başarılı gelişmeleri, genellikle şöyle özetlemek mümkündür:

1) Daha önce ilçe ve yöresinde yaşayan halk, geniş ve verimli topraklarda; tarım, zeytincilik, bağ ve meyvecilik, hayvancılık yapmak suretiyle geçimini temin ederdi. Durum 1960'lı yıllara kadar böylece devam etmiş, müteakip yıllarda fabrikaların kurulması Gebze ve Çevresini bir Sanayi Bölgesi hâline getirmiştir.

2) Yapılan hesaplara göre Gebze, nüfus ve gelişme açısından, Türkiye'nin bir çok ilinden daha büyük bir kent düzeyindedir.

3) Çok eski bir geçmişe sahip olan Gebze, Kocaeli'nin de en gelişmiş ve en büyük ilçelerinden birisidir.

4) Sanayi, tarım ve turizm alanlarında sürekli gelişen ve yenileşen Gebze'de, bu dönemdeki nüfus artışı da dikkati çekecek düzeye ulaşmıştır.

5) Hava, kara, demir ve deniz yolları bakımından önemli bir kavşak noktada bulunan kasaba, bir yandan İzmit'le, diğer yandan İstanbul ile birleşecek şekilde giderek gelişmiş, 2008 yılında Gebze'den ayrılan Darıca, Dilovası ve Çayırova ilçe yapılmıştır.

6) Gebze ve çevresi önemli bir Sanayi Bölgesi hâline gelmekle kalmamış; ayrıca sosyal, ekonomik ve kültürel yönden de hayli ilerlemeler kaydetmiştir.

7) Türkiye'nin hızlı gelişen 7'ci büyük ilçesi durumuna gelen Gebze, bugün gerek endüstrisi, gerek ticaret ve turizmi, gerekse nüfus artış hızıyla büyük şehir olma sürecine girmiştir.

8) Cumhuriyet Dönemi'nin büyük ve başarılı hamlelerinden biri de; Gebze'de 1972 yılında kurulan ve faaliyete geçen Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsü (TÜBİTAK)'dır.

Üniversiteden daha büyük bir ilim yuvası olduğu söylen bu kurumda pek çok ilim adamı hizmet vermektedir. Yine Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE) bilim ve teknoloji alanında büyük hizmet vermektedir.

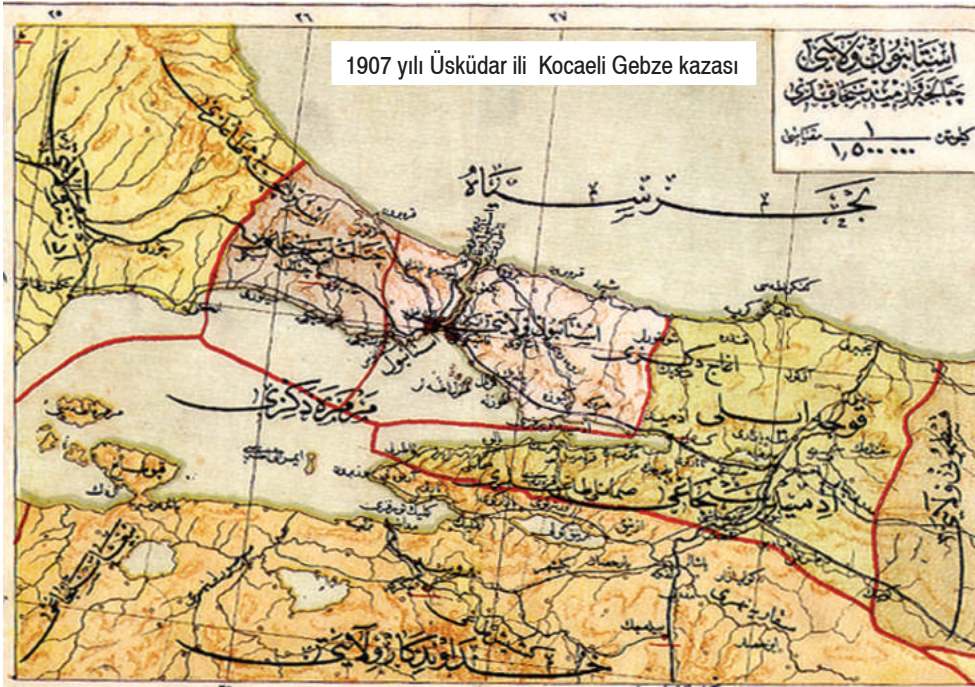
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEBZE'NİN İDARİ YAPISI

Kesin olmayan bazı tarihi kaynaklara göre Gebze'nin kuruluşu M.Ö.IV'cü yüzyıla kadar dayanmaktadır. Gerek Bizans kaynaklarından, gerekse Osmanlı kaynaklarından edinilen bilgilerden, Gebze kasabasının asırlar boyunca önemli bir kavşak noktasında bulunması ve Çin'den gelen tarihi İpek Yolu kollarının burada birleşmesi sebebiyle, her çağda dikkatleri üzerine çekmiş bulunmaktadır. Gebze, bu önemli coğrafi konumu yönünden günümüzde bile bölgenin hızla gelişen ve kalkınmakta olan ilçelerinden biri hâline gelmiştir. Tarihler boyunca bu kadar ehemmiyetli bir mevkide bulunan ilçenin, çok eski çağlarda bir yerleşme merkezi olarak kullanıldığı sanılmaktadır.

Bizanslılar zamanında: zengin bir yerleşim merkezi, Haçlı seferleri sırasında; vazgeçilmez bir geçit ve konaklama yeri, Osmanlıların ilk zamanlarında; bir ordugâh kenti hüviyetinde olan Gebze'nin idari yapısı da sürekli değişikliğe uğramış ve bu idari yapı değişikliği Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiş bulunmaktadır. Osmanlı Dönemi'nden başlayarak Cumhuriyet Dönemi'nde noktalanmış söz konusu idari değişiklikleri maddeler hâlinde ve özetle sunmak istiyoruz:

1) Gebze'nin 1331 yılında Sultan Orhan tarafından, bir ordugâh kenti olarak kurulduğu bilinmektedir. Ancak, Gebze bu kuruluşun sonras; Bizanslılarla Türkler arasında birkaç kez el değiştirmiştir. Daha sonra, Osmanlı Padişahı Çelebi Mehmet tarafından, kesin olarak yeniden Osmanlı topraklarına katılmıştır,

2) Kocaeli Fatih Akçakoca'nın oğlu I. Murat ve Yıldırım Bayezid devri kumandanlarından Hacı İlyas Paşa, bu dönemde Gebze'ye ilk defa kadı olarak atanmıştır ve kent kendisine Arpalık olarak verilmiştir.

3) Hacı İlyas Paşa'nın ölümüyle, yerine oğlu Feyzullah Paşa Gebze Kadısı olmuş, bu görevini 1436 yılına kadar sürdürmüştür.

4) Fatih Sultan Mehmed 1453'de İstanbul'u fethettikten sonra, Gebze'yi bayındır hâle getirmek suretiyle, Kocaeli Sancağına bağlı yüzelli akçelik kaza (ilçe) yapmıştır. Bu dönemde Kocaeli Sancağının başında bir Mutasarrıf bulunuyordu ve merkezi Kütahya'da bulunan Anadolu Kazas-kerliğine bağlı idi.

5) 3. Murat döneminde (1575-1595) Kocaeli Sancağı, merkezi Kütahya'da bulunan Anadolu Eyaleti'ne bağlı kadılık haline getirildi. Ancak, Gebze durumunu korudu.

6) 4. Murat döneminde 1633-1640 Kocaeli Sancağı, Kaptanpaşa Eyaleti'ne bağlandı. Gebze'nin idari yapısında bir değişiklik olmadı.

7) 3. Selim döneminde 1789 -1808 Kocaeli Sancağı, merkezi Bursa'da olan Hüdavendigâr Eyaleti'ne bağlandı. Gebze'nin idari statüsünde bir değişiklik olmadı.

8) Abdülmecid Döneminde 1839-1861 döneminde ilân edilen Tanzimat Fermanı gereğince ülke genelinde, idari düzende önemli değişiklikler oldu.

Bursa'ya bağlı olan Kocaeli, İzmit Sancağı adı altında

Kastamonu Eyaleti'ne bağlandı. Kadınların yönetim yetkileri kaldırıldı. Kazaların başına bir müdür tayin edildi. Bu suretle Gebze Kazası'nın idari yapısında bir değişiklik oldu.

9) Abdülaziz Dönemi 1861/1876 yeni vilâyet teşkilâtı İl Örgütü bu dönemde kuruldu. 1867'de merkezi Bursa olan Hüdavendigâr ili'ne bağlanan iznikmit (İzmit), Bursa ili ile idari irtibatının güçlüğünden ötürü yapılan şikâyetleri önlemek için, İstanbul iline bir ilçe olarak bağlandı. Gebze'nin durumunda herhangi bir değişiklik olmadı.

10) Bağımsız İzmit Sancağı, Abdülaziz Döneminde İzmit'in bir ilçe olarak İstanbul iline bağlanması, İzmitliler tarafından hoş karşılanmadığından ve pek çok şikâyetlere sebep olduğundan, 1887 yılında doğrudan doğruya Dahiliye Nezaretine İçişleri Bakanlığı'na bağlı İzmit Müstakil Mutasarrıflığı adı altında, bir Bağımsız İzmit Sancağı ihdas edildi.

Söz konusu Sancak teşkilâtına Gebze'nin dışında 5 ilçe, 8 Nahiye, yaklaşık 600 Köy bağlı bulunuyordu. İlçeler: (İzmit-Merkez, Karamürsel, Adapazarı, Kandıra, Geyve), Nahiyeler (Bucaklar) ise: (Bahçeçik, Yalova, Hendek, Şeyhler, Karasu, Akova, İkhisar) idi. Bölgenin o zamanki yüzölçümü (10.550) km²., toplam nüfusu 222.760 olarak tarihi kaynaklarda kayıtlı bulunmaktadır.

Cumhuriyet Döneminde Gebze'nin İdari Yapısındaki Değişiklikler

20 Nisan 1924 tarih ve 491 sayılı Mülga Teşkilâtı Esasiye Kanununun 98'nci maddesi gereğince kaldırıldı. Bu değişiklik; (Vilâyet, kaza, nahiye ve köy) birimlerinden oluşan dörtlü bir idari düzen getirildi.

İzmit, Kocaeli Vilâyeti'nin merkezi oldu. (Gebze, Gölçük, Karamürsel, Kandıra, Adapazarı, Karasu, Hendek, Ak-yazı, Geyve) birer kaza (ilçe) olarak Kocaeli'ne bağlandı. Getirilen dörtlü idari düzenden sonra (Kocaeli Vilâyeti)'nin ilçe, Nahiye ve Köy sayıları itibarıyla durumu şöyledir:

Son olarak İzmit Merkez ilçeye bağlı Yarımca'nın (Körfez) adı altında ilçe yapılmasıyla, Gebze'ye ait önemli köyler, Körfez İlçesi'ne bağlanarak, Gebze toprak kaybına uğramıştır.

1965'ten bu yana, bölgede sanayinin süratle gelişmesine paralel olarak, Gebze ilçesinde hızlı bir kentleşme olayı yaşanmaya başlanmıştır. Bu birdenbire başlayan "Kentleşme'nin temelinde bir "Nüfus Patlaması" gerçeği yatmaktadır. 1985 Genel Nüfus Sayımı kesin sonuçları gözönüne alınarak, Türkiye genelinde oluşturulan bir kıyaslamadan, aşağıdaki ilginç sonuçlar tesbit edilmiştir:

Kocaeli İlçeleri ve İdari Yapısı

İlçenin Adı	İlçe Adedi	Nahiye Adedi	Köy Adedi
İzmit	1	4	88
Gebze	1	4	30
Gölcük	1	1	24
Karamürsel	1	2	43
Kandıra	1	4	126
Adapazarı	1	4	120
Karasu	1	1	36
Akyazı	1	2	54
Hendek	1	2	54
Geyve	1	4	118
TOPLAM	10	28	693

GEBZE'DE NÜFUS

1985 yılındaki Gebze ilçesi "Şehir merkez nüfusu açısından" ilin şehir nüfusunu aşılacak ölçüde çok gerilerde bırakmış, ilimize de çok küçük farklarla yaklaştırmıştır. Yapılan karşılaştırmalarla ilgili tespitler şöyledir:

1) 1985 yılındaki resmi verilerine göre ilimizden daha fazla nüfusa sahip olan Gebze karşılaştırıldığında Gebze'nin bugünlere gelirken geçirdiği süreci ortaya koymaktadır.

2) Marmara Bölgesinde hiç bir il Gebze ilçesi kadar "Şehirleşme" şansına sahip olmamıştır. İlçenin yıllık nüfus artışı yüzde 20'yi geçmiş bulunmaktadır. İlçede kilometrekareye 158 kişi düşmektedir. Gebze ilçesinin bir Mustafaapaşa Mahallesinin toplam nüfusu, Gümüşhane ilinin toplam şehir nüfusundan daha fazladır. Ayrıca, Mustafaapaşa Mahallesinin nüfusu, Tunceli'nin merkez nüfusuna çok yakındır.

3) Gebze ilçesi, 1980 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre: (Kırıkkale, İskenderun, Tarsus, Batman, Osmaniye, Karabük, Aksaray, Akhisar ve Nazilli'den sonra, Türkiye'nin 10. büyük ilçesi idi.

4) 1985 yılında yapılan nüfus sayımı sonuçlarına göre Gebze, bu defa 37 il merkezini geride bırakarak, daha büyük bir duruma gelmiş ve (Kırıkkale, İskenderun, Tarsus, Batman, Karabük ve Osmaniye'den sonra, Türkiye'nin 7'nci gelişmiş ilçesi düzeyine yükselmiştir.

5) Bu nüfus artışı aynı tempoyla devam ettiği takdirde, gelişme ve şehirleşme, elbette ki pek çok sorunu da beraberinde getirecektir. Sorunların çağa uygun mânâda çözümlenmesinde, Gebze Belediyesine ve diğer ilgililere büyük çaba ve gayretler düşmektedir. Gebzelilerin de, bu müstesna nimetin külfetini paylaşmaları gerekmektedir.

1985 yılında Gebze ile bazı illerin nüfus sayıları

Gebze	92.592
Artvin	32.354
Bilecik	39.231
Bingöl	90.498
Çanakkale	72.888
Çankırı	87.554
Gümüşhane	52.189
Hakkari	43.692
Kırklareli	75.542
Muğla	66.122
Mardin	90.402
Tunceli	36.214
Yozgat	91.694
Siirt	75.037
Sinop	49.666

	GEBZE NÜFUSU	2008 NÜFUSU
Gebze	297.029	288.000
Çayırova	82.49	478.000
Darıca	140.302	135.000
Dilovası	44.258	43.000
İzmit	313.964	306.000

Eski Eskihsar'dan bir görünüm

1985 yılında Gebze ve
bazı illerin nüfusu

Gebze	92.592
Artvin	32.354
Bilecik	39.231
Bingöl	90.498
Çanakkale	72.888
Çankırı	87.554
Gümüşhane	52.189
Hakkari	43.692
Kırklareli	75.542
Muğla	66.122
Mardin	90.402
Tunceli	36.214
Yozgat	91.694
Siirt	75.037
Sinop	49.666

	GEBZE NÜFUSU	2008 NÜFUSU
Gebze	297.029	288.000
Çayırova	82.49	478.000
Darıca	140.302	135.000
Dilovası	44.258	43.000
İzmit	313.964	306.000

2009 TÜİK VERİLERİNE
GÖRE GEBZE KÖY NÜFUSU

Köy	Toplam	Erkek	Kadın
Ahatlı	167	80	87
Balçık	1.697	847	832
Cumaköy	1.473	750	723
Denizli	1.285	652	633
Duraklı	223	112	111
Elbizli	96	46	50
Eshihisar	485	260	225
Hatıpler	302	154	148
Kadıllı	548	283	265
Kargalı	468	234	234
Mollafenari	963	467	496
Muallim	981	487	494
Mudarlı	344	175	169
Ovacık	545	269	276
Pelitli	2.251	1.179	1.072
Tavşanlı	2.383	1.223	1.160
Tepemanayır	210	96	114
Yağcılar	182	98	84
TOPLAM	14.585	7.412	7.173
İLÇE TOPLAM	297.029	151.379	145.650

Eski Gebze Evleri

Cumhuriyet Döneminde Gebze'de Görev Yapan Kaymakamlar

Kaymakamın Adı Soyadı	Göreve Geldiği Tarih	Görevden Ayrıldığı Tarih
Osman Yılmaz	1935	1938
Nami Ünal	1948	1952
Feyzi Conger	1948	1952
Celal Gürmen	1952	1954
M.Ali Ulusal	1954	1957
Nihat Ergun	1957	-
F. Cemal Vefkioğlu	1957	1960
Selahattin Altaş	1960	1965
Orhan Adaloğlu	1965	1968
F. Turgut Sayın	1968	1971
O. Salih Aygen	1971	1973
Ertuğrul Tan	1973	1978
Namık Tüzün	1978	1980
Mustafa Tütüncü	1980	1981
Şeref Artar	1981	1985
Atillal Yaşa	1985	1990
Abdülkadir Güzeloğlu	1990	1991
Hayrullah Yıldız	1991	1993
İsmail Üstüner	1993	1997
Tahsin Cumhur Ersoy	1997	1999
Yıldırım Uçar	1999	2003
M. Emin Avcı	2003	2008
Salih Karabulut	2008	

Mehmet ARSLAN

1952 Kırşehir doğumlu olan Mehmet ARSLAN 1976 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdikten sonra 1977-1979 yıllarında bankacılık yaptı. 1979'Dan bugüne kadar Mülki Teşkilatta olup; Yunak, Sason Kaymakamlığı, Mardin Vali Yardımcılığı, Ilgaz, Serik Kaymakamlığı, Denizli Vali Yardımcılığı, Fethiye Kaymakamlığı, Denizli Vali Yardımcılığı, İzmir Karşıyaka, İstanbul Çekmeköy Kaymakamlığı ve halen Kocaeli Gebze Kaymakamı olarak görev yapmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıdır.

Salih KARABULUT

1956 yılında Malatya'nın Battalgazi ilçesine bağlı Hasırcılar kasabasında doğdu. İlk ve orta öğrenimini Malatya'da tamamladıktan sonra, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden 1977 yılında mezun oldu. Farklı ilçelerde ve 2008-2013 yılları arasında Gebze Kaymakamlığı görevini yürüten Salih Karabulut evli ve iki çocuk babasıdır.

Yıldırım Uçar

1999-2003 yılları arasında Gebze Kaymakamlığı yapan **Yıldırım Uçar** şimdi Ankara Vali yardımcılığı görevini yürütmektedir.

2003-2008 yılları arasında Gebze Kaymakamlığı yapan **Mehmet Emin Avcı** 11 Eylül 2008 tarihinden itibaren Karşıyaka Kaymakamı olarak görevine devam etmektedir.

M. Emin Avcı

5. BÖLÜM

GEBZENİN MAHALLELERİ

GEBZE'NİN MAHALLELERİ

1. Ademyavuz Mahallesi
2. Arapçeşme Mahallesi
3. Barış Mahallesi
4. Beylikbağı Mahallesi
5. Cumhuriyet Mahallesi
6. Gaziler Mahallesi
7. Güzeller Mahallesi
8. Hacıhalil Mahallesi
9. Hürriyet Mahallesi
10. İnönü Mahallesi
11. İstasyon Mahallesi
12. Köşklüçeşme Mahallesi
13. Mevlana Mahallesi
14. Mimarşinan Mahallesi
15. Mustafapaşa Mahallesi
16. Osmanyılmaz Mahallesi
17. Sultanorhan Mahallesi
18. Tatlıkuyu Mahallesi
19. Ulus Mahallesi
20. Yavuzselim Mahallesi
21. Yenikent Mahallesi
22. Kirazpınar Mahallesi

Bazı Bazı Mahallelerin Gebze'ye Uzaklığı (Km.)

MAHALLE	UZAKLIĞI
Muallimköy	5
Ovacık	29
Hatıpler	45
Kadılı	24
Duraklı	40
Eskihisar	5
Kargalı	35
Mudarlı	35
Pelitli	7
Tavşanlı	7
Yağcılar	30
Balçık	10
Denizli	22

GEBZE'NİN MAHALLE OLAN KÖYLERİ

Gebze eski çağlardan bu yana, çevresi ile birlikte önemli bir yerleşim yeri olma özelliğini korumuştur. İlçe nüfusu hızla artmaktadır. İdari açıdan (22) Mahallesi olan Gebze'nin mahalle sayısı, 2013 itibarıyla köylerin de mahalle yapılmasıyla 38 olmuştur. Gebze'den ayrılıp

ilçe olan Dilovası, Darıca ve Çayırova ilçelerine bağlı köy ve mahalleler bu listede alınmamıştır.

1) AHATLI

Gebze ilçe merkezine kuzeydoğu yönünde 43 kilometrelik bir mesafede bulunan Ahatlı mahallesi en küçük ve en uzak mahallelerden birisidir. Gebze-Şile ilçe sınırının hemen yakınlarında yer alan Ahatlı, batısında Şile'nin Değirmençayırı Köyü, kuzeydoğusunda Gebze'nin Tepemanyır Mahallesi, güney-doğusunda Hatıpler ve Duraklı mahalleleri ile güneybatı kesiminde de Kargalı Mahallesi ile sınırlıdır. Ahatlı'da geçim tarımı ve hayvancılığa dayanır.

Ahatlı Mahallesi çok yakın bir zamana kadar Hatıpler divanına bağlı küçük bir mahalle idi. 1987 yılında Yarımca kasabası Körfez adı altında Mayıs 1988'de ilçe olunca, Ahatlı da Hatıpler ile birlikte Gebze'den ayrılıp bu yeni ilçeye bağlandı. Duraklı köyü ile birlikte Ahatlı halkı Körfez'e bağlı kalmak istemedikleri için 1989'da referanduma gittiler 1991'de de Hatıplerden ayrılıp Gebze sınırları içinde bağımsız köy oldular.

AHATLI ADININ KAYNAKLARI

Mahalle adını kesin bir kaynak olmamakla birlikte Ahlatoğulları kabilinden almakta. Başka bir deyimle göre ise yaklaşık 800 yıllık geçmişi olan köyün yeni yerleşme esnasında bir genç kızın atın üzerindeki bir delikanlıya gönlünü kaptırıp içini çekerek "ah atlı ah" demesinden esinlenerek köyün adı Ahatlı olmuştur. Bu bilgiler kesin bir kaynağa dayanmamaktadır. Mahallenin gelenek ve görenekleri Anadolu kültürü mevcut olup köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisinde bulunmakta. TÜİK'in verilerine göre 2007'de 185 olan nüfusu 2009 yılı itibarıyla 167'ye düşmüş. 2000'de 138 kişi ve 1997'de 120 kişi bulunmaktaydı. Mahallenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır.

Önemli

Not: Kocaeli Büyükşehir Yasasına göre 2014 Yerel seçimlerinden sonra köyler mahalle olacak

4) DENİZLİ MAHALLESİ

Kocaeli'ye 70 km, Gebze'ye 18 km uzaklıktadır. Denizli Köyü 5 km. güneybatısında Mollafenarı Köyü, 18 km. kuzeybatısında Mudarlı Köyü ile, 3 km. batısında CumaKöyü ile, 8 km. doğusunda Köseler Köyü ile, 16 km. kuzeydoğusunda Yağcılar Köyü ile, 19 km. kuzeydoğusunda da Kargalı köyleri ile sınırlı bulunmaktadır.

Köyün iklimi, karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. 2009 TÜİK verilerine göre 1.285 olan nüfusla Gebze'nin en büyük köylerinden birisidir. Köyün en önemli gelir ve geçim kaynağını Gebze ilçe merkezinde bulunan bazı sanayi kuruluşlarındaki işçilik tutar..

Denizli Köyü'nün tarım ve hayvancılığı da ileri olup özellikle buğday tarımı ileri olan köyün Ayşekadın fasulyesi ve üzümü makbuldür. Bir zamanlar fındığın da meşhur olduğu bu köyde çok sayıda fındık ağacı yakın bir zamanda Denizli göletinin inşası sırasında katledilmiştir.

Köy yakınlarında Elmalı Deresi, Doğan Dere, Balıkaya vadisine akan Değirmendere ve Kezvanınarı gibi daha bir çok küçük çapta akarsu mevcuttur. Köy yakınlarındaki belli başlı tepeler ise Esentepe ile Yelkentepe, Şeştepe, Mahmut-tepe ve Bezirgantepe sayılabilir.

Tarihi çok eski zamanlara dayanan Denizli köyü çevresinde günümüzden yaklaşık 900 sene evvel 1096 senesinde Türk tarihi yanan Denizli Köyü çevresinde için de çok önemli ve büyük bir günümüzden yaklaşık 900 sene savaş cereyan etmiştir. Bugünkü Denizli Köyü ise Orhan Gazi Dönemi'nde yöre Türklerin eline geçmiş.

İstanbul'un fethinden sonraki yıllarda Osmanlı hükümdarı Fatih Sultan Mehmet (1451-1481) döneminde nereden geldiği kesin olarak bilinmeyen bir gemi Ege Denizi'nden İzmir ya da Aydın bölgesinden hareketle Çanakkale Boğazı'ndan Marmara Denizi'ne girerek buradan da İzmit Körfezi'ne giren bir gemi körfez sularında Karamürsel kıyıları ile Eskişehir Köyü'nün sahilleri arasında batmış, yolcularının tamamı Türk olan gemiden kurtarılanların bir bölümü geçici olarak bugünkü Eskişehir kıyılarına yerleştirilmiş.

Kalan diğer bölümü ise bu günkü Gebze'nin 20 km. kadar kuzeyindeki bir alana getirilerek buradaki yerli Rumlara ait domuz ağıllarına yerleştirilmişler. Geçici bir zaman için buradaki ağıllara yerleştirilmiş olan Müslüman Türk halkı daha sonraları 1 km. kadar kuzeydeki bölgeye hakim küçük bir tepe üzerine birer ikişer evler inşa ederek domuz çiftliklerini terk etmeye başlamışlar ve zamanla bu mevkide bir köy kurmuşlar. İşte bu köy bugünkü Denizli..

ADININ KAYNAĞI

Denizli Köyü'nün bu günkü adının nereden geldiği konusunda rivayetler şöyledir: Bu köy ilk kurulduğu zamanlar köy yakınlarında kurulu bulunan domuz ağıllarının varlığına izafeten bu köyün adına Domuzlu ya da Domuzluca denilmişse de bu isim zamanla abes bulunarak değiştirilmiştir.

Köye daha sonra halkı denizden kurtarılıp geldikleri ve bu yöreye yerleştikleri için (Denizden gelenler anlamında) Denizciler ya da Denizliler) adı verilmiş bu isim zamanla sadeleştirilerek kısaca Denizli olarak değiştirilmiş ve zamanımıza kadar bu şekilde gelmiştir. Oldukça eski bir tarihe sahip olan Denizli köyünde çeşitli tarihi eserler bulunmakta. Bunlardan bazıları ise şöyle:

Sarıçeşme: Denizli Köyü'ne Mollafenarı yönünden girişte, anayolun hemen altında yer alır. Yapım tarihi bilinmeyen bu çeşme en az 250-300 seneliktir. Önünde yalak bulunan çeşme oldukça yüksek bir yapı olup hâlâ kullanılmaktadır.

3) CUMA MAHALLESİ

Kocaeli'ne 66, Gebze'ye 17 km uzaklıkta olan, Gebze'nin kuzey kesiminde Gebze-Şile yolunun Mollafenari- Mudarlı kesiminde yer alan Cuma Mahallesi güneybatısında Balçık, güneyinde Mollafenari, doğusunda Denizli, kuzeydoğusunda Ovacık ve Mudarlı, kuzeyi ve batısında ise Kadıllı ile çevrilidir.

Cuma Mahallesi günümüzde Gebze'ye yapılan göçe rağmen nüfusu hatırı sayılır bir biçimde artan köylerimizden birisidir. Bu Köyün 1965 yılı nüfus sayımında nüfusu 484 olarak tesbit edilmiş olup, bu nüfus 1970'te 489'a 1980 yılında 765'e 1985'te 835'e 1990 yılı nüfus sayımında 985, 2000 sayımında 1448 ve 2009 TÜİK verilerine göre 1.473'e ulaşmıştır.

Mahallenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Ancak son yıllarda, sanayi bölgelerine olan yakınlığı sebebiyle, çalışan nüfusun çoğunluğu bu bölgelerde işçi olarak çalışmaktadır. Cuma Mahallesi, içme suları ile ünlüdür. Mahallede akarsu olarak yaz aylarında kuruyan Horoz deresi gösterilebilir. Ayrıca mahalle yakınlarında bulunan görülmeye değer tabii bir mağara mevcuttur. Sarkıt ve di-kitleri bulunan bu doğal mağara görülmeye değer.

Gebze Cuma Mahallesi'nin tarihi geçmişi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Osmanlı zamanında osmanlı ordusu Cuma namazını burada kılmış ve bir de cami yaptırmış. Bu camiye Cuma Cami ve köye de Cumaköy denilmiştir. Bu köyü ilk olarak Osmanlı Devletinin ilk şeyhülislâmi ünlü alim Mollafenari Hazretleri'nin vakfettiği, daha sonra da Fatih Sultan Mehmet Han'ın dönemlerinde Fatih'in hocası Akşemsettin Hazretleri'nin köyü özel mülküne geçirip vakfettiği, köyün de aynı yıllarda kaza merkezi durumuna getirilen Gebze kasabasının idaresine verildiği söylenmektedir.

Köyde bulunan Cuma Camii, onbeşinci yüzyılda Mollafenari hazretleri tarafından inşa edilmiş olmasına rağmen çeşitli tarihlerde onarım gördüğü için orjinallliğini ve tarihi değerini tamamen yitirmektedir. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde ahşap olan bu cami 1950' li yıllara doğru yıktırılıp yeniden inşa edildi. 1988 yılında da esaslı bir şekilde onarıma alınan bu caminin önünde hâlen "Akşemsettin'in vakfıdır" yazıyor.

Köydeki diğer tarihi eserler ise yaklaşık 300 senelik geçmişe sahip bulunan Eyüp Çeşmesi, Mollafenari'ye giden yol üzerindeki 110 yıllık Ağren yolu çeşmesi, bir kaç eski ahşap ev, yine Cumhuriyetin ilanına kadar yerli Rumlar tarafından işletilen iki yağhaneden birisinin kalıntıları gösterilebilir.

Yine Cumaköy'den Denizli'ye giden yeni yol üzerinde (Cumaköy'e 500 m. mesafede) bulunan yatırı tipi eski bazı mezarlar mevcuttur.

Köy genel olarak eski Türk örf ve âdetlerini taşımaktadır. Genel olarak türk klasiği yemekleri vardır. Ama en lezzetli tatlısı zerdedir zerde adı zerdali ağacından gelmektedir. Köyün iklimi, karadeniz iklimi, karasal iklim ve Akdeniz iklimi etki alanı içerisinde.

2) BALÇIK MAHALLESİ

Balçık, Gebze ilçe merkezine sadece 11 km. mesafede bir yerleşim birimi olup burası Gebze'nin ilçe merkezine en yakın köylerden birisidir. Halkının Bulgar kökenli olduğu söylenmektedir. İlk kez 4 ailenin geldiği, yerleşerek çoğaldıkları sanılmaktadır. Adının Balçık olmasının sebebi yerinin çukurluk ve çamurluk olmasından değil ahalisinin Karadeniz ile Tuna Nehri yakınlarındaki Dobruca yöresindeki Balçık kasabasından göç edenler tarafından kurulmasından dolayıdır.

Kocaeli iline 50 km, Gebze ilçesine 9 km uzaklıktadır. Balçık köyü Gebze -Mollafenari köyünden 3 km. sapakta küçük bir tepenin ardında kalmaktadır. Köye Gebzeden girmiş köy mezarlığı bulunmaktadır. Gebze Organize Sanayi Bölgesinin hemen kuzey kesiminde kalan Balçık köyünün 1,5-2 km güneyinden 1988-1989 yıllarında inşa edilen ve 1990 yılının Ağustos ayında hizmete sokulan Kınalı-Sakarya otopan yolunun Çamlıca-Gebze kesimi geçer. Bu köy eski İstanbul-Izmit karayolunun üstünde olup üç yol ağzındadır ve Gebzenin İstanbulla sınırı olan yakın köylerinden biridir. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisinde. Yaz ayları genellikle Akdeniz iklimi görülür.

Nüfus son olarak 2009 yılı nüfus sayımında 1.679 olarak tespit edilmiştir. Köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Etrafı fabrikalarla çevrilidir.

6) ESKİHİSAR

Kocaeli iline 45 km, Gebze ilçesine 6 km. uzaklıktadır. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir... Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı tatil beldesi. Köy, Bizans ve Osmanlı mimarisini yansıtan eserlerle bezelidir. İlçeye hakim bir tepede kurulu Eskihişar Kalesi, Bizanslılardan kalmazdır. Kaleyi Osmanlılar da kullanmıştır. Köy içinde görülmeye değer bir diğer yer, ünlü ressam ve müzeci Osman Hamdi Bey'in müze evidir. Burada yanyana iki ev vardır. Beyaz olanı Osman Hamdi Bey'in evi, diğeri ise, atölyesidir.

İstanbul'dan 50 km., İzmit'ten 45 km uzaklıktaki Eskihişar'a TEM otoyolu ile yarım saatlik bir yolculuktan sonra ulaşılabilir. Çamlıca'dan, Bayramoğlu - Darıca Sapağına kadar 24 kilometrelik bir yol katedip, Bayramoğlu turnikesinden otoyoldan ayrılarak Eskihişar-Feribot levhaları istikametinde iskeleyle gelirken, 50 metre kala sola ayrılan yolun sonrasındaki asfalt toprak giriş Eskihişar'a çıkmaktadır. Ya da eski D-100 Karayolu'nda Gebze-Eskihişar Sapağı'ndan güneye dönülerek, yolun güney tarafında yer alan ilk trafik ışıklarına ulaştıktan sonra güneye doğru düz devam edilince demiryolu üzerinde yer alan köprü civarına gelinilmektedir. Köprüden hemen sonra sola dönülüp yol tabelalarına dikkat edilirse, Eskihişar'a giden yol rahatlıkla izlenebilmektedir.

Köyün adının nereden geldiği ve geçmişi hakkında bilgi yoktur. Eskihişar'da gezip görülecek yerler arasında ilk sırada ünlü Türk ressam Osman Hamdi Bey'in şu an müze olan evi bulunmaktadır. Türk müzeciliğinin de öncülerinden olan Osman Hamdi birçok ünlü eserini (Kaplumbağa Terbiyecisi) bu evde yapmıştır.

Eskihişar Kalesi ise köye ayrı bir güzellik katmaktadır. Bizanslılardan kalma kalenin içinde yazın birçok etkinliğe ev sahipliği yapan bir anfi tiyatro mevcuttur. Yazları Gebze Belediyesi'nin organize ettiği programlarda sinema şöleni, şiir geceleri, aşık şöleni gibi birçok aktivite gerçekleştirilmektedir. Eskihişar'da sahil boyunca irili ufaklı birçok balık restoranı, çay bahçesi ve kafeterya bulunmaktadır.

8) ELBİZLİ MAHALLESİ

Kocaeli'ne 40 km, Gebze'ye 50 km uzaklıktadır. Duraklı köyüne bağlı bir mahalle olan Elbizli 1996 yılından sonra bağımsız köy oldu. Burası 22 haneden ibaret olup nüfusu son yapılan 2009 sayımlarında 96'dır. Gebze'nin en küçük köyü olan Elbizli'nin Ören mevkinde görülmeye değer olan dörtbeş adet mağara bulunmaktadır. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır.

Eskihişar'da gün batımı

7) DURAKLI MAHALLESİ

Duraklı Köyü Gebze ilçe merkezine uzaklığı 46 kilometredir. 1990 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre Duraklı Köyü'nün toplam nüfusu 405 olup bu nüfusun yaklaşık 210'u Duraklı Köyü'nün merkezinde geri kalan bölümü ise Elbizli, Eleşli ve Kanallı mahallelerinde yaşamaktadır. Köy toplam 80 haneden oluşmakta olup 40 hanesi merkezi mahallede geri kalanı ise civardaki üç küçük mahallede yaşamaktadır. Duraklı'da nüfusu 1965 yılında 548, 1970 yılında 516, 1985 yılı nüfus sayımında 416, 1990 yılında 405'dir. Bugün nüfusu 247'e düşmüştür.

Duraklı Köyü'nün tarihi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Duraklı Köyü'nün Kanallı mahallesinde bulunan Romalılar Dönemine ait olduğu belirlenen 2000 yıllık bir mermer kaidenin var oluşu da bunu doğrulamaktadır. Duraklı olmasının sebebi Osmanlılar Dönemi'nde önemli bir durakyeri olmasındandır. Osmanlılar Dönemi'nde Ortaasya, İran ve Arabistan'a giden kervanyollarından birisi Gebze-Dilovası ve Yukarı Hereke üzerinden birisi de kuzeyde Gebze'nin Camidüzü (şimdiki Ovacık), Karkaldı (Kargalı) ve Duraklı yöresinden geçmiştir. Bu köylerden geçen Kervanyolcuları gelip bu günkü Duraklı Köyü'nün bulunduğu yerde duraklayıp, konaklarlar ve dinlenirlermiş. İşte bu yüzden burada kurulan Türk Köyüne Duraklı adı verilmiş.

Yakın bir tarihe kadar Duraklı Köyü'nün Çevresinde bulunan Hatipler, Ahatlı, Melemezli, Tepemanayır, Elbizli, Eleşli ve Kanallı gibi küçük köylerin tamamı Duraklı Köyü'ne bağlıydı burası toplam sekiz küçük köyden oluşuyordu. 4 Temmuz 1987 tarihinde çıkan bir kanunla Yarımca'nın Körfez adı altında ilçe merkezi durumuna getirilmesi üzerine Duraklı ve Hatipler köyleri ile bu köylere bağlı bulunan Elbizli, Eleşli, Kanallı, Ahatlı ve Melemezli mahalleleriyle birlikte Mayıs 1988 tarihinde resmen Gebze ilçemizden ayrılarak yeni oluşturulan Körfez ilçeye bağlandı. Ancak yol bağları ve ticari ilişkileri Gebze ilçe merkeziyle daha sıkı bir durumda olan köylüler bu duruma itiraz ettiler, köylülerin isteği doğrultusunda 19 Mart 1989 tarihinde Duraklı ve Hatipler köylerinde referandum yapıldı. 297 seçmenin bulunduğu köyde 29 seçmen oy kullanmazken 260 seçmen Gebze'ye bağlanma yönünde evet 4 seçimde hayır oyu kullandı. Duraklı Gebze'ye bağlandı.

10) KADILLI MAHALLESİ

Kocaeli iline 65 km. Gebze ilçesine 20 km uzaklıktadır. Köyün Yediyer ve Kadı Çayırı adında iki mahallesi vardır. Köy çevresi koruluk ve ormanlıktır. Belli başlı akarsuları Ovacık-Kadılı sınıırını çizen ve halk arasında Kocadere olarak bilinen Riva çayı, Gazçayı deresi, Kadıçayırderesi ve Bostandere sayılabilir. Köyü çevreleyen önemli tepeleri ise Mecit yayırı Elmalık yayırı ve Arap yayırıdır. Köy güneyinde ve doğusunda Cumaköy arazisi ile Kuzeyinde Ovacık Köyü ile Kuzey batısında Pendik'in Göçbeyli Köyü, Güneybatısında ise Tuzla'nın Tepeören Köyü ve Gebze'nin Balçık Köyü ile sınırlıdır. Köy hafif çukurluk alanda yer alır.

Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Köyün ekonomisi tarım seracılık ve hayvancılığa dayalıdır. Ayrıca Gebze sebze üreticiler birliği ismi altında bir birlik kurulmuştur kurucu üyeler Ovacık ve Kadılı halkından oluşmuştur. Birlik halen faaliyettedir Gebze'nin tüm köylerini kapsamaktadır Kadılı köyünün 1453-1455 yıllarında Gebze Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet Han tarafından yeni Türk köyleri kurularak kaza yapıldı. Gebze bölgesinde Kadılı, Denizli gibi çok sayıda yeni Türk köyü kurulduğu rivayet edilir. Ancak köyün ilk olarak ne zaman ve kim tarafından kurulduğu kesin bilinmemektedir. Ancak köyün ilk yerleşim yeri şu anki yeri değil Taşlıtarla denilen mevkiindeki ahalisi Türkmen olan köy yeridir.

Taşlıtarladaki köy 650, 680 yıl önce kurulmuş olup yaklaşık, 550 sene evvelde (1450'li yıllar) göçerek Kadılı köyünü oluşturmuştur. Köyün adı zaten anlaşılacağı gibi Kadı kelimesinden gelmektedir. Rivayette büyük Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet Han tarafından kaza yapılan Gebze'de görevli kadı bu köyde ikamet edermiş.

Köye 2 km mesafedeki Kadı Çayırında da yazlık evi ve yahut av köşkü olduğundan da bazen oradada kalırmış. İşte köyün adı bu yüzden Kadılılı yahut Kadılı denmişse zamanla Kadılı şekline dönüp günümüze kadar gelmiştir 1935'teki nüfusu 154 iken, köyün 1965 yılı nüfus sayımına göre toplam nüfusu sadece 197 idi. 1985 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre köyün toplam nüfusu 362 olup bunların 200 civarı Kadılı'nın merkezinde yer alıyordu. 21 Ekim 1991 tarihli nüfus sayımında bu nüfus 429 olarak belirlenmiş son TÜİK verilerine göre 2009 itibarıyla köy nüfusu 548'dir.

9) HATİPLER MAHALLESİ

Kocaeli'ne 91 km, Gebze'ye 42 km uzaklıktadır. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Hatipler (Halk arasında Hatıplar) Köyü ilçemizin en uzak birkaç köyü arasındadır. Hatipler Köyü'nün, kuzeydoğu yönünde Körfez ilçesinin Dikenli, doğusunda yine Körfez ilçesine bağlı Alihocalar köyleri ile batısında Kargalı Köyü, kuzeybatısında Ahatlı, kuzeyinde Tepemanayır Köyü ile güneyinde Duraklı Köyü, güneybatısında ise Duraklı Köyü'nün Kancılı ve Eleşli mahalleleriyle çevrilidir.

Hatipler Köyü'nün belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olup süt üretimi, fındık ve kavak yetiştiriciliği, Hereke tipi halı dokumacılığı ilerdir. Köy orman yakınlarında kurulu olup bazen odunculuktan da gelir elde edilmektedir.

Hatipler'in belli başlı akarsuları, Gebze ile İzmit (merkez ilçe)' in eski sınırını çizen ve Kocadere, Ağva, Göksu, ve Yeşilçay gibi isimlerle anılan Taşköprü Deresi, Yavaşlı Deresi, Haygır Dere, Oranlı Deresi, Ökcedere, Gürgeçpınarı ve Kaynarçasuyu sayılabilir. Önemli tepeler ise Kokarca yükseği, Tabiye gözü yükseği ve Aynasırtı tepeleridir.

1965 yılında Hatipler'in nüfusu (Tepemanayır ve Ahatlı mahallelerinin nüfusu da dahil olmak üzere) toplam 695 idi. Bu nüfus Tepemanayır 1980'lere doğru bağımsız köy olduktan sonra düştü ve 1985 yılı nüfus sayımında 441 olarak belirlendi. 21 ekim 1990 tarihli genel nüfus sayımında ise bu köyün nüfusu 449 olarak saptandı. 1991 yılının sonunda Ahatlı mahallesinin Hatipler' den ayrılıp bağımsız bir köy olmasıyla Hatipler'in nüfusu oldukça azaldı. 2009 TÜİK verilerine göre Hatipler Köyü toplam nüfusu 302 kişidir.

HATİPLER TARİHİ

Hatipler Köyü'nün yakınlarında bulunan bazı kalıntılar köyün tarihi geçmişinin Roma ya da Bizans'a kadar dayanğını gösteriyor.

Hatipler Köyü'nün tarihi ise pek eski zamanlara dayanmıyor. Her ne kadar bu köyün ne zaman ve kimin tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmese de günümüzden yaklaşık olarak 300 sene evveline 1700'li yıllara doğru kurulduğu söylenmektedir. Bu köy adından da anlaşıldığı gibi bugünkü adını Hatip kelimesinden almaktadır. Anlatılanlara göre bu köyde namı büyük bir imam (hatip) varmış. İşte bu imam (hatip) köy çocukların dini bilgiler verip onları bu hususta sağlam yetiştirdiği için köyün adına da Hatipler denilmiş ve bu isim zamanımıza kadar böyle gelmiştir.

Hatipler Köyü'nde tarihi eser niteliğindeki eski yapılardan Bizanslılar döneminden kalma olduğu söylenen köy yakınlarındaki Çöklen çeşmesi sayılabilir. Yine Bizanslılar döneminden kalma olduğu söylenen Kokarca yükseğindeki bir çeşme işgüzar bir köylü tarafından yakın bir zaman önce yıktırılarak hemen yakınlarında yerine başka bir çeşme yapı-

tırılmıştır. Ayrıca köy yakınlarındaki kilise kalıntısı, Delikli-taş önemli Bizans kalıntılarından olup bir de yerli rumlara ait olduğu sanılan bir ağır yerinin kalıntısı mevcuttur. Köy yolu kenarında bulunan ısıtmadede mezarı da ünlüdür. Müslüman mezarı olduğu belirlenen bu mezarın sahibinin kim olduğu bilinmezken mezar yakın bir tarihte altın bulacağını zanneden definecilerin tahribatına uğramış, daha sonrada bakıma alınıp düzeltilmiştir.

Yakın bir zamanda köy yakınlarında mermerden bir mezar kapağı bulunmuştur. Yine Osmanlı Dönemi'nden kalma olan ve yapım tarihleri bilinmeyen 4 kuyudan üçü duruyor. Biri yağmurdan yıkılıp kaybolmuş. Hatipler Köyü çevresindeki kiliselik mevkinde bulunan mezar ve yazıtlı taş önemlidir. Dinsel törenler açısından sol tarafı kopuk olan bu tapınak taşı 1968 tarihinde İzmit müzesine kaldırılmıştır.

11) MUALLİM MAHALLESİ

Kocaeli'ne 45 km, Gebze'ye 7 km uzaklıktadır. Halk arasında Mallım ya da Mallum olarak da adlandırılmaktadır. Gebze'nin ilçe merkezine en yakın olan köyüdür. Gebze merkezinin hemen güneydoğusunda E-5 karayolundan 1500 metre güneyde, İzmit Körfezi'nden 3 km kuzeyde yer alan Muallim Köyü'nün sağında Dilovası, kuzeydoğusunda Tavşanlı Köyü, batısında Tübitak Marmara Araştırma Merkezi arazisi, kuzeybatısında ise Gebze ilçemerkezi ile sınırlıdır. Muallim Köyü'nün 1965 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 647 idi. Bu nüfus 1985'te 650 civarında seyretti. 1990 yılı nüfus sonuçlarına göre ise köy nüfusu 723 olarak belirlendi. 2000'li yıllarda nüfusu artan Muallim köyün nüfusu 1261 iken 2009 TÜİK verilerine göre 981'e düşmüştür.

Köyün adının nereden geldiği ve geçmişi hakkında bilgi yoktur. 1990'lı yıllarda hızla sanayileşme sürecine giren köyde geçim kaynağı sanayi, çok az da olsa tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

11) KARGALI

Kargalı Köyü, Gebze'ye bağlı bir köy olup ilçemizin kuzeydoğu kesiminde İstanbul sınırında yer alan bir köyümüzdür. Bu köyün Kocaeli'ne 75 km, Gebze'ye 38 km uzaklıkta olup ilçenin en uzak köylerinden birisidir.

Kargalı Köyü'nün güneyinde Yağcılar, güneybatısında Denizli, batısında Mudarlı Köyü, kuzeyinde İstanbul'un Şile ilçesinin Değirmençayırı Köyü, kuzeydoğu kesiminde yine Şile'nin Kumca Köyü, doğusunda Hatipler Köyü, güneydoğusunda ise yine Duraklı köyleri ile çevrilidir.

1985 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre bu Köyün nüfusu 514 olup, 1990 yılı nüfus sayımında ise bu nüfus bir hayli azalarak 450 olarak belirlenmiştir.

2000 yılı nüfusu 517 ve 2009 yılı sayımına göre 468'dir.

Köyün belli başlı gelir ve geçim kaynakları, tarım ve hayvancılığa dayanmakta olup ayrıca köyde Hereke tipi halı dokumacılığı da ilerlemiştir. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir.

KARGALI ADININ KAYNAĞI

Kargalı Köyü'nün adı sanıldığı gibi "Karga"dan değil "Kar kalır" sözünden gelmektedir. Bilindiği gibi Kocaeli bölgesinde ilk kar izmit Keltepe'ye daha sonra bölgesindeki Kayalı dağına ve daha sonra Köyün bulunduğu bölgeye yağmaktadır.

Köy bölgeye hakim, yüksekçe bir alanda bulunduğu için yağın kar çabuk erimeyip uzun süre kalmaktadır. İşte bu yüzden bu Köyün adına ilk zamanlarda "Kar kalır"denilmiş. Bu isim çoğunlukla aynı anlama gelen "Kargalı" şeklinde söylenmiştir. Daha sonraları bu isim zamanla (söyleme kolaylığından dolayı) Kargalı olarak değiştirilmiş, böylelikle köy bugünkü adını almıştır.

Onaltıncı yüzyılda bu köyün yöreden geçen bir kervan yolu üzerinde olduğu bilinir.

Kargalı Gebze ilçe merkezine uzak kalmasına rağmen oldukça şanslıdır. Zira Cumhuriyet Döneminde okul, cami, yol, su, elektrik, telefon gibi bir çok hizmete kavuşmuştur.

KARGALI MAHALLESİ'NİN TARİHİ GEÇMİŞİ

Anlaşıldığına göre bu köyün tarihi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Köyün çevresinde Roma ve Bizans dönemlerine ait mermer kaideler ve mezar yerlerinin bulunuyor olması antik çağlarda buralarda köy yerlerinin ya da daha küçük yerleşim yerlerinin var olduğu kanısını uyandırmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre bugünkü Kargalı Köyü'nün günümüzden yaklaşık 530 sene önce (Onbeşinci yüzyılın ortalarını geçince) Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesinden sonra kurulduğu sanılmaktadır. Köyün kurucuları kimlerdir, bu konuda hiçbir bilgi yoktur. Ancak Kargalı, Köyü'nün mezarlığında bulunan ve üzerindeki tarihten 480 senelik olduğu anlaşılan bir Müslüman mezarından bu Köyün ne zamanlar kurulduğu ortaya çıkmaktadır.

Fatih Sultan 1453 yılın da İstanbul'u fethettikten sonra askerlerine Gebze ve çevresinde yer göstererek aileleriyle birlikte buralara yerleştirmiş. Gebze'de birçok Köyü de böylelikle kurulmuştur.

Bu köy onbeşinci yüzyılda Fatih Sultan Mehmet tarafından vakfedilip mamur bir hale getirilerek bundan sonra da 150 akçelik kaza merkezi Gebze'nin idaresine bağlanmıştır.

13) MUDARLI

Gebze'nin en uzak köylerinden biri olan Mudarlı Köyü Kocaeli'ne 82 Km, ilçe merkezine 35 km mesafededir. Ormanlık bir alandır. İstanbul'un oksijen kaynağı olarak da tanınlanır. Köy Gebze-Şile karayolunun Mollafenari -Mudarlı kesiminin sonunda yer alır. Son olarak 2009'da adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde köy nüfusu 344 kişidir.

Günümüzde Ormancılık ve Seracılık başta gelen gelir kaynaklarıdır. Ayrıca kömürcülükte gelişmiş durumda. Bunların yanında tarım ve hayvancılıkta gelir ve geçim kaynaklarıdır. Köyün Gebze'den girişinde köy mezarlığı vardır.

MUDARLI TARİHİ

Bu Köyün tarihi geçmişi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Köy yakınlarındaki Safarlı mevkiinde bir kilise yerinin kalıntılarının bulunması yine civarlarda bazı küçük yerleşme izlerinin bulunması buralarda Bizanslılar döneminde Hristiyan Rum Köyü'nün var olduğu savını ortaya çıkarıyor. Ancak bu konuda hiç kimsenin yeterince malumatı bulunmuyor. Bugünkü Mudarlı Köyü ise tahminen 15.yüzyılın ortalarında (Fatih Sultan Mehmet döneminde) İstanbul ya da Trakya taraflarından Mudarlı köyüne getirilenler tarafından kurulmuştur.

Mudarlı Köyü'nün adı gibi Mudarlı kelimesinden gelmiyor. Bu köyün adı Arapça kökenli olup temiz ve pak (insanlar) anlamındaki Mutahharalı 'dan geliyor. Bu isim

bir ara Meddaharlı veya Mudaharlı şeklinde de söylenmiş ve en son olarak da kısaca Mudarlı adını alarak bu isim zamanımıza kadar gelmiştir. Köyün bir zamanlar Muhteremli adıyla da bilindiği ve (Muhterem) sözünün bu köyün insanları için söylendiği de rivayet edilir. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir.

14) PELİTLİ

Gebze'nin ilçe merkezine 11 km. mesafede yer alan Pelitli Kocaeli'ne 55 km uzaklıktadır. Pelitli Gebze'ye en yakın köylerden biridir.

Kuzeybatısında Mollafenari, batısında Balçık Köyü, güneydoğusunda Tavşanlı Köyü, güneybatı yönünde de Gebze ilçe merkezi yer almaktadır. Pelitli Köyünün başlıca geçim ve gelir kaynağı tarım ve hayvancılıkla fabrika işçiliğidir.

Gelelim bugünkü Pelitli Köyüne günümüzden yaklaşık olarak 350 sene evvel bu yöreye yerleşen Türkler tarafından kurulmuştur. Daha sonra Çoklucak köyünün ahaliside bu köye göçerek yerleştiler. Köyün adını, çevresindeki pelit ağaçlarından aldığı söylenmektedir. Şimdi pelit ağacı oldukça azalmış olup sadece Mollafenari Köyü'nün istikâmetinde mezarlık çevresinde bulunmaktadır.

Köyün adının nereden geldiği ve geçmişi hakkında fazla bilgi yoktur. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Köy tümüyle çerkez asıllıdır.

12) MOLLAFENARİ

Mollafenari Köyü Kocaeli'ne 60 km olup, kendi halkı haricinde dışarıdan fazla göç almamaktadır. Köy kendi kendisini geçindirebilecek ve her türlü ihtiyacı karşılayacak durumdadır. Öyle ki köyde sağlık ocağı ve PTT şubesi bulunmaktadır.

Mollafenari köyünün tarihi çok eskiye dayanmaktadır. Köyün ilk kuruluşu Mollafenari ile Pelitli köyü arasında bulunan Türkmendere mevkiidir. Buraya yerleşen köy halkı şu anda bulunan köy yerinden kervanlar geçtiğinden dolayı tarım ve hayvancılıkla geçinen köy halkı bu kervanlara ayrıran satmak için Türkmendere mevkiinden gelip buralarda konaklamışlardır. Bu göç gelişler zamanla yerini ufak tefek yerleşim mekanlarına bırakmıştır ve böylece şu anki Mollafenarinin ilk adımları atılmıştır. Köyün ilk adı "Ayrıran"dan esinlenerek o günkü köylüler tarafından Aren olarak belirlenmiştir. 1958 yılında Tapu çalışmaları yapılmış ve köyün adı Akviran olarak kayıtlara geçilmiştir. Akviran'dan sonra köye Nahiye statüsü verilerek Nahiye Mollafenari nahiyesi denmiştir. Köyün adı nahiyeleikten sonra tekrar değişmiş ve Mollafenari nahiyesinin Akören köyü olmuştur. 1960'lı yıllarda Köyde nahiye müdürlüğü bulunmuş ve Nahiye Müdürü görev yapmıştır. Daha sonra Türkiye'nin idari yapısında Nahiyeleikler kaldırıldığından köy olarak kalmış ve köyün adı da Akören köyü olarak yeniden düzenlenmiştir.

1991 yılında köyün birçok ismi olduğundan (Aren, Akviran, Akören, Mollafenari) o günün muhtarı İsmail Çelik tarafından yapılan müracaatlarla nahiyeleik ismi olan Mollafenari adı altında tekrar kanuni düzenleme yapılmış ve köyün adı Mollafenari adı altında tek isim olarak belirlenmiştir. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Köyün nüfusu 1997'de 850, 2000'de 854 ve en son 2009 TÜİK verilerine göre nüfus artarak 963 olmuştur. Köyün geçim kaynağı eskisi gibi tarım ve hayvancılık değildir. Sanayi alanının köye yaklaşmasından dolayı geçim kaynağı artık endüstriye dayalıdır. Mollafenari köyü diğer köylerinde merkezinde bulunduğu için her türlü ihtiyacı karşılayabilecek çarşısı bulunmaktadır. Çarşı merkezinde 1948'den bu yana benzin istasyonu ve 1865'den bu güne her aradığınızı bulabileceğiniz 3 adet market hizmet vermektedir.

15) OVACIK

Kocaeli iline 72 km, Gebze ilçesine 27 km uzaklıktadır. Her ne kadar Kocaeli'nin köyü olsa da İstanbul köye çok yakındır. Yaz aylarında gündüzleri sıcak geceleri serin, kışın ise yağış ve don olayları olmaktadır. Çevresi meşe ormanlarıyla kaplı şirin bir köydür.

Kuzeyinde Mudarlı Köyü, Pendik'in Göçbeyli Köyü, güneyinde Kadıllı Köyü, doğusunda Cuma Köyü ile çevrilidir. Halk, tarım ve hayvancılıkla geçinmekte olup, içme suyu da önemli bir gelir kaynağıdır. Ovacık İçme Suyu adıyla dolum tesisleri kurulmuş olup, suyun dağıtımı kurulan bir şirket tarafından yapılmaktadır.

Ovacık Gökdağ menbaa suyu ünlü olup bu dağ 500 metreyi aşan yüksekliği ile Karakaya tepesinden sonra bölgemizdeki en yüksek tepedir. Ovacık Köyü çevresindeki diğer tepeler ise Mecit Belen tepesi ve Hocaoglu bayırıdır. Köy çevresindeki akarsulara gelince Balçık Köyü'nde Çataltepe'den doğan Riva Çayı Ovacık Köyü'nden de geçer. 71.5 kilometrelik bu dere Beykoz' Karadeniz ağzında denize kavuşur. Hamamdı Yayla Deresi ve Fokurgandere köy çevresindeki diğer küçük derelerdir.

Köyün eski yerleşim alanı küçük bir ovadır. Düşman eziyetinden ve yağmalarından dolayı 1500 m kuzeyinde bulunan iki sıralı tepelerin arasına yerleşmiş ve köyü bu alana taşımışlardır. Yaklaşık 600/700 senelik bir tarihi vardır. Üç ayrı yerde mezarlığı bulunmaktadır. Birçoğunun mezar taşlarında isim yoktur. Köy halkına manav denmektedir. Bir çok adet gelenek ve göreneklerden etkileneşmiş şu an tamamen modernleşmiş bir halktan oluşmaktadır. Köyde genç nüfus çoğunluktadır. Orman köyüdür fakat AB yasalarına göre orman kesmek yasaklandırılmıştır. Köy halkı sera ve sebzecilik yapmaktadır. Genç nüfus ise çevrede bulunan sanayi kuruluşlarında işçi olarak çalışmaktadır.

Ovacık Köyü'nün 1965 yılındaki nüfusu sadece 266 idi. Bu nüfus 1985 yılına gelindiğinde 321'e ulaşırken köyün 2000 yılı nüfusu 455 olarak belirlendi. Son TÜİK verilerine göre 2009 yılı itibarı ile Ovacık köyü nüfusu 545 olarak tespit edilmiştir. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. Köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır.

Yağcılar

16) TAVŞANLI

Tavşanlı, Gebze ilçemizin en büyük köylerinden birisi olup bu köy, Kocaeli'ne 45 Km, Gebze ilçe merkezinden uzaklığı 7 km.dir. Köyün adının nereden geldiği ve geçmişi hakkında bilgi yoktur. Tavşanlı köyü, Eskihisar ve Muallimköyden sonra ilçenin merkeze en yakın köyüdür. Tavşanlı'nın, 1844'teki nüfusu 310 iken 1935'teki nüfusu sadece 493 idi. 1965'teki nüfusu 820'ye ulaştı. Bu nüfus 1985'te iki misli artarak 1596 olarak belirlendi. 1990 sayımında 2073'e çıkan köyün nüfusu 1997'deki sayımda biraz gerileyerek 2034 olarak belirlendi. Köy 2000'de 5375 nüfusa çıkarken son 2009 TÜİK verilerine göre 2383'e düştü.

Köyün gelir ve geçim kaynakları fabrika işçiliği olup, tarım ve hayvancılık neredeyse bitmiş durumdadır. Köyün belli başlı akarsuları Atabay Fabrikasının arkasından (Muallimköyü arazisine geçerek) İzmit Körfezine dökülen Atabaylı deresi, Ballıkayalar havzasını sulayan Ballıkayalar deresi, yine bu çevrede bulunan Deli dere. Gürlek Dere (Şeytan Deresinde denir.), Kayalı dere, Pınarcık deresi, Sarpdere ve Suçkan dereleridir. Esasen İzmit Körfezinin kuzeyinden Marmara Denizine dökülen en büyük akarsu olan Dilderesi Tavşanlı köyünün arazisi içerisinden doğup 17 km. kadar güneydoğu istikametinde yol almakta ve Diliskelesi burnunda denize kavuşmaktadır. Tavşanlı köyündeki belli başlı tepeler ise Ballıkaya kanyonları, Balaban tepesi ve Zeytinbayırı sırtlarıdır. Köyde üçtepelevler mevkiide vardır.

Tavşanlı köyü Ballıkayalar Kanyonu ile yerli yabancı turistlere ev sahipliği yapmakta. Sanayileşen çevre içerisinde böyle bir doğa harikasını barındırmaya çalışan köyde ayrıca çeşmeler diye adlandırılan ve içerisinde eski tarihi mezarlardan yapılan çeşmeler bulunmakta.

Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisinde olan

köyün ekonomisi çoğunlukla sanayiye dayanmakta. Köyde tarım ve hayvancılıktan geçen aile sayısı bir elin parmaklarını geçmez.

17) YAĞCILAR

Yağcılar Köyü Gebze ilçemizin kuzeydoğu yönünde yer almakta olup ilçe merkezine uzaklığı 35 kilometredir. Köy eski Gebze-Şile yolu üzerinde yer almaktadır. Yağcılar kuzeyinde Kargalı Köyü, kuzeydoğusunda Duraklı Köyü, doğusunda Körfez ilçesi Kutluca Köyü, güneyinde Tepelik Köyü ve güneybatısında Denizli köyleri ile sınırlıdır. Köyün çevresi tamamen ormanlarla kaplı olup köy çukurluk bir alanda yer almaktadır

Gebze'nin en küçük köylerinden birisi olan Yağcıların günümüzdeki nüfusu 180 kişi olup, köyün nüfusu 1965 yılında 198 kişiden ibaretti. 1970'li yıllarda Gebze ve İzmit gibi şehirlere başlayan göçler yüzünden Köyün nüfusu 1980 yılında 178'e düştü. 1985 yılında 36 hanelik olan köydeki bu nüfus 172, son 2000 yılı nüfus sayımında ise 203 kişi olarak belirlendi.

YAĞCILAR ADININ KAYNAĞI

Köyün adının nereden geldiği ise Osmanlı zamanında savaşıllara ok yayı imalatı burada yapılmak da imiş savaş bittikten sonra buralara yerleşen yeni çeriler mandıralar kurarak yağ üretmeye başlamış yaycı köyden sonra yağcılar ismini almış Köyün gelenek ve görenekleri içinde en büyük özelliği kurban bayramı ve Ramazan bayramları Kargalı, Orhanlı Yağcılar köyleri arasında bayramın her günü sıra ile kutlanır ve bu köyler bir birlerine giderler. Yemekleri tipik Türk usulüdür. Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisinde. Köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır.

17) TEPEMANAYIR

Tepemanayır Köyü Gebze' nin en uzak Köyü Kocaeli'ne 70 km, Gebze'ye 52 km uzaklıktadır.. Tepemanayır batısında Şile' nin Çengilli Köyü ile, Kuzeybatısında Şile'nin Ağaçdere Köyüyle, kuzeyinde yine Şile' nin Sortullu Köyüyle, doğu ve güneydoğusunda Körfez ilçenin Dikenli Köyüyle güneyinde Gebze'nin Hatipler Köyüyle, Güneybatısında ise Ahatlı Köyüyle sınırlıdır.

Köyün belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılık, bir de Hereke tipi halı dokumacılığıdır. Çevresi ormanlarla kaplıdır. Tepemanayır'ın çevresi dağlarla çevrili olup köy çukurluk bir alanda bir tepenin eteğindedir. Köyün belli başlı akar suları Gümüşdere, Ballıkaya Deresi (Tavşanlıdaki değil), Çataktöre ve Kocadere olarak bilinen Ağva Deresi sayılabilir. Bu dere Tepemanayır bölgesinde Gebze ile Körfez ilçenin sınırını çizer. Tepemanayır'ın önemli tepeleri ise Maltepe ile Tepe Geyiği (Tepesi) dir.

İlçe merkezine çok uzak olduğundan çok az kimsenin uğrak yeri olan bu köyde görülmeye değer öyle güzellikler vardır ki bunların başında da Ballıkaya gelir. Ballıkaya, Tepemanayır'a dört kilometre mesafededir. Ballıkaya ile köy yakınlarındaki Apakaya'da doğal bir mağara bulunuyor. Köy yakınlarında ayrıca Balıktaş, Gökbüyent ve Kuşlupınar ile Arnavutkayaları önemli doğal güzelliklerdir. Tepemanayır arazisinde bulunan Çıngıraklı kuyu köyün en gözde yerlerindendir. Derinliğinin ne kadar olduğu bilinmeyen ve

tamamen kayalık olan bu kuyuya atılan bir taşın aldığı yol boyunca çıkardığı seslerden dolayı buraya Çıngıraklı kuyu adı verilmiş.

Denizden yüksekliği 220 metre olan Tepemanayır Köyü bir tepenin eteklerinde olduğu için bu isimle alır. Ahatlı ve Yağcılardan sonra Gebze'nin en küçük köyü olan Tepemanayır'ın 1985 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 268 iken bu nüfus 2000 yılı sayımında azalarak 203'e kadar düştü. 2009 yılında yapılan sayımda ise nüfus 210'a çıkmıştır.

Tepemanayır Köyü'nün tarihi geçmişe çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bu köyün ilk olarak Roma veya Bizanslılar döneminde kurulduğu anlaşılmaktadır. Köyün doğu istikâmetinde bulunan Tepe Geyiği mevkinde şamdan denilen yerde Bizanslılar'a ait olduğu sanılan bir Hristiyan mezarlığı var. Bugünkü Tepemanayır kuruluşu ise günümüzden yaklaşık olarak 280 ya da 300 yıl önce kurulduğu sanılmaktadır.

Köyün iklimi, Karadeniz iklimi etki alanı içerisindedir. 1994-2009 seçimlerinde Akif Bayır muhtarlık yaparak 20 yıldır köy muhtarlığını yürütmekte.

Gebze Sığırılık Merası Yörükleri

Gebze sığırılık merasında 550 yıldır yaşayan ve bizzat Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yerleştirilen sığırılık merasındaki yörükler Su ve Orman Bakanlığı'nın büyük baskısı altında. Sığırılık merasındaki yörükleri buradan çıkarmak için mahkemeye verilen yörükler ölüm-kalım mücadelesi veriyorlar. 550 yıldır burada hayvancılık yapan yaz-kış sığırılık merasında bulunan yörüklerle ilgili 30 yıldır araştırma yapan, bilgi ve belge toplayan gazeteci ve belgeselci olarak yörüklerin buradan çıkartılması için çalışmalar yaşanırken çok önemli bilgi ve belgelere de ulaşmış durumdayız.

Türkiye'de sadece yaz ve kış Gebze sığırılık merasında yaşayan yörüklerin korunması için Kocaeli Milletvekili Zeki Aygün, Kocaeli Valisi Ercan Topaca ve Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ile özel olarak görüşüp durumlarını kendilerine intikal ettirmiş, Milletvekili Zeki Aygün ile Büyükşehirin Körfez kontrolü yapan uçağı ile sığırılık merası üzerinde uçuş yaparak milletvekilini bilgilendirmiştir.

Sığırılık merasındaki yörüklerle yönelik baskılar yeniden artarken 3. Boğaz köprüsünün bağlantı yollarının bölgeye yakın yerlerden geçiyor olması rantçılarındaki dikkatini sığırılık merası üzerine çekerek bölgede Taş Ocağı açmak ve rüzgar enerji santralleri kurma bahanesiyle rantçılar bölgeyi ele geçirmek için siyasilerde devreye sokması bölge üzerindeki oyunun vahametini gösteriyor. Konuyla ilgili araştırma yazılarımızı ve TV programlarımızı sürdürürken olayı araştırmak ve yörükler üzerindeki baskıyı durdurmak için Cumhurbaşkanı sayın Abdullah Gül'e dilekçe yazarak Devlet Denetleme Kurumu'nun bölgede inceleme yapmasını ve Kültür bakanlığı Müsteşarlığı da yapan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İsen'in bölgede araştırma yapmasını kamuoyu adına istedik. Cumhurbaşkanı'na sığırılık merasıyla ilgili yazdığımız dilekçenin bir örneğini yayınlıyoruz

CUMHURBAŞKANLIĞI MAKAMINA

Ankara

Konu: Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün Gebze'de Fatih Sultan Mehmed tarafından yerleştirilen yörüklerle sahip çıkması hakkında.

Türkiye'nin sanayi kentlerinden birisi olan Kocaeli'nin Gebze ilçesi, kültür tarihimize merkezi konumundadır. Osmanlı döneminde Palekanon savaşı olarak bilinen savaş Gebze bölgesinde yapılmış, İstanbul'un fethi kuşatmalarında Gebze askeri ve lojistik merkez olarak kullanılmış. Bu çerçevede gerek sultan Orhan Gazi ve gerekse Fatih Sultan Mehmed Han Gebze bölgesinde Yörük ve Manav Türkmen köyleri oluşturarak askeri karargah merkezi olan Çayırova Hünkar bölgesindeki askerlerin ihtiyaçlarını karşılatmıştır.

Adı bizzat Fatih Sultan Mehmed han tarafından konan Gebze'nin sığırılık merasından Fatih Sultan Mehmet tarafından yerleştirilen yörükler mevcudiyetlerini halen korumaktalar. Ancak son 30 yılda yaz/kış sığırılık merasında çadırlarda yaşayan yörükler gerek Orman bakanlığı ve gerekse bölgenin bir kısmının askeri alan ilan edilmesi yüzünden bölgeden uzaklaştırılmıştır. Yörüklerin sayıları giderek burada azalmıştır.

Kurtköy havalimanının hava trafiğine açılmasından dolayı bölge askeri top atışları sahasından çıkartılmış, Orman bakanlığı ile Genel Kurmay Başkanlığı bölge üzerinde halen mahkemelik konumundadır. 3. Boğaz köprüsünün güzergahının bölgeye yakın yerlerden geçiyor olması rantçıların dikkatini bölge üzerinde yoğunlaştırmıştır. Çeşitli bahanelerle bizzat Fatih Sultan Mehmed tarafından kurulan sığırılık bölgesindeki yörükler alanı yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Halen Sığırlık merasında yaz-kış yaşayan çok az sayıda Yörük Su ve Orman Bakanlığı'nın baskısı sonucu çıkartılmaya çalışılmakta, hatta Orman bölge Müdürlüğü tarafından mahkemeye verilerek 550 yıllık Yörük varlığı mahkeme ile yok edilmek istenmektedir.

Bu konuda Gebze bölgesinde 35 yıllık gazetecilik yapan dünyanın 75 ülkesinde Devr-i Alem belgesel programları çekerek tarih ve kültür belgeselciliği yapan araştırmacı-gazeteci ve belgesel yönetmeni olarak sığırlık merasındaki yörük kültürünün yaşatılması için bugüne kadar bir çok araştırma yazısı ve belgesel TV programları çekerek yetkili ve ilgililerin dikkatini çekmeye çalıştım. Ve halen de çalışmaya devam ediyoruz.

Devletimizin en yüksek temsilcisi olan özellikle kültür ve tarihi değerlere büyük önem veren siz değerli Cumhurbaşkanımız sayın Abdullah Gül beyefendiden Fatih Sultan Mehmed'in çok özel hatırası olan Gebze sığırlık bölgesindeki yörüklerin burada korunması, Kültür Bakanlığı'nın desteği ile yerli ve yabancı turizme açılacak bir yörük obasının kurulması, Devlet Denetleme Kurulu başta olmak üzere ilgili ve yetkililerin bölgedeki rant vurgunun önlemesi için inceleme ve araştırma yapmasını Gebze kamuoyu ve özellikle Gebze sığırlık merasındaki yörükler adına istiyor ve arzu ediyoruz.

Kendisi de önemli bir kültür adamı olan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterimiz sayın Mustafa İsen beyin özellikle Gebze sığırlık merasındaki yörüklerle sahip çıkılmasıyla ilgili özel çalışma ve araştırma yapmak üzere sayın Genel Sekreter Mustafa İsen beyin inceleme yapmak üzere bölgeye gelmesini arzu etmekteyiz.

Sayın Cumhurbaşkanım, Gebze İstanbul'un fethinden sonra 1454 yılında bizzat Fatih Sultan Mehmed Han tarafından 150 akçelik kaza merkezi yapılmıştı. 3 Mayıs 1481'de Fatih Sultan Mehmed Han Gebze'de Hünkar Çayırı'nda vefat etmişti. Gerek İstanbul'un fethi ve gerekse Fatih'in ebedi aleme öç ettiği yer olan Gebze'de Fatih'ten kalma yaşayan tek hatıra olan Türkiye'de de sadece Gebze sığırlık merasında yaz-kış yaşamakta olan yörüklerle sahip çıkılması noktasında Türkiye Cumhuriyeti devleti ilgi ve yetkili kurumlarına bizzat yüksek makamınız tarafından talimat verilmesini emir ve müsaadelerinize arz ediyor, başarı dileklerimizle saygılar sunuyoruz.

(İKTAV)
İLİM KÜLTÜR VE TARİH ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Yörüklerin Vali'yi Ziyareti

Gebze bölgesinin tarihi kültür değerlerinden birisi Denizli köyü arkasında sığırlık merasındaki Yörük Kültürü. Gebze bölgesine ilk kez 700 yıl önce Sığırlık Merasındaki Yörükler gelip yerleşmişler, Gebze bölgesinin kalkınmasına büyük katkı sunmuşlardı. Olaya duyarlılık gösteren Kocaeli Kent Konseyi Başkanı Dr. İbrahim Kahrarman Kocaeli Valisi sayın Ercan Topaca'dan Yörükler derneği başkanıyla randevu alarak bir örüşme yaptılar ve bu görüşme üzerine Vali Ercan Topaca harekete geçerek Yörüklerin sorunları'nın tesbiti ve çözümü ile ilgili bir komisyon kurup çalışma başlattı ve Çalışmalar sonucu yörükler'in sorunları'nın çözümü için ciddi adımlar atılacak ve Sığırlık merasında Yörüklik kültür yaşatılmış olacaktır.

Belediye Başkanı Yörük Obasında

Gebze'nin tarih ve kültür zenginlikleri yavaş yavaş ortaya çıkıyor. 700 yıllık geçmiş olan Gebze Sığırlık merası Yörüklerine Kocaeli Büyükşehir belediyesi sahip çıkıyor. Türkiye'de yaz-kış dağda yaşayan Yörükler Gebze bölgesinde de bulunuyor. Büyükşehir belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu Kocaeli kent konseyi başkanı ile birlikte Sığırlık merasına giderek Yörüklerin sorunlarını yerinde dinledi. Tarihi Yörük Obası'ndan ilk kez haberinin olduğunu söyleyen Başkan Karaosmanoğlu Yörükler Obası'nın ilk etapta yolunu açtığı ulaşımını kolaylaştırdı. Kocaeli Protokolü ve çok sayıda davetlilerin katılacağı Yörükler Obası'nda iftar verilmesiyle bölge kamuoyuna tanıtılacak, ilgili ve yetkililerin dikkati bu-
raya çekilecek.

Sığırlık Merasında bir Yörük Anası
diktığı ağaç ile birlikte

Yörük Sorunu Başbakan'a taşınıyor

Sığırlık merası olarak bilinen bölgeyi Başkan Karaosmanoğlu ile birlikte AK Parti Gebze İlçe Başkanı Cemalettin Kafılı, Kocaeli Marmara Yörükleri Federasyonu Başkanı Mehmet Özer, Kocaeli Kent Konseyi Başkanı İbrahim Kahraman, Gebze Kent Konseyi Başkanı İbrahim Güngör ve çok sayıda kişi ziyaret etti. Güneşli ve güzel bir havada birçok sayıda Yörük tarafından karşılanan Başkan Karaosmanoğlu, Keçi kılından yapılan çadırlarda misafir edildi. "Sayın Belediye Başkanımız İbrahim Karaosmanoğlu Yörük Obamıza Hoşgeldiniz" yazılı pankart ile karşılanan Başkan Karaosmanoğlu, Türk bayrağının asılı olduğu ağacın altında bir yandan Yörüklerin sıkıntılarını dinledi bir yandan da kendisine ikram edilen Yörüklere özgü ayrıntı içti.

Sıkıntılarını Dinledi

Gazetemizin Yörüklerin durumuyla ilgili sorusu üzerine Devr-i Alem kameralarına konuşan Başkan Karaosmanoğlu; "Yıllardan beri bu Yörük kardeşlerimiz Osmanlı'dan bu yana burada yaşamaktadırlar. Son zamanlarda problemleri oldu. Orman görevlileri buralardan çıkmalarını istedi. Sıkıntılar ve problemler yaşayan Yörük kardeşlerimizi Kocaeli Yörükleri Federasyonunun girişimleri neticesinde yerinde görmek, onların sıkıntılarını dinlemek için buralara geldik. Bu doğrultuda bir dosya hazırlayacağız. Bu dosyayı ilk olarak Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'na ulaştırıp, buradaki Yörük kardeşlerimizin sorunlarını çözmek ve yaşamlarını devam ettirmek için alt genel müdürlüklerle birlikte bir çalışma başlatacağız." dedi.

Başbakan'a Taşınacak

Konuyu Başbakan Erdoğan'a taşımak istediklerinin altını çizen Karaosmanoğlu, "Benim kanaatim belki yeni bir yasal düzenleme yapılabilir. Hükümetimiz bununla ilgili bir çalışma yapacak. Bu bakımdan buralara gelmemizin bu bölgelere inşallah bir faydası olacak. Buradaki kardeşlerimizin hatta tüm Türkiye'deki Yörük kardeşlerimizin Yörük kültürünü, örf ve adetlerini yaşatması için önemli bir yasal çalışma yapılacaktır. Ondan sonrası kolay. Biz buradaki arkadaşlarımıza, kardeşlerimize sahip çıkarız. Yörüklerin çadırları, yaşam tarzları ile ilgili bu bölgede ne yapılması gerekiyorsa biz Kocaeli Büyükşehir Belediyesi olarak hazırız. Ama şu an elimizde bir yasal düzenleme yok. Benim elimde olsa yarın hemen buralara su getiririm, yol getiririm. Ancak bir yasal düzenleme olmadı için bunları gerçekleştiremiyoruz." dedi.

Hayran Kaldı

Gebze'ye 40 kilometre uzaklıkta bulunan Sığırlık merasında yaşatılmaya çalışılan Yörük kültürünü ilk defa yerinde gören başkan Karaosmanoğlu, bulunduğu ortama hayran kaldığını dile getirdi. Başkan Karaosmanoğlu obayı dolaşarak hem keçi kılından yapılan çadırları inceledi hemde sacda

ekmek pişiren Yörük anaları ile sohbet etti. Sımsıcak odun ateşinde pişen tereyağlı ekmeğin tadına bakan Karaosmanoğlu Ramazan Ayı'nda bir iftarı burada geçirmek istediğinden Yörüklere söyledi. Yörüklerle hatıra fotoğrafı çektiren başkan Karaosmanoğlu herkese çok teşekkür ettiğini ve en kısa zamanda görüşeceklerini söyleyerek akşam geç saatlerde Sığırlık merasındaki Yörük obasından ayrıldı.

YÖRÜK OBASIN'DA TARİHİ İFTAR

Gebze'de yaşayan Yörükler için ilk kez iftar yemeği düzenlendi. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği iftar yemeğine, kendisi de aslen Antalya Yörüğü olan Vali Ercan Topaca, Büyükşehir belediye başkanı İbrahim Karaosmanoğlu da katıldı.

Sığırlık Merası'nda gerçekleşen iftar programında Gebze'li ve Derince'li Yörükler bir araya geldi. Geleneksel kıyafetleriyle iftar açan Yörük kadınları renkli görüntülere sahne olurken iftar programına yaklaşık 600 Yörük katıldı.

İftar yemeği öncesi bir konuşma yapan Kocaeli Valisi Ercan Topaca, kendisinin de bir Yörük olduğunu ve şehir merkezinden buraya gelirken çocukken teneffüs ettiği havayı soluduğunu belirtti. Yörüklerin sıkıntılarından yeni haberdar olduğunu vurgulayan Vali Topaca, "Çözüm çok kolay olmayacak, kısa sürede bitmeyecek. Bir ekip kuracağız. Bu ekip sizleri dinleyecek ve çözüm yolları arayacak" şeklinde konuştu. Devam eden davaların olduğunu söyleyen Vali Topaca, "Buradaki sıkıntı valinin veya büyükşehir başkanının sözüyle çözülecek bir şey değil. Ancak sizin dertlerinizle dertleniyoruz. 18 aileyi buradan alıp başka bir yere yerleştirmek mümkün. Fakat bunun bu sorunu çözmediğini düşünüyorum. Siz burayı sahiplendiniz bu topraklar da sizi sahiplendi. Bunun için sizin de kabul edebileceğiniz bir çözüm arıyoruz" dedi.

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu ise "Buradaki sıkıntılardan haberdar oluşumuz bir iki ay öncesine dayanıyor. Bir ay önce buraya gelip Yörük kardeşlerimizin sıkıntılarını birinci ağızdan dinledik. Neler yapılacağı üzerine fikir alışverişinde bulunduk.

Atılması gereken ilk adımı sayın valimiz attı. Orman arazisinden çıkması için yapılan tebligat durduruldu. Ancak kalıcı bir çözüm değil” şeklinde konuştu.

Hukukçularla birlikte çalışma yapacaklarını söyleyen Başkan Karaosmanoğlu, “Bürokratlarımızla görüşeceğiz ve kalıcı bir çözüm bulmaya çalışacağız. Yörük kültürünün yaşaması için bize ne düşüyorsa elimizden geleni yapacağız. Sayın valimiz zaten Yörük. Bu sıkıntıları biliyor. Onun da elinden geleni yapacağına eminim. Güzel bir hatıra oldu bizim için. Ama bu önemli bir adım da olacak. Bu buluşmanın geleneksel olmasını arzu ediyorum” ifadelerini kullandı. Kocaeli Yörükler Derneği Başkanı Mehmet Özer da yaptığı konuşmada “Devletin toprakları bizim, bizim topraklarımız devletin dedik. Ancak doğup büyüdüğümüz topraklarda sıkıştık. Biz problemlerimizi anlattık. Devletimizin bizim yanımızda olduğunu biliyoruz. Umarım en kısa sürede sorunlarımıza çözüm bulunur” dedi.

DEVİRİ ALEM'DEN BİR İLK: YÖRÜK ÇADIRINDA SON YÖRÜK OBASI BELGESELİ GALASI

Zaman ne de hızlı geçmiş. İlk kez Sığırlık merası Yörük obasının 1978 yılında görmüştüm. Dağın ortasındaki bu Yörük Obası beni derinden etkilemişti. Yıllar geçti. Tarihi Yörük obasında dün Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği iftar yemeğine katılıp devri Alem programı olarak hazırladığımız son Yörük obası Sığırlık merası belgeselimizin de gala gösterimini Yörük çadırında gerçekleştirerek bir ilke imza atmış olduk. Sakin ve sessiz Sığırlık Merası Yörük obası, ilk kez yüzlerce kişinin katılımıyla bir iftar programına ev sahipliği yaptı. Yörükler Federasyonu Marmara bölge başkanı Mehmet Özer göz yaşlarına hakim olamayarak duygusal bir konuşma yaparak daha önce buraya ormancı geliyordu ve Jandarma gelip bizi çıkarmak istiyordu. Şimdi devletin temsilcileri burada. Vali burada, hükümet burada, Büyükşehir burada biz yıllarca devlet deyince Ormancı ve Jandarmayı tanıyorduk, şimdi gerçek devlet babayı tanıdık diyordu. Vali Ercan Topaca ve Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, birkaç ay önce Yörüklerden habe-

rinin olduğunu söylerken eziklik ve üzüntü hissediyorlardı. Devlet sadece sözde değil, özde olmalı. Devlete baba demişiz, devleti her şeyin üstünde görmüşüz. Devlet bize göre ebed müddettir. 700 yıldan beri kendilerine bir çadırılık yeri gören çok gören devlete asaletleri gereği Yörükler hiç asi olmamışlar, acaba bunların yerinde başkaları olsaydı neler yapardı? Onlar halen devletlerine saygılılar. Devlet onlar için her şey. Yörük obasında genciyle, çocuklarıyla, yaşlılarıyla bu duyguları yaşadım. Sadece ben değil, buraları ilk kez gören bir çok dost, arkadaş aynı duyguları yaşadılar. Devlet babayı, Yörükler obasına getiren değerli dostum Kocaeli Kent konseyi Başkanı Dr. İbrahim Kahraman Bey'e emeklerinden dolayı teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Ben de gazetecilik ve belgeselcilik hayatımda bir ilki gerçekleştirdim burada. Uzun süredir hazırlığını yaptığım son Yörük Obası Belgeselimizin galasını iftar öncesi Yörük çadırında gerçekleştirdik. Belgeselin büyük ilgi ve beğeniyle izlenmesi beni mutlu etti. Belgeselde Yörüklerin Türkistan'dan nasıl buralara geldiğini, Gebze Sığırlık merasında ne tür sorunlar yaşandığını birinci ağızdan izleyicilere aktarıyordum. Belki de ilk kez Yörük çadırında bir belgeselin galası yapılyordu. Belgeseli izleyen Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın İbrahim Karaosmanoğlu belgeselin çok güzel hazırlandığını söyleyerek takdirlilerini ifade etti. Evet biz son Yörük obası tarihi sığırlık merasındaki Yörüklere az da olsa vefa borcumuzu bu belgeselle ödedik. Bundan sonra devlet adına Yörüklere verilen sözün takipçisi olacağım. Bakalım devlet Yörüklere verdiği sözü tutacak mı?

Bu ramazan bir çok yerde iftar yemeğine katılıp teravih namazı kıldım. Ancak Yörükler obasında açtığımız iftar ve kıldığımız teravih namazının manevi huzuru bir başkaydı. Açık alanda kurulan mescit, okunan ezan ve haşırılar ve yapılan dualar tarihi Sığırlık merasının semalarında yankılandı. Önceki akşam Sığırlık Merası tarihi iftar programı ve belgesel gösterimine sahne oldu. Kültür ve medeniyet tarihimize görevini yapmanın huzuru içerisinde Sığırlık Merası'ndan ayrıldık.

6. BÖLÜM

GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI'NIN SOSYAL VE EKONOMİK TARİHİ

Cumhuriyet Döneminde Ekonomik Yapı

Cumhuriyet döneminde Gebze'nin ekonomisi, sanayi ve ticaret, tarım, hayvancılık, sebzeçilik ve meyvecilik, taşımacılık ve turizmden oluşmaktadır. 1960'dan buyana özellikle 1980'li yıllardan sonra hızla sanayileşen ve kentleşen bir yer olan Gebze'deki çalışanların çoğunu doğal olarak ücretliler oluşturmaktadır. Nitekim, 1981 yılında kendi başına çalışanların oranı %21,2 iken, bu oran 1990 yılında %34.06'a çıkmıştır. Yine 1981 yılında ücretlilerin oranı %63.2 iken, 1990 yılında %65'e çıkmış; işverenlerin oranı %8.4'ten %0.94 düşmüştür.

Ekonomik Yapı

Osmanlı döneminde, Gebze'nin ekonomisi ağırlıklı olarak ziraate dayanmaktaydı. Bölgenin ticaret yolu üzerinde bulunmasından ve Payitahta yakınlığından dolayı ticaret ve sanayi de önemlidir. İç kesimlerde hububat üretimi hakimken, ticaret yolu üzerindeki ve denize yakın yerleşim birimlerinde bağ ve bahçeçiliği gelişmiştir.

19. Yüzyılın ortalarında, kaza merkezinde çalışan faal nüfusun %67'si (228) doğrudan ziraat ile iştigal etmekteydi. Geçimini sadece hayvan yetiştiriciliğinden sağlayan hiç kimse yoktu. Aynı şekilde, doğrudan ticaretle uğraşan hiç kimse yoktur. Geriye kalan 112 kişi yani nüfusun %33'ü esnaflık, amelelik, hizmetçilik yapmakta veya kamu hizmetinde istihdam olunmaktaydı.

Köylerde çalışan nüfusun %72.3'ü (886 kişi) hububat ekimi veya bağ ve bahçe işleri ile iştigal etmekteydi. Tarla ürünleri üretiminde amele olarak çalışan rençperleri ve hayvan yetiştiriciliği yapanları da katarsak bu oran %85.8'eye (1051 kişi) yükselmektedir.

Çalışan nüfusun %11.8'i (145 kişi) ise deniz taşımacılığında çalışmaktadır. Sadece Hereke* karyesinde adı geçen "işçi"lerin de dahil edildiği 7 kişi ile birlikte bir sanayi dalında çalışanların oranı %1.8 (22 kişi)'dir. Geriye kalan %0.8 oranına sahip 10 kişi ise kasap, bakkal gibi esnaf veya kamu görevlisi olarak çalışmaktadırlar.

Gebze'nin diğer pazarlar ile bağlantısı karayolu yanında deniz yolu ile yapılmaktaydı. Özellikle deniz kıyısı olan köylerde deniz taşımacılığı gelişmiştir. Osmanlı döneminde Gebze'ye bağlı Tuzla, Dil ve Eskihsar iskeleleri dönemin deniz ticaretinin yapıldığı başlıca yerleşim yerleriydi.

Gebze Bölgesi'nde Ziraat

Köyler ağırlıklı olarak hububat üretimi yaparken, kaza merkezinde ise bağcılık öne çıkmaktaydı. Bununla birlikte ticaret yolu üzerinde kurulu bulunan ve dış pazarlara daha açık durumda olan köylerde de bağ ve bağcılık ağırlıklıdır.

Kaza merkezinde 8.331,5 dönüm. köylerde 39.203,5 dönüm. toplam olarak da 47.535,5 dönüm arazi tarla ürünleri üretimine ayrılmıştır. Ancak üretim teknolojisinde ve tekniklerinde yetersizliklerin de etkilemesi ile bu arazinin önemli bir kısmı her yıl nadasa ayrıldığından, her sene ekim yapılan arazi mevcut ekim arazisinin ancak yarısına yakını olabilmektedir.

1845 yılı için zirai üretime ayrılan arazinin 21.087 dönümünü nadasa ayrılmış ekim yapılamayan arazidir. Bu ise toplam ekim alanlarının %44,2'sine karşılık gelmektedir.

19.yüzyılın bu döneminde bölgede tarla ürünlerinden buğday, burçak, yulaf, bamya, enginar ve üzüm üretilmekteydi. Tahıl üretimi yanında enginar üretimi Gebze kaza merkezinde önemli bir yer tutmaktadır. Bunların yanında dut ve kiraz bahçeleri ile zeytinlik alanları önemli bir miktara ulaşmaktadır. Tuzla, Hereke, Darıca ve Tavşanlı'da bağ ve bahçelerin dönüm olarak yükünü tahıl ekilen arazi miktarını aşmaktadır.

* Bu bölümdeki yazıların hazırlanmasında Hüseyin Ukuşlu'nun "Kentleşme ve Sağlık Hizmetleri Sunumunda Gebze Örneği" tezinden yararlanılmıştır.

Günümüzde Tarım ve Hayvancılık

Gebze'de Sanayiden sonra, tarım ve hayvancılık sektörü gelir. Yörede özellikle kuru tarla ziraatı yapılmaktadır. 2008 yılına kadar Gebze'de merkez ilçeye bağlı 25 köy vardır. Bu köylerde yaşayan halk, daha ziyade tarım ürünleri yetiştirir. Halkın diğer geçim kaynağını bağcılık, bahçecilik teşkil etmektedir. Keten tarımı Gebze'nin bazı köylerinde çok ileri düzeydedir. Zeytincilik ise 1950'li yıllara nazaran epey gerilemiştir. Bunda zeytinlik bahçelerinin parsellenip satılması etkin olmuştur. Hayvancılık sektöründe ise, mera ve besi hayvancılığı yapılmaktadır.

Gebze Bölgesinde Hayvancılık

Denizden ve ana ticaret yolundan daha uzak bölgede kurulu bulunan köylerde hayvancılık yaygın ve önemlidir. Dönemin Pelitli köyü meraları, Tavşancıl, Denizli ve Akvıran köyleri hayvancılık için elverişli yerleşim yerleridir. Bu dönemde toplam olarak 3.683 adet büyükbaş hayvan vardır. Bunun sadece 388'i kaza merkezinde olup geriye kalanlarının da büyük bir kısmı kaza merkezinin kuze-yinde yer alan köylerdedir. Aynı şekilde, toplam 6.867 koyunun 5.895 adedi köylerdedir. Arı yetiştiriciliği de dikkate değer bir durumdur. Beş köy dışındaki bütün köyler arı yetiştirmeyle uğraşmaktadırlar. Toplam olarak 468 arı kovanının bulunduğu kazada bunun 129 adedi kaza merkezindedir.

Gebze'de Sanayi

Gebze 19.yüzyıla kadar küçük sanayi işletmelerinin varolduğu bir yerleşim birimidir. Gebze kaza merkezinde varolan sanayi ürünlerini işleyen küçük ölçekli işletmeler demirci, yemenici, doğramacı, attar, kalaycı, semerci, debağ ve keçeci esnafından oluşmaktadır. Gebze kaza merkezi ve özellikler bazı köyleri, dış pazarlara da hitap eden bir üretim yapısına sahiptir.

Büyük işletme niteliğinde kurulan ilk tesis bir devlet işletmesi olan Hereke Mensucat Fabrikasıdır. XIX.yüzyıl sonlarında kazanın en önemli gelir kaynağı Hereke Dokuma Fabrikası'ydı. Bu fabrika 1843 yılında Sultan Abdülmecit döneminde Serasker Rıza Paşa'nın yardımı ile Ohannes ve Boğos Dadyan kardeşler tarafından 50 pamuklu ve 25 ipeklili tezgahla işletmeye açılmıştır, yapının tapusu 1845 yılında Sultan Abdülmecit'in üzerine tescil edilmiştir.

1891 yılında 100 yeni tezgâhla fabrika genişletilmiş. 1894 yılında ise fabrikadan elde edilen ürünler ülkenin her tarafına gönderilmeye başlamış. 1910 senesinde ise Danca'da yabancı bir şirket tarafından Türkiye'nin ilk çimento fabrikası kurulmuştur. 1911 yılında Rus'lara Eskihisar'da Türkiye'nin ikinci çimento fabrikası yaptırılmıştır. Daha sonra bu fabrika güvenlik nedeniyle yıktırılmıştır.

Hereke Dokuma Fabrikası

Aslan Çimento Fabrikası'ndan eski bir görünüm

Gebze'de başka tesisler de kurulmuştur. Kalburcu köyünde un fabrikası, Eskihisar köyünde çimento fabrikası, Sultan Orhan mahallesinde değirmen, Tuzla'da üç adet tuğla, kiremit ve çini fabrikaları ve Aydınlı'da kurulan un değirmeni 19.yüzyıl sonu ile 20.yüzyıl başında bölgede faaliyete geçen büyük işletmelerdir.

Cumhuriyet Döneminde Gebze Bölgesi'nde Sanayi Faaliyetleri

Gebze, sanayi faaliyetlerinin en hızlı geliştiği bir ilçedir. Bugün Gebze'nin ekonomisi ağırlıklı olarak sanayiye dayanır. Bugün Türkiye'nin en büyük Sanayi Kuruluşundan bir çoğu Gebze bölgesinde bulunmaktadır.

Gebze ilçesi sanayide en parlak devresini Cumhuriyet döneminde yaşamıştır. Cumhuriyet döneminde ilk kurulan Sanayi kuruluşu, Çayırova Cam Fabrikasıdır. 1961 yılında kurulmuştur. Bugün Gebze'nin ekonomik hayatında rol oynayan kurumlar:

Gebze Küçük Sanayi Sitesi:

Gebze Küçük Sanayi Sitesi, 1973-77 yılları arasında belediye başkanlığı yapmış Ziya Fırat'ın girişimleriyle kurulan Gebze Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifi'nin 1975 yılından 1986 yılına kadar yaptığı mücadeleler sonucunda temeli atılabildiği.

Temeli 1986 yılında atılan Küçük Sanayi Bölgesi, 1991 yılında tamamlanabilmiştir. Bünyesinde 218 işyeri bulunan Küçük Sanayi Sitesi, 49 bin 500 metrekarelik kapalı, 19 bin 500 metrekarelik açık alana sahiptir.

Gebze Organize Sanayi Bölgesi (GOSB):

Gebze'nin Kuzey kesiminde, ilçe merkezine 6 km. mesafede kamulaştırılan 230 hektarlık bir alan üzerinde yer alan GOSB, aynı zamanda Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgesidir.

Temeli 12 Kasım 1988 tarihinde zamanın başbakanı Turgut Özal tarafından atılan GOSB, büyüklükleri 4500 ile 90 bin metrekare arasında alan 90 sanayi kuruluşunu kapsamaktadır. Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nin amaçlanan hedefleri:

1. Bölgede "işsizlik sorunu" giderek azalacak,
2. Yabancı Sermayenin Türkiye'de yatırım yapmasına kolaylık kazandırılacak,
3. Sanayi tesislerinin yerleşmesindeki düzen-sizliği ortadan kaldıracak,
4. Çevre kirliliğine yol açmayacak örnek bir arıtma düzeni getirilecek,
5. Modern bir yerleşim ve işletme düzeni ile çarpık gelişmeler önlenerek ve bölgeye bir güç kazandırılacak,
6. Ortak altyapı sanayi kuruluşlarını rahatlatarak, kârlılığı arttıracak, dış ve iç pazarlarda rekabeti güçlendirecek.

Teknoloji ve sanayileşmenin yoğun yaşandığı bölgede, kalkınan ekonomilerinin tabanını oluşturan küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) kurulmuştur. Gebze ekonomisi ve ticaretinde rol oynayan kurumlardan birisi (GTO) Gebze Ticaret Odası'dır.

Gebze Bölgesi'nde Ticaret

Gebze Dersaadet'ten Anadolu'ya uzanan kara ticaret yolu üzerinde yer alan bir kazadır. Üsküdar'dan başlayan ana ticaret yolu, Maltepe, Kartal, Pendik, Tuzla kar-yeleri yolu ile yani Gebze'ye ulaşmaktaydı. Buradan da Dil İskelesi, Hereke yolu ile İzmit'e varılmaktaydı. Karayolu ulaşımında da Gebze bir konak konumundaydı.

Üsküdar'dan kalkan ticaret kervanlarının ilk, Anadolu'dan gelenlerin ise son durak yeri olan kaza konumuna sahiptir. Bu yüzden dış bölgelere mal ve hizmet aktarımına imkan veren düzenlemelere yer verilmiştir. Kervansaraylar ve hanlar yapılmıştır. Nitekim, 18.yüzyılda mevcut kervansarayların yanında yirmi dört adet büyüklü küçüklü han bulunmaktaydı.

Osmanlı döneminde iç ve dış ticaret Gebze'de sadece karayolu ile yapılmamaktaydı. Doğrudan deniz yolu yanında kara ve denizyolu bağlantılı ticaret de bölgede bulunmaktaydı.

Darıca, Hereke, Tuzla, Eskihsar, Kartal ve Diliskelesi bölgede deniz ve kara ticaretinin bulunduğu yerlerdi. Bu iskelelerden sadece iç ticaret yapılmamakta, Avrupa ve Karadeniz'de ticaret gemileri gidip gelmekteydiler. Alınıp satılan mallar arasında ağnam(koyun), hububat ve kereste ön sıraları tutmaktaydı.

Gebze'ye bağlıyken Darıca, Tuzla, Hereke ve Tavşancıl gibi yerleşim yerlerinde çalışan faal nüfusun yaklaşık %12'sinin gemicilikte faaliyet göstermesi ticaretin bu bölgelerdeki gelişmişliğinin bir göstergesidir. Kaza merkezine yakın olan Tuzla, Darıca, Hereke ve Tavşancıl yerleşim yerlerinin ekonomik açıdan gelişmesi, buralarda yapılan ticaretin bir sonucudur. 1844/45 yılı kayıtlarına göre söz konusu köylerde çalışan nüfusun %12'sinin gemicilikte faaliyet göstermesi bu sonucu desteklemektedir.

Gebze'nin Osmanlı döneminde kaza sıfatını hak etmesi sadece onun idari açıdan önemiyle açıklanamaz. Gebze Osmanlı Döneminde hem ticaret hem de bir kültür merkeziydi.

1844-45 yılı kayıtlarına göre Gebze orta büyüklükte bir kazadır. Kaza merkezinde beş mahallede, toplam 371 hanede 1855 nüfus vardır.

Mevcut mahallerden Güzeller Mahallesi 500 nüfusuyla en fazla nüfusa sahip yerleşim birimidir. Bunu Mustafa Paşa Mah.(390), Sultan Orhan Mah.(385), Hacı Halil Mah.(320), Küçükmescit Mah. (140), Karabakkal Mah.(120) takip eder. Sonra sırası ile Mustafa Paşa mahallesi ve Karabakkal mahallesi gelmektedir.

Gebze, Gazi Mustafa Paşa tarafından kurulmuş ve imaret etkisi ile birlikte hızla müslüman yerleşimine sahne olmuştur ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan son dönemine kadar nüfus artışı yaşanmıştır.

Mevcut üretim ve taşıma teknolojisinin imkanları, tahsisler politikası, tımar sisteminin ihtiyaçları ve devletin bu doğrultuda uyguladığı politikadaki sebatkarlığı şehir nüfusundaki yığılmaların ve kır nüfusun kent nüfusu karşısında yükselmesinin ardında yatan sebeplerdir.

Gebze kazasında nüfusun daha çok kırsal alanlarda yoğunlaştığını çok rahatlıkla görülmektedir. Nitekim 1844-45 yılı verilerine göre yirmi köyün sahip olduğu nüfus 1.492 hanede 7.460'tır. Bu köylerin içerisinde o yıllarda Gebze'ye bağlı Tuzla, Darıca ve Tavşancıl'ın toplam nüfusun %45'e sahiptir. Bu da Osmanlı Döneminde nüfusun özellikle bu üç kırsal alanda yoğunlaştığını göstermektedir. 1863'te Gebze'nin toplam nüfusu 9.315'dir. Bu rakamın 7.465 kişisi Müslüman olup geriye kalan 1.850 kişisi Tuzla ve Darıca köylerinde yaşayan gayrimüslimlerdir. Tuzla ve Darıca, Bizans döneminden kalan gayrimüslim köyleridir. 1863 yılında da Tuzla'da 185, Darıca'da da 410 Müslüman yaşamaktadır.

Gebze nüfusunda 19.yüzyıl sonlarında ve 20.yüzyıl başlarında önemli bir artış olmuştur. Bunun en önemli nedeni 1877/1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası ve 1912 Balkan Savaşı sonrası yaşanan göçlerdir. Bununla birlikte 19.yüzyıl sonlarında gayrimüslim nüfusunun Anadolu'nun batısına doğru gözlenen nüfus hareketinin de etkisi bulunmaktadır.

Gebze'de Turizm

Gebze ve çevresi doğal güzellikleri ile ilgi çeken şirin bir dinlenme yerlerine sahiptir. Gerek tarihi eserleri gerekse körfez şeridindeki turistik yerleri açısından oldukça zengin bir turizm potansiyeline sahip Gebze'de bu potansiyeller değerlendirilememektedir.

Gebze'de Eskihisar Kalesi, Fatih Sultan Mehmet Otağı, Demirciler Konağı (Demirciler Köyü'nde bugün bu köy Gebze'den ayrılan Dilovası'nda kalmıştır.),

Anibal Anıt Mezarı, Çoban Mustafa Paşa Camii, Osman Hamdi Bey Müzesi gibi önemli tarihi yerler olduğu gibi, turistlerin görmek gezmek, eğlenmek için tercih edecekleri Eskihisar Köyü, Bayramoğlu, Darıca gibi şirin köşeleri de mevcuttur. Ayrıca Tavşanlı Köyü'ndeki tabiat parkı ve doğal sit alanı ilan edilmesi; Ballıkayalar Vadisi, Denizli Göleti, Darıca Kuş Cenneti turizm açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Cumhuriyet dönemi ile birlikte kentin nüfus oranı, beraberinde getirdiği sosyal ve kültürel yapılanma, kente yeni bir kimlik kazandırmıştır. Asya ve Avrupa kıtalarının giriş ve çıkış kapısında bulunan Gebze, günümüzde de bölgenin hızla gelişen, dolayısıyla sosyo-kültürel yapısında hızlı değişim görülen bir merkezdir.

Gebze, her zaman dış teması çok olan bir kent hüviyetinde olmuştur. Kara, deniz ve demir yolu ulaşımı ile her yöne bağlı oluşu, sanayinin yerleşmesi ve hızla gelişmesi, hızlı nüfus artışı ve diğer sebeplerle Türkiye'nin her yanından göç alan yerleşme yeri olmuştur. Yerli halktan çok, göçlerle yoğunluk kazanan yeni nüfus yapısı, kozmopolitik bir kültür yapısına sahiptir.

Gebze'de İdari Yapı

Gebze, 1916 yıllarına kadar İstanbul'a bağlı bir kaza konumundaydı. Nihayet 1923 yıllarına gelindiğinde bu yapı değiştirilerek Gebze İstanbul'dan alınarak Kocaeli vilayetine verilmiştir.

Osmanlı Sancak düzeni ise 20 Nisan 1924 tarih ve 491 sayılı Mülga Teşkilâtı Esasiye Kanunu'nun 98'nci maddesi gereğince kaldırılmıştır. Bu kanun vilayet, kaza, nahiye ve köy birimlerinden oluşan dörtlü bir idari düzen getiriyordu. Aynı zamanda bu değişiklik ile İzmit, Kocaeli Vilayeti'nin merkezi oldu. Gebze de birer (kaza) ilçe olarak Kocaeli'ne bağlandı. Bu dörtlü düzenin getirilmesiyle Gebze'nin 4 adet nahiyesi, 30 adet köyü olmuştur.

Eskihisar

Çoban Mustafa Paşa Camii

Demirciler Konağı

Osman Hamdi Bey Müzesi

Eski Hükümet Konağı

1907 yılı üsküdar ili kocaeli gebze kazası

1925 yılında Gölçüönü Meydanı'ndaki Taş mektep. Tabelasında Türkiye Cumhuriyeti Gekbuze 1. Mektebi yazıyor.

1953 yılında Gebze'den bir görünüm

Eski Gebze Devlet Hastanesi.(1942)

1953 yılında Gebze'den bir görünüm

1950 Öncesi Kentleşme

1950 öncesi Cumhuriyet döneminde Gebze, ne ekonomik ne de tarım alanında bir gelişme kaydedebilmiştir. 1950 öncesi 5 yıllık dönemlerin kentsel nüfus artış hızının kırsal nüfus artışından fazla olmasına rağmen 1927 yılında %7,52 olan şehirleşme oranı, 1950'lere gelindiğinde ancak %18,49'lara ulaşabilmektedir. Gebze'de 1927 yılında %7,52 olan şehirleşme oranı ile Türkiye ve Kocaeli'nin aynı tarihteki şehirleşme oranı ile karşılaştırıldığında çok düşük olduğu görülür. Nitekim, 1927 yılında Türkiye'nin şehir nüfus oranı %24,22, Kocaeli'nin 17,42'dir.

1950'li Yıllar

1950'li yıllarda Gebze'nin merkezinde Osman Yılmaz, Sultan Orhan, Hacı Halil, Mustafapaşa ve Güzeller mahallesi olmak üzere toplam beş mahalle bulunmaktaydı. Merkezden uzak sayılabilecek yerler olan Çayırova ve İstasyon mevkileri dönemin kenar yerleşim alanlarıdır.

1935-38 yılları arasında kaymakamlık yapan Osman Yılmaz, 1935 yılında Romanya ve Kırım'dan gelen Tatarların her birisine ev yapıp yerleşmeleri için bugünkü O.Yılmaz mahallesinden 720 metrekarelik yer tahsis etmiştir. Nitekim bugün O.Yılmaz Mahallesinin zaman zaman Tatarlar Mahallesi diye anılmasının sebebi budur.

Ekseriyetle şimdiki Bağdat caddesi ile Kızılay caddesi arasında yoğunlaşan tatar evleri tek katlı, kiremitli, bahçeli, taş evlerdi. Tatar evleri, 70'li yılların sonlarına doğru daire karşılığı büyük müteahhitlere verilmeye başlanmış ve

böylece ilk apartmanlaşma sürecine girerek planlı yerleşme başlamıştır. Apartmanlaşmanın yoğunlaşması 90 sonrası yıllara tekabül etmektedir. Bugün, Gebze'nin en eski mahallelerinden biri olan Osman Yılmaz Mahallesinin, Gebze'nin diğer mahallelerinden daha planlı bir görünüm arz etmesi, 1950'li yıllardan çok seneler önce düzenli, planlı bir yerleşme geçilmesinden kaynaklanmaktadır.

1950'li yılların başında tepeden çekilmiş bir fotoğrafa göre, dönemin tatar mahallesi olarak bilinen O.Yılmaz Mahallesi, Gebze kasabasına yakışır bir durumdadır.

Tatar mahallesi dışındaki diğer yerleşim yerlerindeki evler çoğunlukla çift katlı ahşap evlerdir. Şimdiki ismi Yeni Bağdat caddesi olan şehir ana yolunun altında kalan araziler tarla olup burada yaklaşık 15-20 ev bulunmaktaydı. Bugün mahalle hüviyetine kavuşan Beylikbağı mevkisi tamamen bağlık bir alandı. 1951 yılında gelen ilk balkan göçmenleri Güzeller mahallesini mesken tutmuşlar ve daha sonraki yıllarda gelen balkan göçmenlerinin bu mahallede kümeleşmesini sağlamışlardır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında İzmit-İstanbul arasında küçük ve sakin bir konaklama yeri olan Gebze'de, 1960 yılına kadar çok büyük gelişmeler görülmemiştir. Osmanlı döneminde kervanların uğrak ve durak yeri olan Gebze sili, sönük ve harap bir Anadolu kasabasıdır. Tanzimattan bu yana ihmal edile edile fakir ve yoksul düşmüştür. Gebze ilçesine bağlı ve çoğu mücavir köyleri biri birine bağlayan irtibat yolları eksikti ve bu köylerin içme suyuna ihtiyaçları fazlaydı.

Gebze, 1950'li yıllara kır nüfusunun üstünlüğü ile girmiştir. Nüfusun yaklaşık % 19'u şehirde oturmaktadır. Türkiye'nin ekonomi, demokrasi gibi birçok alanda yeni açılımların yaşandığı 1950'li yıllar, elektrik ve su hizmetleri dışında Gebze için fazla bir şey ifade etmiyordu. Türkiye genelinde yaşanan hızlı değişim sürecinin Gebze'ye yansımalarını söylemek pek mümkün değildir.

Gebze'nin ilk haftalık, siyasi, müstakil gazetesi olan 'Gebze'nin Sesi'ne göre Gebze'nin elektrik ve su hizmetleri ile tanışması 1950-60 yılları arası Demokrat Partiden belediye başkanı olan Hüseyin Özgen dönemine denk düşmektedir. Bu dönemde iki jeneratör vasıtasıyla üretilen elektrik günün belirli saatlerine kadar verilmekteydi. Gece yarısında saat 24.00'da elektrik kesildiğinden şehrin aydınlatılması, belediye bekçilerince doldurulan gazlı şehir fenerleri ile yapılmaktaydı.

Bu fenerleri diğer bütün mahallelerde görmek mümkün değildi. Bu fenerlerden Arnavut kaldırımının bulunduğu dönemin 'Eski Çarşı'nın girişinde ve çıkışında birer adet bulunmaktaydı. Kısacası, iptidai vaziyette de olsa Gebze'nin elektrik ve su hizmetleriyle tanışması bu yıllardır.

1960'lı Yıllarda Gebze

1960'lı yıllara kadar İzmit ile İstanbul arasında küçük bir kasaba olan Gebze, Türkiye genelindeki sanayileşmenin başlaması ve tarım alanlarında makinalaşmanın artmasıyla çalışanlar için bir cazibe merkezi haline gelmiştir.

Cumhuriyet döneminde, özellikle 1960 yılları sonrasında sanayileşmeye paralel olarak Gebze'nin nüfusunda gözle görülür bir artış yaşanmıştır. Şimdi olduğu gibi 1960'lı yıllarda da kara, demir ve deniz yolları bakımından kavşak bir noktada bulunan ilçe, İzmit-İstanbul yani doğu-batı istikametinde genişlemiş ve gelişme eğilimi göstermiştir.

Özellikle 1950'li yıllarda E-5 yolunun (M.Üstündağ'ın verdiği bilgilere göre E-5, 1958 yılında stabilize haldeymiş.) Gebze'den geçmesi ile İzmit-İstanbul yolu üzerinde bulunan ilçenin önemi artarak Gebze, hızlı bir nüfus almaya başlamıştır.

1960 sonrası sanayileşme hamleleriyle birlikte Türkiye'de Ankara, İstanbul, İzmir gibi belli başlı büyük şehirlerde nüfus patlaması yaşanmıştır. Sanayileşme ve göçe bağlı olarak nüfus artışını, Gebze'de de görmek mümkün olmuştur. 1960'lı yıllar Türkiye'deki göç sürecine paralel olarak Gebze'nin de göç almaya başladığı yıllar olmuştur. Bunda Gebze'de kurulan sanayi kuruluşları etkili olmuştur. Bunlardan birisi Cumhuriyet dönemi Gebze'sinin ilk sanayi kuruluşu olan Çayırova Cam Fabrikası 1961 yılında kurulmuştur. Nitekim Çayırova cam fabrikasını, Chreysler, Arçelik, Kimya Dermen (yeni adıyla Türk Henkel) gibi dev fabrikaların kuruluşu izlemiştir. İlçede kurulan ikinci endüstri kuruluşu, Polisan Kimya Sanayidir.

Gebze, 1965'ten sonra Devlet Teşvik Kredileri'nden de yararlanarak hızlı kentsel ve sanayileşme sürecine girmiştir. 1960'lı yıllara gelindiğinde Gebze'nin 5 yıllık kentsel nüfus artışı kırsal nüfus artış hızından fazla olmasına rağmen şehirleşme düzeyi %26 civarındadır. Ama 1960 sonrası Gebze'nin hızlı bir sanayileşme sürecine girmesiyle birlikte, kentsel nüfus bir önceki döneme göre 1965 yılında %65,5, kentsel nüfus oranı da 1965 yılında %40'lara yavaşmıştır. 1965 yılında Türkiye'de kent nüfusu oranı, %34 civarındadır. Nüfus yoğunluğu açısından 1965 yılında Türkiye genelinde km²'ye 40.15 kişi düşerken, Gebze'de ise 54.63 kişi düşmektedir.

1962 yılında Gebze

Gebze Bölgesinin Kentsel Kültür Bileşenleri*

Gebze, yüzyıllar boyu İstanbul'un Anadolu ile bağlantısının ilk duraklarından biri olmuştur. İstanbul'un periferisinde gelişen yerleşim, 1960'lı yıllara kadar sakin bir belde olma özelliğini korumuştur. Bu tarihe kadar daha çok tarımsal faaliyetlerin sürdürüldüğü Gebze, 1960'lardan sonra sanayi bölgesi olarak gelişim göstermiştir.

Türkiye'de sanayi tesisleri 1950'li yıllara kadar daha çok devletçilik yatırımları kapsamında kurulmuştur. Devlet yatırımlı sanayi tesislerinde lojman, sosyal tesis, okul vb. üniteler genellikle düşünülmüştür. Devlet yatırımlarının durmasının ardından kurulmaya başlanan sanayi tesislerinde, çalışanlar için konut modellerinin sunulmaması, kontrolsüz ve sağlıksız yerleşim alanlarının oluşumuna neden olmuştur. Bu oluşumdan en çok etkilenen yerleşimlerden biri de Gebze'dir.

Türkiye'de kontrolsüz gelişen yerleşimlerin sorunları için 2000'li yıllardan itibaren kentsel dönüşüm projeleri ile çözümler aranmaktadır.

Karakteristik kentlerin oluşumunda fiziki coğrafya ve tarihi birikim önemli yönlendiricilerdendir. Benzer ve tanımsız kentlerin oluşumunun engellenmesi amacıyla konunun uzmanları ve kent yöneticileri kentlerin yeni gelişim ve dönüşüm alanlarında topoğrafik verileri ve/veya yerleşimin kimliğini oluşturan öğeleri dikkate alması gerekmektedir. Bu amaçla Gebze'nin kentsel kimlik bileşenlerinin ortaya konulması önem kazanmaktadır.

Bu bölümde Gebze'nin kısa kent tarihi anlatılarak kentsel kimliğini oluşturan ana mekânsal bileşenler vurgulanacaktır. Kent kimliğinin sürdürülebilirliği ve marka şehir olarak gelişimine GYTE ve üniversitelerin katkılarının neler olabileceği üzerinde durulacaktır.

* Bu bölümde yer alan yazılar GYT öğretim üyelerinden Elif Özlem Aydın tarafından hazırlanmıştır

Gebze Bölgesi'nin Kısa Tarihi:

Gebze ve civarındaki yerleşimin geçmişinin, mevcut arkeolojik izlerden, Bizans dönemine dayandığı düşünülmektedir. Yerleşim Bizans döneminde Kalkedon olarak anılan Kadıköy'ü Nikomedyâ olarak anılan bugünkü İzmit'e bağlayan güzergâh üzerinde yer alması nedeniyle önem kazanmıştır. Ancak o dönemde bölgedeki yerleşimin sınırları ve biçimi ile ilgili veriler oldukça sınırlıdır.

14. yüzyılda Osmanlı egemenliğine geçen Gebze, ilk dönemlerde ordugâh olarak kullanılmıştır. İstanbul'un fethinden sonra Kocaeli Sancağı'na bağlı bir kaza haline gelen yerleşim 16. yüzyılda en parlak dönemini yaşamıştır. Anadolu'ya bağlanan kervan yolunun İstanbul'dan sonraki ilk durağı haline gelen Gebze'de, dış bölgelere mal ve hizmet aktarımına imkân veren düzenlemelerin çoğu bu yüzyılda oluşturulmuş. 17. ve 18. yüzyıllarda miri toprak düzenindeki çözülme, ulaşım teknolojisi ve dünya ticaretindeki değişimlerinden etkilenen Anadolu yerleşimlerinde durağan bir dönem yaşanmış, bu nedenle Gebze'de bu yüzyıllarda radikal fiziksel değişimler söz konusu olmamıştır.

19. yüzyıl belgelerine göre Gebze merkezde beş mahallesi bulunan orta büyüklükte bir kazadır. Bu dönemde, kazanın nüfusu daha çok Tuzla, Darıca ve Tavşanlı gibi kırsal alanlarda yoğunlaşmaktadır. Gebze'de 19. yüzyılda bağcılık, bahçecilik ve hubabat üretimi gibi tarımsal faaliyetler yanında sanayi ürünlerini işleyen küçük ölçekli sanayi işletmeleri de mevcuttu. Gebze civarında büyük işletme niteliğinde kurulan ilk tesis bir devlet işletmesi olan Hereke Mensucat Fabrikasıdır.

1910'lı yılların başında Darıca ve Eskişehir'de kurulan çimento fabrikaları Gebze'nin Osmanlı dönemindeki ilk sanayi tesisleri olarak nitelendirilebilir. Bu büyük işletmeler dışında kazada 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başlarında çeşitli un değirmenleri ile Tuzla'da üç adet tuğla, kiremit ve çini fabrikasının varlığından bahsedilmektedir.

20. yüzyıl başında Gebze, İstanbul'a bağlanmışsa da, Cumhuriyetin kuruluşundan sonra tekrar Kocaeli'ne bağlanmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından 1950'li yıllara kadar Osmanlı döneminde olduğu gibi tarımsal faaliyetin yaygın olduğu yerleşimde dört merkez mahallesi yer almaktaydı. Çayırova ve İstasyon mevkileri ise 1950'li yılların çevre yerleşim alanlarıydı.

1960 sonrası sanayi atılımları paralelinde Cumhuriyet dönemi Gebze'sinin ilk sanayi kuruluşu olan Çayırova Cam Fabrikası 1961 yılında kurulmuştur. Gebze, 1960'lardan sonra sanayinin de etkisi ile önemli oranda göç almıştır. 1960'ların sonlarında hazırlanan imar planları (Ukuşlu, 2006) ile yerleşimin gelişimi için önlemler alınmaya çalışıl-sa da göçe bağlı nüfus artışının önü alınamamıştır.

1970'lerde alt yapı yetersizlikleri içindeki Gebze'de gecekondulaşma olgusu, maalesef izlenen yanlış politikalar nedeniyle, yerleşime göç eden dar gelirli aileler için konut modeli haline dönüşmüştür. Gecekondu olgusunun getirdiği kent düzeni, günümüzde karayolu, deniz yolu, demiryolu ve havayollarının birbirleriyle kesiştiği önemli bir kavşak noktasında, sanayi ağırlıklı gelişen Gebze'nin stratejik öneminin gerektirdiği kentsel hizmetleri sunamamaktadır.

Gebze Kent Kimliğine Veri Oluşturabilecek Mekânsal Bileşenler:

Gebze'yi günümüzde sanayi bölgesi olarak gelişmiş, kıyısı bulunan deprem riski altında bir kent olarak tanımlamak mümkündür. Gebze'nin diğer yerleşimlerden farklılığını ortaya koyabilmek amacıyla, yerleşimin kimliğini oluşturan bileşenlerin tanımlanması önem kazanmaktadır.

Yeterli arkeolojik araştırma bulunamaması nedeniyle yerleşimin kuruluşu ile ilgili bilgiler oldukça sınırlıdır. Yörede 19. yüzyılda başlanan arkeolojik araştırmalarda daha çok Kartacalı Hannibal'ın mezarının bulunması amaçlanmış, bu nedenle Gebze, Eskişehir, Darıca ve Dil İskelesinde ortaya çıkan kalıntılar küçük monografiler olarak ele alınmış, bütüncül bir çalışmaya dönüştürülememiştir. 14. yüzyılda Osmanlı egemenliğine geçen Gebze'nin bu döneme kadarki tarihi ile ilgili en önemli mekânsal bileşenler Eskişehir kalesi ile küçük sur duvarı ile bir burcu günümüze ulaşabilen Darıca Kalesi'dir.

Osmanlı egemenliğine geçtiği 14.yüzyıl ve 15. yüzyıl boyunca daha çok savunma amaçlı kullanılan bölgede, sefere çıkan ordular konaklamışlardır. Fatih Sultan Mehmet'in 15. yüzyılda yapacağı bir sefer için otağını "Hünkâr Çayırı" mevkiinde kurmuş olması nedeniyle bu alanda bir çeşme yaptırılmıştır.

1907 Yılında Eskişehir Kalesi

Ayrıca yerleşimde Sultan Orhan Camii ve İlyas Bey Camii gibi küçük ölçekli camilerin inşasına da aynı dönemde başlanmıştır. 16. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin artan ekonomik gücüne paralel olarak mal aktarım noktası haline gelen Gebze'nin kentsel hayatına bu yüzyılda katılan (cami, medrese, bimarhane, kütüphane, han, hamam, kervansaray, şadırvan ve türbeden oluşan) Çoban Mustafa Paşa Külliyesi ile tarihi kervansaray kentsel gelişimin önemli yönlendiricileri olmuşlardır.

16. yüzyıldan Osmanlı modernitesinin uygulamaya konulduğu 19. yüzyıla kadar Gebze'de köklü fiziksel değişimler söz konusu olmamış, kaza tarımsal faaliyetlerin sürdürüldüğü mal aktarım noktası olma hüviyetini korumuştur. 19. yüzyılda başlayan batılılaşma hareketi kapsamında Bağdat Yolu paralelinde kurulan Bağdat Demiryolu ile Gebze ve civarındaki yerleşimlerde demiryolu civarında gelişen İstasyon bölgeleri 19. yüzyıla özgü karakteristik mekânlardır. Ayrıca Osmanlı modernitesi paralelinde Gebze civarında kurulan biri tekstil, diğer ikisi çimento üretimi yapan üç büyük sanayi tesisi Gebze'nin sanayi bölgesine dönüşümünün ilk sinyallerini oluşturduysa da bu dönüşüm ancak 20. yüzyılın ortalarından sonra gerçekleşmiştir.

19. yüzyıl sonuna doğru Tanzimat reformları kapsamında kent yönetiminin ve kurumsal yapının değişim süreci içinde, Anadolu kentlerinin fiziki yapısına, yönetici merkezin nüvesi olan Hükümet Konağı, hastane, okul, karakol gibi farklı işlevleri olan yeni kamu yapı tipleri girmiştir. 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında Gebze'de hükümet konağı, hastane gibi kamu yapılarının varlığı bilinmektedir. Osmanlı modernitesi etkisinde kurulan kurumların çoğu Cumhuriyet idaresinin siyasal ve toplumsal ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenerek 1950'li yıllara kadar kullanılmıştır.

Bahçe düzenleme ve tarım faaliyetlerinin bilimsel bir anlayışta sürdürülmesi amacıyla 1943 yılında Çayırova'da kurulan Teknik Bahçivanlık Okulu, devletin o dönem için Gebze'deki zirai faaliyetleri destekler ve yönlendirir tavrını göstermektedir.

20. yüzyıl ortalarında İstanbul'u Anadolu'ya bağlayan yolun genişletilmesi ile Gebze'nin önemi artmıştır. 1961 yılında devletçilik politikası çerçevesinde kurulan Çayırova Cam Fabrikası'nın hemen ardından özel girişim desteğiyle pek çok sanayi tesisi E-5 karayolu ve çevresinde kurulmuştur. Sanayi, 20. yüzyılda Gebze ve bağlı olduğu Kocaeli'nin kentsel kimliğinin bir parçası haline gelmiştir. Gelişen sanayi ile bağlantılı olarak Gebze ve civarındaki yerleşimlerin Osmanlı dönemine özgü sivil mimarlık örnekleri hemen hemen yok olmuştur. Ancak Tavşancıl, Eskihisar, Darıca gibi yerleşimlerde 19. yüzyıla tarihlenen sivil mimarlık örneklerine rastlanabilmektedir. Bunların en önemlilerinden biri de Osman Hamdi Bey'e ait müze olarak kullanılan konuttur.

20. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'un sayfiye yerleşimine dönüşen Bayramoğlu yarımadası döneminin mimari ve planlama anlayışıyla Gebze'ye örnek teşkil edebilecek önemli bir değerdir.

1970'li yıllarda Gebze'de kurulan TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, 1990'lı yıllarda kurulan Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sabancı Üniversitesi yerleşimin önemli diğer değerlerindendir. Ayrıca 1980'li yıllarda bölgede kurulmaya başlanan Organize Sanayi Bölgeleri gelişen çarpık sanayileşmeyi disipline edebilmek amacıyla kurulan planlı alanlardır. Gebze'ye 20. yüzyılın son çeyreğinde katılan bu değerlerin Gebze'nin sağlıklı gelişimine yardımcı ve yönlendirici olabileceği düşünülmektedir.

Buraya kadar özetlenerek sunulan mekânsal bileşenler Gebze'nin kentsel kimlik bileşenlerini oluşturmaktadır. Gebze'deki sağlıklı kentsel hayatın rehabilitasyonu sürecinde bu bileşenlerin kentsel hayata sağlıklı yöntemlerle entegrasyonunun sağlanması, Gebze'nin karakteristik bir kent vurgusu için oldukça önem taşımaktadır.

Cam Fabrikası

Bayramoğlu Yarımadası (eski)

Bayramoğlu Yarımadası

1953 yılında Çayırova'da kurulan Teknik Bahçivanlık Okulu

Bir zamanlar İlyasbey Camii

Gebze'nin Marka Şehir olarak gelişimine GYTE ve Üniversitelerin Katkıları:

Marka şehirler yaratmak Batı'da benimsenmiş bir yerel kalkınma modelidir. Marka şehir olabilmek başarısını, bir şehrin var olan kaynaklarını turizme elverişli olarak pazarlanabilecek kadar değerli hale getirmek, bu kaynakların şehrin sembolü olabilecek düzeye gelmesini sağlayabilmek olarak gözelemliyoruz.

Örneğin Kaliforniya bölgesi, hem portakal vadisi, hem de şarap bağlarıyla ünlenmiştir. Las Vegas, bir çöl bölgesi olmasına rağmen, otelleriyle marka olmuştur. Orlando Eyaleti'nde yer alan Disneyland ve Universal Studios hemen herkes tarafından tanınmakta ve dünyanın her yerinden milyonlarca turist, bu yapay oyun parklarına gelmektedir. Paris, kuşkusuz marka şehirlere en iyi örneklerden bir tanesidir. İnsanları oraya çeken onlarca mimari esere sahiptir. Sadece Eiffel Kulesi, Louvre ve Varsailles Sarayı'nı görmek için, yılda 30 milyon kişi bu şehri ziyaret etmektedir.

Gebze'nin tek hamlede global bir marka şehir olabilmesi güç gözükmektedir. Etaplar halinde yürütülecek bir projeyle global bir markaya dönüşmesi mümkündür. Gebze'nin ilk aşamada yerel olarak markalaşması hedeflenmelidir. Yerel ölçekte bir marka şehir haline gelebilmesi

- Kültürel değerlerinin tanıtılması,
- Doğal değerlerinin sürdürülebilirliği,
- Sanayi yapılarının kentsel kimlik ögesi olarak değerlendirilebilmesi,
- Kentsel rehabilitasyon çalışmaları ile mümkündür.

Gebze'nin sanayi ve araştırma dışında doğal ve kültürel değerleri pek tanınmamaktadır. Bu amaçla bölgedeki arkeolojik araştırmaların sürdürülerek arkeolojik verilerin uluslararası standartlarda sergilenmesi yönünde girişimlerde bulunulması tavsiye edilir. Bu konuda arkeoloji bölümü bulunan üniversitelerden destek alınabilir.

Gebze'de Osmanlı geleneğinin ürünü olan külliye, köprü, çeşme gibi mimari bileşenlerin ön plana çıkarılması, bu bileşenler etrafında yer alan niteliksiz oluşumların rehabilitasyonu için fikir projelerinin üretilmesi gereklidir. Nitekim Çoban Mustafa Paşa Külliyesi civarındaki alan için 2005 yılında Belediye tarafından açılan Gebze Tarihi Kentsel Tasarım Fikir Proje Yarışması bu alandaki olumlu adımlardandır. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden iki öğretim üyesi bu yarışmaya jüri üyesi olarak destek vermişlerdir.

Tavşancıl merkezinde, Darıca ve Eskişehir sahil bandında yer alan sivil mimarlık örneklerinin rehabilitasyonu, tren yolu civarındaki istasyon bölgelerinin rehabilitasyonu, Hereke Fabrika-i Hümayunu'nun bölgeye değer kazandıracak yeni bir işlevle çağdaş hayata adaptasyonu gibi konular Gebze ve civarındaki 19. yüzyıl mekânsal bileşenlerinin vurgulanması adına önemlidir. Bu tür projelerin hazırlanmasında GYTE Mi-

marlık Fakültesi yardımcı olabilir. Yeniden işlevlendirme projelerinin fizibilite çalışmaları için GYTE İşletme Fakültesi'nden destek alınabilir. Tüm bu bileşenlerin sağlıklı bir şekilde kentsel hayata entegrasyonu, Gebze'yi yurtiçi ve yurt-dışına sanayisi dışında kültürel anlamda da tanıtıcı özellikler kazandıracaktır.

Gebze'nin Bayramoğlu'ndan başlayarak Tavşancıl'a kadar uzanan sahil bandının çevre kirliliklerinden arındırılarak kullanılabilir alanlar haline dönüştürülmesi, tarım arazilerinin ve orman alanlarının korunumu bölgenin doğal değerlerinin sürdürülebilirliği adına önemlidir. Darıca Hayvanat Bahçesi'nin koşullarının iyileştirilmesi de bölgede çekiciliği artıracak önemli bir yaklaşım olacaktır. Çevre kirliliklerinin en aza indirilmesi konusunda GYTE Çevre Mühendisliği öğretim üyelerinden destek alınabilir.

Gebze'nin günümüzde ki önemli sorunlarından biri de Organize Sanayi Bölgeleri dışında gelişmiş ve çevresel tehdit oluşturan sanayi yapılarının geleceğidir. Bu tesisler sanayi kenti olarak gelişimindeki önemleri nedeniyle Gebze'nin önemli kentsel kimlik bileşenleridir. Bu bileşenler, Gebze'nin simgesi haline gelmiş özgün öğeleri yerinde tutularak, kentin yeni ihtiyaçlarına adapte edilerek yeniden kullanılabilir. Gebze'nin bilinen geleneksel avantajlarının yanında bu tür yenilikçi bir girişim kente karakteristik özellikler kazandıracaktır. Bu konuda üniversitelerin değişik bölümleri ortak atelyeler (workshop) düzenleyerek yeni fikirler üretebilirler. Bu fikirler kentin sosyolojik anlamda kalkınmasına da katkıda bulunabilir.

20. yüzyılda Türkiye'deki çoğu kentte gelişen çarpık kentleşmenin rehabilitasyonu mevcut kent kimliği ile bu kimliği değişime zorlayan gelişmelerin bütünlük içinde araştırılması ile başarıya ulaşabilecektir. Ayrıca kamuoyu tarafından benimsenerek disiplinlerarası çalışma ürünü olarak uzman denetiminde başlayacak rehabilitasyon projelerin kesintisiz sürdürülebilmesi amacıyla politik kaygılardan bağımsız, uzmanlaşmış birimler oluşturulması da uygun olacaktır. Bu birimlerin oluşturulmasında, ürettikleri bilgi ve teknoloji, verdikleri eğitim, barındırdığı insan öğelerinin dinamik düşünce yapısı, çağı ve toplumları etkileyen ve yönlendiren üniversiteler önemli roller alabilirler.

Bir yandan sürekli kendini yenileyerek nitelikli eğitim sürecini hızlandıran, diğer yandan toplumun gereksinimlerini dikkate alan GYTE Gebze'nin önemli bir parçası ve kullanıcısıdır. Öğrencileri ve öğretim üyeleri ile Gebze'de oluşturulacak nitelikli kentsel çevrenin önemli kullanıcı adaylarındandır. Bu nedenle rehabilite edilerek oluşturulması önerilen cazibe merkezlerinin projelerinin ve fizibilite çalışmalarının hazırlanmasında GYTE büyük katkıda bulunabilir.

TÜRK SANAYİ TARİHİ'NDE KOCAELİ BÖLGESİ'NİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ*

Kocaeli, Cumhuriyet sonrası Türkiye'nin ekonomik yapılanmasında bölgede yapılan sanayi yatırımları ile sanayinin önemli merkezlerden biri olmuştur. Önemli ulaşım ağlarının merkezinde bulunan Kocaeli, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan bir kavşak noktasıdır.

KOCAELİ SANAYİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Konumu itibarıyla tarihsel gelişim sürecinde Kocaeli, Cumhuriyet sonrası Türkiye'nin ekonomik yapılanmasında bölgede yapılan sanayi yatırımları ile sanayinin önemli merkezlerden biri olmuştur. Önemli ulaşım ağlarının merkezinde bulunan Kocaeli, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan bir kavşak noktasıdır.

Kocaeli sanayinin gelişimini izlerken, siyasal ve ekonomik yapılanmaları göz önüne alarak, ülkemizde yaşanan iki dönemi içine alacak şekilde değerlendirmenin yapılması, tarihsel sürecin süzgecinden geçirilmesi yönünden yararlı olacaktır. Bu nedenle Kocaeli sanayinin gelişimi; Cumhuriyet öncesi Kocaeli Sanayi ve Cumhuriyet sonrası Kocaeli Sanayi olarak iki dönem halinde değerlendirilmiştir.

CUMHURİYET ÖNCESİ KOCAELİ SANAYİ

Cumhuriyet öncesi Kocaeli Sanayinin varlığı İzmit'te, Latinler dönemine kadar uzanmaktadır. Kocaeli Sanayinin ilk kuruluşlarından biri, Latinler döneminde hizmete sokulan ve dönem sonunda önemini gitgide yitiren İzmit Tersanesi'dir. Daha sonra Sultan Orhan zamanında, küçük deniz araçlarının yapımına, elverişli olanaklara kavuşturulan tersane, Kanuni devrinde, Karamürsel'de bulunan tersanelerle birlikte revizyondan geçirilerek çalışır duruma getirilmiştir.

Gelişim süreci içerisinde, sanayileşme ve gelişme olgusunun, büyük ölçüde ulaşım şebekesinin gelişmesiyle bağlantılı yürüdüğünü gördüğümüz Kocaeli, 1800'lerde Osmanlı İmparatorluğu'nun, en önemli ulaşım ve konaklama yerlerinden biri olarak sıvırlmaktadır.

Kocaeli her zaman deniz, karayolu ve demiryolu taşımacılığı ile ön plana çıkmıştır. 1843 yılında Hereke'de, sarayların perde ve döşemelik ihtiyacını karşılamak amacıyla, bir fabrikanın işletmeye açıldığını görüyoruz.

1844'te, Sultan Mahmut döneminde kurulan askerin kumaş ihtiyacını karşılamaya yönelik, Çuha Fabrikası kurulmuştur.

1888 yılında, bağımsız İzmit Sancağı kurulmuş (bu sancağın içinde Adapazarı Bölgesi de bulunmaktaydı), özellikle orman yönünden zengin olduğu için elde edilen tomruklar, 200'ün üzerindeki imalathanelerde işlenerek bir bölümü İzmit tersanesinde kullanılır, önemli bir bölümü İzmit iskelesinden, İstanbul ya da yurt dışına sevk edilirdi

İzmit civarında, ikisi devlete ait çuha, halı, dokuma; ikisi özel şirkete ait dokuma (ki o dönemde, yurt ihtiyacının yarısına cevap veriyordu); biri Adapazarı'nda, ikisi İzmit'te, üç ün fabrikası olmak üzere, önemli 7 büyük fabrikası vardı.

Kocaeli yüzölçümü olarak Türkiye'nin en küçük altıncı ili olmasına rağmen, ülke imalat sanayinin %13'ünü üreten bir kenttir. Kocaeli, kimya sanayinde sektördeki lider kuruluşların da katkıları ile Türkiye kimya sanayinin büyük bir kısmını üretmektedir.

*Bu bölümde yer alan yazıların hazırlanmasında Kocaeli Sanayi Odası ve Gebze Ticaret Odası'nın kaynaklarından yararlanılmıştır.

CUMHURİYET SONRASI KOCAELİ SANAYİ

Cumhuriyetin ilk yıllarında Kocaeli, sanayileşme ve kentleşme için çok önemli iki faktöre birden kavuşmuştur. Bir taraftan, İzmit'te motorla elde olunan ilk elektrik enerjisi (kurulan bir elektrik fabrikası ile) sağlanırken öte yandan kentin su ihtiyacı modern ve sıhhi araçlarla karşılanmaya başlanmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Kocaeli Sanayiinin durumu, 1927 yılında yapılan sanayi sayımı sonuçlarına göre değerlendirebilmek olanağı vardır. (1927 yılı sanayi sayımı Adapazarı, Hendek ve Geyve yörelerini de Kocaeli içinde yorumlamaktadır.) 1927 yılı sanayi sayımı sonuçlarına göre toplam 1215 işletme sayısı, 3821 çalışan sayısı bulunmaktadır.

1927 sanayi sayımı sonuçları, Türkiye'de (en küçük esnaf atölyeleri de dahil) kuruluşların %1.86'sının, çalışanların %1.48'inin Kocaeli ilinde yer aldığını göstermektedir.

1927 yılında Kocaeli'nde, 1215 işletmenin %43.45'i tarım, evcil hayvanlar, balık ve av ürünleri sanayiinde yoğunlaşmıştır.

İkinci ana grup %22.71 ile maden ve maden işletmesi sanayii ile makina imalatı sanayiidir. Bu işletmelerde çalışan sayısı, 2131'dir. Yani çalışanların %55.77'si, iki sektörde istihdam edilmektedir.

1964 sanayii sayımından elde edilen verilere göre, Kocaeli'nde 21 büyük sanayi kuruluşu anket kapsamına girmiştir. 10 tanesi kamu, 11'i özel sektör kuruluşu olan bu işletmelerin 6'sı, 1940'dan önce kurulmuştur. 1950 yılından sonra, özel sektör kuruluşlarının kamu kuruluşlarına oranla sayısı, daha hızlı bir gelişim göstermiştir.

Kocaeli'ye yönelik sanayi yatırımlarının nedeni kısaca özetlenirse;

- Ulaşım olanakları, (Türkiye'nin en işlek kara trafiği -karayolu ve demiryolu- yanında, deniz ulaşımı olanağı bulunmaktadır.)
- Türkiye'nin en büyük metropolüne olan yakınlığı, (İstanbul'a mesafesi sadece 83 km'dir.)
- Altyapı olanakları (doğalgaz, yuvacık barajı, vb.) ve zengin yeraltı ve yer üstü, (göl) su olanakları,
- Enerji nakil hatlarının yeterli düzeyde olması,
- Kalifiye insan kaynağının varlığı olarak sayılabilir

1927- 1964 dönemi arasında Kocaeli sanayiinin gelişim sürecini hızlandıran ve ilin ekonomik potansiyelinin temelini oluşturan iki kuruluştan biri, SEKA kağıt fabrikasıdır. 1936'da işletmeye açılan kağıt fabrikası, bugün Kocaeli'nde oluşan iki büyük sanayi kompleksinden biri olan kağıt ürünleri sanayiini doğuran bir kamu kuruluşudur. 1960 yılında,

T.P.A.O. CALTEX tarafından ortaklaşa kurulan daha sonra, (1972) tamamen T.P.A.O.'nın malı olan İPRAŞ (İstanbul Petrol Rafinerisi A.Ş.), ikinci büyük potansiyeli, beraberinde Kocaeli'ye taşımıştır. İpraş'ın işletmeye geçmesiyle, Petrol ürünleri etrafında genişleyen bu ikinci kompleks, Kocaeli'nde günümüzün en büyük sanayii dalı olan kimya sanayiinin (Petro-kimya, ana kimya sanayi, plastik vs.) oluşumunu sağlamıştır. Kocaeli'nde ilk sanayii gelişimi, kamu kuruluşlarınınca başlatılmış olup yukarıda sözü edilen iki kuruluşun devreye girmesinden sonra (özellikle 1960'dan sonra), ara malları ve yatırım malları oluşumu doğrultusunda, bir gelişim izlenir olmuştur.

GÜNÜMÜZDE KOCAELİ SANAYİ

2000'li yılların başından itibaren Kocaeli'nde projeksiyon değişmiş, bölgede faaliyet gösteren Askam, Honda, Hyundai ve Isuzu yanında 2001 yılında Ford Otosan'ın da faaliyete başlamasıyla Kocaeli, otomotiv sanayinde de büyük bir gelişim yaşamıştır. Bu gün Kocaeli'nde faaliyet gösteren otomotiv ana sanayi firmaları, 2008 yılında gerçekleştirdikleri 404.568 adetlik üretim ile Türkiye araç üretiminin %34,5'ini karşılar duruma gelmiştir. Ayrıca Kocaeli Serbest Bölgesi'nde yat ve gemi sanayi, bölgede bulunan teknoparklarda da bilişim teknolojileri konularında büyük gelişmeler yaşanmaktadır.

Kocaeli'nde Odamıza bağlı yaklaşık 2000 sanayi kuruluşu faaliyet göstermektedir. Bu firmaların 124 tanesi yabancı sermayeli firmalardır. Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu içerisinde Odamıza bağlı 83, en büyük 1000 ihracatçı firması içinde ise 94 Kocaeli firması bulunmaktadır.

Kocaeli'nde bulunan Gümrük Müdürlüklerinden, 2008 yılında 18 milyar dolar ihracat, 40,5 milyar dolar ithalat ile Türkiye dış ticaretinin %17,6'sı gerçekleştirilmiştir. Kocaeli gerçekleştirdiği dış ticaret rakamları ile artık ülkeler ile rekabet eder duruma gelmiştir. Nitekim

Dünya Ticaret Örgütü Uluslararası Ticaret İstatistikleri -2007 yayınında yer alan 189 ülkenin dış ticaret tutarlarına göre yapılan incelemede, Kocaeli ülkeler sıralamasında ihracatıyla 76., dış ticaretiyle ise 66. sırada yer almaktadır. Kocaeli'nin konumunun yanı sıra Körfez'de 36 liman ve iskelenin bulunması, bölgenin dış ticaret hacmindeki payının ayrı bir göstergesidir.

Sanayinin bölgemizde yarattığı katma değer, 2007 yılı tahmini kişi başına 23.581 Dolar Milli Gelirle Kocaeli'ni zirveye taşımıştır. Bu değer Türkiye ortalamasının yaklaşık üç katıdır. Kocaeli Gayri Safi Yurt İçi Hasılası içerisinde sektörlerin payı incelendiğinde sanayinin payı %73'tür. Hizmetlerin payı %14, ticaretin payı %9 ve tarımın payı ise yaklaşık %3'tür. Kocaeli Türkiye'de vergi tahsilat oranının en yüksek gerçekleştiği ildir. Türkiye toplam vergi tahsilatı içinde %14,89 tahsilat payı ile İstanbul'un ardından ikinci sırada yer almaktadır. Kocaeli'nde tahsil edilen vergi 74 ilden tahsil edilen vergiye eşittir.

Kocaeli, Türkiye'nin önemli ve büyük bir sanayi potansiyelini barındırmaktadır. Bu potansiyel, Kocaeli'nde sanayinin disipline olma ihtiyacını doğurmuştur. Kocaeli'nde 7'si aktif olmak üzere 12 adet organize sanayi bölgesi, 2 adet serbest bölge ve 3 adet teknopark bulunmaktadır.

7 BÖLÜM

GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI TARİH VE TURİZM DEĞERLERİ

Kocaeli'nin Tarihçesi

Dünya'nın önemli yollarının kavşak noktası durumunda olan İzmit ve civarında yaklaşık olarak M.Ö.3000'den itibaren insanların yaşamakta olduğu yapılan araştırmalar sonucunu ortaya çıkmıştır. Günümüze kadar devamlı iskan edilmiş olan İzmit'e ait, ilk deliller M.Ö.12.yy'a kadar dayanmaktadır. Bu tarihlerde Frigler bölgeyi ellerinde tutmuş, ardından Yunanistan'ın Megara şehrinde kendilerine yeni bir yer aramak için çıkan göçmen bir grup, şimdiki Başiskele mevkiinde ASTAKOZ adını verdikleri şehri kurmuşlardır.

Trakia kralı Lysimakhos'un ASTAKOZ'u tahrip ettirmesiyle bugünkü İzmit'in de üzerinde bulunduğu yamaçlara NIKOMEDIA adında yeni bir şehir kurulur. M.Ö.262 yılında şehri inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu fethetmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini vermiştir. Giderek yükselen Bitinya Krallığı'nın merkezi Nikomedia büyük Helenistik şehir olur. M.Ö.91-94 yıllarında Romalılara başıslanır. M.S.284 yılında imparator Diokletionus, Nikomedia'yı yeniden başkent yapar. Onun zamanında Nikomedia; Roma, Antakya, İskenderiye'den sonra dünyanın dördüncü büyük şehridir. 11.yy'ın son çeyreğinde Nikomedia, Selçuklular tarafından zapt edilir. I.Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia, bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklular'a geçer.

Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin Valisi Akçakoca, kenti alınca şehir Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girer. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşmüştür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir kent olur. İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerin işgalinde kalan şehir 28 Haziran 1921'de kurtarılmış, Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli Vilayeti'nin merkezi olmuştur.

Cumhuriyet döneminde bölgeye yapılan sanayi yatırımları ile sanayi alt yapısı tamamıyla şekillenir, hem devlet hem de özel girişimler artar. Bugün ileri düzeyde sanayi ve endüstri kenti olan Kocaeli; demiryolu ve gelişmiş karayolu ağına sahiptir. Bunun yanı sıra Derince limanı ile de dünyanın dört bir yanına deniz yolu bağlantısı kurmuştur. Yüzölçümü açısından küçük bir il olan Kocaeli, gerek sanayi sektöründeki üretim ve katma değer, gerekse bu sektörde çalışan insan açısından sadece Türkiye için değil dünya için de ilginç bir örnektir. Doğal güzellikleri, plajları, yaylaları, Kartepe kayak merkezi ve tarihi eserlerinin yanında Karadeniz ve Marmara Denizi'ne olan kıyıları ile Kocaeli ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

History Of Kocaeli

Research has shown that people from area beyond history have lived in and around İzmit, which is the junction of the world's most important roads, since 3000 B.C. The first evidences of İzmit, in which people have continued to do well to this day, can be traced back to the 12th century B.C. At this time the Phrygians ruled the region after which a group migrating from Greek's city of Megara to find themselves a new place to dwell formed a city in the Başiskele district and called it ASTAKOZ.

After the King Lysimakhos of Thrace destroyed the city of ASTAKOZ a new city called NIKOMEDIA was built on the hills on which the present İzmit is located. The city was built in 262 B.C. by King Nikomedes who was appointed by Alexander the Great to conquer Anatolia and was named for the king's wife. Nikomedia, as the centre of the rising Bithynia Kingdom, becomes a great Hellenistic city. It is granted to the Romans in 91-94 B.C. In 284 B.C. the Emperor Diocletionus makes Nikomedia the capital again. In his era Nikomedia is the world's fourth largest city after Rome, Antioch and Alexandria.

In the last quarter of the 11th century Nikomedia is taken over by the Seljuks. Nikomedia was retaken in the 1st Crusade and after remaining under the occupation of the Latins for a while it was returned to the Seljuks. In the era of Orhan Gazi the city was taken by Akçakoca the governor of the Adapazarı and Hendek and brought under the rule of the Ottoman State.

At first the city's name was İznikmid, meaning neighbour of İznik, and later became İzmit. İzmit was a part of İstanbul until 1888 when it became a separate city. Prior to the War of Independence the city was freed from English and Greek armed occupation on 28th June 1921. After the Republic was declared İzmit became the centre of the Kocaeli province. During the period of Republic, industrial investments made in the region the city's industrial foundation is set and both state and private ventures increase. Today Kocaeli is an advanced industrial city and is surrounded by railway and the most advanced motorway network. Also, with its Derince ports it has sea routes to all four corners of the world.

Kocaeli is a small province with regard to its land measurement and is an interesting worldwide example with its production in industry, added value and people working in this sector. Its natural beauties, beaches, plateaus, Kartepe skiing centres and historical sites as well as the coasts of the Black Sea and the Marmara Sea are also important for the province of Kocaeli with regard to commerce a culture and tourism.

Gebze Region

Research has shown that people from area beyond history have lived in and around İzmit, which is the junction of the world's most important roads, since 3000 B.C. The first evidences of İzmit, in which people have continued to do well to this day, can be traced back to the 12th century B.C. At this time the Phrygians ruled the region after which a group migrating from Greek's city of Megara to find themselves a new place to dwell formed a city in the Başiskele district and called it ASTAKOZ

After the King Lysimakhos of Thrace destroyed the city of ASTAKOZ a new city called NICOMEDIA was built on the hills on which the present İzmit is located. The city was built in 262 B.C. by King Nicomedes who was appointed by Alexander the Great to conquer Anatolia and was named for the king's wife. Nicomedia, as the centre of the rising Bithinia Kingdom, becomes a great Hellenistic city. It is granted to the Romans in 91-94 B.C. In 284 B.C. the Emperor Diocletianus makes Nicomedia the capital again. In his era Nicomedia is the world's fourth largest city after Rome, Antioch and Alexandria.

In the last quarter of the 11th century Nicomedia is taken over by the Seljuks. Nicomedia was retaken in the 1st Crusade and after remaining under the occupation of the Latins for a while it was returned to the Seljuks. In the era of Orhan Ghazi the city was taken by Akçakoca the governor of the Adapazari and Hendek and brought under the rule of the Ottoman State.

At first the city's name was İznikmid, meaning neighbour of İznik, and later became İzmit. İzmit was a part of İstanbul until 1888 when it became a separate city. Prior to the War of Independence the city was freed from English and Greek armed occupation on 28th June 1921. After the Republic was declared İzmit became the centre of the Kocaeli province. During the period of Republic, industrial investments made in the region the city's industrial foundation is set and both state and private ventures increase. Today Kocaeli is an advanced industrial city and is surrounded by railway and the most advanced motorway network. Also, with its Derince ports it has sea routes to all four corners of the world.

Kocaeli is a small province with regard to its land measurement and is an interesting worldwide example with its production in industry, added value and people working in this sector. Its natural beauties, beaches, plateaus, Kartepe skiing centres and historical sites as well as the coasts of the Black Sea and the Marmara Sea are also important for the province of Kocaeli with regard to commerce a culture and tourism.

Gebze İlçesi

Gebze Marmara Bölgesi'nin doğusunda İzmit Körfezinin kuzey kesiminde yer alan zengin bir tarihi geçmişe sahip, ekonomisi tarım, hayvancılık ve sanayiye dayalı, Türkiye'nin hızla gelişen ve büyüyen bir ilçesidir.

Gebze, İstanbul'a 41, Kocaeli kent merkezine ise 51 km mesafede yer alan ve 2009 yılı sayımına göre toplam nüfusu 282.444 bin olan Gebze, Marmara bölgesinin en dinamik yerleşim merkezidir. Türkiye ortalamasında %2 olan nüfus artış oranı Gebze'de %13 seviyesindedir. Türkiye'nin hemen tüm yörelerinden insanların yaşadığı Gebze'de, Balkan, Kafkas, Kırım kökenli göçlerle tam bir kültür mozaiki hâkimdir. Gebze, sahip olduğu özellikleri ile dünyanın başlıca sanayi ve ticaret merkezleri arasında anılmaktadır.

Ekonomisi ağırlıklı olarak sanayiye ve tarıma dayalı Gebze'de Marmara bölgesinde Kocaeli iline bağlı olarak Anadolu'nun İstanbul'a ve Avrupa'ya bağlantı noktasında bulunan limanlar, hava limanı devlet demir yolları ve E-5, TEM kara yolları çevresinde kurulmuştur.

Çimento, cam, tekstil, plastik, makine, metal eşya ve metalürji, otomotiv yan sanayi fabrikaları ilçedeki başlıca sanayi kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar arasında Türkiye'ye ve hatta dünyaya mal olmuş olanlar da vardır.

Gebze'de sanayinin hızla gelişmesi tarımın gerilemesine sebep olmuştur. Yine de ilçenin başlıca tarım ürünleri olan buğday, yulaf, ayçiçeği, sebze ve meyve çeşitlerinin üretimi sürmekte olup, ayrıca az miktarda üzüm ve zeytin de yetiştirilmektedir. Ayrıca modern metotların kullanıldığı tavuk çiftlikleri de vardır. Gebze ana ulaşım yolları üzerindeki konumu nedeni ile uzun yıllar Anadolu'dan İstanbul'a göç eden Anadolu halkının İstanbul'a uğramadan önce uğradığı yer olmuştur. İstanbul'un nüfusunun 10 milyonu aşması kentin sorunlarını artırmış, sanayi tesislerinin İstanbul dışında yerleşiminin gereksinimi doğmuştur.

Yeni yerleşim yeri arayışlarının bir sonucu olarak, sanayi tesislerinin büyük çoğunluğu İstanbul'a en yakın konumda olan Gebze'ye akın etmiştir. Toprağın maliyetinin ucuz ve kolay bulunur oluşu Gebze'nin sanayinin cazibe merkezi haline gelmesine sebep olmuştur.

Gebze'nin Tarihçesi

Gebze'nin de içinde bulunduğu, Romalılar'ın Bitinya (Bithynie) dedikleri coğrafi bölgenin bilinebilen en eski tarihi M.Ö XII yy. kadar dayanır.

Bölge özellikle Kocaeli yarımadası coğrafi konumunun öneminden dolayı tarihin hemen hemen bütün dönemlerinde, birçok ulusa yurt olmuştur. Asya ile Avrupa kıtaları arasındaki en önemli geçit yeri olan Kocaeli yarımadası hem birçok ulusun yurdu, hemde gelip geçtikleri medeniyetlerinden izler bıraktığı bir yer olmuştur. Bilinen ilk ulus göçü de M.Ö. XII yüzyılın başlarıdır. Bu ulus Yunan kökenli Frikler'dir.

Osman Hamdi Bey'in Gebze tablosu

Boğaz (Bosphorus) yolu ile Anadolu'ya inmişlerdir. Bugün Gebze'nin bulunduğu yerde M.Ö 281-246 yıllarında Kral I. Nicomede'nin egemenliğindeki Bitinya Krallığı döneminde Dakibyza ve Libysa adında yerleşkeler vardır. Eski Gebze'nin yerine dair söylenenler işte bu tarihlere aittir. Daha eski tarihlere ait bilgiler ise çelişkilidir. Bu yerleşim alanlarının araştırmalara konu olmasının en önemli nedeni ise, ünlü Kartacalı komutan Hannibal'ın krallık döneminde burada yerleşmiş olmasıdır.

Hannibal Zama harbindeki yenilgisinden sonra ülkesinde itibar görmemiş ve Bitinya Krallığı'na iltica etmek zorunda kalmıştır. Bitinya kralları I.ve II. Prusias'ın savaş danışmanlıklarını yapmıştır II. Prusias'ın ihaneti sonucu düşmanın eline düşmek için intihar etmiş ve Lybissa'ya gömülmüştür.

Hannibal'ın burayı seçmesinin nedeni Roma Kuvvetlerinden gizlenmek içindir. Hannibal korunaklı kaçış kolay ve denizle ilişkili bir yer aramıştır. Sonunda bu özelliklere sahip Libysa'yı seçmiştir. O dönemde Libysa'nın kurulduğu yer, hem denize hemde karaya hakim bir tepe üzerindedir. Tepenin bulunduğu yer Körfezin en dar yeridir.

History Of Gebze

The history of this geographical region, which ancient Greeks and Romans called Bithynia goes back to XII century B.C. The region especially Kocaeli Peninsula, due to the importance of its geographical position, had become habitation of many nations almost in every age of the history. Kocaeli peninsula being the most important transition point between Asia and Europe continents had become the habitation of many nations or a place through which they passed and left traces from the civilizations thereof.

The first known migration in nation wide happened in the beginning of XII century B.C. This nation was Greek sourced Phrygians. They went down in Anatolia through the Bosphorus. Immigrations from Trace toward the locations around izmit had continued until XII century however any information about the location of the old Gebze could not be found. Briefly the location of the ancient Gebze is unknown. The habitations named Dakibyza and Libysa took place in the present location of Gebze during the age of Bithynia Kingdom under the sovereignty of the king I. Nicomede between 281-246 B.C. Those told about the place of the old Gebze belong to this age. Such information about older dates is contradictory.

And the most important reason of that such habitations become the question of studies is that Hannibal the famous Cartesian commander settled here during his kingdom period. Hannibal, after defeat during Zama battle, was not respected in his country anymore and had to refuge in Bithynia Kingdom; he conducted war advisory for Bithynia kings I. and II. Prusias. He had to suicide in order not to be poured in the hands of enemy after treason of II. Prusias and he was buried in Lybissa.

This is the most important reason of that many historians and investigators have researched this place that is claimed to be the old Gebze. There were many other reasons for Hannibal to have chosen this place. Such reasons are chiefly the suspect of continuously being traced, many incomers and leavers were available since Nicomedia was capital, and possibility of being known was too high, and he did not trust the management. Hannibal was hiding from Roman forces therefore he sought a place being sheltered, from which escaping was easy, which was connected to the sea. Finally he chosen Libysa having such features. The place on which Libysa was established at that time was on a hill that was overlooking both the land and the sea. The place on which the hill is located is the narrowest part of the bay.

Turkish Age

After the war between Ottomans and Byzantines in 1330, the region in which Gebze takes places was included in Ottoman territory.

The founder of the present Gebze was Orhan Ghazi; he was the first Turkish governor, who caused to construct a mosque on his name, who puts the hallmark on the region. Orhan Ghazi attempted great efforts for improvement and survival of the region. For this reason he established enterprises and incorporated foundations thereon. During the attempts of Ottomans to be a state, Gebze was again used as the location of military camp. İlyas Çelebi, son of Akçakoca Bey, who had done many works for foundation of Ottoman Sultanate, played a great role on both conquest and foundation of Gebze.

Gebze had maintained its feature of being an important place as a county associated sometimes to Istanbul and usually to Kocaeli along the years up to recent times of Ottoman Empire. Upon defeat of Ottoman Empire at the end of World War I. Gebze was occupied by enemy forces just like many regions of Anatolia and Thrace.

In 1920, British forces started to occupy the region then in 1921 Greek forces jointed them. Later on Greek forces, which were defeated in Anatolia, have escaped back through the same way, by which they came in with sadness of failure to achieve their aims.

During these years, Gebze was the place calling most attention in Anatolia; British soldiers were very close to Turkish forces herein. The newspaper Hakimiyet-i Milliye of Ankara dated 18 - 19 January 1920 was telling about the visit of Atatürk to the region as well as to Gebze. Atatürk was satisfied of the situation of the soldiers in the region and turned back. After Istanbul was abandoned, Gebze and surrounding thereof was completely remained in safe.

Gebze as a county associated sometimes to Istanbul and usually to Kocaeli until announcement of Republic, was associated to İzmit, which was announced to be a city in accordance with the new Cities Act after announcement of Republic.

Türk Dönemi

1330 yılında Osmanlılarla Bizans arasında yapılan savaştan sonra Gebze'nin de içinde bulunduğu bölge Osmanlı idaresine dahil edilmiştir. Bugünkü Gebze'nin kurucusu Orhan Gazi'dir. Gebze'de kendi adına cami de yaptıran Orhan Gazi bölgeye damgasını vuran ilk Türk büyüğüdür. Orhan Gazi, bölgenin imarı ve yaşaması için büyük çabalar göstermiştir. Bu amaçla işletmeler kurup, onlara vakıflar tesis etmiştir.

Osmanlıların devlet olma çabaları sırasında, Gebze yine ordugah yerleşimi olarak kullanılmıştır. Osmanlı Beyliğinin kurulmasında büyük emekleri geçen Akçakoca Bey'in oğlu olan İlyas Çelebi de hem Gebze'nin fethinde hem de kuruluşunda büyük rol oynamıştır. Gebze Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarına kadar kimi zaman İstanbul'a, daha çok da Kocaeli'ye bağlı bir kaza olarak, önemli bir yer niteliğini uzun yıllar korumuştur. 1. Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğunun yenik düşmesi üzerine Anadolu ve Trakya'nın birçok yöresi gibi Gebze'de düşman kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir.

1920 yılında İngilizler'in bölgeyi işgaline, 1921 yılının başlarında Yunanlılar da katılmışlardır. Daha sonra Anadolu içerisinde yenilgiye uğrayan Yunan kuvvetleri amaçlarına ulaşamamanın üzüntüsüyle geldikleri yoldan geriye kaçmışlardır. Bu yıllarda Gebze, Anadolu'nun en dikkate değer yerlerinden biridir. Türk kuvvetlerinin biraz ilerisinde İngiliz askerleri bulunmaktaydı. 18-19 Ocak 1923 tarihli Hakimiyet-i Milliye - Ankara Gazetesi'nde Atatürk'ün bölgeyi ve Gebze'yi ziyaret ettiğinden bahsedilir. Atatürk Gebze'deki askeri birliklerin durumundan memnun kalarak geri dönmüştür. İstanbul'un terkedilmesinden sonra Gebze ve çevresi tamamen emniyet altına alınmıştır. Cumhuriyet'in ilanına kadar kimi zaman İstanbul, kimi zaman da Kocaeli'ye bağlı bir kaza olan Gebze, Cumhuriyet'in ilanından sonra yeni iller kanununa göre il olan İzmit'e bağlanmıştır.

Kartacalı Komutan

Hannibal (Hanibal, Anibal), M.Ö. 247 ile M.Ö. 182 yılları arasında yaşamış Sami ırkından gelen Kartacalı politikacı ve generaldir.

Askeri Hayatı

Hannibal bütün zamanların en büyük askeri dahilerinin den birisi sayılır. Hannibal Scipio ve Philopoemen ile birlikte çağının üç büyük generallerinden biridir. Scipio onu şimdiye kadar yaşamış en büyük generallerden biri olarak kabul eder Epirli Pyrrhus'u ikinci sıraya yerleştirir, kendisini de üçüncü olarak kabul eder.

Scipio sorulduğunda, Hannibal Büyük İskender en büyük generaldi der ve ikinci olarak Pyrrhus'u gösterir, kendisini üçüncü sırada belirtir.

Askeri tarihçi Theodore Ayrault Dodge Hannibal'ı "Stratejinin babası" olarak nitelendirir. Çünkü onun en büyük düşmanı Roma, Hannibalı kendisinin taktiğiyle yenmiştir" der. Roma'nın en büyük düşmanı olarak 2. Pön Savaşı'ndaki başarılarıyla tanınmıştır.

Filleri içeren ordusuyla İber Yarımadası, Pireneler ve Alpler'den kuzey İtalya'ya girmiş ve Romalıları birkaç önemli savaşta yenerek, Roma'nın askeri gücünü tamamen ortadan kaldırmış, ancak daha sonraları Spartaküs'ün düşüşü yanlış benzer olarak, Roma'yı ele geçirememiştir.

Kartacalıların yönetici sınıfı daha iyi diplomat ve Roma senatosu daha az inatçı olsaydı, Hannibal'ın askeri başarılarının ardından Roma tamamen ortadan kaldırılabilirdi. Ancak, kendini toparlayan Romalılar Kartaca'ya saldırdı. İtalya'da bulunan Hannibal Kartaca'ya dönerek Romalılarla son kez savaştı ve yenildi. Kartaca ordusu Romalıları tarafından ezildi ve kent baştan başa yıkıldı.

Hannibal

ARoman marble bust of Hannibal originally found at the ancient city-state of Capua in Italy. This image may not be authentic.

Annoba meaning "Ba'al has given me grace"; 248-183 or 182 BC) was a Carthaginian military commander and tactician who is popularly credited as one of the most talented commanders in history. His father Hamilcar Barca was the leading Carthaginian commander during the First Punic War, his younger brothers were Mago and Hasdrubal, and he was brother-in-law to Hasdrubal the Fair. Hannibal lived during a period of tension in the Mediterranean, when Rome (then the Roman Republic) established its supremacy over other great powers such as Carthage, and the Hellenistic kingdoms of Macedon, Syracuse, and the Seleucid empire.

One of his most famous achievements was at the outbreak of the Second Punic War, when he marched an army, which included war elephants, from Iberia over the Pyrenees and the Alps into northern Italy. In his first few years in Italy, he won three dramatic victories Trebia, Trasimene and Cannae and won over several Roman allies.

Hannibal occuied much of Italy for 15 years, however a Roman counter-invasion of North Africa forced Hannibal to return to Carthage, where he was decisively defeated by Scipio Africanus at the Battle of Zama. Scipio studied Hannibal's tactics and brilliantly devised some of his own, and finally defeated Rome's nemesis at Zama having previously driven Hasdrubal, Hannibal's brother, out of Spain.

Hannibal was still only 43 and soon showed that he could be a statesman as well as a soldier. Following the conclusion of a peace that left Carthage stripped of its formerly mighty empire, Hannibal prepared to take a back seat for a time. However, the blatant corruption of the oligarchy gave Hannibal a chance to re-emerge and he was elected as suffete, or chief magistrate. The office had become rather insignificant, but Hannibal restored its power and authority.

The oligarchy, always jealous of him, had even charged him with having betrayed the interests of his country while in Italy, for neglecting to take Rome when he might have done so.

So effectively did Hannibal reform abuses that the heavy tribute imposed by Rome could be paid by installments without additional and extraordinary taxation. He also reformed the Hundred and Four, stipulating that its membership be chosen by direct election rather than cooption. He also used citizen support to change the term of office in the Hundred and Four from life to a year with a term limit of two years.

Exile And Death (195-183/181 BC)

Fourteen years after the victory of Zama, the Romans, alarmed by Carthage's renewed prosperity, demanded Hannibal's surrender. Hannibal thereupon went into voluntary exile. First he journeyed to Tyre, the mother-city of Carthage, and then to Ephesus, where he was honorably received by Antiochus III of Syria, who was preparing for war with Rome. Hannibal soon saw that the king's army was no match for the Romans. He advised him to equip a fleet and land a body of troops in the south of Italy, offering to take command himself. But he could not make much impression on Antiochus, who listened to his courtiers and would not entrust Hannibal with any important office.[citation needed]

Prusias agreed to give him up, but Hannibal was determined not to fall into his enemies' hands. At Libyssa on the eastern shore of the Sea of Marmora, he took poison, which, it was said, he had long carried about with him in a ring. The precise year of Hannibal's death is unknown. In his Annales, Titus Pomponius Atticus reports that it occurred in 183 BC, and Livy implies the same. Polybius, who wrote nearest the event, gives 182 BC. Sulpicius Blitho records it under 181 BC.

Sürgün ve Ölümü

Kendine karşı yükselen muhalefet yüzünden gönüllü sürgüne giden Hannibal, önce Selevkos İmparatorluğu olmak üzere Ermenistan'a ve Bitinya'ya giderek buradaki saraylarda askeri danışmanlık yaptı. Bitinyalı yetkililer tarafından Romalılara teslim edileceğini anlayınca yüzüğünde taşıdığı bilinen zehiri içmek suretiyle intihar ederek yaşamına son vermiştir. Mezarı bilinmemekle beraber öldüğü Gebze'de bulunan Tübitak yerleşkesinde anısına yapılan bir heykel bulunmaktadır. Heykelin yapımı, ilk kez 1934 yılında Atatürk tarafından emredilmiş, ancak 1981 yılında Kültür ve Turizm bakanlığı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Hannibal dünyaca ünlü bir komutan ve askeri strateji konusunda çok bilgili biridir. Hatta Hannibal Barca'nın savaş stratejilerinden kurtuluş savaşında da Yunanlılara karşı kullanılmış ve başarılı olmuştur. Savaş tarihçisi Theodore Ayrault Dodge ona askeri "stratejinin babası" unvanını vermiştir; çünkü en büyük düşmanı olan Roma bile onun savaş taktiklerini kullanmıştır. Hannibal'ın yaşamı ve savaşları birçok belgesel ve filme konu olmuştur.

Turkish Age

The name Gebze is connected to the names of previous habitations. And most of investigators think the same. Some of them instead have used the names Libyssa and Dakibyza with small variations. Almost all of the ancient age investigators have used the name of Libyssa. And Dakibyza is another name, which was started to use in Roma and Byzantium ages. That such names recalls the Gebze in reading aspect, proves that the root of the word is very old.

And some investigators telling about the region have used the names Gebseh, Gebisseh, Gjabseh.

Gekbuze, Ghviza, Gavi2 Dschebse, Dschebize, and Gebize are sor of other names used.

Evliya Çelebi had once used tl name Kekbeziye in his novel The Book Travels; he written during his travel Erzurum that the word Gebze was resu ed from Gelbize.

İbrahim Hakkı Konyalı instea emphasized that the name was written Geybüyze, Geybüveyze, Geybüveyz Geyiboyze, Geykivize in old archives Ottomans and that the present name is Gebze.

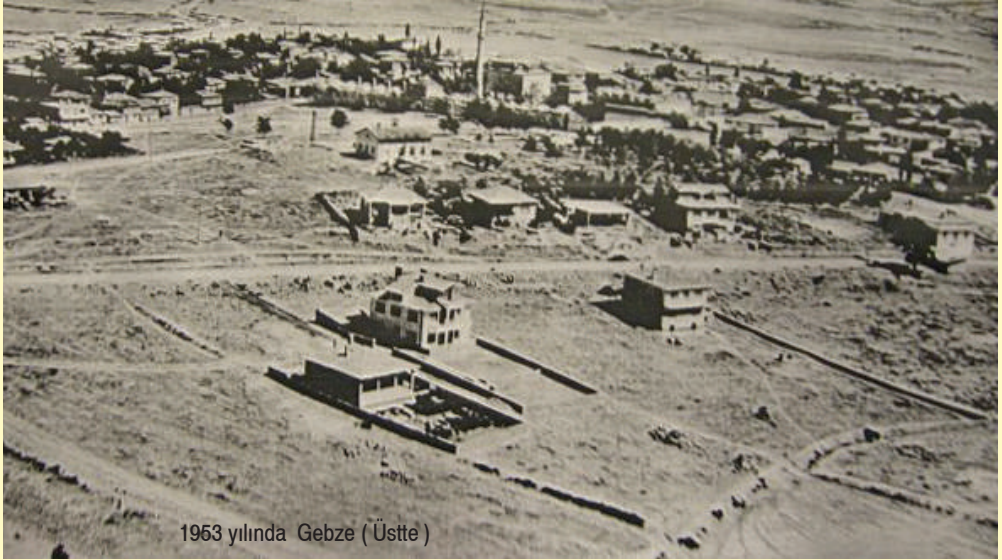
Türk Dönemi

Gebze adı köken olarak, diğer eski yerleşmelerin ismine bağlanmaktadır. Araştırmacıların bir çoğu bu görüştedir. Bazılarıysa Libyssa ve Dakibyza isimlerini bazı ufak değişikliklerle kullanmışlardır. Antik çağ araştırmacılarının hemen hemen hepsi Libyssa adını kullanmışlardır. Roma ve Bizans döneminde Dakibyza adı da kullanılmaya başlanan bir diğer isimdir. Okunuş açısından da bu isimlerin Gebze sözcüğünü andırması, kelimenin kökeninin çok eski olduğunu kanıtlamaktadır.

Bazı araştırmacılar da yöreden bahsederken, Gebseh, Gebisseh, Gjabseh isimlerini kullanmışlardır. Gekbuze, Ghviza, Gavize, Dschebse, Dschebize, Gebize de kullanılan diğer isimlerden bazılarıdır.

Evliya Çelebi 'nin Seyahatnamesi 'nde de bir kez Kekbeziye ismini kullanmış, Erzurum Seyahatı esnasındaysa Gebze kelimesinin Gelbize'den kaynaklandığını yazmıştır.

İbrahim Hakkı Konyalı ise, eski Osmanlı arşiv kaynaklarında Geybüyze, Geybüveyze, Geyibüveyze, Geyiboyze, Geykivize şeklinde yazıldığını, halen yaşayan ismininse Gebze olduğunu vurgulamıştır.

1953 yılında Gebze (Üstte)

1939 yılında Mustafa Paşa Camii

1966 yılında eski belediye yanındaki park

1907 yılında Eskihisar (altta)

Population and Geological Structure

According to the results of the census in 2009, total population of Gebze is 297 bin 29. Gebze is surrounded by İzmit at East, Çayırova at West, Şile at North and İzmit bay at South and it was established on a hill with appearance of a plate. General dimensions of the Centrum are 10 kms east to west and 15 kms north to south.

It takes place 7 km. far from Marmara seaside, 49 km. from İzmit and 45 km. from Istanbul and its height from the sea level is 130 meter. Gebze takes place on an important intersection where land, sea and railways joint with each other. Old Gebze remains close to the present county today. Its surface consists of hills and ranges at northeast and flats at southwest close to the seaside.

Gebze is connected with Istanbul through a land-way of 45 km and with İzmit through another land-way of 49 km; it is also located on an important transportation way that connecting Europe with Asia. Despite of various transportation means are available, land-way is the most favorable one.

Even though there is not any lake, mountain or river within the boundaries of the county, there are various hills and ranges of which heights do not exceed 650 meters. Highest one of them is Gaziler Tepesi. However there are some creeks and brooks instead of rivers.

Population and Geological Structure

According to Turkish Statistical Institute Gebze, is the wealthiest district in Turkey. Hundreds of middle- and large-size industrial enterprises, most of which are foreign investments and the number of which progressively increase, operate in Gebze, which is the most significant Organized Industrial Zone in Turkey.

The town also preserves its position of being one of the most important industrial zones in the world along with . Gebze also stands as an important R&D center, nationally, similarly to its economic attraction. TUBİTAK - MAM and TUSSİDE (Turkish Institute for Industrial Management), which employ hundreds of scientists and academicians, and Gebze Institute of Technology, where hundreds of students study, Çayırova Seed Certification and Testing Directorate, which contributes to the national agriculture, as well as the Headquarters of TSE (Turkish Institute of Standards) and KOSGEB (Small and Middle Sized Industries Development Center) are the primary research institutes operating in Gebze.

Gebze'nin Nüfusu ve Coğrafi Konumu

Gebze'nin 2009 yılı TÜİK sayım sonuçlarına göre toplam nüfusu 297 bin 29 oldu. Gebze'de nüfusun 282 bin 400'ü merkezde yaşarken 14 bin 500'ü ise köylerde yaşamaktadır. Doğusunda İzmit, batısında Çayırova, kuzeyinde Şile, güneyinde İzmit Körfezi'yle sınırlanan Gebze; yayla görünümünde bir tepe üzerinde kurulmuştur. İlçe merkezinin genel boyutları doğudan-batıya 10 km, kuzeyden-güneye 15 km.dir.

Marmara sahiline 7 km., İzmit'e 49 km., İstanbul'a 45 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 130 metredir. Günümüzde Gebze kara, deniz ve demiryollarının birbirleriyle kesiştiği önemli kavşak noktasında bulunmaktadır. Eski Gebze şimdiki kasabanın yakınındadır. Yüzeyi kuzeydoğuda dağ ve sırtlardan, batı güneyde kıyıya yakın bölümlerinde düzlüklerden ibarettir.

45 km uzunluğundaki bir karayolu ile İstanbul'a, 49 km uzunluğundaki diğer bir karayolu ile de İzmit'e bağlanan Gebze, aynı zamanda Avrupa'yı Asya'ya bağlayan önemli bir ulaşım merkezi üzerindedir.

İlçe sınırları içinde, göl, dağ, akarsu bulunmamakla beraber, yaklaşık 650 metre yüksekliği geçmeyen tepelerin ve sırtların varlığından söz edilebilmektedir. Bu tepelerin en yükseği Gaziler Tepesi'dir.

Gebze'nin Ekonomik Zenginliği

Türkiye'nin en zengin ilçesidir. Gebze'de birçoğu yabancı sermaye kaynaklı olan ve sayısı her geçen gün artan yüzlerce orta ve büyük ölçekli sanayi kuruluşu faaliyet göstermektedir.

Gebze, Türkiye'nin en önemli Organize Sanayi Bölgesi ile birlikte, bir kısmı faaliyete geçmiş ve bir kısmının da yapım çalışmalarının sürdürüldüğü Gebze ekonomik cazibesıyla orantılı olarak AR-GE faaliyetleri için de ulusal anlamda önemli bir merkez olma niteliğine sahiptir. Kadrosunda yüzlerce bilim adamı ve akademisyenin yer aldığı TUBİTAK-MAM, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE)

Yüzlerce öğrencinin eğitim gördüğü Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE) ise, Türk tarımına katkı sağlayan Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü, Türk Standartlar Enstitüsü (TSE) Genel Merkezi, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi geliştirme Merkezi (KOSGEB), TEKNOPARK Gebze'de faaliyet gösteren başlıca araştırma kurumlarıdır.

Gebze'nin İklimi

Genellikle Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri arasında bir geçiş özelliği taşımaktadır. Yaz mevsimi sıcak ve az yağışlı, kış mevsimi oldukça serin ve daha ziyade yağışlı geçmektedir. Yıllık yağış ortalaması 550 mm. En çok yağış Aralık-Ocak aylarında, en az yağış ise Ağustos ayındadır. En sıcak ay ortalaması 24.2 derece ile Ağustos ayı, en soğuk ay ortalaması 6.5 derece ile Ocak ayıdır.

İstanbul'un sınır komşusu olan Gebze'nin Körfez şeridi üzerindeki yerleşim yerleri, tabiatın oluşturduğu birbirinden güzel koyları ve tabii plajları ile ilgi çekicidir. Yörenin ekilebilir topraklarında tarım, meyvecilik, sebzeçilik ileri bir durumdadır. Marmara kıyısında ilçe toprakları genellikle ovalıktır.

Climate Of Gebze

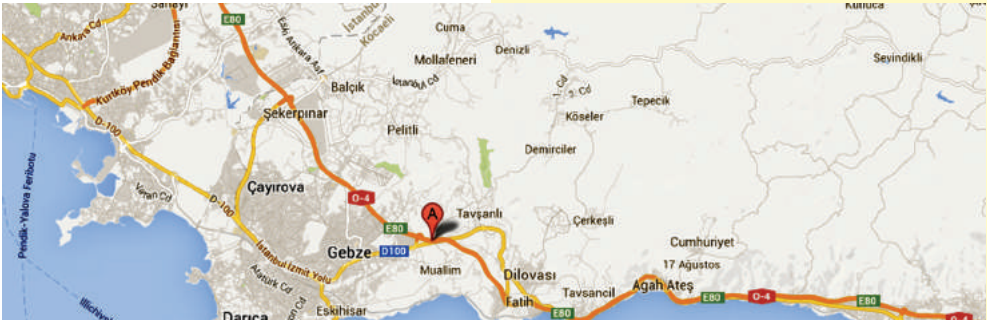
It generally exhibits a feature of transition between Black sea region and Mediterranean regions. Summer is hot and less showery while winter is highly cold and rather much showery. Annual average of precipitation is 550mm. Most precipitation pours in December-November least instead pours in August. Hottest month is August with average 24.2 degrees and coldest month instead is January with average 6.5 degrees. Gebze is adjacent neighbour to Istanbul; it is very attractive with its beautiful bays and natural beaches created by the nature on the seaside band. Agriculture, fruit and vegetable cultivation on the cultivable fields of the region are in advance situation. The grounds of county beside Marmara sea are usually plate-kind.

Ulaşım

Kentin, limanlara yakınlığının yanında E-5 ve TEM karayollarının birbirine çok yakın bir alanında kurulmuş olması, havalimanlarına ve demiryollarına yakınlığı, hem Avrupa'ya yapılacak ticarette hem de Anadolu, Orta Asya ve Orta Anadolu'ya geçiş için taşıma kolaylıkları sunması, Türkiye'nin en fazla kalkınmış üç büyük kentinin ortasında ve onlara yaklaşık olarak 45 dakika uzaklıkta olması da yatırımcıların dikkatlerini bu bölge üzerinde yoğunlaştırmalarının temel nedenleri arasında bulunmaktadır. Son yıllarda yüksek yetenekli iş gücüne artan talep nedeniyle, birçok üniversite de bölgede yer almaya başlamıştır.

Transportation

That the county is close to ports as well as that it was established very close to E-5 and TEM roads, that it is close to airports and railways, that it presents many facility for both trading to Europe and transition to Anatolia, Middle Asia and Middle Anatolia, that it takes place among the most advanced three cities of country and it is only 45 km away from them, are among the major reasons for attraction of investors to the county. Because of increasing demand for highly qualified labor power over recent years, many universities started to take place in region.

The Mosques

1. Sultan Orhan Mosque: The mosque that takes place in west side of Gebze, was been constructed in between the years 1323 and 1331. This mosque being the one of the first examples of the Ottoman architecture was been constructed by Orhan Ghazi.

2. İlyas Bey Mosque: The date of construction of the mosque, which was been constructed initially by İlyas Bey is unknown, however it is considered to start construction around the early conquering dates of Gebze (1326). This mosque is accepted to be the oldest mosque remaining from Ottomans

3. Cuma Mosque: It was been constructed in Cumaköy at a distance 20 km from Gebze in 16th century. The mosque is square planed; it is one flat and a roof covers it. It has only one minaret..

4. Çoban Mustafa Pasha Mosque and Supplements thereof:

The mosque takes place in the center of buildings group that is located on a hill overlooking Gebze. It was been constructed by Çoban Mustafa Pasha in 1510. It is understood that construction of supplements was planned much previously and was occurred with an anonymous work.

Camiiler

1. Sultan Orhan Camii: Gebze'nin batısında yer alan cami, tahmini olarak 1323-1331 yılları arasında inşa edilmiştir. Osmanlı mimarisinin ilk örneklerinden olan camiyi, Gebze'nin kurucusu olan Sultan Orhan yaptırmıştır.

2. İlyas Bey Camii: İlk defa İlyas Bey tarafından yaptırılan caminin inşa tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak Gebze'nin ilk fethedildiği yıllarda (1326) yapılmaya başlandığı tahmin edilmektedir. Osmanlılardan kalma en eski cami sayılan İlyas Bey Camii, yıkılmış ve genişletilerek yeniden yapılmıştır.

3. Cuma Camii: Gebze'ye 20 km. mesafede bulunan Cumaköy'de 16. yüzyılda yaptırılmıştır. Cami kare planlı olup, tek katlı ve üzeri çatıyla örtülmüştür.

4. Çoban Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi: Cami, yapılar topluluğunun merkezinde ve Gebze'ye hakim bir mevkide yer alır. 1510 yılında Çoban Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Külliye'nin yapımının çok önceden planlandığı ve anonim bir çalışmayla ortaya çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

2.Hünkâr Fountain: The prairie on which Sultan Mehmet The Conqueror had ordered rest for his forces or set the imperial tent when he set forth toward İzmit from Üsküdar on Friday 27 April 1481 to go to war against Italy with the army of 300 thousands of soldiers is called Hünkâr Çayırı.

A fountain with inscription was constructed on the memory of Sultan Mehmet The Conqueror, who was killed by his private doctor in his tent on 3 May 1481 when he was only 52 years old. This fountain was built in 1659 by Grand Vizier Ibrahim Pasha during the age of IV. Mehmet and might survive up to date with various maintenances. The monument of the conqueror was set before the fountain. The field was rearranged as park, resting and immoral act area in the 1995 and traditional immoral act of conquest is held every year in Hünkâr Çayırı.

2. Hünkâr Çeşmesi: Fatih Sultan Mehmet'in 27 Nisan 1481 cuma günü italya üzerine yapılacak bir sefer için üç yüz bin kişilik ordusuyla Üsküdar'dan İzmit'e doğru yola çıktığında, ordusuna mola verdiği veya otağını kurduğu çayırık alana Hünkâr Çayırı denilmektedir.

3 Mayıs 1481 tarihinde Gebze Hünkâr Çayırı'ndaki otağında özel doktoru tarafından zehirlenerek şehit edildiğı iddia edilen Fatih Sultan Mehmet'in anısına kitabeli bir çeşme yapılmıştır. Çeşme IV. Mehmet döneminde 1659 tarihinde Sadrazam İbrahim Paşa tarafından yaptırılmış ve bazı onarımlarla günümüze kadar ayakta kalmıştır. Hünkâr Çeşmesi'nin önüne Fatih'in anıtı dikilmiştir. 1995 yılında park, dinlenme ve şenlik alanı olarak yeniden düzenlenen Hünkâr Çayırı'nda İstanbul'un fethi dolayısıyla her yıl geleneksel fetih şenlikleri yapılmaktadır.

3. Mustafa Pasha Şadırvan (Water Tank):

This water tank takes place almost at the center of the Çoban Mustafa Pasha Complex and is twelve-angle; faucets are available both in twelve angles thereof and a pyramided roof covers it.

Eskihişar Çeşmesi

3. Mustafa Paşa Şadırvanı:

Çoban Mustafa Paşa Külliyesi'nin hemen tam merkezi yerinde bulunan şadırvan, onikigen planlıdır. Oniki köşesinde de musluklar mevcut olan bu şadırvanın üzeri piramit biçiminde bir çatıyla örtülmüştür.

Mustafa Paşa Şadırvanı

4. Eskihişar Fountain: This fountain was constructed in 1776 was named as the village named Eskihişar. The fountain is square planed and a pyramided roof covers it. Dimensions of front and rear faces are 270 cm and sides are 315 cm. Its height is around 2 meters. The fountain is highly valued in historical aspect and it was essentially repaired in 1850.

Besides the four fountains stated above, other fountains of Byzantine and Ottoman ages taking place in Gebze and.

4. Eskihişar Çeşmesi: 1772 tarihinde yaptırılan bu tarihi çeşme adını Eskihişar köyünden almıştır. Üzeri piramit şeklinde bir çatı ile örtülü olan çeşme kare planlıdır. Ön ve arka yüzleri 270 cm. yan kısımları ise 315 cm'dir. Yüksekliği de 2 metreye yakındır. Tarihi değeri büyük olan bu çeşme 1850 yılında esaslı bir onarım görmüştür.

Yukarıdaki dört çeşmenin yanısıra Gebze'de Bizans ve Osmanlı dönemine ait tarihi değere sahip diğer çeşmeler ise şunlardır: Arapçeşmesi, Papaz Çeşmesi, Namazgah Çeşmesi, Banara Çeşmesi, Meydan Çeşmesi

Türbeler ve Mezarlar

Tombs and Graves

Mostly known tombs in Gebze are:

İlyas Bey Tomb, Kadi Feyzullah Bey Tomb, Malkoçoğlu Mehmet Bey Tomb, Çoban Mustafa Pasha Tomb, Kutbeddin Çelebi Tomb, Akçetdede Tomb.

Monument - Grave of Hannibal:

The grave of Hannibal the famous Cartesian commander takes place in south east of Gebze, and consists of a stone tomb weighing 24 tons and a mask belong to the Cartesian commander, inscriptions of the commander in Turkish, English, French, German and Italian takes place and also a curriculum vitae of the commander.

The monument-grave of the great commander was established with a great ceremony on 24 July 1984.

The grave of Osman Hamdi Bey the painter, Mehmet Nergisi one of the great masters of Ottoman literature, and Zincirkıran Grave that is said to belong to a Bulgarian sourced person take place in Gebze.

1. Gebze'de bulunan belli başlı türbeler şunlardır:

İlyas Bey Türbesi, Kadi Feyzullah Bey Türbesi, Malkoçoğlu Mehmed Bey Türbesi, Çoban Mustafa Paşa Türbesi, Kutbeddin Çelebi Türbesi, Akçetdede Türbesi.

2. Anibal Mezarı:

Kartacalı ünlü komutan Anibal'ın Anıt-Mezarı, Gebze'nin güneydoğusunda, çevresi daire şeklinde selvilerle çevrili sahanın ortasında yer alan 24 ton ağırlığındaki Kartacalı komutana ait aplike edilen bir masktan, Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca dillerinde birer mermer kitabeden oluşmaktadır. Bu kitabede ayrıca ünlü komutanın özgeçmişi yer almaktadır. Anıt-Mezar 24 Temmuz 1981'de düzenlenen görkemli bir törenle açılmıştır.

Ressam Osman Hamdi Bey'in Mezarı, Osmanlı Edebiyatının büyük nesir üstadlarından Mehmed Nergisi'nin Mezarı ve Bulgar asıllı bir kişiye ait olduğu söylenen Zincirkıran Mezarı Gebze'de bulunan diğer tarihi mezarlardır.

Anibal'ın Anıt Mezarı

Kaleler

Forts

Eskihsar Kalesi: Deniz kıyısında yer alan Eskihsar köyünün kuzeydoğu kesiminde, dik yamaçlı bir tepe üzerinde, Eskihsar'daki limanı ve İzmit Körfezi'nin kıyı şeridini savunmak amacıyla, Bizanslıların Komnenoslar döneminde yaklaşık 800 yıl önce Bizans İmparatoru I. Manuel Komnenos tarafından inşa ettirildiği çeşitli kaynaklarda ifade edilmektedir.

Orijinal şeklini koruyarak bugüne kadar ayakta kalan bu ender kale; dikdörtgen planlı olup, toplam 10 burcu, kaleye giriş çıkış sağlayan 4 kapısı bulunmaktadır. Duvarları bir sıra taş, bir sıra tuğla örgülüdür. Denize bakan surlarında ciddi çatlaklar oluşan bu tarihi kale, yakın bir zamanda, Kültür Adamı Oğuz Aydemir'in girişimleriyle tamir edilmiştir.

Eskihsar Fort: It takes place on a hill with steep ranges at North East part of Eskihsar Village located at the seaside; various resources express that it was been constructed by Byzantine Empire Manuel Komnenos 1.800 years ago approximately (luring the Komneus age of the empire in order to defend the port of Eskihsar and the sea side band of İzmit Bay).

This peerless fort, which survived up to date with its original form, has rectangular plan and contains 10 towers, and 4 gates providing entry in and exit from the fort. Its walls were constructed with one line of tiles and one line of stones. Create serious cracks in the walls overlooking the sea, this historic castle, recently, at the initiative of Culture Man Oğuz Aydemir was repaired.

Eskihsar Kalesi

Hamamlar

Baths

1. Menzilhane Bath: This bath is located just beside Sultan Orhan Mosque and the construction date thereof is still unknown. Structure methods of the mosque and the bath indicate similarities. It is thought that Sultan Orhan caused to construct the bath simultaneously with the mosque. The bath is a small construction with rectangular plan and covers a surface with dimensions 9.40 m x 24 m. The bath indicates features of early Ottoman architecture.

2. Çoban Mustafa Pasha Bath: It was been constructed by (Çoban Mustafa Pasha in 1523, and is also called Carşı Bath and Doubles Bathes among the public. It has two domes, and a large tank beside itself. Great calcareous stones were used in construction; three lines of tiles were used up to the arch feet of the windows and a beam was placed on them. Arches of windows were constructed with tiles.

It is the biggest bath of Gebze and has two separate sections being one for women and other for men. It is presently in use and was repaired time to time.

1. Menzilhane Hamamı: Sultan Orhan Camii'nin hemen yanında bulunan hamamın yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Cami ile hamamın yapı üslubu arasında önemli benzerlikler mevcuttur. Sultan Orhan'ın hamamı cami ile birlikte yaptırmış olabileceği sanılmaktadır. Küçük bir yapı olan hamamın planı dikdörtgen şeklinde (9.40 m/24) bir alanı kaplar. Hamamda erken Osmanlı mimarisinin özellikleri görülmektedir.

2. Çoban Mustafa Paşa Hamamı: Çoban Mustafa Paşa tarafından 1523 yılında inşa ettirilen hamam, halk arasında Çarşı Hamamı ve Çifte Hamamlar olarak da adlandırılmaktadır. Hamamın iki kubbesi, yanında ise geniş bir sarnıcı bulunmaktadır. Yapıda muntazam kalker taşları kullanılmıştır. Pencerelelerinin kemer ayaklarına kadar üçer sıra tuğla ve bir hatıl geçirilmiş olup, bütün pencerelerinin kemerleri tuğladan örülmüştür.

Gebze'nin bu en büyük hamamında, kadınlar-erkekler tarafı olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Halen kullanılan hamam zaman zaman onarım görmüştür.

Yalılar ve Köşkler

Waterside residences and summer houses

Osman Hamdi Bey Yalısı: Ünlü Ressam Osman Hamdi Bey'in 1877 tarihinde çok sevdiği ve değer verdiği Eskişehir Köyü'nde, deniz kıyısında 28 dönümlük bir koruluk arazi üzerine inşa ettirilmiştir. Ressam Osman Hamdi Bey, resimlerini özenerek inşa ettirdiği bu yalısında yapıyordu.

Kaplumbağa Terbiyecisi isimli tablosuyla istisnasız tüm sanatseverlerin yakından tanıdığı ünlü Türk ressamı, müzecisi ve arkeologu Osman Hamdi Bey'in 26 yıl boyunca yaz aylarını geçirdiği köşkü, bugün müze olarak kullanılmaktadır. Osman Hamdi Bey Müzesi, Gebze'ye 5 kilometre uzaklıktaki Eskişehir sahilinde bulunmaktadır. İki katlı ahşap bir yapı olan ve sekiz odadan oluşan yalıda ayrıca, mutfak, çamaşırhane, kiler, hizmetçi odası, banyo ve tuvalet bulunmaktadır.

1982 yılına kadar hiç onarım görmeden ayakta kalabilen yalının kapıları resimlerle süslenmiş durumdadır. Kapılardaki süslemeler, Osmanlı süsleme sanatının günümüze ulaşan en güzel, en canlı örneklerini teşkil etmektedir.

Yurtdışında çeşitli görevlerde bulunan Osman Hamdi Bey, ülkeye döndükten sonra 1884 yılında köyün batı sahiline köşkünü, resimhanesini, kayıkhanesini ve müstemilatını inşa ederek, 26 yıl yazları burada geçirmiştir. Köşk, Birinci Dünya Savaşı'nda karargah komutanına tahsis edilmiştir. 1933 yılında Atatürk, köşkü ve bahçeyi ziyaret etmiştir. 1945 yılında resimhanede çıkan yangın nedeniyle ahşap üst kat yanmış, onarımdan geçmiştir.

1999 yılında meydana gelen depremde Osman Hamdi Bey Köşkü de büyük zarar görmüştür. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne devredilene kadar harap halde bekleyen köşk, belediyenin çalışmaları sonucunda bugünkü haline kavuşturulmuş ve müze olarak sanatseverlerin hizmetine sunulmuştur.

Osman Hamdi Bey Waterside: It was constructed on a grove land with a surface of 28 acres at the seaside of Eskişehir Village, which was much beloved by Osman Hamdi Bey, the painter in 1877. The painter was painting his novels in this house. It is a two flat wooden structure containing 8 rooms and kitchen, laundry, cellar, servant room, bath and water-closet. The building could survive until 1982 with needing any repair; its doors are decorated with pictures. Ornaments on the doors consist the most beautiful and alive samples of Ottoman Decoration Art. Famous Turkish artist, museum founder and archeologist Osman Hamdi Bey, who is also known well by all art lovers with his famous Turtle Trainer named painting, has spent his 26 years in this pavilion during summer months and this pavilion is now used as museum. Osman Hamdi Bey Museum is located in the coast of Eskişehir that is 5 kilometers far from Gebze.

Being commissioned with various duties at abroad, Osman Hamdi Bey constructed his pavilion, painting room, boat house and premises in the western side of the village in 1884 after he returned to the country and spent 26 years here during summers. The pavilion has been assigned to the commander of headquarter during the First World War. In 1933, Atatürk has visited the pavilion and the garden. In 1945, due to a fire occurred in the painting room, the wooden upper floor burned and then been restored. The pavilion of Osman Hamdi Bey also got great damage in the earthquake which happened in 1999. The pavilion was in a devastated status until been transferred to Kocaeli Metropolitan Municipality, however at the end of the activities of the municipality, the current status has been given and it has been opened for the visiting of art lovers as a museum.

Kervansaraylar

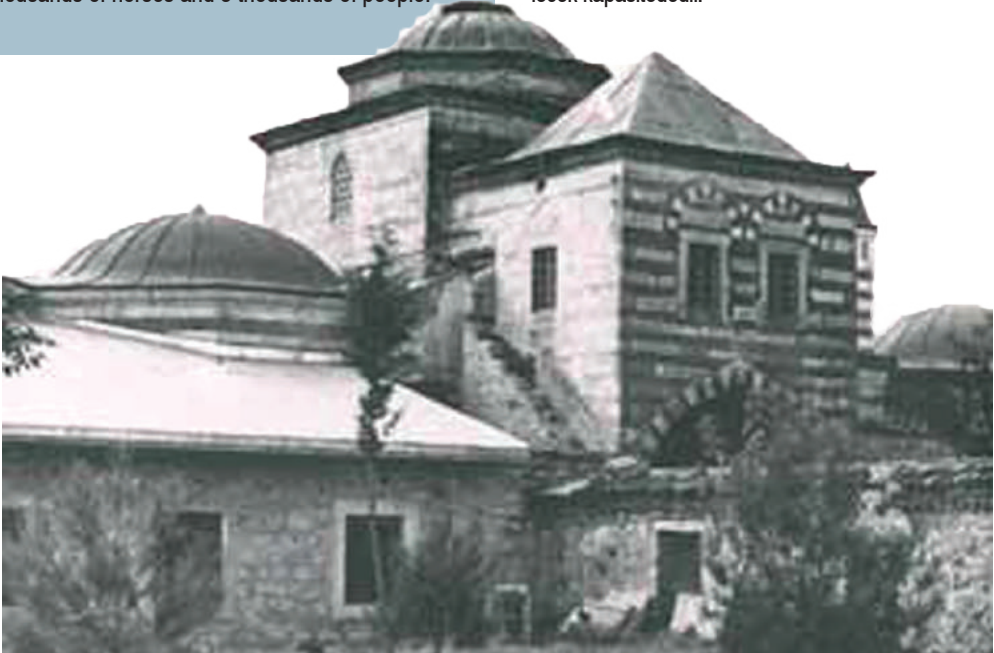
Caravanserais

1. Çoban Mustafa Paşa Complex and Caravanserai: It takes place just opposite of the Çoban Mustafa Pasha Mosque in the complex, is rectangular planned and has a dome. The walls contain beams of tiles and were constructed with rubble stones. Entrance section is made of cut stones with impressed beam.

2. Historical Gebze Caravanserai: This caravanserai was planned by Mimar Sinan in 1520 and construction thereof was completed by his master successor Hüssam Kalfa, and it covers the greater part of the Eskiçarşı. It has the capacity to include 2 thousands of horses and 3 thousands of people.

1. Çoban Mustafa Paşa Külliyesi Kervansarayı: Külliye'nin Çoban Mustafa Paşa Camisi'nin hemen karşısında yer alan kervansaray, dikdörtgen planlı ve kubbelidir. Duvarları tuğla hatıllı, moloz taşlardan örülmüştür. Giriş bölümü kesme taşlardan, basık kemerlidir.

2. Tarihi Gebze Kervansarayı: 1520 yılında Mimar Sinan'ın planını çizdiği ve Baş Halifesi Hüssam Kalfa'nın yapımını tamamladığı bu tarihi Kervansaray, Eskiçarşı'nın büyük bir bölümünü kaplamaktadır. 1200 m² geniş bir alanı kaplayan tarihi Kervansaray, toplam 2 bin beygir ile 3 bin insan alabilecek kapasitededir.

Ballıkayalar Vadisi

Ballıkaya Valley

Gebze - İzmit yolu üzerinde bulunan Tavşanlı Köyü sınırlarında bulunan Ballıkayalar; dağcılık, izcilik, kampçılık ve trekking gibi doğa sporları için oldukça elverişli arazi yapısına sahip bir vadidir.

Genellikle dağcılarının iniş ve tırmanış yaptıkları Ballıkayalar Vadisi Kireç taşlarının erimesi sonucu gelişen, özgün Jeomorfolojik şekilleri ile karstik bir boğazdır. Vadi içinde göl, şelaleler ve Ballıkaya deresine ulaşan travertenler üzerinde seyir terasları bulunmaktadır. Kamping için çadır kurmaya elverişli düzlüklerin bulunduğu kanyonun doğu ve batıdaki sırtlarında yürüyüş alanları bulunmaktadır.

Şelale ve kanyonlardan oluşan ve büyük kayalarla kaplı olan ve içinde irili ufaklı onlarca gölcük bulunan vadi yaklaşık 1.5-2 km. uzunluğundadır. Yer altı sularının kireçtaşını eritmesi sonucu vadide çok sayıda mağara vardır. 70-100 metre derinliğinde, 40-80 metre genişliğinde, oldukça dik yamaçlı karstik kökenli bir boğaz ve kanyonlardan oluşması nedeniyle İstanbul ve İzmit'ten gelen dağcılar için elverişli bir ortam sunmaktadır.

Bölgede ender görülen doğal güzelliklere sahip olan Ballıkayalar Vadisi, gününbirlik piknikçiler için de oldukça elverişli bir yerdir.

This stony area that is located on the boundaries of Tavşanlı village on Gebze-Izmit road and is considerably suitable for natural sports such as mountain climbing, ranging, camping and tracking.

Ballıkaya Valley on which mountain climbers usually climb up and down is a quartz kind location with its geomorphologic forms developed as the result of melting calcareous stones. There are lakes, waterfalls and viewing terraces on the travertine extending toward Ballıkaya creek. Canyon includes useful flats to set tents for camping and also has walking areas are available on east and west ranges thereof.

The valley is about 1,5-2 km long that is constituted of waterfalls and canyons, and is covered with big stones and many lakes big or small take place therein. Many caves are present in the valley because of that underground waters solve the limestone. Since it is constituted of a strait with quartz rooted having considerably steep ranges, together with many canyons, it presents a useful ambient for the mountain climbers coming from İstanbul and İzmit.

The valley has features rarely seen in the region, and it is also useful for daily visits.

Sanayi

Industry

Türkiye'nin en gelişmiş sanayi bölgesi olan Gebze, Türkiye'nin dış ticaretine katkı sağlamaktadır. Türkiye'nin büyük sanayi kuruluşlarının çoğu Gebze'de bulunmaktadır.

Bu sanayi yapısına ek olarak Hasköy Demirciler Sitesi'nde 400'e yakın yan sanayi kuruluşu bulunmakta, Gebze Küçük Sanayi Sitesi'nde 218, Keresteciler Sanayi Sitesi'nde 250, Koca İnşaat Sanayi Sitesi'nde 200 küçük sanayi işletmesi faaliyettedir.

TEM'in kuzeyinde, doğu-batı yönlerinde kurulmuş olan Gebze Organize Sanayi Bölgesi, Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği Organize Sanayi Bölgesi, Plastikçiler Organize Sanayi Bölgesi, Kömürçüler Organize Sanayi Bölgesi, İMES Organize Sanayi Bölgesi, Taş Toprak Organize Sanayi Bölgesi gibi çeşitli alanlarda kurulmuş olan ve inşaatı devam eden toplam 10'dan fazla Organize Sanayi Bölgesi ile Türkiye'nin en gelişmiş, sanayi, teknoloji, dağıtım ve ticaret bölgesi olan Gebze, üniversiteler, teknoparklar ve araştırma kurumlarıyla da seçkin bir konuma sahiptir.

Gebze is the most industrialized region of the Turkey, Turkey's foreign trade has contributed to. Turkey's largest industrial enterprises are often located in Gebze.

In addition to this industrial structures, approximately 400 industrial installations are available in Hasköy Demirciler Site of the county, and 218 enterprises in Gebze Small Industrial Zone, 250 ones in Wooden Entrepreneurs' Industrial Site and 200 Small Industrial Organizations are in operation in Koca İnşaat Industrial Zone.

Gebze is one of most developed industry, technology, distribution and trade region together with institutions established or to be established in Organized Industrial Zone having been established at the north of TEM in direction of east to west, together with Motor Vehicles Bi-Products Industrials Association Organized Industry Zone, Plastics Organized Industrial Zone, Coalers Organized Industrial Zone, İMES Organized Industrial Zone, Stone and Soil Organized Industrial Zone of which constructions

TÜBİTAK MAM

TÜBİTAK MAM

It was established in 1972 on a 7300 acres area beside Marmara Sea. It contains seven institutes and one department. Informative, ground sciences, new materials, chemical engineer, electronics - foodstuff institutes govern R&D affairs.

Furthermore National Metrology Institute takes place within the brunch thereof.

TÜBİTAK MAM

TÜBİTAK'a bağlı Marmara Araştırma Merkezi, ülke kalkınmasında bilim ve teknoloji üreterek katkıda bulunmak amacıyla 1972 yılında Gebze'de Marmara Denizi kıyısında 7300 dönüm arazi üzerinde kuruldu. Yedi enstitüsü ve bir bölümü vardır. AR-GE çalışmaları enformatik, yer bilimleri, yeni malzemeler, kimya mühendisliği, elektronik-gıda teknolojisi enstitülerince yürütülmektedir. Ayrıca MAM kampusu içinde MAM tarafından kurulup 1997 başından beri TÜBİTAK Başkanlığına bağlı olarak çalışan Ulusal Metroloji Enstitüsü bulunmaktadır.

TEKNOPARK

Tübitak-Mam has started the work of installation of techno-park on a part of Gebze land. It shall constitute of the buildings of R&D companies and social facilities including hotels and apart hotels.

TEKNOPARK

TÜBİTAK MAM, Gebze'deki arazisinin bir bölümünde teknopark kurma çalışmaları başlatmıştır. Teknopark, ileri teknoloji alanlarında AR-GE ve AR-GE bağlantılı üretim yapacak şirketlerin binaları ve ilk aşama merkezi ile otel ve apart oteli de içeren sosyal donatıdan oluşacaktır.

TEKSEB (Technological Free Zone)

It was established to accelerate the technology and entrance of foreign capital, increase investments and production for export, obtain input needs of economy with cheap price and rapidly.

TEKSEB (Teknoloji Serbest Bölgesi)

TÜBİTAK MAM Teknoloji Serbest Bölgesi, TÜBİTAK MAM arazisinde teknoloji ve yabancı sermaye girişini hızlandırmak, ihracat için yatırım ve üretimi artırmak ve ekonominin girdi ihtiyacını ucuz ve düzenli şekilde temin etmek, dış finansman ve ticaret imkanlarından daha fazla yararlanmak amacıyla kuruldu.

TÜSSİDE (Türkiye Sanayi ve İdare Enstitüsü)

Marmara Denizi kıyısında 200 bin metrekairelik bir alanda kurulan enstitünün modern eğitim tesislerinde aynı anda 100 kişi yatılı olmak üzere toplam 250 kişiye eğitim, konaklama, çalışma ve kütüphane hizmetleri verilmektedir. Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü'nün amacı, kamu ve özel sektörün üst ve orta kademe yöneticilerine çağdaş yönetim teknikleri ile ilgili eğitim vermek, eğitimin geliştirilmesi yönünde yardımcı olmak ve sanayiye yönelik seminerleri sürdürmektir.

TÜSSİDE (Institute of Leadership and Administration of Industry of Turkey)

This institute was established on an area with 200 thousands sqm surface at the seaside of Marmara and is capable to provide training, accommodation, study and library services for 250 student simultaneously provided however only 100 may utilize boarding. The purpose of this institute is to render training concerning contemporary management techniques to superior and medium level managers of public and private sector, give assistance regarding to developing such training and to continue seminars related industrial subjects.

GYTE (Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü; yüksek teknoloji üretimine katkıda bulunacak bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapmak, bilim adamı yetiştirmek, civarında bulunan sanayi kuruluşlarının rehabilitasyonunu sağlamak, Dünya'daki teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmek ve böylece yeni istihdam alanlarının yaratılacağı modern teknoloji ile ilgili projeleri yürütmek üzere kurulmuş bir "ihtisas üniversitesi" dir.

Enstitü bünyesindeki fakültelerde bilgisayar, elektronik, çevre, tasarım ve imalat, enerji sistemleri, biyo mühendislik, malzeme, fizik, kimya, biyoloji, matematik, işletme, iktisat, strateji, mimarlık, şehir bölge planlama, endüstriyel ürünler, enformatik, İngilizce, Türkçe hazırlık bölümleri bulunmaktadır. GYTE; bilim ve teknoloji üretecek beyinleri yetiştirmek için, sahip olduğu araştırma laboratuvarlarında, 21. yüzyılda üretimin gözdesi olabilecek bilim alanlarında çalışmalar yapmaktadır. Üniversite Sanayi İşbirliği alanında çağdaş teknolojiyi yakından tanıyan ve izleyen, sanayinin problemlerine çözüm sağlayabilecek tecrübeli bir ekibin ve altyapının oluşturulması amaçlanmaktadır. GYTE'nin ilk etapta ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenen Çayırova Kampüsü ve halen üç ayrı birimde inşaatların sürdürüldüğü, 3800 dönümlük bir alanı kapsayan Muallimköy Kampüsü olmak üzere iki kampüsü bulunmaktadır.

GYTE (The High- Tech Institute of Gebze)

GyteThe High-Tech Institute of Gebze is a university for those who want to specialize that was founded to apply projects with modern technology that would create new employment fields and to adapt the technological developments in the world, to rehabilitate industrial organizations, to grow up scientists, to make scientific researches that would contribute to high-tech production.

The branches in the institute are computers, electronic, environmental design, manufacturing, energy systems, bioengineering, materials, physics, chemistry, biology, math, business administration, economy, strategy, architecture, city planning, industrial products, informatics and has preparatory class as English and Turkish. Gebze High-Tech Institute educating brains that would produce science and technology targets the activities, production of the 21st century. In collaboration with industrial organizations, by following contemporary technology, by finding solution to industry, the aim is to create infrastructure with experienced teams.

Çayırova Campus

Arranged to meet needs of Gebze H-Tech Institute and the Muallimkoy Campus is at the stage of expansion in three units on an area of 1000 acres.

Villages and picnic areas

Piknik Alanları

Gebze territory contains 18 villages. These are: Mollafenari, Pelitli, Tavşanlı, Balçık, Ovacık, Yağcılar, Tepemanayırı, Mudarlı, Muallimköy, Kargalı, Kadıllı, Hatipler, Duraklı, Elbizli, Denizli, Cumaköy, Ahatlı.

Vegetable and fruit farming, stock farming and forestry are essential ways of living and its villages are offering very convenient ambient for picnic makers. Denizli, Balıkaya, Balçık and other villages close to Gebze are undergone the raid of those coming to make picnic at the weekends. However, over the recent years, this feature is about to disappear because of increasing industrialization.

An outdoor market is set in Gebze on every Friday that is usually condensed on Kızılay and Şehit Numan Dede streets.

Since it is utilized by the people living in 18 villages around Gebze and in Centrum, it has the feature of being a regional market and it causes the people be in correlations in social and economical respect.

The cultivator farmers living in surrounding villages find the opportunity of selling their products to consumers without needing intermediary. Many garden products such as tomato, pepper, plant egg, green bean, okra with locality specific flavor and aroma are conveyed to the people, who desire to have natural foodstuff through first hand.

Gebze ilçe sınırlarında toplam 18 köy bulunmaktadır. Bunlar: Mollafenari, Pelitli, Balçık, Ovacık, Tavşanlı, Yağcılar, Tepemanayırı, Mudarlı, Muallimköy, Es-kihisar, Kargalı, Kadıllı, Hatipler, Duraklı, Elbizli, Denizli, Cumaköy, Ahatlı.

Sebzecilik, meyvecilik, hayvancılık ve ormancılığın temel geçim kaynağı olduğu Gebze köyleri piknikçiler için elverişli ortamlar sunuyor. Denizli, Balıkaya, Balçık ve Gebze'ye yakın diğer köyler hafta sonları piknik yapmak için gelenlerin akınına uğruyor. Ancak son yıllarda artan sanayileşme nedeniyle köyler bu özelliklerini hızla kaybetmektedir.

Gebze'de her cuma günü Kızılay ve Şehit Numan Dede Caddeleri üzerinde yoğunlaşan bir pazar kurulmaktadır. Gebze'nin etrafındaki 18 köyde yaşayan ve Gebze merkezde bulunan insanların kullandığı bir pazar olması sonucu bölgesel bir pazar niteliği taşımakta ekonomik ve sosyal anlamda insanların etkileşim içinde bulunmasını sağlamaktadır. Bu pazarda Gebze ve Tuzla'nın çevre köylerinde yerli bahçe ürünleri yetiştiren üretici köylüler, ürünlerini aracısız tüketiciye satma imkanı bulmaktadır.

Yöreye özgü, kendine has lezzeti olan, domates, biber, patlıcan, taze fasulye, bamya ve daha pekçok bahçe ürünü bu pazarda doğal besinlere yönelen vatandaşlara birinci elden ulaştırılmaktadır.

8. BÖLÜM

GEBZE, DARICA, ÇAYIROVA VE DİLOVASI ULAŞIMDA DÜNYA ÜSSÜ OLUYOR

Gebze Becomes World's Transportation Base

Gebze that goes rapidly towards becoming a base of transportation will become center of interests. The projects done in Marmara Region,

- Project Of Marmaray,
- Körfez Bridge,
- Intersection of 3 Bosphorus Bridges,
- The last stop of High-Speed Train Line will be in Gebze
- The opening of Cengiz Topel airport for flights,
- Ferry line of Eskişehir –Topçular,
- The distance to Sabiha Gökçen International Airport is 15 km, made Gebze District an international transportation base. And now let's us tell some example of projects that made Gebze District a World Transportation Base and an intersection for them.

Marmaray

Marmaray Project which is one of the most important projects in the world is a project that uses non-polluted high-capacity electrical power for continuing healthy urban living of Istanbul, providing modern urban life and urban transportation facilities for citizens and preserving city's natural and historical qualities. This project is based on improvements of suburban railway line and building Bosphorus Railway Tube Line for connecting Halkalı District on the European side and Gebze District on the Asian side with a non-stop, modern and highcapacity suburban railway line.

This project is now one of the biggest transportation infrastructure projects in the world. The new and improved railway system will become 76 mins long. Main structures and systems, immersed tube tunnel, bored tunnels, cut-and-cover tunnels, at grade structures, three new underground stations, 36 surface stations (renovation and improvement), the operating control center, yards, workshops, maintenance facilities, new ground which will be built a third line including upgrading the existing tracks, completely new electrical and mechanical systems and procurement of modern railway vehicles will consist of 4 sections.

Gebze Ulaşımında Dünya Üssü Oluyor

Ulaşım üssü olma yolunda hızla ilerleyen Gebze Bölgesi yeni yüzüyle cazibe merkezi olacak. Marmara bölgesine yapılan;

- Marmaray projesi,
- Körfez köprüsü,
- 3. Boğaz köprüsü bağlantı otoyolları,
- Hızlı Tren Hattı'nın son durağının Gebze bölgesinde olması,
- Cengiz Topel Hava Limanının uçuşlara açılması,
- Eskişehir -Topçular Feribot hattı,
- Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanına uzaklığının

15 km olması, Gebze bölgesini uluslararası ulaşım üssü haline getirdi. Şimdi sıra ile Gebze bölgesini dünya ulaşım üssü ve kavşak noktası haline getiren p r o j e l e r hakkında özet bilgiler verelim.

Marmaray

Dünyadaki en önemli projelerden biri olan Marmaray Projesi, İstanbul'un kentsel yaşantısını sağlıklı olarak sürdürebilmesi, kentlilere çağdaş bir kent yaşamı ve kentsel ulaşım imkanları sunabilmesi, kentin doğal tarihi özelliklerinin korunabilmesi için yüksek kapasiteli elektrik enerjisi kullanarak çevreyi kirletmeyen bir projedir. Proje, Avrupa yakasında bulunan Halkalı ile Asya yakasında bulunan Gebze ilçelerini kesintisiz, modern ve yüksek kapasiteli bir banliyö demiryolu sistemiyle bağlamak amacıyla İstanbul'daki banliyö demiryolu sisteminin iyileştirilmesi ve Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi inşasına dayanmaktadır.

İyileştirilmiş ve yeni demiryolu sisteminin tamamı, yaklaşık 76 km uzunluğunda olacaktır. Ana yapılar ve sistemler, batırma tüp tünel, delme tüneller, aç-kapa tüneller, hemzemin yapılar, 3 yeni yeraltı istasyonu, 36 yerüstü istasyonu (yenileme ve iyileştirme), işletim kontrol merkezi, sahalar, atölyeler, bakım tesisleri, yer üstüne inşa edilecek olan yeni bir üçüncü hat dahil olmak üzere, mevcut hatların iyileştirilmesi, tamamen yeni elektrikli ve mekanik sistemler ve temin edilecek olan modern demiryolu araçlarını kapsayacak olan 4 bölümden oluşacaktır.

Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı

Sabiha Gökçen International Airport

Sabiha Gökçen Uluslararası Havaalanı ülkemize, ulaşım, dış ticaret, havacılık ve teknoloji gibi birçok alanda hizmet veriyor. İstanbul'un Pendik ilçesi sınırlarında inşa edilen Havalimanı ismini, dünyanın ilk kadın savaş pilotu ve Türkiye'nin ilk kadın pilotu olan Sabiha Gökçen'den almıştır.

Havalimanının temeli Şubat 1998 tarihinde atılmış, Ocak 2001 tarihinde bitirilen havalimanı toplam 550 milyon USD'ye mal olmuştur. 2015 yılında açılacak yeni pisti, dünyanın en büyük yolcu uçağı olan Airbus A380'in Türkiye'deki inebileceği tek pist olacak. Bu havalimanı Gebze'ye sadece 15 Km uzaklıkta ve her saat başı Gebze'den Sabiha Gökçen Hava Limanına otobüs kalkmaktadır.

Sabiha Gökçen International Airport provides services in many areas such as technology, aviation, foreign trade and transportation. This airport which is in the Pendik District of Istanbul takes its name from Sabiha Gökçen who is world's first war pilot and Turkey's first woman pilot.

The basis of the airport made at February 1998 and it finished at January 2001 with estimated cost of 550 million USD. The airfield that will finish in 2015 will become the only airfield that world's largest passenger aircraft Airbus A380 can land. This airfield only 15 kms away from Gebze and for every hour there is a bus departs from Gebze to Sabiha Gökçen.

Yüksek Hızlı Tren

High-Speed Train

Türkiye'de yeni bir atak daha başladı. Hızlı Tren Projesi kapsamında, Köseköy - Gebze mevcut hattın fiziki ve geometrik şartları Yüksek Hızlı Tren işletmeciliğine uygun hale getirilecek, hat ihata alınacak ve üzerinde hemzemin geçit bulunmayacak. Hat üzerinde bulunan 9 tünel, 10 köprü, 122 menfezin tadillerinin yanı sıra 28 yeni menfez ve 2 adet alt geçit inşa edilecek, hemzemin geçit yer almayacak. Yapım kapsamında, yaklaşık 1 milyon 800 bin metreküp kazı ve 1 milyon 100 bin metreküp dolgu gerçekleştirilecek. Raylar hızlı trenlere göre döşeniyor. İlki Eskişehir Ankara arasında yapılan Hızlı tren şimdi Gebze İstanbul arasında yapılıyor. Bu geçişte en büyük rolü Kocaeli ve Gebze bölgesi oynuyor. Haydarpaşa Garı'nın kaldırılmasıyla birlikte Hızlı Tren'in istasyonu Gebze olacak. Gebze Hızlı Tren İstasyonu merkezi olacak. Artık İstanbul'a gitmek isteyenler Gebze'de mutlaka durmak zorunda kalacak. Arifiye'nin revize edilmesiyle toplam uzunluğu 533 km'den 523 km'ye düşen ve Marmaray'la entegre olarak 2013'te bitirilmesi hedeflenen Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Tren Projesi hayata geçtiğinde, Ankara-Gebze 2 saat 30 dakikaya inecek. Başkent ile İstanbul arasında yılda 17 milyon yolcuya hizmet verilecek.

A new movement began in Turkey. Within the context of High-Speed train project, the current Köseköy-Gebze route will

become suitable physically and geometrically for the High-Speed Train Business line will be preserved and there will be no level crossing above it. As a part of the project, 1.800.000 m3 excavation and 1.100.000 m3 filling will be made and for the first time in Turkish Railways AB and IPA funds will be used. 85% of contract that is 146.825.952 Euros will be covered from European Union founded IPA.

With the removal of Haydarpaşa Railway Station, the station of high-speed train will be in Gebze. Gebze will be the center of High-Speed Train Station. After the revision of Arifiye when the project of Ankara-İstanbul High-Speed Train that shortened from 533 kms to 523 kms which was planned to complete simultaneously with Marmaray Project become functional the distance between Ankara and Gebze will reduce to 2,5 Hours. Between the capital city and İstanbul 17 million passengers will be served.

Körfez Bridge and Marmara Highway Project

Körfez Köprüsü ve Marmara Otoyolu Projesi

It is an important project that expects to ease transitions of İzmit and D-100 transit of TEM. Kocaeli Passage of the project is planned to be 83 kms. With the project trucks and the other heavy tonnage vehicles will transit through without entering the Centrum of İzmit. Because of the Körfez Bridge in this project the distance between Gebze and Yalova is planned to be decreased to 15 mins.

Kocaeli passage of the Project is planned to be 83 kms long. Balçık Village of Gebze and reach to Pelitli Village. From after this the road which continues correspondingly to TEM motorway will reach to İzmit intersection in the part where the suspension bridge is between Gebze-Dilovası and Dilovası-Hersek cape. Herefrom the motorway which goes to İzmit is planning to reach Körfez District via the border of Demirciler Village in Çerkeşli of Dilovası.

With the start of using the Körfez Passage Bridge, intercity traffic of Kocaeli will ease significantly. Without entering Centrum Of İzmit it is going to be possible to go İstanbul or İzmir via Körfez Passage Bridge by using the North Marmara Highway Körfez Passage Bridge Transition Road. Due to bridge which is planning to be built between Dil Cape on Dilovası of Gebze and Hersek Cape on Karamürsel District where is the closest point of Gulf Of İzmit average time of Gebze to Yalova will reduce to 15 mins.

Gebze is planned to be the starting point of Gebze-Orhangazi-İzmir motorway project which is planning to finish in 7 years according to tender specifications (including İzmit- Körfez transition and toll roads). In this project 377 kms of motorways and 44 kms toll roads was designed to have a total length of 421 kms. This project is known as the biggest one time YİD project in Turkey. Within the context of the project there will be a 3 kms-long suspension bridge, 18.212 m-long 30 bridges, totally 7.395 m-long 4 tunnels, 209 bridges, 18 toll gates, 5 motorway maintenance center, 7 service area and 7 parks.

TEM'in İzmit ve D-100 geçişlerini hafifletmesi beklenen önemli bir projedir. Projenin Kocaeli geçişinin 83 kilometreden oluşması planlanmaktadır. Bu proje ile kamyonlar ve diğer ağır tonajlı araçlar İzmit şehir merkezine girmeden transit geçebileceklerdir. Proje kapsamındaki Körfez köprüsü sayesinde ise Gebze-Yalova arasının 15 dakikaya inmesi hesaplanmaktadır.

Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'nin Kocaeli güzergâhının Gebze'ye bağlı Balçık Köyü'nden başlayarak, Pelitli Köyü'ne ulaşması planlanmaktadır. Buradan TEM otoyoluna paralel ilerleyen proje, Gebze ile Dilovası arasındaki Dilovası-Hersek Burnu arasında yapılacak Asma Köprü'nün yer alacağı İzmir Yolu ayırımına ulaşacaktır. Buradan İzmit'e doğru ilerleyen otoyolun, Dilovası'nın Çerkeşli, Demirciler köyleri sınırlarından geçerek Körfez ilçesine kadar ulaştırılması tasarlanmaktadır.

Körfez Geçiş Köprüsü'nün hayata geçmesi ile Kocaeli şehir içi trafiği önemli oranda rahatlayacaktır. Kuzey Marmara Otoyolu Körfez Geçiş Köprüsü bağlantı yolu ile İzmit Şehir merkezine girmeden Körfez Geçiş Köprüsü'nü kullanarak İstanbul istikametine veya İzmir istikametine gidilebilecektir. İzmit Körfezi'nin birbirine en yakın noktası olan Gebze Dilovası'ndaki Dil Burnu ile Karamürsel ilçesindeki Hersek Burnu arasında yapılması planlanan köprü sayesinde Gebze ile Yalova arası ortalama 15 dakikaya düşecektir.

İhale şartnamesine göre 7 yılda bitirilmesi planlanan Gebze-Orhangazi-İzmir (İzmit Körfez geçişi ve bağlantı yolları dâhil) otoyolu projesinin başlangıç noktası Gebze olarak belirlenmiştir. Projede otoyol 377 km otoyol ve 44 km bağlantı yolu olmak üzere toplam 421 km uzunluğa sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Proje Türkiye'de tek seferde gerçekleştirilen en büyük YİD projesi olarak bilinmektedir. Proje kapsamında 3 km uzunluğunda bir asma köprü, 18 bin 212 m uzunluğunda 30 köprüyol, toplam 7 bin 395 m uzunluğunda 4 tünel, 209 adet köprü, 18 gişe alanı, 5 Otoyol Bakım İşletme Merkezi, 7 adet servis alanı ve 7 adet park alanı bulunacaktır.

Kocaeli Cengiz Topel Havaalanı

Kocaeli Cengiz Topel Airport

2100 m² iç hatlar terminal binası bulunan Cengiz Topel Hava Limanı Gebze'ye 50 km uzaklıktadır.

Cengiz Topel Airport which has the 2100m² domestic flight terminal buildings is 50 kms away from Gebze.

Deniz Taşımacılığı Limanlar ve İskeleler

Maritime Transportation, Ports and Docks

Doğal liman olması dolayısı ile dünya çapında önemli bir konuma sahip olan İzmit Körfezi'nin deniz taşımacılığına elverişli bir konumu bulunmaktadır. Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Müdürlüğü verilerine göre 41 adet liman bulunurken bunlardan 13 adedi GTO hizmet alanı içerisinde. Limanlardan kimyevi madde, akaryakıt, bitki ve hayvansal yağ, madeni yağ ve muhtelif kuru yük taşınmaktadır. Bunların dışında Eskihisar - Topçular Feribot seferleri ile araç ve yolcu taşınması yapılmaktadır. 1983 yılında yapımına başlanan ve 1988 yılında tamamlanan Eskihisar İskelesi günümüzde önemli bir deniz taşımacılığı yapılan yerdir.

Because of being a natural harbor and have an important position in worldwide the Gulf Of İzmit has a suitable position for sea transportation. According to the data of Customs and Trade Directorate of the Eastern Marmara there are 41 ports and 13 of 41 of these is in the GTO service area. From these ports chemical substance, fuel oil, herbal and animal oil, mineral oil and various dry cargo transportations is being handling. Other than these vehicle and people transportations is being handling via Eskihisar – Topçular Ferry Trips. Eskihisar Pier was started in 1983 and completed in 1988, and today is an important place in maritime transportation

Dilovası

Economy And Bussiness Life In Gebze District

Gebze'de Ekonomi ve Ticari Hayat

Economical Structure of Gebze District

Industrial companies take place alongside of the İstanbul-Izmit Highway in Gebze that its economy depends heavily on industry and. Cement, glass, textiles, plastic, machinery, metalsmiths, metallurgy and automotive supply industry are primary industrial factions in the district.

Among these institutions there are nationally known and world-renowned companies. The rapid development of the industry in Gebze has caused the recede of agriculture. Nevertheless, the districts' mainly agricultural products of wheat, oats, sunflower, varieties of fruits and vegetables still continues to produce also small amounts of grapes and olives are still producing. In addition, there are chicken farms using modern methods.

Gebze'nin Ekonomik Yapısı

Ekonomisi ağırlıklı olarak sanayiye dayalı Gebze'de, sanayi kuruluşları, İstanbul-Izmit karayolu boyunca sıralanmıştır.

Çimento, cam, tekstil, plastik, makine, metal eşya ve metalürji, otomotiv yan sanayi fabrikaları ilçedeki başlıca sanayi kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlar arasında Türkiye'ye ve hatta dünyaya mal olmuş olanlar da vardır.

Gebze'de sanayinin hızla gelişmesi tarımın gerilemesine sebep olmuştur. Yine de ilçenin başlıca tarım ürünleri olan buğday, yulaf, ayçiçeği, sebze ve meyve çeşitlerinin üretimi sürmekte olup, ayrıca az miktarda üzüm ve zeytin de yetiştirilmektedir. Ayrıca modern metotların kullanıldığı tavuk çiftlikleri de vardır.

Capacity Of Labor

According to information received from the Gebze Branch of Turkish Employment Agency 6.584 people of 15.343 applicants in 2011 have been placed to jobs

	Başvuru	İşe Yerleştirme	Kayıtlı İşgücü	Kayıtlı İşsiz
	Applications	Recruitments	Registered Labor	Registered Unemployed
2005	11694	2613	31506	30769
2006	10471	2591	34107	31441
2007	11547	2484	15078	13063
2008	22706	3485	20559	18307
2009	24827	2259	33839	30456
2010	15016	3728	29200	25370
2011	15343	6584	22943	18615

Çalışma Gücü

Türkiye İş Kurumu Gebze Şube Müdürlüğünden alınan bilgilere göre 2011 yılında başvuruda bulunan 15.343 kişiden 6.584'ü işe yerleştirilmiştir.

Gebze Ticaret Odası'nın Vizyon'u

Üyelerinin küresel rekabet gücünü arttıracak, ticari ve sınai alanlarda kalıcı ve köklü yöntemleri ortaya koyacak, çağdaş, kaliteli ve yeniliklerde öncülük edecek hizmeti sunmaktır.

Gebze Ticaret Odası'nın Misyon'u

Ticaret hayatında kurumsal bir yapıya sahip öncü kuruluş olarak, üyelerimize en kaliteli hizmeti sunmak ve böylece ülkemiz ekonomisine azami fayda sağlamaktır. Bunun doğal bir yansıması; sosyal ve kültürel hayata, eğitime, çevreye, insana, ekonomik dinamizme ve sürdürülebilir değişime destek ve katkıda bulunmaktır.

Gebze Ticaret Odası'nın Tarihçesi

Gelişen ve büyüyen ve ticari hayatı, ilçenin kendi bünyesinde bir oda gereksinimini doğurdu. Bu vesile ile de bir araya gelen işadamları, ilçede bağımsız bir oda kuruluşu için ilk girişimleri 1983 yılında başlattı. 1988 yılındaki ikinci girişim sonucu verdi ve oda kuruluşu için gerekli destek sağlandı.

Dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür'ün destekleriyle Gebze Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulmasına ilişkin izin 8 Ağustos 1988 tarihinde verildi. Gebze Ticaret ve Sanayi Odası olarak fiilen görev ve faaliyetlerine 5 Ekim 1988 tarihinde başladı.

22 Haziran 1989 tarihinde Kocaeli Sanayi Odası'nın kurulması nedeni ile ilgili mevzuat gereği Gebze Ticaret ve Sanayi Odası, 14 Eylül 1989 tarihinde Gebze Ticaret Odası'na dönüştürüldü.

Gebze Ticaret Odası 12 bine yaklaşan üyesine Gebze merkez'de bulunan ana hizmet binası ve 2011 yılında Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçelerindeki İrtibat Büroları ile hizmet vermektedir.

The Vision of Gebze Chamber of Commerce

To provide maximum profit for our country's economy by being a leading company that has a corporate structure in the business life and providing the best service to our members. The natural reflection of this are supporting and providing the social and cultural life, education, the environment, humans, economical dynamism and continuous changing.

The Mission of Gebze Chamber of Commerce

To provide services that increases its member's global powers, presents permanent and radical methods on the trading and industrial fields and leads on the fields like modern life, quality and innovations.

The History of Gebze Chamber of Commerce

Developing and growing industry and trade created the need for a chamber within itself. For this reason industrialists which gathered together in 1983, started initiative to establish a chamber in the district. In 1988 second attempt gave result and required supports have been provided.

With the support of Şükrü Yürür who was the Minister of Industry and Trade at that time, permission to establish Gebze Chamber of Commerce and Industry was given on the 08.08.1988. Gebze Chamber of Commerce and Industry started its functions and activities in the date of 05.09.1989.

Because of the establishment of Kocaeli Chamber of Industry in the date of 22.06.1989, accordance to the relevant legislation, Gebze Chamber of Commerce and Industry changed its name to Gebze Chamber of Commerce in the date of 14.09.1989.

Gebze Chamber of Commerce serves in the Centrum of Gebze and liaison offices in Çayırova, Darıca and Dilovası with its approximately, 11.000 members in the year

GEBZE TİCARET ODASI

GEBZE TİCARET ODASI

BÖLGEMİZİN EKONOMİK GELİŞMESİNDE TİCARET ODASI

Başta Gebze, Çayırova, Dilovası ve Darıca olmak üzere bölgedeki sanayi ve ticari kuruluşların ihtiyacı doğrultusunda kamu hizmeti verecek mesleki kuruluşlara ihtiyaç vardır. Sanayi tüccarı ve esnaf önemli bir projeye imza atar ve Gebze Ticaret Odasını kurmak için çalışma başlatılır.

Tarihler 1935 yılı. İzmit Sanayi ve Ticaret Odasına bağlı Gebze Ajanslığı kurulur. Bölgede zamanla sanayi ve ticaretin gelişmesi karşısında ajanslık yeterli olmaz. Bağımsız yeni bir oda kurulmasına ihtiyaç duyulur. Bunun üzerine Çayırova, Gebze, Dilovası ve Darıca'daki esnaf, tüccar ve sanayicinin taleplerine karşılık verebilmek amacıyla, 5 Ekim 1988 yılında Gebze Ticaret Odası kurulur.

Bölgenin ekonomik ve sosyal anlamda sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için çalışmalar başlar. Kalite, çevre ve iş güvenliği konusunda Gebze Ticaret Odası projelerini bir bir hayata geçirir. Ticaret Odası, Gebze, Çayırova, Dilovası ve Darıca'nın kentleşme sürecine ve kalkınmasına büyük hizmet eder.

Hayal etmeden gerçekler yaşanmaz. Başarı yakalanamaz. Siz bir yer hayal edin ki, kara, deniz, demir ve hava yollarının birleşme noktası olsun. Dünya çapında tanınan ekonomi ve finans merkezi İstanbul'un yanı başında bulunsun. Üniversiteler, bilimsel araştırma kurumları, teknoparklar, teknoloji merkezleri, bilişim vadisi ve organize sanayi bölgelerine sahip olsun. Böyle bir yer hayal değil gerçek. Burası bilim, sanayi, teknoloji, ticaret, kültür ve turizmde marka şehir Gebze bölgesi...

İstanbul'un Anadolu'ya açılan kapısı Gebze bölgesi, Marmaray projesi, Körfez köprüsü, 3 Boğaz köprüsü, bağlantı otoyolları, hızlı tren, Cengiz Topel Hava Limanı, Eskişehir - Topçular feribot hattı, Körfez geçiş köprüsü, Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı ve İzmit körfezindeki limanları ile uluslararası ulaşım üssü olma yolunda hızla ilerliyor.

Gebze sadece bugün değil geçmişte de cazibe mer-

kezi, ticari kervanların konakladığı menzil kasabasıydı. Tarihi ipek yolu, Berlin-Bağdat ve Hicaz demir yolları gibi onlarca ticaret ve kültür yolunun kesiştiği bir kavşak noktası olan Gebze Orta Çağ'dan itibaren dünya ticaretinin önemli merkezlerinden biri olmuştur. Coğrafi konumunun özellikleri Hititler, Frigler, Fenikeliler, Lidyalılar, Persler, Asurlular, Traklar, Romalılar, Bitinyalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve son olarak Osmanlı imparatorluğu gibi birçok medeniyeti bu topraklara çekmiştir.

Arkeolojik çalışmalarda Arkaik çağ paraları ve etnik buluntuların ışığında, Gebze tarihinin Misler, Bebrıklar, Megaralılar, Grekler, Ripler, Lidyalılar ve Persler tarafından yerleşim yeri olarak kullanıldığı ispatlanmıştır. Hatta parayı bulan Lidyalılar, Gebze'ye önem vermiş bir uygarlıktır. Romalılar ve daha sonra Roma'nın kolu Bizans'da Gebze'yi köprü şehir olarak kullanmıştır. İki bin 400 yıl önce bu coğrafyada kurulan Bitinya Krallığı döneminde Gebze'nin tarihi bulguları netlik kazanmaya başlar. Dünyaca ünlü Kartacalı komutan Anibal'ın Bitinya Krallığına sığınıp Gebze'ye yerleşmiş olması, bölgeyi bilim adamlarının ve tarihçilerin araştırma konusu yapar.

Osmanlı ile Bizans arasında 2 Mart 1328 tarihinde yapılan Palekanon Savaşının Gebze'de yapılmış olması bölgenin geçmişteki ekonomik ve siyasi önemini göstermektedir. Bugün her biri birer ilçe haline gelen, Gebze, Darıca, Çayırova ve Dilovası bölgesindeki askeri ve ticari açıdan önemli kaleler 1328 tarihinde Orhan Gazi'nin kumandanlarından İlyas bey tarafından Osmanlı topraklarına katılır.

Başbakanlık Osmanlı Arşiv belgelerine göre bir zamanlar Maltepe, Kartal, Pendik ve Tuzla gibi ilçe ve bölgelerin Gebze'ye bağlı yerleşim yerleriydi. Osmanlı topraklarına katıldıktan sonra Gebze bölgesi Osmanlı için her bakımdan bir cazibe merkezi olmuştur.

Gebze Hünkar Çayırı'nda otağı bulunan Fatih Sultan Mehmet Han'ın döneminde Gebze 150 akçelik ilçe merkezi haline gelir. Bu tarihten 1. Dünya savaşı sonuna kadar Gebze, Osmanlı imparatorluğunda İzmit sancağı-

Gebze, Darıca, Dilovası ve Çayırova'nın Marka kuruluşu Gebze Ticaret Odası

na bağlı Kastamonu eyaletinin bir kaza merkezi olmuştur. Başta Mimar Sinan'ın ustalık dönemindeki eseri Çoban Mustafa Paşa külliyesi olmak üzere Gebze Osmanlı mimarisinin değerli izleri ile taçlandırılmıştır.

1.Dünya savaşı sonrası imzalanan Mondoros Mü-tarekesi ile Gebze 1918 yılında önce İngilizler sonra Yunan işgaline uğrar.Gebze düşman işgalinden 12 Ekim 1922'de Nureddin Paşa komutasındaki askerler tarafından kurtarılır. Milli Mücadele sonrasında kazanılan zaferlerin ardından Atatürk Gebze'yi ziyaret eder. Gebze dünyaca ünlü müzeci ve ressam Osman Hamdi beylerin, Yahya Kaptanların, Dalgıç Rıza Efendilerin, yaşamış olduğu yerdır. Türk müzeciliğinin kurucusu ressam Osman Hamdi bey kültür ve sanat değeri yüksek bir çok resmini Gebze Eskihişardaki köşkünde çizmiştir.

Gebze tarih, kültür, sanat alanında üstlendiği onurlu ve başarılı mücadelesini bugün Türkiye'nin sanayi yarışınada önderlik ederek sürdürmüş ve Türk Sanayi ve Ticaret hayatının gelişmesinde Gebze bölgesi hep örnek olmuştur.

Sivil toplum örgütleri ve meslek odaları kentleşme sürecine katkı veren kuruluşlardır. Başarı hikayeleri, büyük düşünen ve geleceği gören kadrolarla gerçekleşir. Uzak gibi görünen hayaller yakınlaşır ve sonunda gerçek olur. 1988 yılı Gebze ticaret ve sanayi hayatı için bir milattır. Gebze Ticaret Odasının büyük hayalleri vardır. Gebze'deki esnaf, tüccar ve sanayicinin müşterek ihtiyaçlarının karşılandığı, mesleki faaliyetlerin kolaylaştırıldığı, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişiminin sağlandığı, dürüst ve güvenilir bir kurum olmayı hedefler Gebze Ticaret Odası.

1988 yılından beri uzak gibi görünen hayalleri bir bir gerçekleştiren Gebze Ticaret Odası kurulduğu günden itibaren bölgesel, ulusal ve uluslararası ticari sorunların çözümünde, kamu kurum ve kuruluşların nezdinde girişimlerde bulunmakta.Türkiye'yi yeni yüzyıla hazırlayacak parametreleri yakalamak, sosyal içerikli konuları desteklemek, bu faaliyetlerde pay sahibi olmak, eğitim ve yaşam standartları yüksek bir kent meydana getirmek için çalışmalarına başarı ile devam etmektedir..

GebzeTicaret Odası yaptığı çalışmalarla dünya çapında marka değeri olan uluslararası bir kuruluştur. Ticaret odasının başarısı logosunun ifade ettiği anlamda saklıdır. Logoya toplu olarak bakıldığında Gebze'nin G'sini hatırlatmaktadır. Yukarı doğru uzanan iki kol yeniden doğuşu simgeler. Renklerinin mavi ve sarı olması önemlidir. Logodaki mavinin otorite ve üretkenliği, sarının ise toplumsal yaşamı temsil eder. Logoya profilden bakıldığında gözü andırması ise Gebze Ticaret Odası'nın vizyon ve misyonunu ifade eder.

Bugün GTO logosu, artık dünya çapındaki çözüm ortakları ve ihtiyaç sahipleri tarafından kalite standartlarının bir sembolü olarak görülmekte.Gebze Ticaret Odası'nın en büyük hayali üyelerinin ihtiyaçlarına ve Türkiye'nin geleceğine daha büyük ölçeklerde hizmet etmek, bölgenin sorunlarına kalıcı çözümler üretmek, üyelerinin bilgi ve birikimlerini artırarak küresel dünyada rekabet eder hale getirmektir.

2008 tarihinden itibaren Gebze Ticaret Odası için yeni bir dönem başlamıştır.Türkiye'de bir ilk yaşanır.Bir ilçe'den dört yeni ilçe doğar.Gebze Ticaret Odası Gebze, Darıca, Çayırova ve Dilovası esnaf, tüccar ve sanayiciye hizmet veren tek meslek odası olmuştur. Hizmet ağını günün şartlarına cevap verecek şekilde genişleten ticaret odası yeni kurulan ilçelere temsilcilikler açarak hizmeti üyelerin ayağına götürmüştür.

Gebze Ticaret odası üyelerine hizmet etmek için, bölgedeki üniversiteler, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü, Türk Standartlar Enstitüsü ve Tekno parklar başta olmak üzere özel ve kamu kuruluşları ile işbirliği yapmaktadı.

Gebze Ticaret Odası bilgi ve bilişim çağında, küresel bir köy haline gelen dünya ölçeğinde yeni vizyon ve misyonu ile yerini alıyor. Gebze Ticaret Odası, daha güçlü bir Türkiye ve daha zengin bir Gebze, Darıca, Dilovası ve Çayırova için tüm üyeleri ile el ele ve gönül birliği ile hizmetlerine devam ediyor. Bilim, teknoloji, sanayi, ticaret, kültür ve turizmde marka kent, Gebze bölgesinin Uluslararası alandaki markası "GEBZE TİCARET ODASI"..

9. BÖLÜM

Gebze, Çayırova ve Dilovası'ndaki ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ ORGANIZED INDUSTRIAL ZONES IN GEBZE, ÇAYIROVA, DILOVASI DISTRICT

Gebze Organized Industrial Zone

GOSB was founded in order to discipline the industry in 1985. financing of the participants without using any kind of credits by a motto of "Don't expect everything from the government". GOSB has equivalent level of industrial parks in the developed countries with its services and modern infrastructure. GOSB that was chosen by foreign capitals is the first organized industrial zone that contains technopark. GOSB is located in an area of 5.370.000 m².

GOSB is always a center of interests due to its proximity to the market and qualified man power since the day it was established. GOSB is located in the north of TEM Highwa, 7 kms away from the centrum of Gebze and 55 kms away from Kadıköy in İstanbul.

Sabiha Gökçen Airport is 15 kms and Derince Harbor is 34 kms away from GOSB. GOSB is in the Marmara Region which constitutes the 2 out 3 part of the Turkish Market.

GOSB has equivalent level of industrial parks in the developed countries with its physical infrastructure and services to offer superior qualities.

Gebze Organize Sanayi Bölgesi

GOSB, 1985 yılında sanayiye disipline edebilmek amacıyla kurulmuştur. GOSB, "her şeyin devletten beklenmemesi ilkesi" ile kredi kullanılmadan, tamamen katılımcıların finansmanı ile gerçekleştirilmiştir. GOSB, sunduğu hizmetler ve modern alt yapısı ile gelişmiş ülkelerdeki endüstri parkları ile eş düzeydedir.

Yabancı sermayenin tercih ettiği GOSB, bünyesinde teknopark kurmuş olan ilk OSB'dir. GOSB, 5.370.000 m²'lik bir alanda yer almaktadır.

GOSB, yetişmiş insan gücüne ve pazara yakınlığı nedeniyle, kurulduğu günden bugüne her zaman cazibe merkezi olmuştur. GOSB, TEM otoyolunun kuzeyinde, Gebze şehir merkezine 7 km, İstanbul Kadıköy'e, 55 km mesafededir.

Sabiha Gökçen Havalimanı, GOSB'a 15 km, Derince Limanı ise, 34 km uzaklıktadır.

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information

OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE
ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	129
İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	22
KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	6
OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	18.921
TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	4.181.999,00
TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	13

GOSB, Türkiye pazarının 2/3'ünü oluşturan Marmara Bölgesi'nin merkezindedir.

GOSB'un fiziki altyapısı ve sunduğu üstün nitelikteki hizmetler, gelişmiş ülkelerdeki endüstri parkları ile eş düzeydedir.

GOSB'daki kuruluşlara sunulan hizmetler arasında; kesintisiz elektrik/su, yol, güvenlik, internet erişim hizmetleri, telefon hizmetleri, hosting hizmetleri, itfaiye, yangın eğitimleri, tam donanımlı ambulans ile sağlanan ön müdahale ve ilk yardım, çevre yönetim sisteminin kurulması, çevre izin işlemlerinin takibi, ÇED-Ön ÇED vb. izinlerin alınması, ilaçlama, genel temizlik, çöp toplama, karla mücadele, alt yapı donelerinin hazırlanması, inşaat ve imar ile ilgili bilgilerin verilmesi, gereken haritaların ve kontrollerin yapılması, yeni yapı, tevsi, tadilat, yapı kullanma izin ve ruhsatlarının verilmesi, tesis kontrolleri, proje kontrolü ve inşaat ruhsatları, catering hizmeti, toplantı salonları satışı ve diğer OSB'lere danışmanlık hizmetleri vb. sayılabilir.

GOSB'DA İSTİHDAM EMPLOYMENT IN GOSB

YILLAR YEARS	ÇALIŞAN KİŞİ NUMBER OF EMPLOYEES
2004	9671
2005	9100
2006	10300
2007	11109
2008	12564
2009	14652
2010	16983
2011	19373

The services offering to the companies in GOSB are continuous electricity and water, course and security services, accessing internet services, telephone services, hosting services, fire department and fire educations, providing first response and aid with a fully equipped ambulance, installing environmental control systems, monitoring of the environmental permit procedures, providing permits like enviromental impact assessment and enviromental impact assessment, disinfection and general cleaning, garbage disposal, snow removal services, preparation of infrastructure datums, providing informations about construction and zoning, performing necessary controls and maps, new structures, inquiries and modifications, granting of occupancy permits and licenses, facility controls, project controls and construction warrants, warranties sale, catering services, selling of convention facilities and other organized industrial zones procedures etc.

Gebze Güzeller Organized Industrial Zone

This is the industrial zone founded by the name of Güzeller Organized Industrial Zone that is mostly industrial and partly residential in the area of Güzeller where in the north of Gebze was built on an area about 1200 acres that have been planned in 1991 by the approval of Municipality of Gebze with the advent of the organized industrial zones law numbered 4562 and thought to be advantageous for the industrialists because of its already suitable conditions.

The purpose of this institution is to provide industrial investments that our country needs by bringing unplanned and disconnected industrial investments around Gebze and İstanbul that has been already the biggest city of Turkey under control with a proper planning and the benefits of the Laws of Organized Industrial Zones. Therefore our region has utterly suitable conditions with its modern planning, substructures, the sources needed by industrialists, easy and continuous communications with exemplary land, sea and air transportations.

Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi

Gebze'nin kuzeyindeki Güzeller Bölgesinde 1200 dönümlük arazi üzerinde büyük alanı Sanayi Bölgesi ve kısmen Konut Bölgesi olarak 1991 yılında planlaması Gebze Belediyesince onaylanan bölgede 4562 sayılı Orga-

nize Sanayi Bölgeleri Kanununun çıkmasıyla bu kanunun Sanayicilere sağlayacağı imkanları düşünülerek zaten uygun olan şartları sağlayan planlamasından yararlanarak gerekli teşebbüslerde bulunulmuş ve Sanayi Bakanlığının 05.01.2001 tarih ve 45 sayılı Sicil kaydıyla Gebze Güzeller Organize Sanayi Bölgesi adını almıştır.

Amacı Türkiye'nin en büyük metropolü olan İstanbul ile birlikte Gebze ve çevresindeki plansız ve dağınık sanayi yatırımlarına belli bir planlama çerçevesinde ve üstelik Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun sağladığı imkanları ile kontrol altına alarak ülkemizin ihtiyaç duyduğu sanayi yatırımlarını sağlamaktır. Bu nedenle bölgemizin modern planlaması, altyapısı, sanayicinin ihtiyaç duyacağı enerjinin, haberleşmenin kolay ve kesintisiz temin edilebileceği imkanları ile örnek ve Kara, Deniz, Hava ulaşımında son derece uygun durumdadır.

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information	OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE GÜZELLER
	ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	19
	İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	20
	KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
	OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	1.250
	TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	0
	TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	42

Gebze Plastikçiler Organize Sanayi Bölgesi

İnsan ve çevre ilişkilerine önem veren, çevre kirlenmesine karşı duyarlı bir düşünce ışığında, Bölge ve Ülke ekonomisine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilmekte olan büyük bir projedir. Gebze Plastikçiler Organize Sanayi Bölgesi (GEPOSB) öncelikle Plastik sektöründe faaliyet gösteren 115 sanayicinin bir araya gelerek oluşturdukları güç birliği sayesinde kurulmuştur.

Ocak 1990 tarihinde Plastik Sanayicileri Toplu İşyeri Yapı Kooperatifinin kurulmasıyla GEPOSB'ın temelleri atılmıştır. Plastik Sanayicileri Toplu İşyeri Yapı Kooperatifince 1992 yılında Gebze'deki 120 hektarlık arazinin tamamının satın alınıp öncelikle imar planı çalışmaları tamamlanmış, 1994 yılında altyapı ve üst yapı yatırımlarına başlanmıştır.

Gelişme süreci içerisinde Organize Sanayi Bölgesi statüsüne dönüşmenin çok yönlü yararları benimsenerek 14.03.1998 tarihli Genel Kurul'da alınan kararlar gerekli girişimler başlatılmış ve bu talebimiz aynı yıl Resmi Gazetede yayınlanıp kesinleşmiştir. Ocak 2001'de 44 sicil numarasıyla Karma OSB tüzel kişiliği kazanılmıştır. GEPOSB'un Gebze'de kurulmasında deniz yolu, karayolu, demiryolu ve havayolu ulaşımına yakın olması, yetişmiş insan gücünün rahatlıkla bulunabilmesi, hammadde ve yedek parçaya kolay ulaşım gibi nedenlerden dolayı Gebze tercih edilmiştir. GEPOSB 120 hektarlık bir arazi parçası iken, bugün planları ile sanayinin ihtiyaç duyduğu bütün vasıflara kavuşmuş ve Karayollarına ait 135 dönüm arazinin alınması ile 137 hektarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır. Genişleme sahaları ile GEPOSB'un büyüklüğü 170 hektar olacaktır.

Gebze Plastikçiler Organized Industrial Zone

GEPOSB is a major project that is being made by the purpose of contributes to region's and country's economy with a care for human and environment relations and sensitivity for environmental pollution. First of all GEPOSB was created by a union of 115 industrialists which are operating primarily in the plastics industry. Foundations of the GEPOSB were laid in the month of January 1990 via the establishment of Mass Housing Construction Cooperative of Plastic Industrialists.

Primarily an area of 120 hectares was bought in Gebze and completed its zoning plans by Mass Housing Construction Cooperative of Plastic Industrialists in 1992 after that infrastructure and superstructure works have been completed in 1994. During the period of development the initiatives started due to decisions made in the General Committee in the date of 14.03.1998 by embracing the miscellaneous benefits of turning into advancing organized industrial zone statue and this request was published in the Official Gazette in the same year and made official. It has integrated organized industrial zone legal entity in the month of January 2001 with registration number of 44. The reasons for the establishment of the GEPOSB in Gebze are reasons like for being close sea, land, railway and airway transportations, easy availability of trained manpower, easy availability of raw materials and auxiliary equipments. Today GEPOSB has all the qualifications that industry needs while it was a 120 hectares peace of land and now it grows into 137 hectares by taking 135 acres from overseers of highways.

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information	OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE PLASTİKÇİLER
	ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	84
	İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	8
	KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
	OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	8.000
	TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	958.353.00
	TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	1

TOIZ Automotive Supply Industry Specialized Organized Industrial Zone

The automobile sector has been entered a period of rapid development in our globalized world because of producing high value-added, using advanced technology, providing employment opportunities and with its environment-friendly structure. 59 out of 210 members of TAYSAD which is a union that making automotive components and operating in a dispersed manner in various parts of Turkey formed a joint venture group for making solutions in TOSB for participating on this rapidly advancing process and making solutions on businesses like production, technological advancement and exporting.

TOSB was only financed by shareholder's equities of its participating industrialist members and didn't use any state-financed credits. TOSB has Legal Entity of Private Law that can make expropriation or could make expropriation by on the grounds of public interest; it is the only globally specialized organized industrial zone that contains automotive components industries.

TOSB acts with the mission of "for being an organized industrial zone which can offer the best service for increase and support the competitive capacities of the participants in the zone by responding with the best way they can to all the needs and specialized members" and evaluates all the negative and positive subjects most accurately that interests the region by the way organic and constantly evolving structures required. TOSB that continues the work with both its manager and employees in accordance with the vision of "being an organized industrial zone having qualities like sensitive to people and rules of the global environment, exemplary and advancing by providing high quality and up to date infrastructural facilities and creating synergy for participants", has the privilege of being the only globally specialized organized industrial zone that contains automotive components industries. TOSB continues its development rapidly, and significance growing gradually it is continues for becoming a city of brands.

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information

OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	TOSB OTOMOTİV YAN SANAYİ İHTİSAS
ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	58
İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	12
KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	8.900
TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	1.864.000,00
TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	3

TOSB Otomotiv Yan Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Sanayide Otomotiv sektörü yüksek katma değer yaratması, ileri teknoloji kullanımı, istihdam olanakları sağlaması ve çevreye duyarlı yapısı ile küreselleşen dünyamızda hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Bu süreçte yer almak, üretim, teknolojik gelişme ve ihracat yönünden yapılaşma zorunluluğu gibi konularda çözümler üretebilmek için başta İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Bursa olmak üzere Türkiye'nin çeşitli yerlerinde dağınık bir şekilde faaliyet gösteren ve otomotiv sektörüne parça üreten TAYSAD (Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği) mensubu 210 üyeden 59'u bir araya gelerek, sorunlarının çözümünü sağlamak üzere ortak girişim grubu oluşturmuş ve TOSB'ü kurmuşlardır.

TOSB tamamen katılımcı sanayici üyelerinin özkaynakları ile finanse edilmiş olup, devlet kredisi kullanmamıştır. TOSB, kamu yararı gerekçesi ile adına kamulaştırma yapabilen veya yaptırabilen bir Özel Hukuk Tüzel Kişiliğine sahip olup, Otomotiv parça sanayicilerinin faaliyet gösterdiği tek Global İhtisas Organize Sanayi Bölgesidir. TOSB, "Hizmet kalitesini sürekli arttıran, konusunda uzman çalışanları ve tüm gereksinimlere en üst düzeyde yanıt veren altyapısıyla, bölgesindeki katılımcıların rekabet gücünü yükseltecek ve destekleyecek en uygun hizmeti sunan bir Organize Sanayi Bölgesi olmak" misyonu ile hareket etmekte, organik ve sürekli gelişen yapısının gerektirdiği doğrultuda bölgeyi ilgilendiren her türlü negatif veya pozitif kriteri en doğru şekilde değerlendirmektedir. Yöneticisinden çalışanına "Kaliteli ve güncel altyapı imkanları sunarak; katılımcıları için sinerji yaratan, edindiği bilgi ve becerileri küresel pazarda satabilecek, evrensel çevre kurallarına ve insana duyarlı, örnek ve önder bir Organize Sanayi Bölgesi olmak" vizyonu doğrultusunda çalışmalarını devam ettiren TOSB, otomotiv parça sanayicilerinin faaliyet gösterdiği tek GLOBAL İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ olma ayrıcalığına sahiptir. TOSB gelişmesine büyük bir hızla devam etmekte, önemi gittikçe artmakta ve bir markalar şehri olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir

Gebze VI (İMES) Mak. İhtis. Organize Sanayi Bölgesi

1971 yılında İstanbul Dudullu'da 640 dönümlük bir alanda kurulan İMES Küçük Sanayi Sitesi Kooperatifinden sonra, İMES Organize Sanayi Bölgesi olarak 1997 yılında İMES Yöneticilerinin girişimiyle gerek fiziki altyapısı

ve gerekse sunduğu üstün nitelikteki hizmetlerle işletmeye geçtiğinde gelişmiş ülkelerdeki endüstri parkları ile rekabet edebilecek yapıda tasarlanmış 3000 dönüm alan üzerine kurulmuş modern bir OSB'dir. Bölgenin ihtisas alanının 'makine' olması sebebiyle ağırlıklı ilk 5 sektör sırasıyla;

- Makine İmalat Sanayi
- Otomotiv Yedek Parça Ve Yan Sanayi
- İnşaat Makineleri Ve Yan Sanayi
- Elektrik Elektronik Sanayi

• Ambalaj Makineleri Ve Ambalaj Ürünler Sanayi olarak belirlenmiştir. Şu an için en yakın karayolu olan D-100 karayoluna 7 km, proje aşamasındaki Kuzey Marmara otoyoluna 1,5 km, temeli atılan Gebze- Orhangazi-İzmir otoyolu Körfez Geçişine 3 km mesafede, en yakın liman konumunda olan Diliskelesi'ne 7 km, en yakın demiryoluna 10 km ve en yakın hava alanı olan Sabiha Gökçen Hava Limanı'na 15 km mesafesiyle jeopolitik olarak önemli bir merkezde kurulu olan OSB'miz, 3000 dönüm alan içerisinde 1840 dönüm toplam sanayi alanına sahiptir.

Gebze VI (İMES) Machinery Specialized Organized Industrial Zone

In the year of 1971 after the foundation of İMES Small Industrial State in İstanbul Dudullu on an area of 640 acres when İMES Organized Industrial Zone became functional with its superior services and physical infrastructure in 1997 by the director of İMES, it became an organized industrial zone that can compete industrial

sites in the advanced countries. Mainly first 5 sectors by being a site specialized in machinery;

- Machinery Manufacturing Industry
- Automotive Spare Parts and Supply Industry
- Construction Machinery and Supply Industry
- Electrical and Electronics Industry
- Packaging Machinery and Packaging Products Industry

İMES has total of 1840 acres in an area of 3000 acres of industrial area and has a geopolitical importance as it is having a significant position by its distance to 7 kms away from D-100 highway that currently the closest one, 1,5 kms away from North Marmara Highway that currently in a phase of planning, 3 kms away from

Körfez Transition in Gebze-Orhangazi-İzmir Highway that currently under construction, 7 km away from Diliskelesi which is the nearest port, 3 kms away from nearest railway and 15 kms away from Sabiha Gökçen Airport which is the nearest airport.

İmar ve Parsel Bilgileri
Zoning and Parcel Information

OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE VI. (İMES) MAK. İHTİS
ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	6
İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	30
KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	79
TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	1.840.000,00
TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	214

Gebze IV İstanbul Organized Industrial Zone of Machinery Manufacturing Industrialists

Gebze IV İstanbul Makina İmalat Sanayicileri Organize Sanayi Bölgesi

Operating in and around İstanbul, İstanbul Organized Industrial Zone of Machinery Manufacturing Industry has a mission of to create a new force of Turkish Mechanical Industry and collecting and organizing machinery, electricity and electronics industries in the same area.

The region will create employment opportunities for hundreds of our people by being first to make industrial machineries that require hightech industry development. In addition to being held for about 2 billion dollars of exports per year, it will provide significant amount of foreign exchange savings with reducing the costs of exporting industrial machineries by increasing the production of local industrial machinery.

With the realization of the project, it will pave the way for industrialization of Turkey and provide a high value-added for our country by serving as a locomotive in the development of industrial machinery.

With efforts that began with the foundation of S.S. Cooperative Collective Business Place of Manufacturing Industries and Machinery in 1996 by the participations of 51 industrialists, cooperative became a leader of organized industrial zone as a contributor and created 100% of financial support with the channel of its associates. Foundation has a private legal law entity and its status is Specialized Organized Industry Zone. The total area of the region is 5.100.000 m² and it has a certified 1/5000 scaled zoning plan and 1/1000 scaled application zoning plan owned by Kocaeli Gebze IV İstanbul Organized Industrial Zone of Machinery Manufacturing Industry.

İstanbul ve yakın çevresinde faaliyet gösteren Makine İmalat ve Sanayicileri ile Makine yan sanayi, Elektrik, Elektronik Sanayini bir alanda toplayarak organize etmek ve Türk Makine Sanayine yeni bir güç yaratmaktır.

Bölge yüksek teknoloji gerektiren sanayi makinelerinin geliştirilmesinde öncülük yaparak on binlerce insanımıza istihdam imkanı yaratacaktır.

Yılda yaklaşık 2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirecek olmasının yanında, yerli sanayi makineleri üretimini arttırarak sanayi makineleri ithalatı için ödenen milyarlarca dolarlık maliyetlerin azaltılması ile önemli bir döviz tasarrufu sağlanacaktır.

Projenin hayata geçmesi ile Türkiye sanayileşmesinin önünü açacak ve sanayi makinelerinin gelişmesinde lokomotif görevi görecektir olup ülkemiz adına da yüksek katma değer sağlayacaktır.

1996 Yılında 51 sanayicinin katılımı ile kuruluşu yapılan S.S.Makine ve İmalat Sanayicileri Toplu İş Yeri Yapı Kooperatifi ile başlayan çalışmalar ve Kooperatifin Katılımcı olarak Organize Sanayi Bölgesinin Lokomotif olmuş ve ortakları kanalı ile % 100 finansman yaratmıştır.

Bölge Özel Hukuk Tüzel Kişisi olup Statüsü İHTİSAS Organize Sanayi Bölgesidir.

Bölgenin toplam alanı 5.100.000 m² olan KOCAELİ GEBZE IV İSTANBUL MAKİNE VE İMALAT SANAYİCİLERİ ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ'ne ait onaylı 1/5000 ölçekli İmar Planı 1/1000 ölçekli uygulama imar planı onaylanmıştır.

Bazı sanayicilerin talepleri çerçevesinde yapılan revize 1 / 1000 ölçekli uygulama planı da onaylanmıştır. Bölgede üst yapılar için Müteşebbis Heyet tarafından parsel tahsis belgeleri verilmekte olup buna bağlı olarak Yapı Ruhsatları hızlı bir şekilde düzenlenerek bölgenin bir an önce üretim ve istihdamda yönelmesi ve yaşamın başlatılması öncelikli hedef olmuştur

By doing revisions with demands of certain industrialists 1/1000 scaled application plan has been authorized. Parcel designation papers has been given for superstructures in the region by the entrepreneur committee and according to this starting quickest production and increasing rate of employment became top priority due to arranging the construction permits.

İmar ve Parsel Bilgileri
Zoning and Parcel Information

OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE IV İSTANBUL MAKİNA İMALAT SANAYİCİLERİ OSB
ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	3
İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	4
KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	18
TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	3.361.658,00
TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	16

Gebze V. Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Sanayileşmenin “kent - insan - çevre” bağlamında uyumunun sağlanması gerektiği ilkesi ve “yaşanabilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma” felsefesi esas alınarak sanayileşmenin düzenli ve sağlıklı bir şekilde yapılandırılması amacıyla, Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurma girişimi başlatılmıştır. Bu bağlamda kimya sanayicilerinin oluşturduğu KOSDER (Kimya İşverenleri Organize Sanayi Bölgeleri Derneği) 1998 tarihinde tüzel kişilik kazanarak, Kocaeli - Gebze bölgesinde bir OSB kurabilmek için faaliyete geçmiştir.

Araştırmalar neticesinde, Kocaeli İli Gebze İlçesi Kocabayır Tepe Mevkiinde TEM yoluna yaklaşık 3 km, limana ise 4 km uzaklıkta yer tespiti yapılan GEBKİM - Kocaeli Gebze V (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, “Kuruluş Protokolünün” 08.12.2000 tarihinde onaylanmasıyla 29 sicil numarasını alarak Bakanlık Sicil Defteri’ne işlenmiş ve tüzel kişilik özelliğini kazanmıştır. GEBKİM - Kocaeli Gebze V. (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi toplam 2.447 dönümlük araziye kapsamakta olup, Türkiye’nin kimya işkolunda kurulan ilk İhtisas Organize Sanayi Bölgesi’dir.

Gebze V. Chemical Specialized Organized Industrial Zone

In order to maintain the industrialization by a regular and healthy manner with the principle of industrialization must be in harmony with “citypeople- environment” and by based on the idea of “liveable environment and sustainable development” the attempt of founding the Gebze V. Chemical Specialized Organized Industrial Zone has began.

In this context KOSDER (Chemical Employers Association of Organized Industrial Zones) which was founded by the chemical industrialists gained legal entity in 1998, they started to establish an OIZ in the region of Kocaeli- Gebze.

As a result of the researches GEBKİM which was spotted on the location of 3 kms away from TEM and 4 kms away from the harbor in the Kocabayır Tepe position of Gebze District of Kocaeli Province, it had legal entity and registered to the registers of the ministry after being approved by the establishment protocol in the date of 08.12.2000 with registration number of 29.

GEBKİM has total amount of 2447 acres and it is the first established organized industrial zone on the chemical business. The zone divided to segments according to their business lines for the purpose of reducing the costs of industrial-ists and using their market's infrastructure services more efficiently and sub-areas of chemical industry grouped together inside the zone.

Companies that will take place in the region could gain cost advantages and buy most services economically by the reason for being together with the other raw material providers and representatives of the other industry segments.

In addition, because of the zone is being a chemical specialized organized industrial zone and subject of production being specialized in the matters of its profession and raw materials, there have been an assemblment of fireman squad which specialized in the zone's production properties.

On the below there are listed industry segments in the GEBKİM which is the first and only organized industrial zone specialized in chemistry in Turkey.

PAINT INDUSTRY (CONSTRUCTION

- AUTOMOTIVE - YACHT - TEXTILE)

All kinds of paint, resin, thinner, glue, PVA and the other kinds of paints

COSMETICS INDUSTRY

All kinds of cosmetic products

CLEANING MATERIALS INDUSTRY

Liquid or powdered cleaning products

Bölge sanayicilerin maliyetlerinin azal-tılabilmesi ve faaliyet alanlarıyla bağlantılı olarak altyapı Sanayileşme-nin "kent - insan - çevre" bağlamında uyumunun sağlan-ması gerektiği ilkesi ve "yaşanabilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma" felsefesi esas alınarak sanayileşmenin düzenli ve sağlıklı bir şekilde yapılandırılması amacıyla, Kimya İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurma girişimi başlatılmıştır. Bu bağlamda kimya sanayicilerinin oluşturduğu KOSDER (Kimya İşverenleri Organize Sanayi Bölgeleri Derneği) 1998 tarihinde tüzel kişilik kazanarak, Kocaeli - Gebze bölgesin-de bir OSB kurabilmek için faaliyete geçmiştir.

Araştırmalar neticesinde, Kocaeli İli Gebze İlçesi Koca-bayır Tepe Mevkiinde TEM yoluna yaklaşık 3 km, limana ise 4 km uzaklıkta yer tespiti yapılan GEBKİM - Kocaeli Gebze V (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, "Kuruluş Proto-kolünün" 08.12.2000 tarihinde onaylanmasıyla 29 sicil nu-marasını alarak Bakanlık Sicil Defteri'ne işlenmiş ve tüzel kişilik özelliğini kazanmıştır.

GEBKİM - Kocaeli Gebze V (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi toplam 2.447 Dönümlük araziye kapsa-makta olup, Türkiye'nin kimya işkolunda kurulan ilk İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'dir. Bölge sanayicilerin maliyetle-rinin azaltılabilmesi ve faaliyet alanlarıyla bağlantılı olarak altyapı hizmetlerinin verimli kullanılabilmesi amacıyla iş kollarına göre alt bölümlere ayrılmış ve kimya sanayiinin alt alanlarının bölge içinde gruplaşarak yerleşmesi sağlan-mıştır. OSB'de yer alacak firmalar iş kollarındaki diğer tem-silciler ve hammadde sağlayıcılarıyla da birarada olma-ları sebebiyle maliyet avantajları elde edebilecek, birçok hizmet ekonomik olarak gerçekleştirilebilecektir. Bunun yanında bölgenin kimya ihtisas organize sanayi bölgesi ol-ması ve kimya işkolunun gerek hammadde gerekse üretim konusunun özellikli olması sebebiyle, bölgeye ve bölgenin üretim konularına ihtisaslaşmış bir itfaiye ekibi kurulacak ve hizmet verecektir.

Türkiye'nin ilk ve tek kimya ihtisas organize sanayi bölgesi olan GEBKİM'de yer alabilecek iş kolları aşağıda belirtilmiştir.

BOYA SANAYİ (İNŞAAT - OTO - YAT - TEKSTİL)

Her türlü boya, reçine, tiner, tutkal, PVA ve sair boyalar.

KOZMETİK SANAYİ

Her türlü kozmetik ürünleri

TEMİZLİK MALZEMELERİ SANAYİ

Sıvı veya toz temizlik ürünleri

PLASTİK SANAYİ

Her türlü plastik üretimi ve değerlendirmesi

KİMYASAL MADDE ÜRETİMİ

Organik ve inorganik kimyasal maddeler üretimi

İLAÇ SANAYİ

Beşeri, zirai ve veteriner ilaçları

GIDA KATKI MADDELERİ

Gıda Sanayinde kullanılan tüm gıda katkı maddeleri, organik aromalar

Kocaeli Gebze V (Kimya) İhtisas Organize Sanayi Bölgesi, Kimya işkolunda yatırım yapmak isteyen firmalara;

- Liman, havaalanı, demiryoluna yakın,
- Nitelikli işgücü temininin kolay olduğu,
- Hammaddenin limandan fabrikalara kısa mesafede transferi imkanı olan
- Altyapı hizmetlerinin planlı bir sanayi yapısı içinde yerleştirildiği,
- Bir Yatırım alanı sunmaktadır.

PLASTIC INDUSTRY

All kinds of plastics production and evaluation

PRODUCTION OF CHEMICAL PRODUCTS

The production of organic and inorganic chemical products

PHARMACEUTICAL INDUSTRY

Human, agricultural and veterinary medicines

FOOD ADDITIVE MATERIALS

All kinds of food additives used in food industry, organic aromas

To the companies that want to invest on the chemical industry in GEBKİM;

- It is close to the harbor, airport and railway,
- It has easy access to the qualified man power,
- It has easy transition ways of raw materials between harbors and facilities,
- Infrastructure Services have been placed for a planned industrial structure,
- Offers an investment zone

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information	OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE V. KİMYA İHTİSAS OSB
	ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	5
	İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	7
	KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
	OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	175
	TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	1.619.107,00
	TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	18

Dilovası Organized Industrial Zone**Dilovası Organize Sanayi Bölgesi**

For preventing the unplanned structuring in Dilovası, providing synchronization between companies, making advantage of opportunities given by the law of organized industries numbered 4562 and reducing negativities from the environment to minimal on the early years of 90s

The Foundation of Industrialist in Derince lead efforts for turning Dilovası Region into an organized industry zone. Official Gazette numbered 23238 and date 22.01.1998 the announcement of Dilovası Organized Industry Zone have made.

The legal entity of DOIZ had been authorized by the Ministry of Industry and Trade of Turkey with register number of 204 and date of 22.05.2002. Regional Directorate got started after finishing of foundation on the date of 15.08.2002.DOIZ has approximately 822 acres of land.

The zone is an appealing organized industry zone with its appropriate railroad transitions, 8 units of high-capacity harbors suitable for to load or unload dry and liquid cargos and its proximity to D-100 Highway in the north and east and its forest lands on the way to Çerkeşli Village.

193 companies contribute to our country's economy by working actively in the DOIZ.

Dilovası ilçesindeki çarpık yapılaşmanın önlenmesi, sanayi kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması, 4562 Sayılı Organize

Sanayi Kanunu'nun sanayiye sunduğu imkanlardan faydalanılması ve çevresel olumsuzlukların asgariye indirilmesi amacıyla, 90'lı yılların başında Dilovası bölgesinin Organize

Sanayi Bölgesi'ne dönüştürülmesi çalışmalarına Dilovası Sanayicileri Vakfı (DİSAV) öncülüğünde başlanmıştır.

22.01.1998 tarih ve 23238 sayılı Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında Organize Sanayi Bölgesi ilan edilmiştir. Dilovası Organize Sanayi Bölgesi'nin (DOSB) tüzel kişiliği, T.C.Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, 22.05.2002 tarih ve 204 sicil numarası ile onaylanmıştır.

Bölge Müdürlüğü, 15 Ağustos 2002 tarihinde kuruluşunu tamamlayarak faaliyete geçmiştir. Dilovası Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 822 hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Bölgemiz kuzey ve doğudan D-100 Karayolu ve Çerkeşli Köyü mevkiinde orman sahası ile, batısında TEM bağlantısı, Demiryolu taşımacılığına uygun bağlantıları, özellikle bölge sınırlarında bulunan 8 adet kuru ve sıvı yük tahmil ve tahliyesine uygun yüksek liman kapasitesiyle yatırımcılar için cazip bir OSB'dir.

Dilovası OSB'de 193 tane sanayi kuruluşu faal olarak ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Dilovası OSB de faaliyet gösteren firmalarda yaklaşık 20000 kişi çalışmaktadır.

Dilovası OSB Karma OSB olup, bölgede ağırlıklı olarak metal ve kimya sektöründe sanayi kuruluşları yer almaktadır. Bölge içerisinde 1970'li yıllarda kurulan ve Türkiye ekonomisine önemli ölçüde katma değer sağlayan sanayi tesisleri bulunmaktadır. Bölge TEM Otoyoluna ve D-100 Devlet Karayoluna direkt bağlantısı, içinden geçen demiryolu hattı, limanları ve Kurtköy Sabiha Gökçen Havaalanına yakınlığı ile özel bir konumda bulunması; Gebze Petro Kimya İhtisas Gümrük Müdürlüğü ve Gebze Gümrük Müdürlüğü faaliyetini bölgemiz içinde sürdürmesi yatırımcıların yer seçiminde önemli bir rol oynamaktadır.

There are approximately 20000 employees in the companies that operate in the DOIZ. DOIZ is an integrated OIZ and there are industrial companies mostly working on metal and chemical industries.

There are companies in the zone that built in the years of 70s which are contributing high amounts of value-added to the economy of Turkey.

By having direct connection to TEM Highway and D-100 highway, having railways and harbors inside of it, having a special position by being very close to Sabiha Gökçen Airport and having Customs Directorate of Gebze and Gebze Specialized Customs Directorate of Petrochemicals, it plays a significant role for companies for choosing their locations.

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information	OSB'NİN ADI NAME OF THE OIZ GEBZE	GEBZE DİLOVASI
	ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	199
	İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	19
	KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	3
	OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	13.850
	TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(M2)	6.111.810,00
	TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	0

KOCAELİ GEBZE KÖMÜRCÜLER İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

KÖMÜRCÜLER OSB'NİN TARİHÇESİ:

Kocaeli Gebze Kömürcüler İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Kocaeli ili Dilovası ilçesi sınırları içinde Dilovası yerleşkesinin kuzey doğusu, Tavşancıl Mahallesi'nin kuzeyi, Çerkeşli Köyü ve İMES OSB'nin güneyinde yer almaktadır.

Kömürcüler İhtisas OSB'nin ilk kuruluş çalışmaları Aralık 1996 yılında Kocaeli Valiliği ve KIAD'ın (Kömür İthalatçıları Derneği) girişimi ile başlatılmış ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına müracaat edilmesine rağmen yer tespiti ancak 2001 yılında gerçekleşti.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı uzmanları tarafından Temmuz 2001 yılında yer seçimi etüdü yapılmıştır. İlgili kurum ve kuruluşların katılımıyla Ekim 2001 tarihinde yer seçimi yapılmıştır. İlgili kurum ve kuruluşların uygun görüşlerinin tamamlanmasından sonra Kocaeli Valiliği İl Özel İdaresi, Kömür İthalatçıları Derneği (KIAD), Kocaeli Sanayi Odası ve Gebze Ticaret Odası'nın katılımıyla Kuruluş Protokolü hazırlanarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gönderilmiş ve Bakanlık tarafından 21.10.2003 tarihinde OSB sicil defterine kayıt edilerek tüzel kişilik kazanmıştır. Kuruluş işlemlerinin tamamlanması ile birlikte Bölge Müdürlüğü teşkilatı tamamlanmış ve kamulaştırma ön çalışmalarına başlanmıştır. 2004 yılında Kamulaştırma Kanunu gereği gerekli işlemler OSB Yönetim Kurulu tarafından başlatılmış ve Temmuz 2007 yılında tamamlanmıştır.

KÖMÜRCÜLER OSB'DE ALT YAPI ÇALIŞMALARI

Bakanlığın, Parselasyon Planlarını, 23.10.2007 tarihinde onayından sonra altyapı inşaat işlerinin yaptırılması için ihale dosyası hazırlanmış ve Nisan 2008 tarihinde yapılan ihale sonucunda Mayıs 2008 Tarihinde yüklenici firma altyapı inşaat işlerine başlamıştır. Mayıs 2008 tarihinde başlayan altyapı inşaat çalışmaları 31.07.2010 tarihinde sonuçlanmıştır.

Bölgemiz yaklaşık 78 hektarlık bir yüzey alanına sa-

hiptir. Genel sınırlarımız içerisinde 22 adet sanayi parseli 6 adet ortak sosyal ve teknik parsel ile birlikte 5 adet de park bulunmaktadır. Bölge içindeki toplam yol uzunluğu 3340 m'dir. Ayrıca 250 m'lik yürüme yolu da mevcuttur.

Projelendirme yapılırken 3340 m'lik yolların kazı dolgu miktarlarında optimum nokta yakalanmaya çalışılmış olup toplamda 350.000 m³ kazı dolgu imalatı yapılmıştır.

6800 metre atık su ve yağmur suyu hattı imalatı yapılmıştır. OSB'nin su ihtiyacını karşılayacak 1500 m³'lük su deposu tamamlanmıştır. 6000 metre içme suyu ve yangın suyu imalatı yapılmıştır.

Yol üst kaplamalarında Karayolları Genel Müdürlüğü Yol standardında yol imalatı yapılmış ve 21.000 ton sıcak asfalt uygulaması gerçekleştirilmiştir. 3340 m uzunluğunda olan OSB içi yollarda 8000 m² kaldırımlara parke taşı imalatı, 10.000 metre bordür ve ayırma taşı imalatı yapılmıştır.

Katılımcıların elektrik ihtiyacını karşılamak için 31.000 metre elektrik boru montajı, 144 aydınlatma direk temeli, 111 adet rögar montajı yapılmıştır.

2012 yılından itibaren MÇK kararı ile kömür ithalatının %30'unun burada gerçekleştirildiği, Kocaeli ilinde faaliyet gösteren Kömür İthalatçıları'nın tamamı Kömürcüler OSB'ye gelerek katılımcı olmuşlardır.

Kömürcüler İhtisas OSB'de faaliyet gösteren 16 tesis bulunmaktadır. OSB %100 doluluk oranına ulaşmış olduğu gibi 2-3 parselde devam eden inşaat faaliyetlerinin tamamlanması ile birlikte 22 adet sanayi parselinde toplamda 16 firma faaliyet gösterecektir.

KÖMÜRCÜLER OSB'NİN ÇEVRE YATIRIMI

Kömürcüler İhtisas OSB'de Evsel ve Endüstriyel Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatına başlanmış 2014 yılında tamamlanarak işletmeye alınması planlanmaktadır.

Kocaeli ilinde faaliyette bulunan tüm kömür tesislerini bir araya toplayarak, çevre kirliliğini önlemek, sanayicilerin daha ekonomik şartlarda, yeni teknolojilerin kullanıldığı bir bölgede üretimlerini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

KÖMÜRCÜLER OSB YÖNETİM KURULU

Kocaeli Gebze Kömürcüler İhtisas Sanayi Bölgemizin Müteşebbis Heyet Başkanı Kocaeli Valisi Ercan TOPACA ve Başkan Vekili Murat AYHAN olup Yönetim Kurulu Üyeleri şu isimlerden oluşmakta: Murat AYHAN Yönetim Kurulu Başkanı, Mehmet YILDIRIM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Ali Sinan SAFİ Yönetim Kurulu Üyesi, Tolga KURT Yönetim Kurulu Üyesi, M. Salih ARGUNHAN Yönetim Kurulu Üyesi

İmar ve Parsel Bilgileri Zoning and Parcel Information	OSB'NİN ADI:	GEBZE KÖMÜRCÜLER İHTİSAS NAME OF THE OIZ GEBZE
	ÜRETİMDE FİRMA SAYISI NUMBER OF ACTIVE COMPANIES	15
	İNŞAA HALİNDEKİ FİRMA SAYISI NUMBER OF COMPANIES UNDER CONSTRUCTION	4
	KAPALI FİRMA SAYISI NUMBER OF NON-ACTIVE COMPANIES	0
	OSB DE ÇALIŞAN KİŞİ SAYISI NUMBER OF EMPLOYEES IN OIZ	406
	TOPLAM SANAYİ ALANI(M2) TOTAL NUMBER OF INDUSTRIAL ZONES(m ²)	622.124,00
	TAHSİS EDİLECEK PARSEL SAYISI NUMBER OF PLANNING ALLOCATION OF PARCELLING	0

Bu nedenle 2011 yılında teknik heyet oluşturularak Hollanda Roterdam ve Avustralya Sydney'deki dünya çapında büyük ve son teknolojilerin kullanıldığı kömür terminalerinde incelemeler yapılarak burada kullanılan çevre kirliliğini önleyici sistemlerin OSB'mizde uygulaması sağlanmıştır.

Kömürçüler OSB içerisindeki parsellerde tozmayı önlemek amacıyla alınan çevresel önlemler şöyledir:

- Sanayi parsellerinde zemin beton kaplama, çevre istinat duvar yükseklikleri en az 2 m. Olacak şekilde duvar üstü en az 3m trapez saç ve trapez sacdan sonra en az 2m toz perdesi olmak zorundadır.

- Parsel büyüklüğüne ve işlem hacmine göre projelendirilerek belirlenen adetlere göre spring ve pulvarize sulama sistemleri bulunmaktadır.

- Bunlar haricinde firmalar toz süpürme aracı ve ihtiyaca göre mobil arazöz bulundurmak zorundadır.

- Çökertme Havuzu, Kamyon lastikleri için Yıkama Havuzu, Otomasyon Sistemi , Çevre Kamera Takip Sistemi, Toz Ölçüm Sistemi, Meteoroloji İstasyonu Kurulması

OSB'nin Türkiye genelinde en kısa sürede %100 doluluk oranı ile faaliyete geçen OSB'ler arasında yer almakta olup, kömür eleme, paketleme, depolama ve briket tesisleri olarak faaliyet gösteren tek ve örnek bir OSB olmuştur.

Çevre kirliliğini önlemek amacıyla kullanılan sistemleri incelemek ve diğer illerde uygulamak amacıyla Bakanlıklar ve diğer ilgili kurumlardan heyetler OSB'mizde incelemeler yapmaktadır ve uygulanan sistemleri örnek göstererek diğer şehirlerde de kömür tesislerinde uygulanmasını istemektedirler.

KÖMÜRCÜLER OSB DE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALAR

- 1- ALYAK KATI YAKIT PAZ. TİC. A. Ş.
- 2- MAT MADENCİLİK İNŞ. TEKS. VE TURİZM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
- 3- A.S.D. ENERJİ MADENCİLİK PETROL ÜRÜN. SAN. VE DİŞ TİC. A. Ş.
- 4- ODAK İNŞAAT MÜH. MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
- 5- ER KÖMÜR PAZ. MAD. DENİZ. TURİZM VE TİC. A.Ş.
- 6- ŞAHİN KÖMÜR TİCARET A.Ş.
- 7- MARMARA MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
- 8- HAKAN MADENCİLİK ELK. ÜRETİM TİC.A.Ş.
- 9- HATİPOĞLU MADENCİLİK SAN. VE DİŞ TİC. LTD.ŞTİ.
- 10- ATAKAŞ TİCARET VE NAKLIYAT A.Ş.
- 11- TORBAPAK MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
- 12- SAFİ KATI YAKIT SAN. VE TİC. A.Ş.
- 13- YILYAK YAKIT PAZARLAMA TİC. A.Ş.
- 14- DİLER DEMİR ÇELİK END.VETİC.A.Ş.
- 15- SÜPER ENERJİ MADENCİLİK İNŞ. SAN. VE TİC.A.Ş.
- 16- TAYYİB MAD.İNŞ. NAK. BES.KİMYA SAN. VE TİC. A.Ş.

Kömürçüler OSB Bölge Müdürlüğü :

Kocaeli Gebze Kömürçüler İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

Fuat Ergenç Cad. No:8 Dilovası/KOCAELİ

Tel. : 0262.754 1111 / 754 1141

Faks : 0262.754 1142

e-mail : info@komurosob.org.tr

10. BÖLÜM

GEBZE BÖLGESİNDE BİLİM VE TEKNOLOJİ SCIENCE AND TECHNOLOGY IN GEBZE

Gebze will maintain its importance as a center of commerce and industry and also known as a center in the fields of science and technology with institutions such as Scientific and Technological Research Association of Turkey (TÜBİTAK), Gebze Institute of Technology (GYTE), Turkish Standards Institution (TSE), Turkish Institute for Industrial Management (TUSSIDE), Directorate of International Seed Certification Tests, businesses development center of small and medium sized enterprises, technology trade zone and center of technology of informatics. Gebze continues on the way of becoming a world-renowned brand city and center of science, technology, trade, culture, tourism and social life.

Historical evidences show that the first signs of industrial movements began in the Kocaeli Region.

Gebze sanayi ve ticaret merkezi olduğu kadar bilim ve teknoloji merkezide, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK MAM), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE), Uluslararası Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü, küçük ve orta ölçekli işletmeleri geliştirme merkezi, teknoloji serbest bölgesi ve bilişim teknolojileri merkezi ile gelecekte de önemini koruyacak. Dünya çapında tanınacak sanayi, ticarete ve teknoloji merkezi konumundadır. Gebze bilim, teknoloji, sanayi, ticaret, kültür, turizm ve sosyal hayata da dünya çapında marka şehir olma yolunda hızla ilerliyor.

Tarihi kaynaklar, Türkiye’de sanayileşme hareketinin ilk olarak Kocaeli bölgesinde başladığını göstermektedir.

Tübitak Marmara Research Center

The Scientific and Technological Research Association of Turkey (TÜBİTAK) Marmara Research Center (MAM), one of the research and development units of TÜBİTAK, was established in 1972. TÜBİTAK MAM carries out its activities with about 826 trained and experienced personnel on the land of 8 km2 (2000 acres) area in Gebze- KOCAELİ/TURKEY.

With the vision of “taking part among the leading science and technology centers of the world in the field of applied research” and the mission of “contributing to the development of Turkey’s competing power, using science and technology”, TÜBİTAK MAM looks forward to developing close relationship with Turkish industry. TÜBİTAK MAM’s most valued principles are customer-orientation and quality for carrying out projects and providing industrial services. All institutes and units of TÜBİTAK MAM received ISO 9001:2000 Quality Management System and ISO 14001:2004 Environment Management System Certification in 2001.

TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi

1972 yılında kurulan TÜBİTAK MAM, çalışanlarını Kocaeli Gebze’deki 8000 dönümlük “TÜBİTAK Gebze Yerleşkesi”nde sürdürmektedir. Ülküsü; uygulamalı araştırmalar alanında Dünya’nın önde gelen bilim ve teknoloji merkezleri arasında yer almak, görevi ise; Türkiye’nin küresel rekabet gücünün artırılmasına bilim ve teknolojiyi kullanarak katkıda bulunmaktır.

Toplam 826 personel ile çalışmalarını yürüten TÜBİTAK MAM’ın bünyesinde, Çevre Enstitüsü, Enerji Enstitüsü, Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü, Gıda Enstitüsü, Kimya Enstitüsü, Malzeme Enstitüsü, Yer ve Deniz Bilimleri Enstitüsü bulunmaktadır.

TÜBİTAK MAM’ın paydaşları için gerçekleştirdiği proje ve endüstriyel hizmet çalışmalarında müşteri odaklılık ile kalite en fazla önem verdiği değerlerdir. Bunun bir sonucu olarak TÜBİTAK MAM’ın tüm enstitü ve birimleri 2001 yılında ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi Belgesini ve ISO 14001:2004 Çevre Yönetim Sistemi Belgesini almıştır.

TÜBİTAK MAM uluslararası geçerliliği olan çalışmalarını, 2002 yılında DAR/DAP, 2010 yılı itibarıyla TÜRKAK tarafından EN ISO/IEC 17025:2000 Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliliği için Genel Şartlar standardına göre akredite edilmiş laboratuvarlarda gerçekleştirmektedir.

Toplam Kalite Yönetimi yaklaşımını benimseyen TÜBİTAK MAM, tüm bu çalışmaların sonucunda 2003 yılında, kamu dalında Ulusal Kalite Başarı Ödülü almıştır. Değerli bilim adamlarının oluşturduğu insan gücü, yüksek teknoloji ve geniş kapsamlı hizmet veren, son sistem donanımına sahip laboratuvarlarıyla ileri teknoloji dünyasının öncü kuruluşlarından olan TÜBİTAK MAM, müşteri odaklı yaklaşımı ile, endüstriyel kuruluşların, savunma kuruluşlarının, üniversitelerin ve kamu kuruluşlarının (yerel yönetimler, valilikler, bakanlıklar vb.) daima hizmetindedir. Bu hizmetler uygulamalı Ar-Ge Projeleri (ürün/ proses geliştirme, maliyet düşürme, verimliliği artırma vb.) veya Endüstriyel Hizmetler (test, analiz, ölçüm, eğitim, danışmanlık) şeklinde yürütülmektedir.

TÜBİTAK MAM müşteri odaklı bir yaklaşımla çalışmalarını yapmaktadır. TÜBİTAK MAM hakkında detaylı bilgiye www.mam.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

About 30% of all the tests and analysis carried out by TÜBİTAK MAM institutes were accredited by DAR/DAP in 2002 and since 2010 by TÜRKAK according to the standards of EN ISO/IEC 17025:2000 General Requirements for the Competence of Calibration and Testing Laboratories. One of the most important objectives of TÜBİTAK MAM is to increase the self sufficiency ratio in order to carry out its activities with its own resources.

TÜBİTAK MAM has 7 Institutes and related supporting Administrative Departments:

- Energy Institute (EI)
- Environment Institute (EI)
- Food Institute (FI)
- Genetic Engineering and Biotechnology Institute (GEBI)
- Chemistry Institute (CI)
- Materials Institute (MI)
- Earth and Marine Sciences Institute (EMSI)

TÜBİTAK MAM conducts successful projects towards industry by these seven institutes having rich infrastructure with well developed devices and highly equipped laboratories. One of the highly considered values of TÜBİTAK MAM is the privacy policy which is essential for both collaborating with the industry and developing projects towards military services. 80% of that TÜBİTAK MAM's projects are developed for the public sector and efforts are being made to increase the portion of the private sector. TÜBİTAK MAM believes that catching up with modern western communities will just be possible by increasing national competitive power, producing its own industrial technology.

Gebze Institute of Technology (GIT)

Being one of the two unique institutes of technology in Turkey, Gebze Institute of Technology (GIT) was established under the Law numbered 837 on July 3rd, 1992. It is a research and development- focused university of specialty located in a purposefully selected area, the Marmara Region. GIT aims at being a research institution which educates enterprising and open minded researchers, acquiring a prestigious position in the international society of science and technology, and leading national industry to gain significant competitive advantages in the global market.

Gebze Institute of Technology, giving education at graduate level in its 2 institutes and 4 faculties since 1994, has offered undergraduate education at Departments of Computer Engineering and Electronics Engineering since 2001; at Physics, Mathematics, Materials Science and Engineering since 2002; at Architecture and Business Administration since 2008; at Molecular Biology and Genetics since 2010. Education programs are mainly supported with English (30%). Having reached the student population of 1532 undergraduates and 2156 graduates today, GIT is an assertive institution in undergraduate education despite its short history in this field. This role is supported by its outstanding academic staff and comprehensive facilities. With its 468 teaching staff, GIT stands on the top ranks in number of international publications of each faculty member which is obviously an indicator of science and productivity.

Gebze Institute of Technology aims to remain among the first choices of high school graduates thanks to its well-equipped and high technology laboratories, its projects funded by TÜBİTAK and the European Commission as well as its sports and social facilities.

Furthermore, the prestigious Diploma Supplement Label awarded by the European Commission in June 2009 certifies that GIT provides a high quality, prestigious and recognized education to its students.

Here are the outstanding qualities offered at GIT: Research and Development Activities at International Level, Raising Qualified Academic Staff, Providing Solutions to Technological Problems of Local Industry, High Quality Transactions at International Publications, Post-Graduate-Centered Education, Supporting Students to Gain Industrial Experience, Lifelong Learning Opportunities

GEBZE Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE)

837 Sayılı Kanun ile 3 Temmuz 1992 tarihinde kurulan, Ülkemizdeki iki yüksek teknoloji enstitüsünden birisi olan Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü (GYTE); Marmara Bölgesi'nde seçilmiş bir alanda konumlanmış, araştırma ve teknoloji üretimi öncelikli bir ihtisas üniversitesidir. Enstitü; girişimci ve geniş ufuklu araştırmacılar yetiştiren, uluslararası düzeyde bilim ve teknoloji üretiminde saygın bir yer edinen ve Türk sanayisinin küresel rekabet ortamı içinde iyi bir konuma gelmesine katkıda bulunan bir araştırma kurumu haline gelmeyi hedeflemektedir. 1994 yılından bu yana çeşitli disiplinlerde yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim veren Enstitü; 2001 yılından itibaren Elektronik Mühendisliği ve Bilgisayar Mühendisliği Bölümlerinde, 2002 yılında Malzeme Bilimi ve Mühendisliği ile Matematik ve Fizik Bölümleri, 2008 yılında Mimarlık Fakültesi- Mimarlık Bölümü, İşletme Fakültesi-İşletme Bölümü, 2010 yılında ise Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü İngilizce destekli lisans eğitimine başlamıştır. Henüz çok genç bir lisans kurumu olmasına karşın sahip olduğu seçkin akademik kadrosu ve kapsamlı altyapısı ile hızla gelişen GYTE, öğretim üyesi ve öğrenci sayısı oranı ile de iddialı bir üniversitedir.

GYTE, bilimselliğinin ve üretkenliğinin göstergelerinden biri olan öğretim üyesi başına düşen uluslararası yayın sayısı bakımından devlet üniversiteleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Güçlü akademik kadrosu, son teknolojiyle donatılmış araştırma ve eğitim laboratuvarları, yürüttüğü Avrupa Birliği ve TÜBİTAK destekli projeleri ile bilimsel gücünü öğretim üyesi başına düşen yayın sıralamasında en önde yer alarak gösteren GYTE, verdiği nitelikli eğitim ve sunduğu sportif ve sosyal olanaklarla son yıllarda ÖSS'ye giren öğrenciler için de ön sıralarda tercih edilen bir yüksek öğretim kurumu konumuna gelmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, Yüksek öğretim kurumlarının; kalitesini ve saygınlığını artıran, kurumlara uluslararası güvenilirlik sağlayan belgelerden biri olan Diploma Eki Etiket, 2009 yılında 7 üniversite ile birlikte Avrupa Komisyonu tarafından Enstitümüze verilmiştir.

GYTE'nin temel yetenekleri aşağıda özetlenmiştir: Uluslararası Düzeyde Araştırma Geliştirme Faaliyetleri, Nitelikli Öğretim Üyesi Yetiştirme, Sanayinin Teknolojik Problemlerine Çözüm Üretme, Yüksek Kaliteli Uluslararası Yayın Yapma, Ağırlıklı Lisansüstü Öğretim, Sanayi Tecrübesi Kazandırılmış Öğrenci Yetiştirme, Yaşam Boyu Eğitim

Türk Standartları Enstitüsü (TSE)

TSE, laboratuvar hizmetleri olarak kalibrasyon, deney, tahribatsız muayene hizmetleri, ürün ve hizmet yeri belgelendirme dallarında; TSE Uygunluk Belgesi, Kalite Uygunluk Belgesi (TSEK), İthal Malların Belgelendirilmesi, Araç Proje Hizmetleri, Karayolları Atık Taşıma Belgesi, Hizmet Yeterlilik Belgelendirmesi (HYB), Laboratuvar Yeterlilik Hizmetleri, Sistem Belgelendirme, TS EN ISO 9000 Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14000 Çevre Yönetim Sistemi, TS EN ISO 22000 HACCP Yönetim Sistemi, TS 18001 OHSAS Yönetim Sistemi dallarında belgelendirme hizmetleri sunmaktadır.

Turkish Standards Institution (TSI)

Turkish Standards Institution provides services on the subjects of calibrations, experiments, nondestructive inspection services, product and service locations as laboratories services, TSI Conformity Certificate, Quality Conformity Certificate, Documentation of Imported Goods, Services of Automotive Projects, Waste-Transporting Certificates from Highway Commissions, Service Adequacy Certificate, Laboratory Adequacy Services, System Certifications, TS EN ISO 9000 Quality Management System, TS EN ISO 14000 Environmental Management System, TS EN ISO 22000 HACCP Management System and TS 18001 OHSAS Management System.

Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE)

TÜBİTAK Başkanlığı'na bağlı bir enstitü olan TÜSSİDE (Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü)

Yönetim Geliştirme alanında çalışmaktadır. Disiplinler arası çalışma yaklaşımı ve deneyimli uzman kadrosu ile TÜSSİDE, yönetim ve sosyal bilimler alanında proje ve faaliyetlerini sürdürmektedir. TÜSSİDE, kurum ve kuruluşlarımızın daha fazla ihtiyaç duyduğu "Kuruma Özel Proje" yaklaşımını benimsemiştir. Bu yaklaşımın temelini "eğitim, danışmanlık ve araştırma hizmetleri" yoluyla "kurumlara özel projeler gerçekleştirmek" ilkesi oluşturmaktadır. Enstitümüz tarafından Marka Kullanım Tescili alınan "Ortak Akıl Platformu (OAP)" ile günümüze kadar 50'nin üzerinde çalışma yapılmış, bu çalışmalarda 3000'i aşkın katılımcı yer almış ve yöntemli bir şekilde fikir üretmişlerdir.

Turkish Institute for Industrial Management (TÜSSİDE)

TUSSIDE which is an institute affiliated by Directorate of Tübitak works on the field of management development. With its interdisciplinary approach and experienced stuff TUSSIDE carries on its activities and projects on the subjects of management and social sciences.

TUSSIDE adopts the approach of "Company- Specific Projects" that the idea mostly needed by our organizations and establishments. The origin of this approach has been made via "developing company-specific projects" by "education, consulting and research services". There are over 50 projects that been made by "Collective Minds Platform" which patented by our institute and in this projects more that 3000 participants involved and think up ideas systematically.

Since 2004 there have been programs that open for general participations like R & D Engineering, Product Development, Design of Robust, and Designs for Perfection and Statistical Process Control Certificates in the context of technical services towards industry.

Study approach and business understanding; Has the application and understanding of "Simultaneous Studying" on the projects for developing dependable companies, Produces solutions for client's demands and becomes flexible, Already accepts "Learning Organization" principles, believes information's increases comes from sharing knowledge, Aims for the company's becoming of self-sufficient in the services provides by them, Tusside develops and applies projects and educations for the needs of our company with a acceptance of "Customer Satisfaction" as a measure of performance.

KOSGEB Service Center Management of Kocaeli

Organized Industry Zones For the purpose of carrying out the small and medium sized companies' shares and effectiveness, increasing the levels and competitive capacities and making industrial integration suitable for economic developments, Small and Medium Sized Enterprises Development and Support Administration has been established.

a) To support research and development activities on industry and establishes Technology Markets, Techoparks, Consulting Centers, Institiutes and units like this for performing this activities,

b) To help companies benefit for scientific and technological substructures in the universities and Medium Sized Enterprises Development and Support Administration has been established.

Endüstriye yönelik teknik hizmetler başlığı altında 2004 yılından itibaren genel katılıma açık Ar-Ge Mühendisliği (Teknoloji Geliştirme), Ürün Geliştirme, Robust Tasarım, Mükemmellik için Tasarım ve İstatistiksel Proses Kontrol Uzmanlık Sertifika programları düzenlenmektedir. Genel katılıma açık olarak düzenlenen endüstriye yönelik bir diğer program ise 2006 yılında İstanbul Sanayi Odası (İSO) işbirliği ile oluşturulan "Yeni İş Geliştirme" programıdır.

Çalışma Yaklaşımı ve iş anlayışı; Güvenilir kurumların gelişimlerine yönelik projelerde deneyimli "Birlikte Çalışma" anlayış ve uygulamasına sahip, Müşteri gereksinimlerine yönelik çözüm üreten ve esnek davranan, "Öğrenen organizasyon" prensiplerini kabul etmiş, öğrenme coşkusunu kaybetmeden bilginin paylaşıldıkça çoğalacağına inanan, Hizmet verdiği konularda kurum ve kuruluşların kendi kendilerine yeterli hale gelmelerini hedefleyen, "Müşteri Memnuniyeti"ni performans ölçütü olarak kabul eden bir yaklaşımla kurumunuzun ihtiyaçlarına uygun eğitim ve projeler geliştirir ve uygularız.

KOSGEB Kocaeli Organize Sanayi Bölgeleri Hizmet Merkezi Müdürlüğü

Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur.

a) Sanayide, Araştırma ve Geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi ve faaliyetlerin uygulanması için Teknoloji Merkezleri, Teknoparklar, Danışmanlık Merkezleri, Enstitüler ve benzeri birimlerin kurulmasını sağlamak,

b) Üniversiteler ile Kamu ve Özel araştırma kurumlarındaki Bilim ve Teknoloji altyapısından işletmelerin yararlanmasını sağlamak, sanayi ve üniversite işbirliğini kuvvetlendirmek,

c) Teknoloji düzeyini yükseltmek üzere, mevcut teknolojik bilgilere erişmek ve yeni teknolojik bilgiler üretmek, erişilmiş ve üretilmiş bilgileri yaygınlaştırmak,

d) Üniversite ve Araştırma Merkezlerinin imkanlarından yararlanarak yeni ve ileri teknolojiye dayalı bilgilerin derlendiği, değerlendirildiği, geliştirildiği ve uygulamaya yönelik üretime hazır hale getirilerek işletmelerin kullanımına sunulduğu Teknoloji Merkezleri ve Teknoparkları kurmak ve kurdurtmak,

e) İşletmelerin planlı yönetim anlayışına, modern ve çağdaş işletmecilik düzeyine kavuşturulmalarını teminen değişik sektörlerde yatırımları yönlendirmek üzere proje profillerini uygulayacak, atıl kapasiteleri değerlendirecek, verimliliği artıracak; modernizasyon, üretim, yönetim, pazarlama, enformasyon ve teknoloji adaptasyonu gibi konularda kapsamlı "Teknik Yardım ve Destek Programı ve Projeleri"ni gerçekleştirecek İhtisas Merkezlerini kurmak ve kurulmasını sağlamak,

f) İşletmelerin uluslararası düzeyde mal üretmeleri ve daha modern işletmeler haline gelmelerini teminen gerekli yardımda bulunmak, sanayi rehabilitasyonu için gerekli düzenlemeleri yürütmek; sanayi ürünlerini çeşitlendirecek, yan sanayi ilişkilerini geliştirecek şekilde; malzeme bilgisi, tasarım, prototip imalat, imalat usul ve işlemlerinin seçimi, takım aparat kullanımı, bakım-onarım planlaması ve iş temini gibi işyerinde ve uygulamalı olarak aktif danışmanlık hizmetlerini verecek olan Danışmanlık Merkezleri tesis etmek ve bu işletmelerin ortak istifadesine yönelik olarak malzeme test ve analiz ile mamul madde fiziki ölçümleme laboratuvar ve atölyelerini kurmak ve kurulmasını sağlamak,

g) Hizmet Merkezlerinde görev alacak elemanların, özel ihtisas konularında eğitimini teminen Eğitim Uzmanlarının yetiştirilmesi, yaygın eğitim programlarının düzenlenmesi, işletmelerin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve gerekli eğitimlerinin sağlanması ile ilgili Uygulamalı Teknik Eğitim Merkezleri'ni kurmak,

a) To support research and development activities on industry and establishes Technology Markets, Techoparks, Consulting Centers, Institiutes and units like this for performing this activities,

b) To help companies benefit for scientific and technological substructures in the universities and public and special research centers, support the collaborations between industry and university.

c) Accessing present technological information and producing new technologies for raising the technological level, widespreading the produced and accessed information.

d) Establishing Technology Centers and Technoparks where new and advanced technologies compiles, evaluates, develops and gets ready for long-term productions via benefitting facilities of universities and research centers,

e) To increase productivity, evaluate the idle capacity and apply the profiles of the projects for guiding their investments to other sectors in order to have companies planned management understanding and achieve modern and up-to-date managership; establishing specialized centers which make "Technical Assistance and Supports Programs and Projects" in the terms like modernization, production, management, marketing, information and technological adaptation,

f) Provides the help in order to companies producing the goods at an international level and becoming more contemporary companies, conducting necessary adjustments for industrial rehabilitation; diversifying the industrial products the means of improving the relations between sub-industry; establishing consulting centers in order to help on subjects like material information, designing, prototype production, choosing production ways and processes, using of set equipment, planning of maintenance and repair etc,

g) Establishing Applied Technical Education Centers by determining and providing companies' education needs and configuring general education programs and educating the specialists.

h) Powering the companies on their attributes such as investment, production, management and planning.

i) Searching solutions for companies' marketing problems, organizing necessary studies for reaching to a condition of compete in the national or international markets and organizing the services about consulting most efficiently,

j) Taking necessary measures for improving the culture and stage of entrepreneurship, in this context supporting enterprises and entrepreneurs,

k) Improving intercompany collaborations, creating and extending coinvestments executed with local and foreigner capital aids.

h) İşletmelerin yatırım, üretim, yönetim ve planlama konularında bilgi ve beceri yönünden güçlenmeleri ve gelişmelerini sağlamak,

i) İşletmelerin pazarlama sorunlarına çözümler aramak; işletmelerin yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda rekabet edebilir düzeye gelmelerini teminen gerekli çalışmaları yürütmek ve konuya ilişkin danışmanlık hizmetlerini en verimli bir biçimde organize etmek,

j) Girişimcilik kültürünün ve ortamının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda girişimleri ve girişimcileri desteklemek,

k) İşletmeler arası işbirliğini geliştirmek, yerli veya yabancı sermaye katkısı ile gerçekleştirilecek ortak yatırımların oluşturulmasını ve yaygınlaştırılmasını desteklemek, yatırım ortamının iyileştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve destekleri sağlamak.

GOSB Technopark

In early of 2000, Gebze Organized Industry Zone (GOSB) and Tefen Industrial Parks, in a joint venture, decided to found GOSB Technopark, in an effort to contribute Turkey's industry so that she is ready for international competition with an export oriented commercial structure. In 2001, the Technology Development Zones Legislation was approved by the Turkish Parliament. By means of this law, foundation of science and research parks in Turkey, led by universities, was encouraged, and various arrangements, primarily fiscal exemptions, were provided.

The most prominent feature of the technopark was that this cooperation, which became official in 2002, was in an organized industry zone.

GOSB TEKNOPARK

2000 yılı başlarında, Gebze Organize Sanayi Bölgesi (GOSB) ile Tefen Endüstri Parkları bir araya gelerek ülke sanayinin uluslararası rekabete hazır, ihracata yönelik bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunmak için GOSB Technopark'ı kurmaya karar verdiler. 2001'de Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası TBMM'de kabul edilmiştir. Bu Yasa ile ülkemizde üniversiteler önceliğinde bilim ve araştırma parklarının kurulması teşvik edilmiş ve bu amaçla başta vergisel muafiyetler olmak üzere çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. 2002 yılında resmîyet kazanan bu işbirliğinin, bir ilk olarak organize sanayi bölgesinde olması kurulan teknoparkın en büyük özelliği oldu.

2005 yılında inşaatları tamamlanan GOSB Technopark'ın bugün itibarıyla bünyesinde yer alan 80'i aşkın firma ve 680'in üzerinde AR-G personeli ile ülkemizin en hızlı gelişen teknoparklarından biridir.

Teknopark bünyesinde yer alan firmalar faaliyetlerini toplam 6 binada sürdürmektedir. 120.000 m²'lik alana sahip olan GOSB Technopark'ta kiralanabilen 12.756 m² kapalı alan bulunmaktadır. Bunun 3.806 m²'si yazılım firmalarına 8.950 m²'si, araştırma ve geliştirmeye yönelik üretim yapan firmalara ayrılmıştır.

Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan GOSB Technopark kurulumu için araştırmalar 2000 yılında başlamış, 2001 yılında Gebze Organize Sanayi Bölgesi, Tefen Grubu ve Sabancı Üniversitesi aralarında ön protokol yapmışlardır.

Ülkemizde teknoparkların kurulup işletilmesine ve denetlenmesine imkan sağlayacak yasal düzenleme 2001 yılında yürürlüğe giren 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ve 2002 tarihinde yürürlüğe giren Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nden sonra GOSB Teknopark özel ortaklık sözleşmesi imzalanmıştır. 2003 yılında resmi olarak kurulan GOSB Teknopark'ın inşaatları başlamış olup, 2005 yılında da firmalar faaliyetlerine başlamışlardır.

Over 80 companies and 680 R&D Personnel within GOSB Teknopark, of which construction was completed in 2005, is among the fastest developing technoparks of Turkey. The companies within the technopark carry out their operations in 6 buildings. Covering a total of 120.000 m², GOSB Teknopark has 12.756 m² covered area, available for rent. Of this, 3.806 m² has been allocated to software companies, and 8.950 m² was allocated to research and development companies.

TÜBİTAK MAM TEKNOKENT

TÜBİTAK MAM Technocity

TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi bünyesinde başlayan Teknoloji Parkı faaliyetlerinin gelişim sürecinde, Teknoloji Serbest Bölgesi (TEKSEB) ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi (TEKGEB) ünvanları ile, hukuki statüleri birbirinden farklı iki bölge kurulmuş olup, ülkemizde mevcut 43 teknopark içinde "Teknoloji Serbest Bölgesi" tanım ve avantajlarına sahip yegane Teknokent TÜBİTAK MAM Teknokent'idir.

Toplam 60 hektar alan sahip TÜBİTAK MAM Teknokent'inin 24 hektarı "Teknoloji Geliştirme Bölgesi" (TEKGEB) olup, 36 hektarı Teknoloji Serbest Bölgesi" (TEKSEB) olarak ayrılmıştır. Bölgenin kurulup işletilmesine TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (MAM) yetkili kılınmış olup, konuya ilişkin kuruluş ve işletme sözleşmesi Marmara Araştırma Merkezi (MAM) ile T.C Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı arasında 27.01.2000 tarihinde akdedilmiştir.

Bölgenin gayesine uygun şekilde işletilmesi, yönetilmesi ve bölgede faaliyet gösteren firma ve bölge çalışanlarına ihtiyaç duyulan destek ve hizmetlerin sağlanması için "Anonim Şirket" statüsünde bir işletici şirket kurulması uygun görülmüş ve bu doğrultuda "Marmara Teknokent A.Ş." (MARTEK) tüzel kişiliği kurulmuştur.

Through the development process of technology park activities that has started within the scope of TÜBİTAK Marmara Research Center, two locations has been constructed that are called Technology Free Area (TEKSEB), and Technology Development Area (TEKGEB) whose legal status are different from each other. TÜBİTAK MAM Technocity is the only technocity that has the definition and advantages of "Technology Free Area" within the 43 different technocities exist in Turkey.

TÜBİTAK MAM Technocity is 60 hectares in measure, and has two separated major areas; first one is Technology Development Area (TEKGEB) that is 24 hectares in total, and the other one is Technology Free Area (TEKSEB) that has the remaining 36 hectares in measure. TÜBİTAK MAM is responsible for the construction and operation of the area; and respect to that agreement, the required engagement of establishment and management was contracted between Marmara Research Center (MAM), and T.R Prime Ministry Undersecretariat of Foreign Trade on 27th of January, 2000.

Respect to the purpose of management and administration of the area in a proper way with the consistency of initial construction intend, and for provision of the required services and support to both the local employees and the employees of corporation that operates in the area; it has been considered to generate a stock corporation respect to the purpose of provision of the

required services, and the legal entity that has been called "Marmara Teknokent A.Ş." (MARTEK) has been established. MARTEK A.Ş. whose functions and the entity has been described previously, has managed to be one of the leading and effective Technocities in Turkey in a relatively short amount of time. The business operations that have been already carried out by Marmara Teknokent A.Ş. (MARTEK) are listed as the categories below; Development of the technologies that are new or do not exist in the country. Development and adjustment of the transferred technologies Development and application of softwares (Financial, Process Control, System, etc.)

Enhancement of the product quality or product standard. Sale of the products that are generated by activities of R&D (research-development), and the activities as development of the process, product design, product testing, and product analysis. The Activity License Certificate, that was acquired in order to operate in Technology Free Area, includes the operation subjects that are indicated below. Prototype development that depends on R&D and the limited productive activity, quality control and calibration of the products that came up, purchase of raw and intermediate materials that are used in production; sale, storage, branding, packaging, labeling, presentation, maintenance and repair, technical support activities, engineering services, software and system support of the products.

Muallimköy Technology Development Zone (IT Valley)

Muallimköy Technology Development Zone planned to be built in the village of Muallimköy in the Gebze District of Kocaeli Province. According to the article date 24.03.2011 and numbered 2074 of the Ministry of Science, Technology and Industry based on the assent of board of inspection, according to the 4691 numbered Law of Technology Development Zones by the 4. Rule, it decided by the Council of Ministers in the date of 04.04.2011.

IT Valley is a physical collaboration formed by the actors which can contribute a lot to this cause, public associations, private companies and non-profit organizations with the aim for increasing innovation and entrepreneurship abilities. Name of IT Valley comes from the first of this type the Silicon Valley and it is not an actual valley, it is a special collaboration made by aggregated all actors who specializes on the R&D and innovation. The first word of the name of IT Valley emphasizes this organization's main purpose.

MARTEK A.Ş. faaliyetlerini yukarıda kısaca mahiyeti açıklanan mevzuat çerçevesinde yürütmekte olup, gerçekleştirdiği faaliyetlerle kısa süre içinde Türkiye'nin önde gelen etkili "Teknokent"leri arasında yerini almıştır.

Marmara Teknokent A.Ş. dahilinde halihazırda yürütülmekte olan faaliyetler aşağıdaki kategorilerde sınıflandırılmıştır

Yeni veya yurt içinde mevcut olmayan teknolojiler geliştirilmesi, transfer edilen teknolojilerin geliştirilmesi ve uyarlanması, yazılım geliştirilmesi ve uygulamaları, (Mali, Finansal, Proses Kontrol, sistem, gömülü vb.) Ürün kalitesinin veya standardının yükseltilmesi, süreçlerin iyileştirilmesi, yeni ürün geliştirilmesi, tasarım, test ve analiz çalışmaları ile Ar-Ge faaliyetleri sonucu ortaya çıkacak ürünlerin satılması,

Teknoloji Serbest Bölgesi'nde faaliyet göstermek üzere alınan "Faaliyet Ruhsat Belgesi" aşağıda belirtilen faaliyet konularını içermektedir: Ar-Ge'ye dayalı prototip geliştirme ve sınırlı üretim faaliyetleri, ortaya çıkan ürünlerin kalite kontrolü, kalibrasyonu, üretimde kullanılan hammadde ve ara maddelerin alımı, üretilen malların satımı, depolanması, markalanması, ambalajlanması, etiketlenmesi, sergilenmesi, bakımı-onarımı, teknik destek faaliyetleri, mühendislik hizmetleri, yazılım ve sistem desteği.

Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Bilişim Vadisi)

Kocaeli İline bağlı Gebze ilçesi Muallim köyünde kurulması planlanan Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi olarak tespit edilmiştir. Değerlendirme Kurulunun uygun görüşüne dayanan Bilim teknoloji ve Sanayi Bakanlığının 24/3/2011 tarihli ve 2074 sayılı yazısı üzerine, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 4/4/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Bilişim vadisi, inovasyon ve girişimcilik yeteneklerini artırmak amacıyla özel sektör şirketleri, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurum ve kuruluşlarının yanında bu amaca katkısı olabilecek tüm aktörlerin katılımıyla oluşan fiziki, ekonomik ve sosyal bir birlikteliktir. Bilişim vadisi terimi, bu türün ilk örneği olan Silikon Vadisi'nden (Silicon Valley) gelmekte olup gerçekte coğrafi anlamda bir vadi olmaksızın, Ar-Ge ve inovasyon alanında faaliyet gösteren tüm aktörlerin bir araya getirildiği ve genellikle devlet tarafından özel olarak tasarlanmış ve uygulanmış yaşam ve bilim alanına verilen addır.

Bilişim vadisi teriminin ilk kelimesi bilişim, bu yapılanmanın ana amacına vurgu yapmaktır. Daha önce de belirtildiği üzere bilgi ve iletişim kavramlarının birleşimiyle oluşan bilişim kelimesi, tüm sektörlerin bilgi ve teknoloji yoğun faaliyetlerini kapsayan bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, bilişim vadisi oluşumunda amaç sadece bilgi üreten aktörlerin değil, üretim odaklı firmaların da Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerini yürütecekleri bir coğrafi bilgi odağı oluşturmaktır.

Bilişim vadisi teriminin ikinci parçası olan vadi, yukarıda da bahsedildiği gibi coğrafi bir vadi şartına değil, bütün aktörlerin fiziki olarak bir araya getirildiği özel tasarlanmış bir alan gereğine atıf yapmaktadır. Bilişim vadilerinde, Ar-Ge ve inovasyon alanında faaliyet gösteren özel şirketler, finans kuruluşları, çeşitli eğitim kurumları, konuyla ilgili kamu kurumları ve tüm bu aktörlerin hizmetlerine destek olacak birimler bulunur. Vadiye ayrıca bu kurumlarda çalışanların konaklayacağı konutlar, kullanacağı sosyal ve kültürel donatı alanları ile park ve bahçeler de mevcuttur.

As pointed earlier the name of IT which is a combination of information and communication, emerges as a concept of combining all information and communication activities of the all sectors. The second word of the name of IT Valley,

as pointed above, is not an actual valley, is a special field which contains all kinds of actors physically. There are private companies that work on the R&D and innovation, financial companies, various educational institutions, related public corporations and supports units for all kinds of actor. Also there will be houses for employees of this companies and both social and cultural gathering fields and parks and gardens. Benefits of the IT Valley; Economical Benefits Copyrights of the produced technologies As pointed earlier the name of IT which is a combination of information and communication, emerges as a concept of combining all information and communication activities of the all sectors.

The second word of the name of IT Valley, as pointed above, is not an actual valley, is a special field which contains all kinds of actors physically. There are private companies that work on the R&D and innovation, financial companies, various educational institutions, related public corporations and supports units for all kinds of actor. Also there will be houses for employees of this companies and both social and cultural gathering fields and parks and gardens. Benefits of the IT Valley;

Bilişim Vadilerinin Faydaları;

Ekonomik Faydalar

- Üretilen teknolojinin telif hakları
- Firmalardan alınan gelirler
- Yarattılan ekonominin katkısı

Sosyal Faydalar

- Ülkenin daha çok kişiye tanıtımı
- Ülke imajının yükselmesi
- Yerli aktörlerin küreselleşmesi

Çarpan Etkileri

- Teknoloji transferi domino etkisi
- İnsan kaynakları güçlenmesi
- Yabancı yatırımlara etki

Economical Benefits

- Copyrights of the produced technologies
- Revenues from the companies
- Contribution of the created economy

Social Benefits

- More publicity of the country
- Increase the image of Country
- Globalization of the local actors

Multiplier Effects

- Domino effect of the transfer of technology
- Strengthen of human relations
- Effect on foreign investments

11. BÖLÜM DARICA

Darıca'nın İlk Kaymakamı Osman Ateş ile Devr-i Alem

Darıca ilçesinin ilk Kaymakamı sayın Osman Ateş ile "Tarih ve Kültür Turizminde Marka Şehir" Darıca ilçesini konuşturdu. İlkler vardır unutulmaz ve çok önemlidir. Darıca ilçesinde ilkleri var. Darıca ilçesinin ilk Kaymakamı Osman Ateş. Belde belediyesi iken ilçe olan Darıca'yı Kaymakam Ateş'ten dinleyerek tarihe not düşüp zamana noterlik yapıyoruz. Darıca Kitap ve Belgeseli'nin sorularını cevaplandıran Darıca Kaymakamı Osman Ateş Devr-i Alem kameralarına şu bilgileri verdi.

Belgesel Yayıncılık: Darıca'ya atanmanız nasıl oldu?

Darıca Kaymakamı Osman Ateş: "İzmit merkeze daha önce gelmek istiyordum. Daha önce görev yaptığım Bilecik'te görev süresi dolunca tayin beklentisi oluştu. 2008 yılı Şubat ayında bakanlığa dilekçe verdim. 5 tercih hakkım vardı. Sakarya, Ankara, İstanbul, Kocaeli ve Bursa'yı tercih ettim. Vali Yardımcısı olarak İzmit'e gelmek birinci tercihimdi. Ama bu arada ilçeler kuruldu. Yeni kurulan 5 ilçeden 2 tanesi kalmıştı. Çayırova ve Darıca. 11 Haziran 2008 tarihinde Darıca Kaymakamlığı'na atandım."

B. Y.: Göreve başlamadan önce Darıca hakkında neler biliyordunuz? Darıca şimdi nasıl?

D. K. O. A.: "Daha önce Darıca'yı hayvanat bahçesinden biliyordum. İlk olarak Eski Gebze Kaymakamı Mehmet Emin Avcı ile belediye başkanı sayın Şükrü Karabacak'ı ziyaret ettik. Darıca 140.000 nüfusu ile Marmara'da gelişen bir ilçe. Güzel bir belde. Sahil kenarında olması mutlak bir üstünlük. Ancak eskiden daha güzelmış. Sanayi kenti Gebze ile iç içe olması, İstanbul'a yakın uzaklıkta bulunması, kara ve demir trafiğinin buradan geçmesi, Darıca için büyük bir avantaj. Yalnız Darıca'nın köyü yok. Köy olmayınca orman olmuyor, bağ olmuyor bunlar ise birer dezavantaj. Bir yerde köy yok ise Organize Sanayi Bölgesi kurulamaz, toplu konut gibi modern projeler yapılamaz."

B. Y.: Kurucu Kaymakam olarak zorluklar ile karşılaştınız mı?

D. K. O. A.: "Kurucu kaymakam olarak zahmet çekmedim. İSU mülkiyetinde olan binayı hazır bulduk. Binanın içine boya badana yaptık. Makam odasını kaymakam odası yaptık. İSU Şube Müdürü İsmail Demirci bize ev sahipliği yaptı. Kurucu olmak heyecan veriyor. Belde halkının göstermiş olduğu yakın bir ilgi var. Darıca varlık olarak zengin bir yer. Tek belediye olan yerde sıkıntı da olmuyor."

B. Y.: İlk geldiğinizde nerede kalıyordunuz? Lojmana ne zaman taşındınız?

D. K. O. A.: "Geldiğimde ilk önce Yapı Kredi Sosyal Tesisleri bana ev sahipliği yaptı. Daha sonra 2008 yılında lojmana taşındım."

B. Y.: Darıca'nın sorunları var mı? Darıca için neler yapılabilir?

D. K. O. A.: "Gebze bölgesi geniş bir havza. Bölge halkının sahilinip nefes alabileceği yer Darıca. Bunun için burayı daha fonksiyonel hale getirmek ve yaşam alanı formatına sokmak lazım. Çarpık kentleşmeden kurtulmak ve şehir görünümüne kavuşmak için Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin üst otorite olarak önderlik etmesi gerekir. Arıtma tesisi önemli. Denizdeki bu temizliği

karaya da taşımak önemli. Darıca'da kültür, turizm ve hizmet sektörü geliştirilebilir. Burada da Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin üst otorite olarak yönlendirme yapması gerekir. Belediyeler için kentin imar ve ihyası birinci sırada gelir. Bir ilçede kaymakam; güvenlik ve asayiş, sağlık, eğitim, nüfus, spor, gençlik ve tapu kadastro ile ilgilendir. İlçenin imar ve ihyası için özel bütçeli kuruluşların yani belediyelerin, park, bahçe ve alışveriş merkezi vb. yapması gerekiyor."

B. Y.: Darıca'yı üç kelime ile nasıl anlatırsınız?

D. K. O. A.: "Darıca'yı üç kelime ile anlatacak olursak; doğal güzellik, turizm ve yaşanabilecek kent olarak tanımlayabiliriz."

Darıca'nın Yeni Kaymakamı Mehmet Öklü Kimdir?

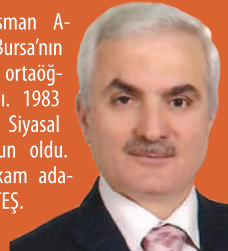
10 Mayıs 1954 tarihinde Denizli-Tavas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1976 da bitirdi. Aynı yıl girdiği Kaymakamlık Sınavlarını kazanarak Mülki İdare Amirliği mesleğini seçti.

Karaburun, Başkale, Koçarlı, Tosya, İznik, Ceyhan, Şişli, Kaymakamlıkları ile Kars, Kırıkkale ve Adana Vali Yardımcılıkları görevlerinde bulundu. İngilizce ve Almanca bilen ve son atama ile Darıca Kaymakamlığı görevine getirilen Mehmet ÖKLÜ, Bahar ÖKLÜ ile evli olup, 3 çocuk babasıdır.

Darıca Kaymakamı Osman Ateş'in Öz Geçmişi

Darıca Kaymakamı Osman ATEŞ, 14.05.1962 yılında Bursa'nın İznik ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini İznik'te tamamladı. 1983 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. 1984 yılında Bursa Kaymakamı adayı olarak göreve başlayan ATEŞ, daha sonra sırası ile Hatay ili Hassa ilçesi Kaymakamlığı, Erzurum ili Oltu ilçesi Kaymakamlığı, Malatya ili Battalgazi ilçesi Kaymakamlığı ve Konya ili Kulu ilçesi Kaymakamlığı görevlerinde bulundu. 1998-2003 yıllarında Çankırı Vali Yardımcılığı yapan Ateş, 2003 yılından itibaren Bilecik Vali Yardımcılığı görevini yürütmekte idi. Darıca'nın İlçe olması ile birlikte Darıca Kaymakamlığı'na atanan Osman ATEŞ Da-

DARICA BELEDİYESİNİN KURULUŞ TARİHİ

Bir süre bucak (Nahiye) müdürleri tarafından yönetilen Darıca Belediye Teşkilatı Osmanlı döneminde kurulmuş ancak Cumhuriyet'in ilanından sonra 1926 yılında işlerlik kazanmıştır. Daha sonra bizzat halk tarafından seçilen partili belediye başkanlarıncı idare edilmiştir. Bunda maddi imkanların sınırlı veya kısıtlı olmasının payı büyük. Hizmetlerin imar projelerine dayalı, planlı, programlı ve ileriye dönük bir tarzda geliştirilmemesi, çarpık kentleşme şartlarının doğuşuna sebep teşkil etmiştir. Ancak yakın yıllarda, teşkilata bilinçli kentleşme anlayışının hakim olmasıyla istenilen düzeyde sonuçların alınmasına başlandı. Darıca Belediyesi'nin kuruluş tarihi bazı kaynaklarda 1926, bazı kaynaklarda 1910 yazmaktadır.

1955'te Darıca; Bağlarbaşı, Cami, Yeni, Yalı ve Zincirlikuyu adlı beş mahalleden oluşup, 780 hane ile 50 kadar dükkan ve işyerinden ibaretti. Belediye teşkilatı (m. 1910) ile posta telefon merkezi bulunuyordu. Haritası 1953'te, imar planı 1955'te yapılmıştır.

Kasabada bir ilkokul, 5 fırın, tarım kredi kooperatif, 7 zeytinyağı imalathanesi ve Çimento fabrikası bulunmaktaydı. Ayazma ve Kumlar isimlerindeki mesire yerlerine karadan ve denizden gidilebilirdi. Kasabada Pazar kurulmadığından halk önemli ihtiyaçlarını tren yoluyla gittikleri Pendik pazarından temin ederlerdi.

Önceleri aydınlatma "Tenvirat petrol" lambaları ile, sokaklarda ise lüks lambaları ile yapılırdı. 1950 senelerinde ise kasabada dinamo ile işleyen bir doğru akım elektrik şebekesi kurulmuştur. Dinamo geceleri saat 12'ye kadar çalışıyor ve kasabanın elektrik ihtiyacını karşılayamıyordu.

Belediye Arslan Çimento Fabrikası ile anlaşarak 1955'te kasabanın elektrik tesisatının yapımına başlamıştır. Elektrik Çatalağzı'ndan fabrikanın transformatöründen 6000 Wat olarak gelmekte oradan da Darıca'nın içinde evlere 220 vata indirilerek kullanılmaktaydı. Ayrıca şehir transformatöründe de elektrik 350 wata indirilerek kullanılıyordu. Elektrik şehre 1958'de gelmiştir. Kasabanın içme suyu yoktu. Gebze'den damacanalarla ve bidonlarla gelmekteydi. Gebze'ye 3km. mesafeden Yumrukaya çeşmesinden gelmekteydi. Darıca'da 23 tane su kuyusu olup bunlardan 12 tanesi halka aitti. Ayrıca 6 tane çeşmesi olup suları kuyu suyu idi.

Darıca'nın yarısı okuma yazma öğrenmişti. Nahiye'nin tek okulunun 450 talebesi vardı. Okul binası Osmanlı döneminde kalma olup, 1910 yılına kadar kilise vazifesini

Darıca'da görev yapan Belediye Başkanları

- 1) Galip Ağa
- 2) Recep Efendi
- 3) Fadıl Sünear
- 4) İsmail Bayramoğlu
- 5) Hakkı Biriciksan
- 6) Mustafa Erkman
- 7) İbrahim Fildişi
- 8) Naci Kunt
- 9) Ahmet Yeğen
- 10) Ferih Hızal
- 11) Ali Arıcan
- 12) Ecmal Sünear
- 13) Hasan Ciddi
- 14) Ali Kılıçarslan
- 15) Bedri Dinçer
- 16) Nevzat Özcan
- 17) Macit Günay
- 18) Şeref Aktar
- 19) Zeki Bozkurt (1984-1988)
- 20) Zihni Topçu (1989-1994)
- 21) İbrahim Pehlivan (1994- 1999/ 1999 - 2004 . 2. dönem)
- 22) Şükrü Karabacak (2004- 2009 / 2009. (2. dönem devam ediyor)

DARICA BELEDİYESİNE BAĞLI MAHALLELER

- Camii Mahallesi:
- Sırasöğütler Mahallesi:
- Zincirlikuyu Mahallesi:
- Yeni Mahalle:
- Yalı Mahallesi:
- Bağlarbaşı Mahallesi:
- Nene Hatun Mahallesi:
- Emek Mahallesi:
- Abdi İpekçi Mahallesi:
- Bayramoğlu:
- Osmangazi Mahallesi:
- Piri Reis Mahallesi
- Kazım Karabekir Mahallesi
- Fevzi Çakmak Mahallesi

görülmüş. Darıca'da orta-okul yoktu. Orta okul eğitimi için Gebze'ye gidilmekteydi. 1955 senesine kadar orta okula giden talebenin adedi 15 kişiyi zor buluyordu. Çünkü Gebze'ye gelmek için kışın çok sıkıntı çekerlerdi. Daha sonra talebeler yeni gelen nahiye müdürü (Vahit Özen) Bey'in

garnizondan temin ettiği askeri cemse ile Gebze'deki okula gidip gelmeye başladılar. Vital Cuinet'in "La Turquie'de Asiya" adlı eserinden Osmanlı zamanında Darıca'da üç tane grek ortodoks okulu olduğunu yazmakta.

Tarihi Darıca Belediye Binası

Darıca Adı'nın Kaynağı

Coğrafi konumu itibarıyla stratejik özellikler taşıyan Darıca ismini sahilden 200 m. Kuzeyde bulunan, günümüzde bir burcu ayakta kalabilmiş olan Darıca Kalesi'nden alır.

Darıca İstanbul'dan doğuya giden yol güzergahında bulunan Gebze'ye yakınlığı ve daha da önemlisi körfezde bir geçiş yeri özellikleri taşıması sebebiyle daima ilgi odağı bir bölge olmuştur. Darıca bir müdafaa yeri ve müstahkem bir kale şehridir.

Darıca'nın M.Ö. 378 yılında kurularak İzmit'i başkent yapan ve bölgede egemenliği 300 yıl kadar devam eden Bitinya Krallığı'nın son dönemlerinde kurulduğu ve ilk adının Kalos Agros olduğu sanılmaktadır.

Bitinya Krallığı'nın Eyalet olarak Roma İmparatorluğu'na bağlanmasından sonra 1329 Pelekonon Savaşı'na kadar Darıca Bizanslıların yönetiminde kalmıştır. Bizanslılar döneminde dışarıdan gelebilecek taarruzlara karşı bir tevkif kalesi olarak kullanılan surların tarihteki eski adı "Tararion" olarak bilinmektedir.

Bu dönemde şehir, bir yol ağıyla birbirine bağlanmıştı. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde ise Darıca'dan "Dar Uca" olarak bahseder. Cumhuriyet döneminde "Darıca" halk dilinde "Darıca" isimlendirilerek günümüzdeki ismini almıştır.

OSMANLI DÖNEMİNDE DARICA

Osmanlıların Darıca ile ilk münasebetleri Orhan Gazi zamanında başlar. Türklerin Kocaeli Yarımadasındaki kaleleri alarak İstanbul yakınlarına gelmeleri Bizanslıları telaşa düşürdü. Bizans hükümdarı III. Ardranikos 1329 Haziran'ında Osmanoğullarını durdurmak, kaleleri geri almak amacıyla kalabalık ordusuyla yola çıktı. Darıca ile Eskişehir arasında bulunan Pelekonon önlerinde Osmanlı Hükümdarı Orhan Bey tarafından yenilgiye uğratılınca Darıca Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyetine geçmiştir. Bizans İmparatoru canını zor kurtarmıştır. Bizanslı tarihçi Gregorius bu vakayı şöyle anlatmaktadır:

"Beraberinde kayık getiren Bizanslılar çıplak bir halde kayıklarına atlayarak kaçtılar... İtişe kakışa birbirlerinin omuzlarına çıkıyorlar, mazgal deliklerinden atlıyorlar, arkalarından kendilerini çekenlerle yerlere düşerek ölüyorlardı."

Sultan Yıldırım Beyazıt'ın Ankara Savaşı'yla 1402'de Timur'a yenilmesiyle altı oğlu arasında çıkan taht kavgaları Osmanlılarda Fetret Devri'ni başlatmış Şehzade Süleyman Çelebi döneminde; Gebze, Hereke, Eskişehir, Darıca'yı Bizans İmparatorluğu tekrar almış.

Yıldırım'ın diğer oğlu Çelebi Sultan Mehmed Anadolu'da birliği sağlayarak Osmanlı tahtına geçtiğinde, Gebze ve Darıca dahil diğer yerleri Bizans'dan geri aldı. Bu bölgelerin alınmasında Çelebi Sultan Memmed'in Bursa'da yaptırdığı Yeşil Camii, medrese ve imaretinin etkisi olduğunu Solakzade ve Tac'ut Teravîh gibi Osmanlı vekayinameleri yazmaktadır. Bu hayır müesseselerine vakıflar tayin etmek istediğinde devlet adamları ile istişare eden Çelebi Mehmed'e, Timur hadisesi dolayısı ile Bizans'ın eline geçen İstanbul mıntıkasındaki bu yerlerin tekrar alınarak vakıf tayin olunmasını tavsiye etmeleri üzerine, İzmit Körfezi'ndeki Hereke, Gebze, Darıca, Kartal, Pendik taraflarını komutanlarından Gazi Timurtaş oğlu Umur Bey'i göndererek 1420 yılında elde etmiştir.

Solakzade tarihinde "Darıca adlı hisarda oturan düşman ise, Çelebi Mehmed'e itaati ihtiyar eyledi ve ahdu aman ile hisarı etsilem ettiler" der. Çelebi

Sultan Mehmed Darıca dahil olmak üzere bu bölgede pek çok yeri, Bursa'da yaptırdığı camii ve imaretine vakfetmiştir.

DARICA'DA NÜFUS

1836-37 tarihinde çıkan veba salgını birçok kişinin ölmesine sebep olmuş, yine ölümlere yol açan verem salgını Darıca'da nüfusun artmasını engellemiştir. Osmanlı imparatorluğu döneminde 1844 yılında yapılan Temettüet sayımına göre Darıca'nın nüfusu 1090'dır ve 218 vergi mükellefi bulunmaktadır. Bunlardan 410'u müslüman, 680'i ise gayrimüslimdir.

1910-1911 senesinde çıkan büyük Darıca yangını ile ilgili yazışmalarda 800 evin yandığı tespit edilmiş olup Darıca'da 1400 hanenin olduğu belirtilmiştir. 1910'lu yıllarda Darıca'da 7000 kişinin yaşadığı tahmin edilmektedir. 1840- 1910 yılları arasında nüfustaki bu aşırı yoğunlaşmayı dışardan gelen göçlerle izah edebiliriz.

Ancak bu yangın Darıca'nın gerek şehir yapısını, gerek etnik dağılımını, gerekse iktisadi hayatını önemli ölçüde etkilemiştir. Şehir bir bakıma yeniden kurulmuş, yangın felaketi dolayısıyla çevreye Rum azınlık ve yerli halktan göçler olmuştur.

Darıca'da 1. Dünya Savaşı yıllarında bazı azınlık ve yerli çetelerin katılımıyla soygun ve çapulculuk yaşanmıştır. Savaş yıllarında askeri birlikler Darıca'da karargah kurmuşlar, bu sebepten Rumlardan bir kısmı Darıca'dan ayrılmıştır. 1959'da yapılan bir araştırma, Darıcalı yaşlı bir zatın ifadelerine dayanarak 1910-1920 arasında Darıca nüfusu sunun 1500 olduğunu kaydetmektedir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Lozan Antlaşması gereğince Türkiye ile Yunanistan arasında bir nüfus müba-

lesi gerçekleşmiştir. Mübadele neticesinde Yunanistan'dan (Drama, Serez, Sarışaban, Kavala ve Girit) gelen Türklerin bir kısmı 4 Şubat 1924 tarihinde buraya yerleştirilmiştir.

1926'daki mahalli nüfus sayımında Darıca'nın nüfusu 2318 olarak tesbit edilmiştir. Cumhuriyet dönemindeki bu nüfus artışının sebebi Darıca Aslan Çimento ve Eskihişar Su Kireci fabrikasının kurulup 1914'den itibaren tekrar faaliyete geçmesidir. Cumhuriyet dönemine ait Darıca'da nüfus sayımları şöyledir:

İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması ve Aslan Çimento Fabrikası'nın bir süre için üretimini durdurması sebebiyle

DARICA'NIN YILLARA GÖRE NÜFUSU

Yıl	1927	1935	1940	1945	1950	1955	1960	
Nüfus	2115	3243	2859	3014	3213	3825	4952	
Yıl	1965	1970	1975	1985	1990	1997	2000	2011
Nüfus	5575	6560	23905	33551	53560	82146	98751	152.542

kasabada işleyecek arazisi olmayanlar geçimlerini başka yerlerden temin edebilmek için Darıca'dan göç etmiş. Kasaba ancak 1950'den sonra 1935'teki nüfusunu tekrar yakalayabilmiştir.

1951 yılında Çimento fabrikasının tekrar iki fırın ilavesiyle faaliyete geçmesi ülkenin değişik yerlerinden göç almasına sebep olmuş. Ayrıca 1960'lı yıllarda Romanya ve Bulgaristan'dan gelen 250 kadar göçmen de Darıca'ya yerleştirilmiştir. Bölgenin sanayileşmesi ve özellikle Bayramoğlu'nun turistik bir nitelik kazanması Darıca'nın nüfus yoğunluğunu artırmıştır. 2011 yılında yapılan adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Darıca'nın nüfusu 152.542 olarak belirlenmiştir.

DARICA'DA SİVİL MİMARİ

Darıca'daki evler suhuneti ve rutubeti geçirmeyen ve kolaylıkla her şekilde girebilen ahşaptan, iki ve üç katlı olarak yapılmaktaydı.

Evin ortasında ve sokak üstünde sofa, sofanın iki tarafında ise odalar bulunurdu. Darıca evlerinin genellikle alt katlarında her cins hayvan için samanlık gibi bölümler yer alırdı. Her evin bir baş odası vardır ki burası evin efendisine ve misafir kabulüne mahsustur. Bu evlerde, yatak, yemek, oturma odaları, ayrı olmadığı için her oda aynı zamanda bu üç hizmeti de görür. Her odanın yüküklerindeki yatak serilince o oda derhal yatak odasına dönüşür, yemek iskemlesi ve sini konulduğunda ise yemek odası vazifesini görür.

Bu evlerin inşaa tarzı ve harici şekillerine gelince: Bir taş temel üzerinde direkler konularak ve araları kerpiç doldurulmak suretiyle alt katın duvarları yapılmış ve onun üzerine ikinci kat dışarıya taşmak ve cumba teşkil etmek üzere inşaa edilmiştir. Bu cumbalardan maksat alt katın duvarlarını yağmurlardan ve havanın tesirinden korumak ve kapıyı sokağı, görebilmek, aynı zamanda yer kazanmak içindir. İkinci katın üstünde geniş bir saçakta o katı korur ve sıcak günlerde üst pencerelerden girecek güneşe siper olur. Damlar kiremit kaplı ve basıktır. Evlerin cephesinden geniş bir saçak dışarıya doğru taşar.

Darıcalı kadınlar evlerden çıkıp, kasabaya geldikleri vakit şalvarlı ve başları büyük bir siyah örtü ile kapalı olarak geziyorlardı. Erkekleri de şalvarlı idi. 1951 ve 1955 te gelen yeni göçmenlerin halen yeldirme giydiklerini ve Osmanlılar döneminde gelip yerleşmiş olanların da evlerinde şalvar giydikleri söylenebilir.

DARICA'NIN TARİHİ ESERLERİ

Darıca Kalesi

Tarihi eser niteliğinde bir kaledir. Kalenin Bizanslılar döneminde, imparatorluk topraklarına yapılabilecek muhtemel akınlara karşı bir koruma kalesi ve de Körfezin güney sahillerine geçişte bir nevi iskele olarak kullanıldığı sanılmakta. Osmanlılar, döneminde ise Körfezin karşı tarafa geçişlerde Diliskelesi-Hersek arası kullanıldığından bu kalenin eski önemini yitirmiş olduğu anlaşılmakta. Zamanımıza bu kaleden sadece küçük bir sur parçasıyla bu sur'un batı ucunda ayakta kalan bir burç intikal etmiş bulunuyor.

Filokrini Kalesi

Filokrini Kalesi, İzmit Körfezi sahilinde bulunan Darıca ile Tuzla arasında ve deniz kıyısındadır. Bu kalenin altında Bizans zamanından kalma Hristos adı ile bilinen bir ayazma vardır. Filokrini ismi kelimeden oluşur. Filo: dost, krini: çeşme demektir. Yani dostların çeşmesidir. Bir rivayete göre İraklis ve Argonavtlar bu limana uğrayarak bu ayazma suyundan içmişler ve gemilerine almışlardır. Bundan dolayı buraya dostlar çeşmesi denmiştir.

Darıca Pertev Paşa Camii

Bu camii daha çok Yerli Camii olarak tanınmaktadır. 1785 yılında Osmanlı Devlet adamı Seyyit Mehmet Pertev Paşa tarafından yaptırılmıştır. Pertev Paşa Cami bazı tarihi araştırmalara göre Aslan Çimento'ya giden yol üzerindeki Sağlık ocağı binası yanında bulunmaktaydı, bugün tümü ile yıkılmış olan Pertev Paşa Camii'nden bugün hiç bir iz kalmamıştır.

Hamidiye (Yerli) Camii

Darıca'da bir başka tarihi eser ise Cami mahallesine adını veren Hamidiye camisidir. Sultan Abdülhamid tarafından yaptırılan camii'nin adı daha sonra değiştirilerek Yerli cami olarak adlandırılmıştır.

Darıca Kavalâ Camii

Darıca merkezinde yer alan camii, Darıca eşrafından Mehmet Tahir Kavalâ tarafından 1950 yılında inşaa ettirilerek ibadete açılmıştır.

Diposta

Eski ilkokul binasının bahçesine bitişik, sahile inen yol üzerinde, günümüzde Tekel binası olarak kullanılan basit dik dörtgen planlı iki katlı binadır. Birinci kata yol tarafından büyük bir kapıdan girilir. Bu kapının hemen sağından ağaç merdivenle ikinci kata çıkılır. İkinci katın zemini ağaç döşemeden yapılmıştır. Bir Rum tüccarı bu binanın birinci katını depo, ikinci katını ise dikiş makinesi, mutfak eşyaları gibi malların satış yeri olarak kullanmıştır. Daha sonra Tahir Kavalâ burayı bütün deposu olarak kullanmıştır.

Keremyalı

ugünkü Aslan Çimento Fabrikası sahası içinde kalan ve fabrika tesislerinin batısında bulunan sütun kaideleri ile başlıkları, burada bir köşk bulunduğuna işaret etmektedir. Keremyalı'da 10-12 metre derinlikte ve 8-10 m. çapında, tabanı Horasan harcı ile kaplı, duvarları Horasan harcı ile tuğla- kiremit örülü, silindirik şeklindeki yapının iki tünel girişi bulunmaktadır. Ayazma kaynağından bir tünel ile alınan suyun sarnıç görevi yapan yapıda toplanarak yine güney çıkış kapağından tünelle Taş Liman'dan akıtıldığı sanılmaktadır.

Eski ilkokul Binası

Kilise Üslubunda inşaa edilmiş olup Darıcanın yerli Rumlarından intikal etmiştir. Eski ilkokul diye bilinen ve Rum Çocuklarının ortaokul düzeyinde eğitim gördüğü üç katlı bu yapı, büyük yangından sonra bütün kiliselerin yanmasıyla kilise olarak kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonra kiliseden okula dönüştürülmüştür. 1929-1962 senelerinde 33 yıl ilkokul binası olarak hizmet vermiştir. 1962 yılında bir deprem sonucu duvarları çatladığından boşaltılarak terk edilmiştir. 1990 yılında çıkan bir yangınla binanın ahşap kısmı yanmış, ikinci katta bulunan İsa, Meryem, melek freskleri zarar gö-rerek çok az kısmı belli belirsiz kalmıştır. Günümüzde harabe halindedir.

Darıca'da Bir Kral Sarayı

Darıca uluslararası bir kent.Öyle ki Kralların bile göz-desi olmuş Darıca. Birleşik Arap Emirlikleri Karalı Şeyh Zayad Bin Sultan Elnahayan Dubai kadar güzel gördüğü Darıca-Bayramoğlu'nda 1985 yılında Darıca'nın tanınmış eşrafından Necmettin Bayramoğlu tarafından 80 dönüm yer satın alarak bir saray yaptırdı.

Darıca'nın Bayramoğlu mevkiinde, Marmara'ya hakim 80 dönümlük bir alan üzerine kurulan bu göz kamaştırıcı saray, cepheden bakıldığında Topkapı Sarayını hatırlatıyor. Çevresi üç metre yüksekliğinde muntazam beton duvarla örülmüş. Giriş iki büyük demir kapıyla sağlanıyor. Bodrumu ile birlikte üç katlı olan sarayda 54 oda bulunuyor.

Bu görkemli saray içerisinde kral dairesi, merhaba, sohbet ve süper meclis salonlarında barındırmakta.

Darıca Un Değirmeni

Denizcilik Bankasının kuzeyinde yer alır. Büyük un fabrikasının kapatılmasından sonra Tahir Kavala tarafından yaptırılmış ve bir değirmen işçisinin burada ölümü neticesinde yine Tahir Kavala tarafından kapatılmıştır.

Un Değirmeninden Günümüze bir katlı taş örme küçük bir yapı kalmıştır. Yüksek Anıtlar Kurulu'nun korumasında olan bu bina hala kullanım dışıdır.

Darıca Un Fabrikası

Darıca'da İstihkam Tabur Komutanlığı içinde bulunan dört katlı kalın taş duvarlarla örtülü görkemli bina, un değirmeni ve deposu olarak kullanılmıştır. Uzun yıllar askeri kışla olarak kullanılan bu binanın üst katları yıkılarak iki kata düşürülmüştür.

Bu un deposu bölgenin en büyük un deposu ve değirmeni olup, tüm bölgedeki tahıl burada öğütülerek depolanır ve buradan gemilerle diğer kentlere gönderilirdi.

Darıca

Feneri

Geçmişten gelen birikimiyle, tarihimizi aydınlatan Darıca deniz feneri 1896 yılında deniz yolcularının, karaya çarpmadan yollarına devam edebilmeleri için yapılmıştır.

Darıca Kuş Cenneti, Hayvanat Bahçesi ve Botanik Parkı

Cıvı cıvı, rengarenk envai çeşit hayvan ve bitkinin bulunduğu Darıca Faruk Yalçın Hayvanlar Alemi ve Botanik Parkı'na da Darıca ev sahipliği yapıyor. Burası gerçekten ayrı bir dünya. Turizmi ve tarihi değerleri ile ön plana çıkan Darıca'nın marka değeri olan turistik yeridir.

Yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından yoğun ilgi gören Darıca Faruk Yalçın Hayvanlar Alemi ve Botanik Bahçesi 1990 yılında 80 bin metre karelik alan üzerinde Darıca - Bayramoğlu bölgesinde ilk Türk Özel Hayvanat Bahçesi olarak kurulmaya başlar. Başlangıçta bir kuş parkı olarak 'Kuş Cenneti' ismi altında kurulan parka bütün dünyada mevcut en önemli kuş türleri getirilir. Zamanla halkın hizmetine sunulan hayvanat bahçesinde halen 200 çeşit hayvan bulunmaktadır. Ayrıca 400 bitki türünün üzerindeki zenginliğiyle de, Türkiye'nin sayılı botanik parkları arasında yer almaktadır.

Ülkemizin tek Avrupa Hayvanat Bahçeleri ve Akvaryumlar Birliği'nin tam üyesi olan park, bu birliğin getirdiği kalite ve uygulama standartlarına sahip.

Sanayi Tarihimizde Darıca'nın Yeri

Ülkede yaşanan savaşlar büyük tahribata sebep olmuştur. Sektörün Asırlık Çınarı Türk Çimento endüstrisinin ilk fabrikası olan Aslan Çimento, 1911 yılında İzmit Körfezi'nde Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Eskişehir Aslan ve Darıca Aslan adları ile kurulur. Aslan Çimento'nun tarihi bir anlamda Türk sanayi ve çimento tarihi demek. Türkiye İş Bankası'ndan özelleştirilerek 95 milyon dolara Fransız Lafarge firmasına satılan Aslan Çimento bugün Oyak holding bünyesinde faaliyet gösteriyor.

Devr-i Alem belgesel tv programı ve belgesel yayıncılık olarak Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Türk sanayi tarihi ile ilgili belgesel çekimlerimiz devam ediyor. Kocaeli'ye Sanayi Tarihi Müzesi kurulması için kamuoyu çalışmalarımız sürüyor. Kocaeli sanayi tarihi ile ilgili bilgi ve belgeler toplanıp, Canlı tanıklar bulup kamera çekimleri ile kayıt altına alınmalı. İKTAV, Devr-i Alem tv programı ve Belgesel yayıncılık olarak Türk sanayi tarihine ışık tutacak bilgi ve belge toplamayı sürdürüyoruz.

Türk sanayi tarihinde önemli yeri olan Darıca ve Eskişehir Aslan Çimento fabrikaları ile ilgili çok önemli araştırmalar yapıp sanayi tarihine ışık tutan bilgi ve belgelere ulaştık. 1911'de 20.000 ton yıllık kapasite ile kurulan Darıca Aslan Çimento fabrikası, 1919 yılında hemen yakınındaki Eskişehir Çimento Fabrikası ile birleşerek Aslan ve Eskişehir Çimento ve Su Kireci Anonim Şirketi adını aldı. Kurtuluş Savaşı'nın ardından, hisse senetleri tamamen piyasaya sunulan ve böylece halka açık gerçek bir anonim şirket niteliği kazanan şirket, 1926 yılında bünyesine bir fırın daha ekleyerek kapasitesini yıllık 40.000 Ton'a çıkardı ve ül-

ke ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaya başladı. İkinci Dünya Savaşı sırasında yakıt darboğazı nedeniyle üretimini geçici olarak durduran fabrika, 1947 yılında tekrar faaliyete başladı. Yaş sistem ile çalışan ilk iki fırını 1953'te, üçüncü fırını da 1956'da işletmeye açarak, yıllık kapasitesini 300.000 Ton'a çıkardı. Zamanla gelişen teknik ve ekonomik koşulların etkisiyle yaş sistem ile çalışan üç fırın da kuru sisteme dönüştürüldü. Böylece, fabrika yılda 500.000 Ton Çimento üreten modern bir kuruluş haline geldi.

Türk Tarih Vakfı; Gebze gazetesi Arşivi ile İlim Kültür Tarih Araştırmaları Merkezi İKTAV kütüphanelerimizdeki bilgi ve belgelerden yararlanılarak 2004 yılında "İlk Çimento Fabrikamızın Öyküsü" adlı bir kitap yayınladı. Aslan çimento tarihini anlatan bu kitap, Türk ekonomi ve sanayi tarihi için de kaynak bir eser olma özelliğine sahip.

Aslan Çimento'nun Canlı Şahidi ile Söyleşi...

Gebze Eskişehir'da dünyaya gelen ve Babası Eskişehir'in ilk muhtarı olan Lütfü Acar bizlere arşivini açarak Eskişehir ve Darıca Aslan Çimento fabrikası ile ilgili şu bilgileri verdi. "Türkiye'nin ilk Çimento Fabrikaları olan Eskişehir Aslan Çimento, Darıca ile birleşmeden önce bu bölgede faaliyet gösteriyordu. Eskişehir ve Darıca Taş Liman'daki aslan çimento fabrikası 1910-1911 senelerinde birbirlerine rakip olarak kurulmuş. Hammadde taşıma ve kullanma zorlukları sebebi ile zarar etmeleri üzerine, her iki fabrika birleşti. Ben Aslan Çimento Fabrikası kimyahanesinde çırak olarak çok küçük iken çalışmaya başladım ve bu fabrikadan emekli oldum ..."

Ben Darıca'yım...

Ben, Sancaktepe'nin süsü,
Anadolu kùltürü ile kaynıyor içim
Ben, Marmara'nın yeşil örtüsü,
Kùltür ve turizmde tanınacağım.

Ben Anadolu'nun, kùltür ve gönöl kapısı
Ben ticaret ve turizmin beşiği Bayramoğlu
Adını tarih ve tabiatın güzelliğinden alan
Tarih, kùltür ve turizmde marka şehri DARICA'yım

Dalları filizlerle bezeli yaşlı bir çınarım.
Her gün yeniden doğuyorum.
Geçmişim tüm kùltürleri kucaklar...
Adım ne olursa olsun binlerce yılın kùltürlerinin
birikimiyim.
Ben dünyaca ünlü Kuş Cenneti'yim Sancaktepe' yim,
Bayramoğlu Yarımadası'yım,
Ben kùltürler ve gönüller diyarı DARICA'yım...

"Gönlünü vermedikçe, gönöl bulamazsın."

Mevlana Celaleddin Rum-i

Burası binlerce yıllık geçmiş ile tarihin, kùltürün, turizmin, sanatın, ticaretin ve sanayinin yan yana boy attığı, doğu ile batı arasında bir zamanların küçük bir Anadolu sahil kasabası olan sakin ve huzurlu bir coğrafya...

İstanbul'dan Anadolu'ya giden yol güzergahında denizi, tabiatı ve insanı ile Marmara bölgesinin incisi, Kocaeli'nin şirin bir ilçesi... İstanbul'a uzaklığı 38 km olan Darıca'ya kara, demir ve deniz yolları ile ulaşılabilir gibi, Sabiha Gökçen Havaalanı'na da çok yakın mesafede yer almakta. Tarihi kalesi, modern tatil merkezine sahip Bayramoğlu yarımadası, 16 km'lik kıyı şeridinde sahip tertemiz sahili, uluslararası hayvanat bahçesi ve botanik parkı, tarihi evleri ve çınar ağaçları, parkları,

sosyal tesisleri ve deniz feneri ile Darıca, geçmişin nazlı yadigarı, kùltür ve turizmde geleceğin cazibe merkezi marka şehir.

Bugün 150 bin nüfusa sahip olan Darıca; ismini, günümüzde bir burcu ayakta kalan Darıca Kalesi'nden almaktadır. Birçok kùltürden insana ev sahipliği yapan ilçe, kùltür mozaiki yönü ile de çok renkli.

Darıca müdafa ve müstahkem bir yerleşim yeridir. Birçok uygarlık ve medeniyet bu topraklarda yaşamış. Tarih boyu körfez şeridi üzerinde stratejik bir öneme sahip olan Darıca'da ilk yerleşim 2300 yıl öncesine dayanmaktadır. Bithinya ve Bizanslıların uzun süre egemenliğinde kalan Darıca'nın, Osmanlı ile ilk ilişkileri Orhan Gazi zamanında olur. 1329 tarihinde Bizans imparatorluğu ile Çayırova yakınlarında yapılan Palekanon savaşında Darıca, Osmanlı toprağına katılır. Ve Sultan Orhan Gazi Darıca Fatihi olarak tarihe geçer. Fetret döneminden sonra Bizanslıların eline geçen Darıca'nın ikinci fatihi, Fatih Sultan Mehmed'in komutanlarından Gazi Timurtaşoğlu Umurbey'dir.

Darıca yüzlerce yıl boyunca bir çok yazar ve seyyahın ilgisini de çekmiştir. Ünlü seyyahımız Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde Darıca ile ilgili 400 yıl önce verilen bilgiler Darıca'nın kùltür tarihi açısından çok önemlidir. İsterseniz burada zamanı durdurup, Devr-i Alem diyelim ve gezginlerin piri Evliya Çelebi ile İzmit körfezinde Darıca'dan Diliskelesine tarih yolculuğına çıkalım.

"Darıca, İstanbul'dan seksen mil uzaklıktadır. Deniz kenarında yalçın kaya üzerinde kare şeklinde, çok büyük ve sağlam bina edilmiş, taştan, çetin bir kaledir. Limana nazır bir kapısı vardır. Askeri yoktur. Fakat içinde yirmi kadar örtülü hane vardır. Bir camii olup çarşısı, pazarı, hamamı yoktur.

Konstantin oğlu Acem diyarında (Daraşa'yı) mağ-lup ederek Dara evladlarını burada bir mağara içinde ruhban habsine verdi. Sonra bu kaleyi bina ederek ismine "Dara" koydu ki Dara oğulları demektir. Hicri 827 tarihinde Çelebi sultan Mehmed Han burayı fethetmiştir. Gebze Kazası'nın nahiyesidir. Gayet güzel bir liman olduğundan Gebze şehrinin iskelesidir.

Sonra yirmi mil mesafede Dil İskelesi'ne geldik ki burada Konya, Halep, Şam ve Mısır'a giden hacılar, tüccar ve ziyaretçiler at kayıklarına binerek bir mil kadar karşı tarafta bulununan hersek Dili'ne giderler. Burası boğazdır. Şark canibi seksen mil sürer büyük bir körfezdir ki nihayetinde İzmit şehri vardır. Bu Gebze Dili iskelesinde iki eski han, iki ekmekçi dükkânı, bir bozahane, iki bakkal dükkânı ve bir çeşme vardır ki üzerinde ki tarihten Sultan Murad'ın Bostancıbaşı Mustafa Ağa'nın bin kırk sekizde inşaa ettirdiği anlaşılıyor..."

Savaş ve Göç Yıllarında Darıca

16. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar olan zaman diliminde Darıca'nın makus tarihi birçok olaya şahitlik etmiş ve sahip olduğu birikimi arşiv kayıtlarıyla bugünlere kadar taşımıştır. Savaşların, yangınların ve depremlerin yaşandığı bu bereketli coğrafya, 1. Dünya Harbi ve Kurtuluş Savaşı'nın yaşandığı 1914-1921 yıllarında bazı azınlıklar ve yerli çetecilerin yağmasına maruz kalır.

28 Nisan 1921 tarihinde Darıca Yunan ve İngiliz birliklerince işgal edilir. İşgaller sırasında gizli Karakol Cemiyeti Kocaali grubunun önde gelen müfreze komutanlarından Tavşancılı Yahya Kaptan teslim alınarak sorgusuz sualsiz kurşuna dizilir. İşgal yıllarında Darıca'da yaşayan Türklerin göç ederek Üsküdar, Kartal, Tavşancılı'ya yerleştiğini, işgal kuvvetlerinin 26 Haziran 1921'de Darıca'dan çekilmesiyle göç eden Türklerin tekrar Darıca'ya döndüğünü o dönemleri bizzat yaşayanlar ifade ediyor.

Lozan Barışı gereğince Türkiye ile Yunanistan arasında bir göçmen mübadelesi gerçekleştirilerek Drama, Serez, Kavala, ve Girit adasından gelen Türklerin bir kısmı Darıca'ya yerleştirilir. Burada ki Rum azınlık ise Darıca'dan Yunanistan'a göç ederler.

Savaş yıllarından sonra Cumhuriyet döneminde Darıca, zamanla göç almaya başlar. Osmanlı döneminde belediye teşkilatı kurulan Darıca, aynı zamanda genç Türkiye'nin en eski nahiyelerinden de biridir. Arşiv kayıtları Darıca'nın 19. yüzyılın sonlarına kadar

köy statüsünde olduğunu bu tarihten itibaren nahiye olduğunu göstermekte. Bazı yazışma kayıtlarında ise kasaba olarak geçmektedir. 1955'li yıllara gelindiğinde 2 bin nüfuslu bir yerleşim yeri haline gelen Darıca; tarım, hayvancılık, ziraat ve sanayi alanında ki gelişmelerle gelişimini ve büyümesini hızla devam ettirir.

1960'lı yıllarda Romanya ve Bulgaristan'dan göç eden 250 aile Darıca'ya yerleştirilir. Cumhuriyet döneminde bucak statüsüne sahip olan Darıca, sanayileşme ve turizm potansiyeli ile 1980'lerden itibaren belde belediyesi olarak faaliyet gösterir.

Gebze bölgesinde sanayinin gelişmesi ile Anadolu'nun her yerinden insanlar akın akın Darıca'ya göç etmeye başlar, adeta Darıca'nın taşı toprağı altın olur. Şimdi Devr-i Alem kameraları ile köyden ilçe'ye sanayi, tarım, ziraat, kültür ve turizm de marka şehir Darıca'nın tarihi geçmişine yolculuğa çıkıyoruz. Kemalarımızı önce Darıca'nın Sanayi tarihine çeviriyoruz.

Sanayi Tarihine Yolculuk

Geçmişten günümüze ticaret ve sanayi alanındaki atılımlarla her geçen gün gücüne güç katan Darıca'nın sanayii tarihine yolculuk yapmadan geçemeyiz. Elbette bu gelişim sadece Darıca'nın değil aynı zamanda Türk sanayi tarihinin doğumunda sağlayan önemli parametrelerdendir.

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzanan öyküsüyle Türk Çimento tarihinde ve beraberinde Türk Sanayi tarihinde, Aslan Çimento A.Ş.'nin, yeri ve önemi hiç kuşkusuz çok büyük. İşte böylesine mühim bir kuruluş olan Darıca ve Eskişehir Aslan Çimento Fabrikaları'nın dününe de bugününe de aşına olan, Aslan Çimento'nun ekmeği ile büyümüş olan canlı tanıklar ile konuşuyoruz. Darıca'da ilk sanayi hamlesi Aslan Çimento ile başlar.

Sektörünün asırlık çınarı ve Türk çimento endüstrisinin ilk fabrikası olan Aslan Çimento, 1911 yılında Eskişehir Aslan ve Darıca Aslan adları yerli girişimciler olan Rumlar tarafından kurulur.

1911'den bugünlere çeşitli evreler geçirip, isminde zaman zaman değişiklikler olsa da, kalitesinde hiçbir şekilde ödün vermez.

1911'de 20.000 ton yıllık kapasite ile kurulan Darıca Aslan Çimento fabrikası, 1919 yılında hemen yakınındaki Eskişehir Çimento Fabrikası ile birleşerek Aslan ve Eskişehir Çimento ve Su Kireci Anonim Şirketi adını alır. Kurtuluş Savaşı'nın ardından, 1926 yılında bünyesine bir fırın daha ekleyerek kapasitesini yıllık 40.000 tona çıkarır ve ülke ihtiyacının önemli bir kısmını karşılamaya başlar.

Aslan ve Eskişehir Çimento fabrikası, 2. Dünya harbinin ardından tüm dünyada yaşanan teknolojik gelişmelerin, kalkınma hamlelerinin yurdumuzdaki ilk öncü ve destekçilerinden biri olarak çalışma hayatını sürdürür. 1950'li yıllarda dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes'in katıldığı bir törenle fabrikanın üretim tesisleri gelişimini devam ettirir.

Osmanlı'dan Cumhuriyete sanayi tarihine ışık tutacak bu belgeselin, bölgemize bir sanayi müzesi kazandırılmasında ilk adım olacağını ümid ediyoruz.

Tarım ve Ziraat Geçmişi

Darıca sanayi birikimi kadar tarım ve ziraai alanındaki değerleri ile de gerçekten muhteşem bir coğrafya. Geçmişte, Darıca'da bezelye, bakla, bamya, üzüm, kiraz, zeytin ve enginar yetiştirilmiş. 1950'li yıllarda Darıca'dan her akşam kamyonlarla üzüm ve enginarlar İstanbul hallarına taşınıyormuş. Zeytin ve üzümler önceleri motorlarla deniz yoluyla İstanbul'a taşıyorlarmış. O zamanlar balıkçılık Darıca'da çok gelişmişti. Hatta Çirozların ünü yurt dışına kadar yayılmıştı.

Geçmişte Darıca halkının geçim kaynağı olan bağcılık ve balıkçılık zamanla yok olur. Çavuş üzümü bağları ve Enginarlar tarlaları sanayi ve konut imarına açılarak bağ ve bahçelerin büyük bir kısmı beton yığını haline gelir.

Darıca'da yetişen Çavuş üzümü ve zeytin bahçelerini Osmanlı döneminin ünlü yazarlarından Ahmet Mithat Efendi'nin 1891 yılının yaz aylarında İzmit körfezine yaptığı gezi notlarında çok güzel an-

latılmakta. Zamanı durdurup Devr-i Alem diyor "Çavuş üzümü'nün hikayesini" ünlü yazar Ahmet Mithat Efendi'den dinliyoruz..

...." Erenköy'den İzmit körfezine doğru yola çıktık. Üzüm bağlarının asıl yoğunluğu İzmit Körfezi'nde olup ilk örneğinde Darıca'da görülür. Çavuş üzümü, Çavuş ünvanıyla anılan Osmanlı devlet ricalinden birisi bu üzüm asmasını ta Taif'ten getirmiş. İstanbul'dan evvel Bursa'ya götürmüş ve buna Bursa'da yalnız çavuş üzümü denilmeyip Kasım Çavuş üzümü denilirmiş...

Cennetmekan Kanuni Sultan Süleyman iş bu çavuş üzümü çubuklarından o zaman Fransa kralı Birinci Françiyosa hediye olarak göndermiş. Fransa kralı çavuş üzümü çubuklarını Fontainebleh bahçelerine diktirmiş, "Şasla" diye neffasetiyle Avrupa'da şöhrat bulmuş olan üzümler işte şu bizim çavuş üzümünün zürriyeti.

Gerek Darıca'nın ve gerekse şu İzmit Körfezi'nin etrafında bulunan başka kasaba ve köylerin ürünleri sadece üzümünden ibaret değildir. Burada pek çok zeytinliklerde bulunuyor. Meyve ağaçlarının uzaktan gösterdikleri intizamlarındaki güzellik mutlaka göz ile görmeye muhtaç olup dil ve kalem ile hakkıyla tasvir olunamaz..."

Ahmet Mithat efendiyi dinledikten sonra keşke Darıca'nın üzüm bağları ve zeytin bahçeleri çarpık sanayi ve kentleşmeye kurban gitmeseydi diyoruz. Buradan Darıca Kaymakamı ve Belediye Başkanı'nı Çavuş üzümü bağları ve zeytin ağacı müzesi kurmaya davet ederek Darıca'daki gezimizi sürdürüyoruz.

Darıca Tarih ve Kültür Turizminde Marka Şehir Olurken...

Darıca tarih, kültür, sanayi ve turizm birikmi ile Kocaeli'nin marka değeri taşıyan ilçelerinden birisi artık. İlçe diyoruz çünkü Darıca 12 Eylül 2008 tarihinde alınan bir karar ile ilçe statüsüne kavuşur. Bu güzel yerleşim yeri kendisine bağlı bir köy olmamakla birlikte 14 tane mahalleden oluşmaktadır.

Devr-i Alem kameralarını içinde asude evlerin ve mütevazı insanların yaşadığı birbirinden güzel mahallerine çeviriyoruz. Darıca anlatılmaz yaşanır. Yaşam burada insana bir başka keyif veriyor. Gürültüden ve karmaşadan uzaklaşmak isteyenlerin dinlenebileceği ve huzur bulabileceği nadir bir güzellik panoraması.

Dinlenmek demişken, yorgunluğuzu atabileceğiniz ve rahat edebileceğiniz bir tatil planı yapıyorsanız, körfez şeridi üzerinde Darıca'ya bağlı doğal güzeleliğe sahip, üç burundan oluşan bir yarımada olan Bayramoğlu, tam size göre bir yer.

Marmara Bölgesinin en modern tatil merkezi olarak bilinen Bayramoğlu, 1956 yılına kadar "Üç Burunlar" adıyla anılmaktaydı. Bu tarihten itibaren birkaç müteşebbisin girişimi neticesinde, günümüzde de halen kullanılmakta olan "Bayramoğlu" adını almıştır. Güneşi, kumsalı, temiz denizi ve modern dinlenme tesisleriyle gerek günü birlik gerekse uzun süreli tatillerini geçirmek isteyenler için güzel imkanlar sunan Bayramoğlu, aynı zamanda İstanbul ve İzmit'ten dinlemek isteyenler için ikinci konut ağırlıklı bir dinlenme merkezi. Çınar, nar, ıhlamur ve dut

ağaçları ile kaplı olan Bayramoğlu; tatil köyleri, siteler ve yıldızlı oteller ile geniş imkanlara sahip turizm de tam bir cazibe merkezi. Ayrıca adını koyunda bulunan yelken benzeri bir kayadan alan Yelkenkaya'yı mutlaka görmelisiniz. Tarihi Yelkenkaya kalesi ise bir bankanın kamp alanı içinde korunuyor ve turizme açılacağı günü bekliyor.

Darıca, yeşil ve mavinin birbiri ile harman olduğu doğal güzellikler diyarı. Marmara bölgesinin en güzel yerlerinin başında gelen ve 16 km'lik kıyı şeridiyle göz dolduran Darıca sahilleri; sahip olduğu piknik alanları, parkları, kafeteryaları ve restoranları ile yerli ve yabancı turistlerin uğrak yeri. Gün boyu çok hareketli olan bu sahilde yürüyüş yapan insanlar tertemiz deniz havasını ciğerlerine çekerek rahat rahat soluyorlar...

Darıca sahillerine kuş bakışı göz gezdirdiğinizde dikkat çeken en önemli yapı hiç kuşkusuz "Gönül Birliği" kapısı. Kameralarımız bu yapıyı daha yakından kayıt altına aldığı anda yapılan eserin misyonunda ortaya çıkıyor. Selçuklu'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne milli ve manevi tarihimizin değerleri bu kapıda sembolleşerek adeta bir mühür olmuş. Selçuklu süsleme sanatı olan künde-kari, Osmanlı hilali ve Cumhuriyet yıldızı sembelleri gönül birliği kapısında medeniyetimizi temsil etmekte ve insanlığa barış mesajları vermekte.

Darıca kültürler ve gönüller diyarı. Bunun farkında olan, birlik ve beraberliklerin gönülleri zenginleştirdiğine inanan Darıca Belediyesi ve Darıca Kaymaklığı işbirliği yaparak, Darıca'da Anadolu'nun tüm yerel kültürel değerlerine sahip çıkıyor.

Gönül birlikteliklerini oluşturmak için planlanan ve geleneksel hale gelen Şehirler ve Kùltürler Kaynaşması şenlikleri her geçen yıl daha geniş katılımlarla devam ediyor. Her yaz, Batı'dan Doğu'ya, Kuzey'den Güney'e, Anadolu'dan Balkanlar'a bir kardeşlik rüzgarı esiyor Darıca sahilindeki amfi tiyatrodan. Bu kardeşlik coşkusunu tüm Darıcalılar, el ele omuz omuza bazen kemençenin telinde bazen sazın telinde, bazen helayda bazen horonda, bazen miskette bazen zeybekte hep birlikte yaşıyorlar. Bu engin gönül birliktelikleri Darıca'dan tüm Anadolu'ya ve dünyaya dalga dalga barış ve gönül dostluğu olarak yayılıyor.

Darıca'daki gezimize kadığımız yerden devam ediyoruz. İnci taneleri gibi ışıldayan 16 km'lik Darıca sahillerinin muhteşem manzarasını sevgi parkından temaşa etmek insana göz ve gönül ziyafeti sunuyor. Sevgi parkının seyir balkonlarından, nazlı nazlı dalgalanan ay yıldızlı bayrağımızın altında uçsuz bucaksız deryada yol alan gemileri takip edebilir, çayınızı yudumlarken güneşin gurup vaktini doya doya izleyebilirsiniz. Darıca'da güneş batır ama gün bitmez. Seyir zevkini günün ilerleyen saatlerinde de yaşamak isterseniz gece karanlığında yakamozun Darıca sahillerine tatlı tatlı vuruşunu kaçırmamalısınız.

Darıca sahillerinden ayrılmadan isterseniz zamanı durdun sizleri tarihe yolculuğa çıkaralım ve Osmanlı döneminin ünlü yazarlarından Ahmet Mithat Efendi'nin 1891 yılının yaz aylarında Beykoz'dan İzmit'e deniz yolu ile yaptığı gezip Darıca ile ilgili tesbitlerine kulak verelim. Bakın ünlü yazar Darıca'yı nasıl tasvir etmiş..

..."Nihayet hele şöyle gidelimde bakalım Hakk Taala ne gösterir? diyerek yola düzeldük ve Darıca kasabasının önünden geçmeye başladık. Darıca kasabası ne güzel bir yerdedir. Deniz seviyesinden yirmi, otuz metre yüksek ve set gibi bir yama üzerindeki denize akseden görünüşüyle güya bir gümüş aynada kendi güzelliğini temaşa ile hayran olan bir sevgiliye benzer..."

Bir dantele zarafeti ile Darıca'yı kucaklayan sahilten zirvelere çıkacağız. Darıca yeni bir güne hazırlanırken bizde günün ilk ışıkları ile Devr-i alem kameralarını Darıca'nın en yüksek zirvesi olan Sancak tepeye çeviriyoruz. 200 dönüm arazi üzerinde kurulan Sancaktepe Peyzaj tasarım dalında ülke çapında iki ödöl alan belediye tesisi.. İçerisinde

15 bin dikili fidanın bulunduğu bu tesisten Darıca ve Gebze'nin seyrine doyum olmaz.

Zamanı iyi değerlendirebilecek dünyanın ender yerlerinden birine de bu güzel ilçe ev sahipliği yapıyor. Merak ettiğinizi duyar gibi oluyoruz. O zaman hiç vakit kaybetmeden Devr-i Alem'le haydi hayvanlar ve bitkiler alemine...

Yanlış duymadınız hayvanlar alemi dedik. Devr-i Alem ekibi olarak cıvı cıvı, rengarenk envai çeşit hayvan ve bitkinin bulunduğu Darıca Hayvanlar Alemi ve Botanik Parkı'nda buluyoruz kendimizi. Burası gerçekten ayrı bir dünya. Turizmi ve tarihi değerleri ile ön plana çıkan Darıca'nın turizm'de marka değerlerinden olmayı çoktan hak etmiş. Yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından yoğun ilgi gören Darıca Hayvanlar Alemi ve Botanik Bahçesi 1990 yılında 80 bin metre karelik alan üzerinde Kuş cenneti ve Hayvanat Bahçesi olarak kuruldu. Halkın ziyaretine açılan hayvanat bahçesinde halen farklı değişik türde 200 çeşit toplam 2000 hayvan ve 250 bitki türüne ev sahipliği yapmakta.

Avrupa Hayvanat Bahçeleri Birliği'nin tam üyesi olan park dünya çapında marka olma yolunda hızla ilerliyor.

Darıca'da gezerken kendinizi bir anda geçmişin nazlı yadigarı olan tarihi evler ve çınarların arasında bulursunuz. Kim bilir bu çınarlar kaç delikanlıyı dalları altında gölgeledi, kim bilir kaç çocuk dar sokaklı, arnavut kaldırımlı bu evlerde büyüdü.. Kim bilir?... Osmanlı mimarisi ile yapılan bu tarihi evler ve köşkler günümüzde halen ayakta. Asırlık çınarlar ise sessizlikten hoşlanan ve çaylarını huzurla yudumlayan emekli insanların istirahatgahı olmuş.

Darıca aynı zamanda müdafaa ve müstahkem kale şehridir. Ne yazık ki Darıca'da geçmişten günümüze pek az tarihi eser varlığını koruyabilmiştir. Kaleleri, camiileri, köşkları, çeşmeleri, okulları ve limanları ile Darıca gerçekten tam bir tarih koridoru.

Sahilden 200 metre yukarıda ve sahilin tamamına nazır bir sırt üzerine inşaa edilen Darıca kalesi bunun en önemli göstergesi. Bizanslıların kendilerini düşman saldırılarından korunmak ve körfezin karşı kıyısına geçmek için iskele olarak kullanılan kale, Osmanlılar zamanında Darıca Kalesi ismini alır. 100 metre yüksekliğe sahip kalenin günümüzde sadece 20 metre yüksekliğe ve 2 metre genişliğe sahip bir burcu ayakta kalabilmiştir. Zemin kısmı taş örme olan burcun üst kısmı Bizans üslubu taşıyan bir işçilikle Horasan harcı kullanılarak yapılmıştır.

Darıca'da bir başka önemli tarihi eser de Pertev Paşa Camii. 1785 yılında Darıca'da doğan Osmanlı devlet adamı Seyyid Mehmed Pertev Paşa tarafından yaptırılmıştır. 1910 yılında Darıca'da çıkan büyük yangından zarar görmeyen tek yapı olan bu Camii, eski Osmanlı mahallesi olan Camii Mahallesi'nde bulunmakta. Eski Camii'de denilen bu camiye Camiye halk arasında Yerli Cami demekte.

Darıca insanlara ab-ı hayat olan Osmanlı'dan kalma çeşmeleriyle de ünlü. Halen ayakta olan Eski Cami Çeşmesi nin kitabesinde 1785 tarihinde Tokatlı Ali usta tarafın yapıldığı yazmakta. Darıca'da bir önemli çeşme ise Çınaraltı çeşmesidir. Çeşme kısmı yıkılıp vefasızlığa uğrasa da cömertce suyunu akıtmaya devam etmekte .

Devr-i Alem kameralarını geçmişi 114 yıl öncesine dayanan tarihi Darıca fenerine çeviriyoruz. 1896 yılında yapılan tarihi fener 15 saniyede bir çakarak 25 mil mesafedeki gemilere kılavuzluk ediyor. Aslan çimento sınırları içindeki sahilde bulunan tarihi fenerin tüm bakımı 5 kuşaktır aynı aile tarafından fedakarca yapıyor.

Vedalar ve ayrılıklar zor olsada artık Darıca'dan ayrılma vakti. Darıca'ya bu tarihi fenerin önünden veda etmeden önce kültür ve medeniyet tarihimizi yıllardır kendine özgü üslubu ile gelecek kuşaklara aktaran Devr-i Alem belgesel programı, kültürler ve gönüller diyarı Darıca belgeseli ile Darıca'nın geçmişine ve geleceğine ışık tutacağına inanıyoruz. Elveda kültürler ve gönüller diyarı Darıca... Elveda ulu çınarlar... Elveda Darıca sahilleri... Elveda... Bizler Darıcaya veda ederken tarihi geçmişi ve muhteşem geleceği ile Darıca sizleri kendine davet ediyor. Sizler, Darıca'nın bu nazik davetine ne zaman icabet edecek siziz?

12. BÖLÜM ÇAYIROVA

ÇAYIROVA BÖLGESİ'NİN KURULUŞ TARİHİ

Çayırova'nın tarihi her ne kadar yeni olsa da geçmiş ile olan bağlantısı eskidir. Çayırova'nın tarihsel geçmişi M.Ö. 1200 yıllarına dayanır. O dönem Frigyalılar, İstanbul Boğazı ve Gebze üzerinden Anadolu'ya geçiş yaparak yerleşmişlerdir. M.Ö. 911 yıllarında ise Kocaeli Yarımadası üzerinde Frigyalıların bir kolu olan Bebrisler, bölgenin önemli noktalarına küçük küçük yerleşim alanları kurduğu görülür. Yine M.Ö. 650 yıllarında, Gebze bölgesine Mora Yarımadası'ndan göç eden Arganoutlar'ın yerleştiğini görürüz. M.Ö. 600 yıllarında ise bu kez Lidyalılar, Gebze bölgesine tamamen

hakim olarak egemenliklerini pekiştirdiler. Çayırova ve Gebze bölgesinin birçok medeniyete ev sahipliği yaptığını tarihi kaynaklardan görmemiz mümkün. Yine M.Ö. 546 ve 301 yıllarında sırasıyla Persler bölgeye hükümseler de, Trak Kralı Lisimakhos'un ordusuyla Kocaeli Yarımadası'ndaki bütün köyleri yağmaladığı görülür.

M.Ö. 281 ve 279'da bölge, özellikle Libissa (Gebze) Suriyeliler ve Galatlar tarafından yeni bir yağmaya sahne olur. Aynı tarihler içerisinde bölge; Bitinya Devleti'nin egemenliği altına girer. Bölgeye egemen olan Bitinyalılar, Libissa'dan sonra Darıca bölgesini de yerleşime açarak hakimiyetlerini daha da güçlendirirler. M.Ö. 183 yılında Bitinyalıları sürgün Kartacalı Komutan Anibal bölgede iz bırakır. Komutan Anibal, bir müddet sonra yaşadıklarına daha fazla dayanamayarak Libissa da intihar ederek yaşamına son verir. Gebze'de bulunan anıt mezarı bugün doğal müze haline getirilen Kartacalı Komutan Anibal'ın anıt mezarı yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilmekte. M.Ö. 74 yıllarında, Libissa yani Gebze bölgesi Roma İmparatorluğunun egemenliğine girer. Bölge; Doğu Roma İmparatorluğu döneminde, İzmit Valisi Farnauz'un ayaklanmasına tanıklık eder. Fakat ayaklanma kanlı bir şekilde bastırılır ve bu dönemde Libissa şehri tarihe karışır.

Libissa'nın tamamen yıkılmasından sonra bölgeye Dakibyza kasabası kurulur. Bölgede uzun yıllar yağma, deprem ve veba hastalığı belirli aralıklarla etkisini gösterse de, 781 yılında bölgenin hakimiyeti Bizanslıların eline geçer. 1077 yılında bölgenin bu defa, Türklerin eline geçtiğini görürüz. Gebze bölgesi, birkaç defa el değiştirdiyse de en son 1329 yılında, Osmanlı'nın büyük hakanlarından Orhan Gazi, Palekanon denilen bölgede Bizanslılarla yaptığı savaşı kazanarak bölgeyi tekrar Türklerin egemenliğine katar.

MEDENİYETLERİN GEÇİŞ NOKTASI

Bizans dönemindeki adıyla Palekanon, Osmanlı dönemindeki adıyla Hünkar Çayırı ve bugünkü adıyla Çayırova, konumu itibariyle stratejik önemini hiçbir zaman kaybetmedi. Çayırova'nın, Tren Yolu, TEM ve E-5 Karayollarını sınırları içerisinde bulundurması ise bunun bir kanıtıdır. Bu bölge; stratejik konumu nedeniyle medeniyetlerin geçiş noktası olarak tarih sayfalarındaki yerini en iyi şekilde almayı bildi. İstanbul'un fethinden sonra, Kocaeli sancağına bağlı bir kaza haline gelen yerleşim yeri 16. yüzyılda en parlak dönemini yaşamıştır. Anadolu'ya bağlanan kervan yolunun İstanbul'dan sonraki ilk durağı haline gelen Gebze bölgesinde, dış bölgelere mal ve hizmet aktarımına imkân veren düzenlemelerin çoğu bu yüzyılda yapılmıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE ÇAYIROVA

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında da Çayırova, gözde bölgelerden olma özelliğini devam ettirdi. 18 Ocak 1923'te Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Gebze'deki bir askeri tatbikata katıldı. Bu tatbikatın, Tuzla ile Gebze arasında yapıldığı bazı kaynaklarda yer almaktadır. Buna göre; Hünkar Çayırı olarak bilinen Çayırova'nın tatbikata ev sahipliği yaptığını söyleyebiliriz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, tatbikat sonrası bölgeyi gezerken Çerkeşli'de köylülerle sohbet ederek fotoğraf çektirmiştir. Gebze 26. Ağır Topçu Alayını ziyaret eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Gebze İstasyonuna da uğrayarak geceyi Gebze'de geçirmiştir.

Mübadeleye Bağlı Göç

Kurtuluş Savaşı sonrası, 24 Temmuz 1923 Lozan Anlaşmasının ardından 5 Ekim'de Gebze'den yola çıkan ordumuz, İstanbul'u İngilizlerden teslim aldı. Hemen ardından mübadele günleri başladı. Gebze, Darıca ve Tuzla'daki Rumlar Yunanistan, Girit ve Adalar'a, buralardaki Türkler de Darıca, Gebze, Tuzla ve civar köylere göç etti. 1926 yılında İstanbul'a bağlı olan Gebze, İstanbul'dan ayrılarak Kocaeli'ne bağlandı.

CUMHURİYET'TEN GÜNÜMÜZE GELİŞEN VE BÜYÜYEN ÇAYIROVA...

Çayırova'nın yıldızı, Cumhuriyetin ilk yılları ile birlikte parlamaya başladı.

- 1943 yılında Çayırova'da Türkiye'nin ilk Ziraat Tarım Okulu kuruldu.

- 1950'li yıllarda Gebze ve çevre köyler, Bulgaristan'da yaşanan sorunlar nedeniyle toplu göçlere sahne oldu.

- 1957 yılında Gebze'de, Çayırova ve Darıca'da, Bayramoğlu yerleşim alanı kuruldu.

- 1959'da Çayırova'da elektrik trafosu kurularak Gebze'ye ve bölgeye elektrik verilmeye başlandı.

- 1960'lı yıllarda Çayırova'da TOE ve Çayırova Cam Fabrikaları kuruldu. 961'de işletmeye açılan bu kuruluş Türkiye Cam Fabrikaları Anonim Şirketi ve bir Sovyetler Birliği firmasının müştereken anlaşmalarıyla kurulmuştur.

- 1962 yılında Aşağı Güzeltepe yerleşime açıldı.

- 1967 yılında Çayırova'da, Chyresler Kamyon Sanayi kurulurken, Çayırova Cam Elyaf fabrikası da faaliyete geçti. 4 milyon m² kapasiteli bu fabrika su ve rutubete karşı izolasyonlarda kullanılan cam tülü üretimi yapıyor. Fabrika da ayrıca, plastik depo ve kaplar, deniz tekneleri, otomobil gövdesi, ev eşyası imalinde kullanılan cam elyaf üretimi yaparak bölgenin adını sanayi alanında tüm Türkiye'ye duyurdu.

- 1968 yılında Çayırova Arçelik fabrikası Vehbi Koç tarafından bölgeye kazandırıldı.

- 1995 yılında bölgeye büyük bir hareketlilik getiren Şekerpınar'daki TAYSAD, 84 kuruluş ile birlikte kuruldu.

- 1997 yılında Yapı Kredi Bankası, Akse Köyü'nde Genel Merkez Binası'nın yapımına başladı.

- 1999 yılında Çayırova'da, Fatih Sultan Mehmet Han'ın vefat ettiği yere "Fatih" anıtı dikildi. O günden bugüne her yıl Fatih'i Anma Programı çerçevesinde yağlı güreşler yapılmaktadır.

- 2004 yılında Anadolu Grubu Çayırova'ya büyük bir hastane kurdu. 27 Aralık 2004 yılında Çayırova'nın ve bölgenin kalkınmasında büyük pay sahibi olan Çayırova Cam Fabrikası faaliyetini durdurarak kapandı.

Çayırova'nın Coğrafi Konumu

Görüldüğü gibi, Gebze bölgesinde ilk sanayileşme hareketi Çayırova'da başlamıştır. 5747 sayılı ve 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazete de yayınlanan kanun ile Çayırova (Güzeltepe) Belediyesi, Şekerpınar Belediyesi, Çayırova Mahallesi ve Yenimahalle'nin birleştirilmesi sonucu ilçe statüsü kazandı. Çayırova, halen Kocaeli'nin en önemli yerleşim merkezlerinden birisidir. Doğusunda, kuzeyinde ve güneyinde Gebze, batısında İstanbul Tuzla ilçesi ile sınır olan Çayırova, 28.918 km² alan ve 72.764 nüfusa sahiptir.

Çayırova; İzmit Körfezi'nin kuzeybatı kesimine uzanan geniş düzlük ve çayırılık alan diye vasıflandırıldığı gibi, Fatih'in otağının kurulduğu yer olarak da ifade edilmektedir. Fatih'in vefat ettiği yer olan bu bölge, Çayırova'ya adını vermekle birlikte, yeni statü ile Gebze ilçesi sınırları içerisinde kalmış, bölgenin güneyinde yer alan ve Çayırova - Yenimahalle olarak bilinen mahalleler Çayırova İlçesi sınırlarına dahil edilmiştir.

ÇAYIROVA'NIN NÜFUSU:

TÜİK tarafından yayınlan 2010 Yılı sonu itibarıyla Çayırova'nın nüfusu 88 bin 523 olarak belirlenmiştir. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemine göre; Çayırova'nın nüfusunun 45 bin 194' ünü erkekler, 43 bin 329'unu ise kadınlar oluşturmaktadır. Kocaeli'deki 12 ilçe arasında nüfus sayısı bakımından Çayırova 8'incidir. Buna göre Çayırova'nın nüfusu, Kocaeli'nin yüzde 5,7'sini oluşturmaktadır.

Nüfus artış oranı göz önüne alındığında ise, yüzde 7,31 ile en fazla artışın Çayırova'da olduğu gözlemlenmektedir. Bu artış devam ettiği takdirde 2012 yılı sonunda Çayırova'nın nüfusu 100 Bin'i geçecektir. 2023'de yani Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. Yılında ise nüfusu 220 binin üzerinde olacağı hesaplanmaktadır.

Çayırova İlçesi'nin mahalle bazında nüfus sayısına baktığımızda; Özgürlük Mahallesi'nin 18.163 ile birinci sırada olduğunu görürüz. Nüfus yoğunluğu bakımından Özgürlük mahallesini sırasıyla; Yeni Mahalle (17.402), Çayırova Mahallesi (11.457), Şekerpınar Cumhuriyet Mahallesi (11.281) ve Akse Mahallesi (10.148) takip etmektedir.

Çayırova nüfus dağılımında, çocuk ve genç nüfusunun, toplam nüfus oranının yaklaşık olarak %50'sine tekamül ettiği görülmektedir. 30-59 yaş arası nüfusun toplam nüfusun %40 ını oluşturduğu %10 luk nüfusun ise yaşlı kişilerden oluştuğu görülmektedir. Genel nüfus dağılımında erkek nüfusun kadın nüfus oranından fazla olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak iş aramak için gelen erkeklerin oluşturduğu ihtimal dahilindedir. (2010-2014 Stratejik Plan.)

Çayırova'nın nüfusu, ülkemizin değişik bölgelerinden gerçekleşen göçlerle farklılık oluşturmaktadır. Çayırova aslında bu yapıyla, Türkiye'nin renklerini ve farklı kültürlerini bir arada barındıran ender yerleşim birimlerinden biridir. Genelde iş amaçlı göçlerle oluşan nüfus, halen devam eden göç nedeniyle, ülke ortalamasının üzerinde bir artış göstermektedir. İlçe nüfusunun yoğunluğu genel olarak; Sinop, Kars, Erzurum, Kastamonu, Bayburt, Edirne, Giresun, Bingöl, Sivas, Ordu yörelerinden göç eden insanlardan oluşmaktadır.

Onun içindir ki; Ülkemizin farklı bölgelerinden göç alan Çayırova'da, halen faaliyetine devam eden 46 tane yöresel dernek bulunmaktadır. Akse ve Şekerpınar mahallelerinde ikamet eden ve aslen bu köy nüfusuna kayıtlı insan sayısı ise azdır. Çayırova ilçe olduktan sonra, mahalle olan ve Şekerpınar Belediyesi sınırları içindeki göçmen konutlarında Bulgaristan göçmenleri, deprem konutlarında ise 1999 depreminde zarar gören depremzedeler yaşamaktadır.

ÇAYIROVA'NIN EKONOMİK YAPISI

Çayırova, Avrupa'yı Anadolu'ya ve Ortadoğu'ya bağlayan önemli kara, hava, deniz ve demir yolu ulaşım ağlarının merkezinde bulunmaktadır. Çayırova'nın büyük metropollere yakınlığı ve Kocaeli Körfezi ile bağlantısının bulunması sanayi, ticaret, ulaşım ve lojistik merkezi olarak gelişmesine etken olmuştur.

Çayırova'da Sanayi Yapılanması...

Türkiye'nin en iyi ekonomik potansiyeline sahip illerlerinden biri. Çayırova'nın ekonomik yapılanmasını sanayi sektörü şekillendirmiştir. Çayırova, ülkemizde planlama dönemi içinde başlayan ve özellikle 1960-1975 yıllarında yoğunluk kazanan sanayi yatırımları ile Türkiye'nin en hızlı gelişen sanayi bölgelerinden biri olmuştur. İstanbul il sınırında bulunan Kocaeli'nin Çayırova ilçesi, geçmişte ve günümüzde Türk sanayisi için tam bir cazibe merkezi oldu.

Çayırova'da; Arçelik, Çayırova Cam, Çayırova Boru-taş, Cam Elyaf, Cam işleme, İnce öğütme, Çayırova Demir Çekme, Doğu Galvaniz, TOE (Kapandı, günümüzde SEAT), Ferro Döküm, Kent Gıda, Çavuşoğlu Boya Sanayii (ÇBS), ÇBS Pintaş, Chyresler, Şahin Motor Yatakları, Sardemir, Akkardansa, Hızlanlar Oto Sanayii, Makina Takım Endüstrisi, Tezsan Takım Torna Tezgahları, Yücel Boru gibi daha birçok sanayi kuruluşu bulunmaktadır. 1998'de Türk Standartları Enstitüsü (TSE)'nin bölge müdürlüğü Çayırova'da kurularak hizmet vermeye başladı. 1952 yılında Türkiye Otomotiv Endüstrisi'nin temeli bu Çayırova'da atıldı. TOE 1958'de üretime geçti.

İtalyanlar bu bölgede bir gıda fabrikası kurup üretimi başlamışlardır. TOE, Çayırova Şişe Cam, Arçelik, Henkel, Chyresler, TSE, Tohum Sertifikasyon Merkezi gibi önemli kuruluşların Çayırova'da faaliyete geçmesiyle, bölge kısa zamanda büyük bir değişime uğradı. Arazi yapısının uygunluğu, stratejik ve lojistik açıdan sağladığı ulaşım kolaylığı, sanayi ve hizmet kuruluşlarının Çayırova'yı tercih etmesindeki en önemli etkenlerden biridir. Bugün Çayırova, sayısız sanayi kuruluşunun yanı sıra, Yapı Kredi Bankası ve Akbank Çağrı Merkezlerinin kurulmasıyla bankacılık üssü olma yolunda hızla ilerlemektedir.

Organize ve Düzenli Sanayi Yapılanması

Çayırova, coğrafi yapısı ve ulaşım rahatlığı nedeniyle sanayi yatırımları açısından her zaman önemli bir yatırım alanı olarak değerlendirilmiştir. 1960'lı yıllardan itibaren Türkiye'nin sanayileşme stratejisiyle birlikte gelişen sanayi, Çayırova'nın köyden kente geçişini hızlandırmıştır.

Çayırova, 1960–75 yılları arasında Kocaeli'nin % 577 büyümesi sonucu, Türkiye'nin ve dünyanın en hızlı sanayileşen bölgelerinden biri olmuştur. Artık ağır sanayi yatırımı yerine, ileri teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımlara hazırlanan Kocaeli'nde Teknoparklardan, Organize Sanayi Bölgelerine ve Serbest Bölgelere taşınacak bir üretim ve ihracat gücü yaratılması hedeflenmektedir. Çayırova da bu hedeflerin içerisinde yer almaktadır. Çayırova'nın büyük organize sanayi bölgesi TAYSAD'dır. Ayrıca GOSB'a bağlı sanayi kuruluşlarının bir kısmı da Çayırova sınırları içerisinde yer alır. Türkiye'nin ilk sanayi kuruluşlarının Çayırova'da kurulmuş olması, sanayi kuruluşlarının dikkatini bölgeye çekmesinde etkili olmuştur. Çayırova, yukarıda bahsettiğimiz gibi sadece sanayi kuruluşlarının tercih ettiği bir bölge değil. Aynı zamanda hizmet ve finans sektörünün gözbebeği konumundadır. Çok yakın bir tarihte, banka ların merkezlerini bölgeye taşımalarıyla Çayırova, tam bir bankacılık üssü olacaktır.

Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü

Gerek Çayırova'nın kentleşmesi ve gerekse modern Türk Tarımı'nın gelişmesine büyük hizmet eden Türkiye'nin örnek kurumlarından birisi de Çayırova Ziraat Okulu'dur.

1943 yılında zamanın Tarım Bakanı Prof. Dr. Şevket Raşit Hatipoğlu'nun talimatları ile 4027 dekar arazi üzerinde "Teknik Bahçıvanlık Okulu" adı ile kurulmuştur.

Sazlık ve bataklık halindeki arazinin tarıma elverişli hale gelmesi için toprak ıslahı çalışması başlanmış. Arazi üzerinde drenaj kanalları açılarak üretim parselleri oluşturulmuş, daha sonra ağaçlandırma yapılarak bu günkü haline getirilmiştir.

Daha sonra Ziraat Meslek Lisesi - Zirai Üretim İşletmesi ve Personel Eğitim Merkezi Müdürlüğü olarak adı değiştirilen kuruluş, Türk tarımına büyük hizmetler yapmıştır. Ziraat Meslek Lisesi 1985 yılında kapanarak okul eğitimine son verilmiştir. Bundan sonra Zirai Üretim İşletmesi ve Personel Eğitim Merkezi Müdürlüğü olarak 4 yıl görev yapmıştır.

Böyle bir tarihi mirasa sahip kuruluşumuzun, 1989 yılında Bakanlık makamının emirleri ile çalışma esasları belirlenerek, Bakanlar Kurulunun 22.10.1990 tarih ve 90/1069 sayılı kararı ile ismi değiştirilerek, doğrudan Bakanlığa bağlı Çayırova Tohum Sertifikasyon Test Müdürlüğü adı altında müstakil kuruluş olarak görev yapması karara bağlanmıştır.

Bu Karar T.C. Resmi Gazetenin 15 Kasım 1990 tarih ve 20696 sayısında yayımlanmıştır.

Görevleri:

Kuruluş, 308 sayılı "Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyon Hakkında Kanun" ve bu kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapan ve 21.02.1994 tarihinde kabul edilen "3976 sayılı Kanun"(31.10.2006 tarihinde kabul edilip,08.11.2006 tarih ve resmi gazetesinin 26340 sayısında yayınlanıp yürürlüğe giren 5553 sayılı tohumculuk kanunu) ve bu kanunlara ilişkin yönetmelik, tebliğ ve talimatlar çerçevesinde görev yapmaktadır. Bu amaçla görevine başlayan kuruluşun faaliyetleri şöyle özetlenebilir.

- Marmara ve Trakya Bölgesindeki 10 ilde (Bakanlık Tarım İl Müdürlükleriyle işbirliği içinde) numune alınmaktadır.

- Bölge dahilindeki tohumluk üretimlerinin, laboratuvar analizleri yapılmakta,

- Tarla ve laboratuvar kontrolleri tamamlanan tohumluklara sertifika ve raporlar düzenlenmekte,

- Tohumluk üreten, dağıtan, satan kuruluşların denetimi sonunda İl Müdürlüklerinden gönderilen numunelerin analizleri yapılmakta,

- Çeşit Tescil Denemeleri yürütülmekte (Tescil için aday çeşitlerden bölgede denemesi Bakanlığımızca uygun görülen bitki çeşitlerine ait her yıl değişik sayıda denemeler kurulmaktadır.)

- Uluslararası ve Ülkesel eğitim programı çerçevesinde toplantılara ev sahipliği yapmaktadır.

- Periyodik olarak uygulanan hakem testlerini yapmaktadır.

ÇAYIROVA'DA TARIM...

Çayırova, geniş düzlük arazi yapısı nedeniyle, tarıma elverişli topraklara sahip. Sanayi yapılaşmasından önce bölgede yaşıyan halk araziyi tarım amaçlı kullanıyordu. 1950'den sonra bölgede kurulmaya başlayan sanayi kuruluşları ve yaşanan göç, tarım arazilerinin bir bir yok olmasına neden oldu. Bunlardan Şekerpınar, ismini suyu tatlı olduğu için kaynak suyundan almaktadır. Ama bugün maalessif Şekerpınar'ın pınarından eser kalmamıştır. Köyün belli başlı akarsuları, Tepe Deresi, Kargalar Deresi ve Çerçerler dereleridir. Bu derelerin üçü de köy yakınlarında bir yerde Şekerpınar Deresi adıyla bir araya toplanır ve güneybatı istikametinde 8 km. kadar yol aldıktan sonra Çayırova'da Marmara Denizi'ne dökülmektedir. Yakın bir zamana kadar sadece suyu ve fasulyesi ünlü olan Şekerpınar Köyü, bugün adını yeni yeni kurulan ve toplam sayıları 80 civarında olan sanayi kuruluşları, 5000 kişilik göçmen konutları ve 1990'da bu köyün yakınlarından geçirilen Kınalı- Sakarya otoban yolu ile duyurmaktadır.

Tarım alanlarının tamamen yok olan Çayırova'da, tarım yapılmamaktadır. Bölge sanayi yapılanması ile birlikte, ko-

nut alanlarının yükselmesine sebep oldu. Bugün itibari ile Çayırova'da tarımdan bahsetmek mümkün değildir. Sadece, Atatürk Mahallesi ve Akse Mahallesinin küçük bölümlerinde tarım faaliyetlerinin yapıldığı görülmektedir

ÇAYIROVA'NIN ESNAF YAPISI...

Çayırova, 2009 yılında ilçe olduğu için meslek ve iş sektörleri ile ilgili bilgiler tam olarak bilinmemektedir İlçenin birçok meslek odası hala Gebze'ye bağlı olarak çalışmaktadır. Son birkaç aydır bazı meslek gruplarında dernekleşme ve odalaşma çalışmaları yapılmaktadır. SGK Çayırova ile yapılan görüşmede henüz ilçe sınırları içerisindeki tespitlerin yapılmadığı yönünde görüş bildirilmiştir. İlçede kesin olmamakla birlikte 30.000 SSK'lı olduğu tahmin edilmektedir. Bu sayıya göre bölgede işçi sayısının çok fazla olduğu görülmektedir.

ÇESDER...

(Çayırova Esnaflar Derneği) Derneğin kuruluş tarihi Nisan 2009 ve kurucu dernek başkanı Mehmet Atik'tir. Mehmet Atik 3 ay görev yaptıktan sonra yapılan kongre sonucunda Osman Kaya dernek başkanı seçilmiştir. Çayırova Esnaflar Derneği Kızılay'dan sonra ilçede kurulan ilk sosyal dernek olarak bilinmektedir. Amacı bütün esnafı aynı çatı altında toplamak olan derneğin kurucu üye sayısı 20'dir. Sloganı Çayırova merkezli çağdaş bir yaşam için kurulan sosyal bir dernek. Halen, Esnaf Oda Teşkilatı bulunmayan Çayırova'da esnaflar, Gebze Ticaret Odası'na kayıtlılar. Bulundukları iş kolu ile ilgili sorunları ve çözümü ile halen Gebze Ticaret Odası yetkili durumdadır.

ÇAYGIAD...

(Çayırova Genç İş Adamları Derneği)

Çayırova Genç İş Adamları Derneği (ÇAYGIAD) Çayırova'nın önemli sivil toplum kuruluşlarından biridir. ÇAYGIAD, kuruluşundan bugüne gerçekleştirdiği projelerle, sanayi kuruluşları arasındaki dayanışmayı üst düzeye çıkarıyor. ÇAYGIAD ayrıca, KOSGEB ile ortaklaşa çalışma yaparak sanayi kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu desteği sağlamada da önemli hizmetler sunuyor. Çayırova'da genel olarak esnaf yapısı, mahallelerin nüfus ve hareket yoğunluğu olan bölgelerde kendini göstermektedir. Caddelerin işlerliğine bağlı gelişen esnaf yapılanması, genel olarak şahıs işletmeleri tarzında, perakende satış yapan yerlerdir.

Halkın temel ihtiyaçlarını karşılayacak iş kolları yoğunluktadır. Gıda sektörü bunun başında gelmektedir.

Yenimahalle, Çayırova ve Özgürlük mahallesinde ticari faaliyetlerin yoğunlukla yapıldığı görülmektedir..

ÇAYIROVA'NIN İDARİ YAPISI...

Çayırova İlçesi'nde 9 mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerden Çayırova (Güzeltepe) ile Şekerpınar 22 Mart 2008'den önce belde belediyesi olarak hizmet veriyordu. TBMM'nin 5747 sayılı Büyükşehir Belediyeler Kanununda yaptığı değişiklikle ilçe statüsü kazanan Çayırova, iki belediyenin birleştirilmesi sonucu oluştu. Çayırova ilçesi'nin köyü bulunmamaktadır.

Kaymakamlık ve İdari Birimler:

Çayırova, 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla kuruldu ve 4 Haziran 2008 tarihli atama kararı ile de İlçe Kaymakamlığına A. Selim PARLAR atandı. Kocaeli Valiliğinin yeni ilçeler kurulması kararı üzerine yaptığı çalışmalar sonucu, Çayırova'da bulunan Şekerpınar Belediyesi'nin kendi hizmet binası olarak kullanmak için yaptığı, ancak 5747 sayılı Kanun gereği tüzel kişiliği 29 Mart 2009 seçimleri ile kalkacak olması sebebiyle atıl duruma düşecek binanın Kaymakamlık olarak kullanılmasına karar verildi.

A.Selim PARLAR'ın 23 Haziran 2008 tarihinde göreve başlaması ile Kaymakamlık ve beraberinde kurulan tüm birimler bu binada teşkilatlanmıştır.

Tarım Müdürlüğü 24 Haziran 2008 tarihinde, Malmüdürlüğü 24 Haziran 2008 tarihinde, Müftülüğü 25 Haziran 2008 tarihinde, Emniyet Müdürlüğü 26 Haziran 2008 tarihinde, Milli Eğitim Müdürlüğü 01 Temmuz 2008 tarihinde, Sağlık Grup Başkanlığı 01 Temmuz 2008 tarihinde, Nüfus Müdürlüğü 3 Eylül 2008 tarihinde, Yeşil Kart Bürosu 12 Eylül 2008 tarihinde, Halk Eğitim Müdürlüğü 17 Ekim 2008 tarihinde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 01 Kasım 2008 tarihinde, Tapu Müdürlüğü 25 Kasım 2008 tarihinde ve Gençlik ve Spor Müdürlüğü 17 Aralık 2008 tarihinde çalışmalarına başladı.

Kaymakam'ın Başkanlığında

Kent Konseyi Kuruldu...

Çayırova'nın vizyonunu belirlemek için İlçe'de Kent Konseyi kuruldu. Yapılan ilk toplantıda Kent Konseyi Yürütme Kurulu Başkanlığına Çayırova Kaymakamı A.Selim PARLAR seçilirken, Yürütme Kurulu Üyeleri de belirlendi. Kent Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri ilk toplantısı 10 Temmuz 2009 tarihinde Kaymakamlık toplantı salonunda yapıldı.

Çayırova Kent Konseyi İlk Yürütme Kurulu Üyeleri:

A.Selim PARLAR

Çayırova Kaymakamı

Ziyaettin AKBAŞ

Çayırova Belediye Başkanı

Şule Ezinci ERDOĞAN

İlçe Sağlık Grup Başkanı

Çağlar PEHLİVAN

MYO Öğretim Görevlisi

Önder SARITOPRAK

Çaygiad Başkanı

Rahman GÜLER

Özgürlük Mahallesi Muhtarı

Nazmi ÖZMEN

AK Parti İlçe Başkanı

Mehmet ATİK

Çesder Başkanı

Oruç GÖKBULAK

CHP İlçe Başkanı

Bekir YÜMNÜ

İlçe Milli Eğitim Müdürü

Aydoğan AKBAL

MYO Öğretim Görevlisi

Çayırova'da Kurulan Dernekler

Kızılay...

20 Nisan 2009 tarihinde kurulan derneğin kurucu başkanı Hasan Fahri Duran'dır. Kızılay Derneği 55 kurucu üye ve 5 kişilik geçici yönetim kurulu üyesiyle kurulmuştur. Yönetim Kurulu Üyeleri Hasan Fahri Duran, Zeki Özçelik, Salim Günay, Kerem Akpınar, Halil Keskinoğlu'dur.

27 Eylül'de yapılan kongre sonucunda aynı yönetim göreve devam etmektedir. Kızılay Derneği bugüne kadar 4 defa kan bağışi kampanyası düzenlemiştir. I. kampanyada 94 ünite, II. Kampanyada 90 ünite, III. Kampanyada 74 ünite, Cem Evi'nde yapılan IV. kampanya da ise 73 ünite kan toplanmıştır.

Sivil Toplum Örgütleri:

ÇAYGIAD (Çayırova Genç İş Adamları Derneği), ÇESDER (Çayırova Esnafı Derneği), ÇEADER (Çayırova Engelli Aileleri Derneği), Marmara Engelliler Derneği, Avcılar Derneği, Çayırova Kulüpleri Birliği.

İl Dernekleri;

Erzurumlular Derneği, Gümüşhaneliler Derneği, Güzeltepe Eğitim ve Kültür Derneği, Tokatlılar Derneği, Giresunlular Derneği, Bayburtlular Derneği, Sivaslılar Derneği, Kastamonulular Derneği, Erzincanlılar Derneği, Karşılar Derneği, Trabzonlular Derneği, Sinoplular Derneği, Çan kırılılar Derneği, Kırşehirliiler Derneği, Malatyalılar Derneği, Adapazarlılar Derneği, Artvinliler Derneği, Ordulular Derneği, Ağrılılar Derneği ve Bingöllüler Derneği.

Çayırovanın yeni Kaymakamı Turgut ÇELENKOĞLU

1955 yılında Niğde Bor'da doğdu. 1979 yılında A.Ü.SBF. İktisat ve Maliye bölümünden mezun oldu. 1982 yılında Niğde Kaymakam Adayı olarak görev ve başladı. 1984 yılında kura sonucu Artvin Arhavi ilçesine atandı. Çat (Erzurum) Kaymakamlığı, Bünyan (Kayseri) Kaymakamlığı, Elmadağ (Ankara) Kaymakamlığı, Ordu Vali Yardımcılığı, Meram (Konya) Kaymakamlığı, Ataşehir Kaymakamlığı görevlerinde bulunduktan sonra 21 Ağustos 2013 tarihinde Çayırova Kaymakamlığı'nda göreve başladı. Kaymakam Turgut Çelenkoğlu evli ve 3 çocuğu bulunmaktadır.

SELİM PARLAR : (Çayırova'nın İlk Kaymakamı)

1961 Ankara doğumlu. Bütün tahsil hayatı Ankara'da geçti. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 1983 yılında mezun olduktan sonra 1984 yılında Ankara Kaymakam adayı olarak göreve başladı. Sırasıyla Korkuteli Kaymakam Vekilliği, Yunak, Narman, Bahçeşaray Kaymakamlıkları, Sivas, Ordu, Edirne, İstanbul Vali Yardımcılıklarında bulundu. İstanbul Vali Yardımcısı olarak 5 yıl çalıştıktan sonra 04.06.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Müsterek Kararname ile Çayırova Kaymakamlığına atandı. Yunak Kaymakamlığı sırasında Eylül 1989- Kasım 1991 tarihleri arasında İngiltere'de bulundu ve Bristol Üniversitesi'nde Yüksek Lisans çalışması yaptı. Evli ve 3 çocuk babası.

ÇAYIROVA'DA EĞİTİM...

Çayırova ilçesi; yeni ilçe olmasına rağmen, eğitim kurumlarının varlığı açısından ihtiyacı karşılayacak düzeye ulaştı. Ayrıca, geliştirilen yeni projeler sayesinde Çayırova, eğitim alanında ciddi bir atılım içerisinde. Çayırova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 23 Haziran 2008 tarihinde kurularak çalışmalarına başladı.

Kurucu İlçe Milli Eğitim Müdürü Bekir YÜMNÜ'dür. Buna göre; Çayırova ilçe olduktan sonraki Eğitim Kurumları sayısı bakımından 16 okula sahip idi. Çayırova, 18 Ekim 2011 tarih itibarıyla 9 lise, 18 ilköğretim Okulu, 2 bağımsız Anaokulu ve 1 Halk Eğitim Merkezi Okulu ile toplam 30 eğitim kurumunda eğitim faaliyetini eksiksiz olarak yerine getirmektedir. Ayrıca Çayırova İlçesi'nde, 7 Özel Eğitim kurum ve kuruluşu bulunmaktadır.

KOCAELİ'NİN PARLAYAN YILDIZI ÇAYIROVA...

Çayırova'nın ilçe olma süreci öncesi, Çayırova (Güzeltepe) ve Şekerpınar'ın belde belediyesi olmaları ve başarılı hizmetler yapmaları yeni ilçeye çok büyük bir katkı sağlamıştır. Yerel yönetimler demokrasinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bir toplumda demokrasinin gelişmesi ve yerleşmesinde çok önemli yeri olduğu kabul edilmektedir. Belediyelerin yerel halkın ihtiyaçlarını karşılaması yanında toplumun demokratikleşmesi işlevini de üstlenmesi önemlidir. Batılı ve gelişmiş ülkelerde belediyeler etkin hizmetin yanı sıra demokratik değerlerin yaşatılmasında etkin rol oynamaktadır.

Çayırova; bulunduğu konum itibarı ile İstanbul ve Kocaeli'nin aynasıdır. 22 Mart 2008 tarihinde 5747 sayılı kanun ile ilçe olma hakkını elde eden Çayırova, sürekli gelişen sanayi yapılaşmasının yanı sıra, bu yapılanmaya bağlı olarak artan bir nüfusa sahiptir. Çayırova'nın bu gelişen ve değişen yapısından kaynaklı hizmet alım ihtiyacı da her geçen gün artmaktadır. Yeni yapılanması ile Çayırova, Belediye Hizmetleri ve Projeleri noktasında kendini geliştiren bir süreç izlemektedir. Çayırova Belediyesi, hizmet odaklı geliştirdiği sosyal, kültürel ve ekonomik projeler çerçevesinde bugün ilçenin birçok sorununu çözüme kavuşturduğu görülmektedir.

Yaşanabilir ve sosyal yapısı güçlü bir Çayırova kurmak için çalışmalarına aralıksız devam eden Çayırova Belediyesi, 2010 - 2014 Çayırova Belediyesi Stratejik Planlama programını hazırladı. Hazırlanan "Stratejik Plan" Çayırova'nın hizmet haritasını ortaya koyması bakımından önemlidir. Sorunlarını bir bir çözen, gelişmişlik noktasında önemli adımlar atan ve yaşanabilir kent olma yönünde "Sosyal Belediyecilik Anlayışı"nı ilçenin geneline yayma çalışması içerisindeki Çayırova Belediyesi, örnek teşkil edecek işler yapmaktadır.

ÇAYIROVA'NIN VİZYONU:

Yerel yönetimlerin görevi şehrin işleyişini sağlamaktan ibaret değildir. Belediyeler; aynı zamanda şehrin geleceğini tasarlamalı, şehre yön vermeli, yol gösterici olmalıdır. Belediyeler bunun için çalışmalıdır. Çayırova; İstanbul ve Kocaeli gibi iki dev metropolün tam ortasında bulunan stratejik bir yerleşim merkezi. Çayırova'nın bu stratejik konumunu en iyi şekilde değerlendirilmesi ve avantajların yatırım ve zenginliğe dönüştürülmesi için, Çayırova Belediyesi çok boyutlu bir eylem planı hazırladı. Çayırova Belediyesi gelecek ile ilgili hedeflerini, Çayırova'nın vizyonunu çok boyutlu stratejilerle somutlaştırdı.

Çayırova Belediyesi, aylar süren hummalı çalışmalar neticesinde ilçenin potansiyellerini, bir gelecek planına dönüştürdü. Bunu için; Üniversiteler, STK'lar, Şehir Plancıları ve pek çok uzmanın katkısıyla oluşturulan platformda Çayırova'nın geleceğini en ince detayına kadar çalıştı. Nerede ne yapılacağı bir harita üzerinde görünür hale getirildi. Çayırova bir sanayi havzası olduğu kadar; bir finans ve ekonomi havzası olarak konumlandırıldı. Eylem planları buna göre tasarlandı.

Çayırova Belediyesi'nin gerçekleştireceği, Kent Meydanı, Semt Meydanı, Kapalı Spor Salonu, Kültür Merkezi, Görkemli Yaya Köprüsü gibi projelerle Çayırova bambaşka bir boyut kazanacaktır. Çayırova'da yapılan tüm yatırımlar, belirlenen bir gelecek vizyonu çerçevesinde gerçekleştiriliyor. Belediye hizmetleri, bu plana göre tanzim ediliyor. Çayırova Belediyesi aldığı kararla Çayırova'nın gelecek ile ilgili yol haritasını Çayırovalılarla birlikte belirliyor, birlikte belirlediği hedeflere, birlikte yürüyor.

ÇAYIROVA'NIN MAHALLELERİ

Akse Köyü	Çayırova Mahallesi
Atatürk Mahallesi	Yeni Mahalle
İnönü Mahallesi	Cumhuriyet Mahallesi
Özgürlük Mahallesi	Şekerpınar Mahallesi
Emek Mahallesi	

1- AKSE MAHALLESİ (Güzeltepe) :

Yaklaşık 550 yıllık geçmişli olduğu tahmin edilen Akse'nin ilk adı Akkilise ve/veya Alaca Kilise'dir. Çayırova'nın en eski yerleşim yeri, Akse Köyü'dür. Gebze'ye bağlı bir köy durumundaki Akse (Güzeltepe), önce Güzeltepe olarak belde belediyesi olmuş ve daha sonra da Çayırova ilçesine bağlı bir mahalle durumuna gelmiştir. 1995 yılından beri de Çayırova olarak anılmaktadır. Gebze ilçe merkezinin kuzeybatı kesiminde yer alan Akse'de, 1965 nüfus sayımı kesin sonuçlarına göre bu köyün nüfusu 907'dir. Akse bu yapısıyla sıradan bir köy durumunda idi. 1985'te köyün nüfusu 2382'ye ulaşarak Akse (Güzeltepe) köyü, Çerkeşli (n. 7227) ve Muallimköy (n. 3375)'den sonra Gebze'nin en büyük köyü durumuna geldi. 1990 yılına gelindiğinde ise Akse'nin aldığı yoğun göç nedeniyle nüfusu 7800'ü buldu. O yıllarda Akse Köyü 1650 haneden oluşuyordu. Artık Akse (Güzeltepe) köyü, Gebze ilçesinin en büyük köyü durumuna geldi. Gebze ilçe merkezi, Darıca ve Dilovası'ndan sonra Gebze'deki en büyük yerleşim birimi oldu. Akse (Güzeltepe)'deki nüfusun sadece 350 kişilik bir bölümü Yukarı Güzeltepe olarak bilinen Akse mahallesinde, geriye kalan 7450 kişilik bölümü ise aşağı kesimde ikamet ediyordu. 30 Kasım 1997'de yapılan sayımda kasabanın nüfusu 222 Bin 94'e ulaştı. 2000 yılı nüfus sayımında nüfusu 23651'e kadar yükseldi. Kasabanın belli başlı geçim kaynakları fabrika işçiliği ve esnaflık olup, az da olsa yörede hayvancılık yapılmaktadır.

Güzeltepe'ye Balkan Göçü...

Akse (Güzeltepe) bölgesi, XIX. yüzyıldaki Rumeli göçleriyle köy görünümünü almıştır. Osmanlı kaynaklarında bu köyün adından Akkilise'nin yanısıra, bölgeye Balkan ülkelerinden sürgün edilenlerden dolayı "Sürgünler Köyü" olarak söz edilmektedir. O dönem; yani 1828-1829 Osmanlı- Rus savaşlarında Çarlık Rusya, Romanya ve Bulgaristan'ı tamamen işgal etmişti. Bulgaristan yaşanan Rus zulmünden kaçarak Anadolu'ya göç eden muhacir Türkler, Gebze ilçe merkezine ve Gebze'nin 5-10 km kuzeybatısındaki boş arazilere kurdukları çadırlara ya da civardaki çiftliklere yerleştiler. Daha sonraları yaşadıkları bu bölgede evlerini yapınca, devlet tarafından sahiplendirildiler. 5 km kuzeyde 8-10 hane olarak kurulmuştur. Muhacirlerin yerleşerek kurmuş oldukları bu yeni köye, Bizanslılardan kalan Akkilise kalıntılarından dolayı ilk zamanlar Akkilise adı verildi. Bu isim XX. yüzyılda kısaca "Akse" olarak değiştirilerek bu şekilde anılmaya başladı. Akse ile Gebze'nin merkezi arasında daha sonra açılan yola ise Akse yolu ya da Akse Caddesi denildi. (Bugünkü adı Gebze İssıköl Caddesi)

Akse Köy (Güzeltepe)'e İkinci Göç

Akkilise Köyü'ne ikinci göç, "93 Harbi" olarak bilinen 1877- 1878 tarihli Osmanlı -Rus savaşları sırasında yaşanmıştır. Rus ordularının, Romanya ve Bulgaristan'ı işgal etmelerinden sonra, işgalden kaçan Rumelili Türk göçmenler, yurtlarını terk edip Akse Köyü'ne ve civar köylere gelmeleriyle yaşandı. Filibe, Varna, Rusçuk, Şumnu ve Eski Zagra kasabalarından, Gebze yöresine göç eden muhacirler, Gebze'nin Akse (Akkilise-Güzeller) ve Balçık köylerine de yerleşmişlerdi. Osmanlı padişahı Sultan II. Abdülhamit Han, Akkilise Köyü'ne muhacir olarak yerleşenlerle bizzat alakadar olduğu ve göçmenlere bedelsiz yer vermenin haricinde, yeni evler kurarken maddi yardım yaptığı da rivayet edilmektedir. Akse Köy, ikinci göç ile 30 haneye kadar ulaşırken nüfusu da yaklaşık 150 olmuştur. Akse'ye 1880'li yıllara doğru bir de camii yapılmıştır.

Akse'nin Demografik Tarihi

1844 yılında yapılan nüfus sayımında Akkilise Köyü'nün, 11 haneli ve yaklaşık 55 nüfuslu küçük bir köy olduğu tespit edilmiştir. Bu tarihlerde; Gebze'nin diğer köylerinde olduğu gibi, bu köyün de tek geçim kaynağı, tarım ve hayvancılık ile sağlanıyordu. Yapılan araştırmalarda; Yenimahalle civarı ile Şekerpınar istikametinde; Kara İncirler mevki denilen bölgede yerleşim izlerine rastlanmaktadır. Ayrıca bölgede eski bir mezarlık kalıntısı da bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yükselme dönemlerinde bugünkü Akse Köyü'nün kuzeyinde bir Türkmen köyünün olduğu bilinmektedir. Mezarlığı halen mevcut olan bu köy-

de, 1591-1592 tarihinde yaşanan veba salgınından dolayı ölenlerin çok olduğu ve kalanların da civar köylere göç ettiği kaynaklarda yer almaktadır. Bu olay sonrası köy tarihe karışmıştır. Köyün kurulu olduğu bölge ise, bugün tarla alanı durumundadır. Köyün yerleşim alanında bazı tuğla parçalarından başka hiçbir eser günümüze kadar ulaşamamıştır. Köyün mezarlığı ve yazısız mezar taşları halen durmaktadır. Bu tarihi Türkmen köyünün adı ile ilgili hiç bir bilgi ve belge henüz tespit edilememiştir. Çoban Mustafa Paşa, Gebze'ye kendi adına bir külliye yaptıtırırken Akkilise ve Eşekli köyleri arasında da "Çoban Çeşme" adıyla bir çeşme yaptırmıştır. Bu çeşme 1754 tarihinde bölgede meydana gelen deprem ile yıkılıp kaybolmuştur.

1935 yılında yapılan nüfus sayımının kesin sonuçlarına göre Akse köyünün nüfusu 197 idi. Bu nüfusun 85' i erkek, 112'si ise kadındı. Köy yaklaşık 40 haneden oluşmaktaydı. 1965 yılında yapılan nüfus sayımında Güzeltepe Köyü(Akse)'nün nüfusunun 907 ye ulaştığı görüldü. Bu nüfusun 257'si yukarı köyde olsa da en az 650'si 2-3 km. güneyde kaçak yerleşmelerle kurulan Aşağı Güzeltepe'de ikamet etmektedir. Güzeltepe'ye iç göç sürekli artan bir seyrinde devam eder. Aşırı göçler sebebiyle, yörede tapulu yer sahibi olanların da yerleri işgal edilip, parsellenerek başkalarına satılmıştır.

Kurtuluş Savaşı'nda Akse Köy

Seferberlik yıllarında Akse köyünden (Yukarı Güzeltepe) çeşitli cephelere giden 15 kişiden 13' ünün şehit düştüğü 2'sinin köyüne dönebildiği bilinmektedir. Örneğin Hayri 1915'te Çanakkale cephesinde, İngiliz ve Fransızlarla savaşırken şehit düşmüş, Üzeyir ve Mehmet Ali isimli iki kardeş ise 1915'te Yemen cephesinde İngilizlerle savaşırken şehit edilmişlerdir. Akse Köyü, seferberlik yıllarında çok sayıda şehit vermiştir. Kurtuluş Savaşı'nın yaşandığı 1919-1922 yılları arasında, İngiliz ve Yunan işgal kuvvetlerinden ve Şile'nin Yeniköylü ve Kartal'ın Paşaköylü Rum çetelerinin eşkıyalık faaliyetlerinden fazlaca zarar görmeyen Gebze'nin en şanslı köylerinden birisi Akse Köyü'dür. Ancak sözkonusu yıllarda bitip tükenmek bilmeyen savaşlar sebebiyle Gebze'nin diğer köylerinin yanı sıra Akkilise köyünde de yokluk ve kıtlık yaşanmıştır.

1920 yılında, İngiliz işgal döneminde bir grup İngiliz askerinin, bazı köylüleri tutsak edip Tuzla'daki birliklerinde çağırdığı, sonra da serbest bıraktığı bilinmektedir. O dönemde İngilizler Gebze Beylikdağ'ında asker bulunduruyorlardı. Yöre, Ekim 1920'den Haziran 1921'e kadar Yunan işgal dönemini gördüyse de, Tuzla ve Balçık Köyü'nün Beştepeler mevkiinde bulunan İngiliz askeri birliklerinden dolayı, Yunan kuvvetleri bu köye hiçbir zarar verememişlerdir. 11 Ekim 1922 tarihinde Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra

Akse Köyü, Türk birliklerinin kontrolü altına girmiştir. Ancak bu köyün sınırı aynı zamanda Türk-İngiliz sınırı olmuştur. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra Ekim 1923'te bölgenin tamamı işgalden kurtarılmıştır.

1960'lı yıllara girildiğinde ilk olarak Güzeltepe köyünün Aşağı Güzeltepe kesiminde gecekondu türünde kaçak yapılaşmalar görülmeye başlandı. İç göçler, yapılaşmayı daha da arttırmıştır. Hızlı ve kontrolsüz gelişen bu yapılaşmaya TOE ve Çayırova Cam gibi fabrikaların Çayırova'da faaliyete geçmesinin büyük etkisi olmuştur. İş bulma imkânıyla yurdun çeşitli yerlerinden gelip Aşağı Güzeltepe'de yerleşen insanlar, belirgin bir şekilde Yukarı Güzeltepe köyüne bağlı yeni bir yerleşim birimi oluşturmuşlardır.

Güzeltepe (Akse)'de Halk Oylaması...

Güzeltepe(Akse)'nin 29 Kasım 1987 tarihinde yapılan, Başbakanlık ve Milletvekiliği genel seçimlerinde, seçmen sayısının 2000'i aştığı ve buna göre köyün nüfusunun 4000'e yaklaştığı görüldü. Nisan 1990 tarihinde Güzeltepe (Akse)'de köyün belediyeleşmesi için halk oylaması yapıldı. 2548 kişilik seçmeni bulunan köyde halk oylamasına ancak 1167 kişi oylamaya katıldı. Sandıktan 809 evet, 355 hayır oyu çıktı ve 3 oy da geçersiz sayıldı. Belediye olması için gereken "evet" oyu sayısı 1275'i bulamayıp salt çoğunluk sağlayamadığından, Güzeltepe (Akse) köy olarak kalmaya devam etti. 21 Ekim 1990 tarihinde yapılan nüfus sayımında kasabanın toplam nüfusu 7500'ü aşığı kesimde olmak üzere 7800'ü bulmaktadır. Bu kadar yoğun bir nüfusa sahip olan bu köyün artık belediyeleşmesi bir kasaba durumuna gelmesi için hiçbir sebep yoktur. Aşağı Güzeltepe'de Erişler, Korkakdere, Mudurnutepe, Çiçekçiler ve Mandıra gibi mahalleler kuruldu.

Güzeltepe(Akse)'ye Belediye Kuruluyor

Güzeltepe(Akse), nüfusu hızla arttığından çok kısa zamanda köyden mahalleye, mahalleden beldeye ve beldeden ilçeye gelişip büyüyen bir bölge oldu. Güzeltepe'ye belediye kurulması için izin, Ekim 1991'de çıktı. Bundan sonra bir çok siyasi parti bu köyde teşkilatlanmaya başladı. 1992'de Yukarı Güzeltepe (Akse) köyünün nüfusu sadece 350 olarak kaldığı için burası Güzeltepe kasabasının bir mahallesi durumuna getirildi. Mahallenin adı da Akse olarak değişti. Akseliler ilk başlarda Güzeltepe'den ayrılıp tekrar köy olmayı istemişlerse de bu gerçekleşmedi.

Güzeltepe'nin Tarihi Eserleri...

Güzeltepe kasabasında, tarihi eser Akse Mahallesi'nde ki camiyi gösterebiliriz. 1878-1880 tarihlerinde inşa edildiği bilinen Akse Camii kare planlı, küçük bir yapı olup üzeri piramit şeklinde bir çatıyla örtülüdür. Bu caminin giriş kapısında yer alan bir kitabeden (yazıttan) bu caminin Rumi 1319 (miladi 1903) tarihinde onarıldığı anlaşılmaktadır. Akse'de bu ca-

miden başka tarihi eser olarak Erenler Türbesi, Akse köyü çeşmesi ve Sülüklü Çeşme gösterilebilir. Ayrıca Aşırı, Orta ve Hacı kuyuları tarihi kuyulardır. Yine Osmanlılar döneminde kullanıldığı bilinen Elmalı Yatak mevkiindeki bir un değirmeninin kalıntıları bulunmaktadır. Mahallenin camileri Akse Camii (1910) ve Yunus Emre Camii (1998)'dir. Akse'nin en eski okulu Güzeltepe İlköğretim Okuludur.

ŞEKERPINAR MAHALLESİ

Şekerpınar'ın Tarini Konumu

Çayırova'nın bir diğer yerleşim bölgesi Şekerpınar'ın kimin tarafından ve ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Yapılan araştırmalar ışığında bölgenin Fatih dönemine kadar uzanan bir tarihi geçmişinin olduğu anlaşılmaktadır. Köyün ilk adı Eşekli ya da Merkepli'dir. O dönem önemli yerleşim yerlerinden biri olduğu mezar kalıntılarında rahatça anlaşılan köyün çeşitli nedenlerden (baskınlar, bulaşıcı hastalık vb.) dolayı zamanla nüfusu azalmış ve küçük bir köy hüviyetinde tarih sayfalarındaki yerini almıştır. İsmi abes olduğundan 1952 yılında köy muhtarlığının girişimleri sonucu ve suyun çok tatlı olması münasebetiyle köye Şekerpınar adı verilmiştir.

Şekerpınar'ın Coğrafi Konumu

Şekerpınar doğusunda Gebze Organize Sanayi Bölgesi'yle (GOSB), kuzeydoğusunda Gebze'nin Balçık köyüyle, kuzeybatısında İstanbul'un Tuzla ilçesinin Tepeören köyüyle, batısında yine Tuzlanın Orhanlı kasabası ve Aydınlı mahalleleriyle, batısında ise Güzeltepe kasabalarıyla çevrilidir.

Şekerpınar, Gebze ilçe merkezine Gebze'nin Gaziler Mahallesi'nden ayrılan ve Akse yolu olarak bilinen 7 km.'lik eski ve dar bir yol ile bağlanmaktadır. Kuzeydoğusundaki Balçık köyüne Tuzla yolu ile ulaşılmaktadır. Göçmen konutlarının önünden geçen yol ile Tuzla Deri Sanayi'ne ulaşılmaktadır. 1997-1998 yılına gelindiğinde Karayolları Bölge Müdürlüğü tarafından Şekerpınar'a yeni bir yan yol yapıp köyün giriş güzergahı değiştirilmiştir.

Şekerpınar'ın Nüfusu

Şekerpınar'ın nüfusu 20 Eylül 1844 tarihinde yapılan nüfus sayımında 8 hane ve 40 kişi olarak belirlenmiştir. 1935 yılındaki nüfusu sadece 18 hane ve 87 kişilik nüfusu ile Gebze'nin en küçük köyü durumunda idi. 1965 yılı nüfus sayımına göre köyün nüfusu 173'tür. O zamanlar bu köy Eskihisar'dan sonra Gebze'nin en küçük köyü konumunda idi. Sonra bu nüfus hızla artarak 1980 tarihli nüfus sayımında 567'ye kadar ulaştı. Nüfus 1985'te 644'e, 1990'da 968'e çıkıp ilk defa 1000'e yaklaştı.

1994'te yapımı tamamlanan göçmen konutlarına yerleşmeye başlanınca köyün nüfusu birden bire artarak 1997 tarihinde 4527'ye kadar çıkar. 1999 yılında belediye bir kasaba olan Şekerpınar'ın 2000 yılı sayımındaki nüfusu 6265'e ulaşmıştır. Böylece kasaba bilinen ilk nüfus sayımından sonuncusuna kadar 156 yılda 157 misli büyüme kat etmiştir. Şekerpınar kasabasının nüfusu bir anda Çayırova'nın en hızlı gelişen ve en büyük köyü konumuna geldi.

Şekerpınar'da Akarsular

Köy adını yakın bir zamana kadar suyu ünlü olduğu için Şekerpınar olarak almıştır. Köyün belli başlı akarsuları, Tepe Deresi, Kargalar Deresi ve Çerçerler dereleridir. Bu derelerin üçü de köy yakınlarında bir yerde Şekerpınar Deresi adıyla bir araya toplanır ve güneybatı istikametine 8 km. kadar yol aldıktan sonra Çayırova'da Marmara Denizi'ne dökülmektedir.

Şekerpınar Göçmen Konutları

1989 tarihinde Bulgaristan'ın çeşitli şehirlerinden yurdu-muza göç eden soydaşlarımız için 1990 yılında yurt çapında toplam 21000 adet göçmen konutu yapılması kararlaştırıldı. Bunlardan 1050 tanesinin Gebze Muallimköy'e yapılması düşünülmüş ancak köylüler bu duruma itiraz etmişlerdir. Öte yandan bu köyde göçmen konutları için ayrılan yer orman alanı çıkınca, konutların yeri mecburen değiştirildi ve aynı yılın sonunda Gebze'nin Şekerpınar köyüne yapılması kararlaştırıldı. Yaklaşık olarak 5000 kişinin barınacağı bu modern konutların yapımına Ocak 1992'de başlandı. 1992 yılının sonunda bu konutlar için bir de müteahhit firmanın sahibi Fevzi Soykan tarafından Hanife Soykan İlköğretim Okulu'nun inşasına başlandı. Ve konutlar 8 Kasım 1993 tarihinde zamanın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından sahiplerine dağıtıldı. Şekerpınar köyünün sadece bir kilometre batısında kurulan bu yeni yerleşim birimi Çayırova Şekerpınar bağlantı yolunun Kınalı- Sakarya otoban yoluna kesiştiği yerin hemen yakınlarında yer almaktadır.

Şekerpınar'da Belediye Seçimi

Şekerpınar köyü halkının 1998'de gerçekleştirdiği referandumda belediye olma yönünde karar çıkması üzerine oy birliğiyle alınan bu karar Ankara'ya gitti. Danıştay'dan gelen haber ise Şekerpınar halkı için tam bir dönüm noktası oldu. Bu güne kadar muhtarlıkla idare edilen Şekerpınar, artık belde ilan edilmiş oldu. 18 Nisan 1999 tarihli seçimlere Şekerpınar belde olarak girdi. Belediye meclisinin 1999 tarihli kararına göre, Şekerpınar'da Atatürk ve Cumhuriyet mahalleleri olmak üzere iki mahalle kuruldu. Eski Şekerpınar köyü merkezinin bulunduğu kısım Atatürk Mahallesi, TEM otoban yolunun kuzeybatısı Göçmen konutlarının bulunduğu bölüm de Cumhuriyet mahallesi oldu.

17 Ağustos Depremi'nde Şekerpınar

17 Ağustos 1999 tarihinde merkezi İzmit Körfezi olan Marmara depreminden sonra Şekerpınar kasabasında hiçbir binanın yıkılmamış olması, buranın zemininin sağlam olduğu anlaşıldı. Bunun üzerine İzmit, Derince ve Körfez gibi ilçelerde binaları yıkılan yüzlerce aile için Şekerpınar'da Dünya Bankası (PUB)'ndan sağlanan kredi ve Bayındırlık Bakanlığı'nın imkânlarıyla Şekerpınar'ın kuzeybatısında 2000 yılında 558 adet kalıcı konut inşaa edilmeye başlandı.

Toplam 2500 civarında insanın barınacağı bu konutların şu anda inşaatları bitirilmiş durumdadır. Konutlardan bazılarının anahtarları hak sahiplerine teslim edilmiştir. Konutların 2002 tarihinde eksikleri de tamamlanarak hak sahiplerinin ikametene açıldı. Konutlarda ikamet edenler, devlete ödenecek olan daire bedellerini eşit taksitlerle 20 sene içerisinde bitirmesi şartı getirildi.

Şekerpınar Beldesi

Şimdi Çayırova'nın Mahallesi

Şekerpınar Mahallesi 1999 yılında kuruldu. Kurucu muhtar Hamit Güner bugün hala muhtarlık görevini yerine getirmektedir. Mahallenin nüfusu 2.598'dir. Mahallede Şekerpınar Camii (1958), Şekerpınar Merkez Camii (2007) ve Bolulular (Musa Efendi) Camii (2009) bulunmaktadır. Şekerpınar Mahallesinde 2 okul mevcuttur. Şekerpınar İlköğretim Okulu 2003 yılında eğitim öğretime açıldı ve 357 mevcuduyla öğrenime devam etmektedir. Diğer okul ise Hatice Bayraktar Endüstri Meslek Lisesi 2007 yılında açılan okulda 427 öğrenci öğrenim görmektedir.

ÇAYIROVA BELGESELİ SENARYO METNİ

Çayırova. Adını çağlar öncesinden aldı.. Orhangazi tarafından fethedilip, Osmanlı toprağına katıldı... Palekanon'dan Hünkar çayırına Fatih Sultan Mehmet Han'dan bize yadigar kaldı. Burası tarih, kültür, sanayi, bilim ve teknoloji merkezi, bereketli ova marka şehir Çayırova...

İzmit Körfezinin kuzey batı kesiminde yer alan Çayırova D-100 ve E-6 otoban yollarının arasında geniş, düzlük ve çayırılık alana kurulan Kocaeli'nin önemli bir ilçesi

İstanbul'un yanı başında sanayi ve ekonomi de lokomotif olan Çayırova, geleceğin ticaret, kültür ve turizm kenti Kocaeli'nin parlayan yıldızı Anadolu'nun dünyaya açılan en önemli kapısı. Binlerce yıllık tarihi birikime sahip olan Çayırova devlet, hükümet ve belediyenin gayretli çalışmalarıyla eğitim, sağlık, kültür ve sanayi alanında büyük atılımlar gerçekleştiriyor...

Sanayi kuruluşları, kültürel birikimi, genç ve dinamik nüfusuyla sürekli büyüyen Çayırova, geleceğe emin adımlarla yürüyor Kara, hava, deniz ve demiryolu ulaşım ağı ile dünya kenti İstanbul'un yanı başında ticaret ve finans merkezi olma yolunda hızla ilerleyen Çayırova, Uluslararası Kurtköy Sabiha Gökçen havaalanına çok yakın.

Türkiye'nin kalkınmasında büyük rol oynayan sanayi kuruluşları ve bankacılık üsleri ile Çayırova cazibe merkezi haline geldi.

ÇAYIROVA TARİHİNE YOLCULUK

Milat öncelerine saklanmış bir mücevherin ışıltısını taşıyorum. Hünkar Çayırın'dan Çayırova ilçesine, İpek yoluna güzergâh olmuş bir toprağım. Çağ açıp çağ kapayan Fatih Sultan Mehmet Han'ın ebediyete uğurlandığı yerim.

Mütevâzi kalmış varlığım Çayırova belgeseli ile gün yüzüne çıkıyor. Bir çınar düşünün kökleri tarihin derinliklerine uzanan. Sonra uzun bir yol düşünün nice medeniyetlerin gelip geçtiği ve yolun sonunda bir köprü düşünün doğu ile batı arasında. Köprünün ağzında bir kapı düşünün. Bir yanı imparatorluklar şehri İstanbul, bir yanı taşına, toprağına vurgun olduğumuz güzel vatan Anadolu...

İşte bu kapıdan attığınız her adım sizleri bir anda binlerce yıl öncesine götürür. Attığınız her adımda, baktığınız her köşede Roma'dan, Bizans'tan,

Selçuklu'dan, Osmanlı'dan ve Türkiye Cumhuriyeti'nden kalan izler sizi karşılar.

Her güneş doğduğunda yeniden keşfe dalarsınız bu vakur toprakları. İpek yollarının birleşme noktasından geçer, göçmenlerin yurt, yuva kurduğu bir yere gelip durursunuz. Başınızı göğe kaldırıp baktığınızda da binlerce yılın kültürlerinin birikiminin adı olan ÇAYIROVA gözlerinize takılıp kalır.

Çayırova'dan Hünkar Çayırını, Fatih'in otağını, Bayramoğlu adalarını, Anadolu'yu İstanbul'a bağlayan şehirlerarası yolları gözlemlenizle takip ederseniz, ta uzaklardaki Yalova sahillerini hayal meyal görürsünüz. Çayırova'dan günbatımının seyri ise bir başka göz ve gönül ziyafetidir. Yüce duygular doldurur içinizi;

"Düştü enginlere bir ince hüzün

Soldu güller gibi sevdalı yüzün

Nerde mehtabı hazin gönlümüzün" diyen divane gönlünüzü garip duygular kaplar, ciğerleriniz bütün havayı içine alacakmış gibi genişler, gözleriniz bir büyüye yakalanmış gibi Çayırova'nın ihtişamlı tarihin de gezinip durur.

Dev-i Alem kameralarını, geçmiş 3000 yıl öncesine kadar uzanan Çayırova'ya çevirmeden önce kısaca Kocaeli ilimizin tarihi geçmişine kısa bir yolculuk yapıyoruz...

Avrupa ve Asya'nın hem kültürel hem de coğrafi olarak birleştiği noktada bir deniz incisi Kocaeli bugün birbirinden güzel 12 ilçesi bulunmaktadır.

Türkiye'nin nüfus yönünden en büyük 6. ili olan ve Marmara'nın doğusunda yer alan Kocaeli; İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası olmak üzere çok değerli ilçelere sahip. Çayırova; konum itibarıyla Kocaeli'nin, Anadolu yakasından İstanbul'a giriş kapısı ve kültürler köprüsüdür.

Tarih boyunca da bunun farkında olan insanoğlu M.Ö.3000'den itibaren burada yaşam serüvenini sürdürmektedir. İlk olarak deniz tutkunu Frigler uzun yıllar bölgeyi ellerinde tutarlar. Daha sonra Frigyalılar Anadolu'ya buradan geçiş yapar. Frigyalılardan sonra Bebrisler, Argonatlar, ve parayı bulan Lidyalılar sırasıyla Çayırova bölgesine tamamen hâkim olurlar.

Tarihler M.Ö. 2500 yılını gösterdiğinde Persler bu bölgeye hâkim olurlar ve Kocaeli Yarımadası'nın tüm köylerini tarumar ederler. Akabinde de Suriyeliler ve Galatlılar Gebze ve Çayırova bölgesini yağmalarlar.

Çayırova bölgesi uzun yıllar yağmalara, depremlere, veba hastalıklarına maruz kalsa da her zaman kültür ve medeniyetlerin birleşme noktası olur. 781 yılında Bizanslılar hâkimiyeti ele geçirirler. Fakat bu uzun sürmez ve 1077 yılında Çayırova Türklerin eline geçer. Bu tarihten sonra bölge çok el değişirse de 1329 yılında önemli bir savaşa tanık olur. Savaşın geçtiği bölge bazı tarihi kaynaklarda Maltepe diye geçse de ,aslında Eskihisar, Gebze, Darıca arasındaki düz mevkiinin adı olan Palekanon yani Çayırova bölgesidir. Evet; Hünkar Çayırı'ndan Çayırova'ya, bu güzel diyarda durup derin derin nefes alırken, Yahya Kemal Beyatlı'nın şu dizelerine kulak veriyoruz...

Tâ Budin'den Irâk'a, Mısır'a Kadar,
Fethedilmiş uzak diyarlardan,
Vatan üstünde hür esen rüzgâr,
Ses götürmüş bütün baharlardan.
O dehâ öyle toplamış ki bizi,
Yedi yüz yıl süren hikâyemizi
Dinlemiş ihtiyar çınarlardan.

Beyatlı, 7 asır boyunca cihana hükmetmiş bir beyliğin tohumlarının atıldığı ve filizlenip devletleştiği bu toprakları yıllar önce bu sözlerle dile getirmiş. Devr-i Alem ile tarihe yolculuk yapıyor ve bir zamanlar tekbirlerin ve at seslerinin birbirine karıştığı Osmanlı ile Bizans arasında yaşanan tarihi Palekanon savaşına götürüyoruz sizleri...

ÇAYIROVA FATİHİ ORHAN GAZİ VE "PALEKANON'DAN ÇAYIROVA'YA"

Ve tarihler 1329 yılını göstermekte... Osmanlı ile Bizans arasında Pelekanon Savaşı gerçekleşir. III.Andreanikos kılıç elinde, Bizans'ın tüm ihtişamını sergileyen kıyafetleriyle savaş meydanına gelir. Karşısında ise yeni yeni kuvvetlenen bir beylik; Osmanlı. Orhan Bey ise tüm asaleti ve kararlılığıyla bugünkü

Çayırova'da yani Palekanon'da Bizans'a meydan okumaktadır. Ve kılıçlar çekilir. Haçlı ordusu ile Osmanlı ordusu savaşa başlar. Deniz durgun, ağaçlar ürkektir. Rüzgâr ise en sert haliyle eser meydana.

Orhan Gazi

Yumuşak huyu ve merhameti ile tanınan, Bursa Fatih'i, Orhan Gazi, o gün hiç olmadığı kadar hiddetliydi. Gün var olma veya yok olma günüydü. Göğü solgunlaştıran mavi gözleri ve atının üzerinde uzunca boyu ile, dılınde 'Alâh Allah' nidası, koynunda cevşeni savaş meydanında soluk soluğa savaşı...

Ve Allahın yardımı Osmanlı'dan yana olur. Zafer Orhan Bey'indir. O zamana kadar küçümsenen bir beylik artık dikkat çekmeye başlamıştır. Çünkü İstanbul'un fethi kolaylaşmış, Bizans'ın Anadolu ile bağlantısı tamamen kesilmiştir. Bu Bizans için şaşılacak bir yenilgiydi... İpek ve baharat yolunun güzergâhında stratejik önemi olan Çayırova Osmanlı kontrolündedir...

Çayırova fatihi Orhan Gazi, mütevazı bir insandı. Fakirleri sever ve alimlere hürmet ederdi. Son derece dindar, adaletli yönetimi ile tebaasına kendisini sevdirmişti. Bizzat halk içine girer, onlarla dertleşirdi. Hareketlerinde çok hesaplı davranır ve hiç telaş etmezdi. Bu özelliklerini sadece Türkler değil Batılı tarihçiler de tasdik etmiştir. İşte bu şanlı sultan, Çayırova'nın ve Çayırova'nın bağlı olduğu Kocaeli yarımadasının hem Osmanlı, hem de İslam yurdu olmasında büyük emek sarfetmiş bir hizmet eriydi.

Devr-i Alem kameraları ile Osmanlı tarihine yolculuğa çıkıyoruz. Kurduğu askeri ve idari teşkilatlarla Osmanlı'yı gerçek anlamda kurup devlet yapan Sultan Orhangazi kimdir? Hangi hizmetleri yaptı?

ÇAYIROVA FATİHİ ORHANGAZİ DÖNEMİNDE OSMANLI

Sultan Orhan Gazi Osmanlı Devleti'nin ikinci padişahıdır. 1326 ile 1362 yılları arasında sultanlık yapmıştır. Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Gazi ve Malhun Hatun'un oğludur. Babası Osman Gazi'nin vefatı üzerine 1324'te bey olmuştur. Sultan Orhan Gazi'ye dinin kahramanı manasına gelen Şücaeddin lakabı verilmiştir.

Orhan Gazi daha 15 yaşında iken harplere iştirak etmiş ve hayatının büyük bir kısmı harp meydanlarında geçmiştir. Babasından 16.000 km2 olarak teslim aldığı toprakları, 95.000 km2'ye çıkarmıştır. Orhan Gazi bir devlet reisi sıfatı ile harplerde bizzat ordularının başında daima bulunmuştur. Orhan Gazi, Osmanlı devletin muntazam bir idare sistemine bağlanması lüzumunu görmüş bir devlet adamıdır. Müslüman Türkler Avrupa'ya ilk defa Orhan Bey zamanında geçmişlerdir. Kocaeli, Düzce, Sakarya, Gebze ve Çayırova bölgesi başta olmak üzere İstanbul'un Anadolu yakası tamamen Sultan Orhan gazi zamanında Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Yeni fethedilen Hristiyan topraklarında yaşayan yerli Hristiyan halkın Osmanlı hayranlığı, yeni fetihleri de kolaylaştırmıştır. Orhan Gazi'nin hükümdarlığı döneminde yeni bir strateji ortaya çıkmıştır. Bu strateji Bizans'a yardım etme adı altında Rumeli'ye Osmanlı askeri gönderilmesi ile başlayıp; Osmanlıların ve Türklerin Rumeli'de toprak edinip şehirlere de yerleşmesi sonucunda ta orta Avrupa'ya ve Viyanaya ulaşacak olan Osmanlı fetihler sürecinin başlamasına vesile olmuştur.

Bazı tarihi kaynaklara göre bu başarının sonucu olarak 1353'te Çimpe kalesi Süleyman beye Bizanslılar tarafından bir askerî üs olarak verilmiştir. Süleyman bey buraya ve civarına askerlerinin ailelerini ve göçmen Türkmenleri yerleştirmeye başlamıştır ve bu Çimpe kalesi Osmanlıların Avrupa'da ilk köprübaşı noktası olmuştur.

Sultan Orhan Gazi'nin oğlu İzmit sancak beyi Süleyman Paşa ordusu ile Çanakkale Boğazı'nı geçerek, Bursa, Bilecik ve İzmit gibi Anadolu şehirlerinden getirdiği Türkmen göçmenleri deprem sonucu harabe olan Gelibolu başta olmak üzere Rumeli'nin birçok yerine yerleştirmiştir. Deprem sonucu yıkılan ve yerli halkı başka yerlere göç eden Gelibolu'da şehirdeki binalar Rumeli'ye yerleşen Türkler tarafından birkaç

ay içinde yaşanacak şekilde onarılarak surları yeniden inşa edilmiş ve Gelibolu nüfusunun hepsi Türk olan bir müslüman kente dönüştürülmüştür.

Bizans imparatoru resmen Süleyman Paşa'dan Gelibolu'ya yerleştirdiği bütün Türklerle birlikte çekilmesini istemiştir. Ancak Süleyman Paşa cevap olarak buraya Türklerin Allah'ın inayeti ile geldiklerini; geldiklerinde şehrin terkedilmiş olduğunu; burada oturan hiçbir kimsenin evinden zorla atılmadığını ve bu şehri terketmenin Allah'ın inayetini ret etme olacağını bildirerek tarihi bir cevap vermiştir. Osmanlı'nın gelişip büyümesinde Gelibolu'nun sağladığı askeri üssün önemi çok büyüktür.

Osmanlılar Avrupa toprağı olan Trakya'da Bizans şehirlerini birer birer zapt etmeye başlamışlardır. Çimpe kalesi ve Gelibolu şehrinden fetihlere başlayan Osmanlı, Bolayır, Keşan ve Tekirdağ'ı 1354'te fethetmiştir. Bunun yanında fethedilen toprakları korumak amacıyla Rumeli'de geniş bir iskan politikası uygulanmış ve Anadolu'dan Trakya'ya Türk göçmenler getirilip yeni fethedilen yerlere iskan edilmişlerdir.

Rumeli'deki Osmanlı topraklarında beylerbeyliği görevi yapan Sultan Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa, Çorluda bir süre avı sırasında atından düşerek feci şekilde ölmesi Sultan Orhan Gazi'yi üzerek hastalanmasına sebep olmuştur. İzmit'in ilk sancak beyide olan Süleyman bey Bolayır'a defnedilmiştir. Süleyman beyin ölümü ile; 1359-1362 arasında Sultan Orhan Gazi, gelecekte Kosova fatihi şehit sultan Murad-ı Hüdavendigar adını alacak oğlu 1. Murat'ı Rumeli'deki Osmanlı ordularını komuta etmek üzere beylerbeyi olarak görevlendirmiştir. Sultan Orhan Gazi döneminde Osmanlılar 1361'de Dimetoka'yı feth ederek bir süre Osmanlı'ya başkent bile yapmışlar. 1362'de Sultan Orhan gazi öldüğünde Osmanlı orduları Edirne kapılarına dayanmıştı. O yıl bu şehir de Osmanlıların eline geçmiştir.

İSTANBUL FATİHİ'NİN ÇAYIROVA'DA KADER ANI

Devir değişip zaman ilerleyince, 1432'de dünya-ya gelmiş olan Fatih Sultan Mehmed Palekanon'un yani bugünkü Çayırova'nın konumunu değerlendirmek amacıyla çevresindekilere, buraya Türk köyleri kurmaları için emir verir. Çünkü bu geçiş noktası bir kültür kanalı da olmalıydı. Sultan Mehmed zekâsını kullanarak buraya en iyi iskânı yapmıştı. Ayrıca burası, tüm kervanların ve Osmanlı ordusunun İstanbul'dan

Anadolu'ya geçiş güzergahındaki üçüncü durak ve dinlenme yeri seçilmişti.

Fatih Sultan Mehmet, dünyanın görebileceği nadir hükümdarlardandır. Avrupa'nın en güçlü imparatoru olan Şarlken, ancak tahta çıktıktan sonra okuma yazma öğrendiği göz önüne alınırsa, sultanımızın alimliği daha iyi anlaşılmaktadır. Hem böylece Osmanlının şehzadelerine nasıl değer verdiği de ortaya çıkıyor.

Sultan, 900.000 kilometre kare olan Osmanlı topraklarını 2.214.000 kilometre kareye çıkarmıştır. Üstelik bunu yaparken sömürgeci bir tavırla değil, fethettiği yere İslam aşkıyla hizmet ulaştırma anlayışıyla yapmıştır.

Fatih zamanında Anadolu, Balkanlar ve denizler yönünde bir çok fetihler yapılmıştır. Amasra, Sinop, Trabzon, Sırbistan, Mora, Eflak, Bosna Hersek, Boğdan, Arnavutluk, Kırım, Ege ve Yunan adaları fethedilmiştir.

Akşemseddin'in talebesi olan şehzade Mehmet, güçlü bir asker olduğu kadar ilim irfan sahibi kültürlü bir devlet adamıydı. Daha küçük yaşlardan itibaren gönlünden İstanbul'u almak için yaptığı planlar geçiyordu. Ve küçük şehzadenin çok kararlı bir duruşu vardı. Şair Abdülhak Hamit Tarhan'ın kaleme aldığı "Kim demiş ki çocuk küçük bir şeydir... Bir çocuk belki en büyük şeydir." sözleri, çok küçük yaşlardaki şehzade Mehmed'in "Ya İstanbul'u alırsız, ya İstanbul bizi alır." sözlerini ne kadar da haklı çıkarıyor.

Fatih tüm bu seferleri, saraydan değil bizâtihi at sırtında savaş meydanından yönetilir. İstanbul'un fethinde tam 52 gün otağında secdede gözyaşı döker, meydana askerlerin önünde bulunur Fatih. Ömrü savaşlar ve zaferlerle geçmiş kutlu bir insan. Öyle ki alemlere rahmet olarak indirilen Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in şu hadisi şerif-i bunun en somut örneğidir. "İstanbul bir gün mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu fetheden asker ne güzel askerdir." 1453 yılı Fatih'in peygamber övgüsü ile şereflendiği yeni bir çağın da başlangıcı olur.

ORHANGAZİ'NİN BAŞARISI

Orhan Gazi Osmanlı Beyliği'ni yeni yasalar ve düzenlemeler sayesinde devlet yapmıştır. İlk kez vezirlik teşkilatı kurulmuştur. İlk kadı ve subaşı atamaları bu dönemde yapılmıştır. Sancaklara kadılar gönderilmiştir. Divan örgütü kurulmuştur. Vakıf sistemi, adli teşkilat kurulmuştur. Yaya ve müsellemler olarak ilk düzenli Osmanlı ordusu kurulmuştur. İlk donanma çalışmaları yapılmıştır ve Osmanlı Devleti gücüne güç katmıştır.

Orhan Gazi; mavi gözlü, sarışın, beyaz tenli, geniş göğüslü, iri yapılı bir insandı. Kulağında siyah bir beni vardı. Halk tarafından oldukça sevilirdi. Sık sık halkın arasına karışıp onların dertlerini dinlerdi. Davranışları dengeli ve kararlı idi. Daima tedbirli davranırdı. Güzel huylu ve iyi ahlaklı bir devlet adamı olarak diğer devlet adamlarına örnek olurdu.

Orhan Gazi, ömrünün son yıllarında elini devlet idaresi ve dünya işlerinden çekerek kendini ibadete verip Osmanlı Devletinin idaresini, geleceğin Balkan ve Kosova fatihi şehit Sultan Murad-ı Hüdavendigârı olacak oğlu 1. Murat'a bırakarak Bursa'da inzivaya çekilmişti.

Çayırova fatihi Orhan Gazi'nin ölüm nedeni ve yılı hakkında tarihçiler arasında ihtilaf bulunmaktadır. Zamanının tarihçisi olan Aşıkpaşazade, Orhan Bey'in izmit sancak beyi de olan Avrupa fatihi oğlu Süleyman Bey'le aynı yılda, 1358'de öldüğünü yazmaktadır.

Sultan Orhan Gazin'in mezarı, Bursa'da, Gümüşlü Kümbet'te babasının türbesindedir. Çayırova fatihi Sultan Orhan Gaziyi hayır, minnet, şükran ve rahmetle anıp ruhuna fatihe okurken, Devr-i Alem kameralarını Çayırova'da yaşanan bir başka tarihi olaya çeviriyoruz.

ADINI FATİHLE DÜNYAYA DUYURAN ÇAYIROVA

Yıl 1481'dir. Aylardan Mayıs. Ama 1481 Mayıs'ı hiç hazır olmadığı kadar bu baharda sancılı bir vefate sahne olmaya hazırlanıyordu. Hünkâr Çayırı'nda belki de namını Fatih Sultan Mehmet Han'ın vefatını sine-sinde barındırmasıyla alıyordu.

Fatih Sultan Mehmet, elinde Osmanlı sancağını alır, 'sefer doğuyadır' der. Sultan hasta ve bitkindir. İslam güneşini her yere yayma azmi ve kararlılığındadır. Her şeye rağmen otağını Hünkâr Çayırı'na kurar. Fakat bugün bile aydınlatılmayan bir bilinmezlik vardır. Sultan fatihin tam olarak nereye sefer düzenlendiği ve ölümü üzerindeki sır perdesi. Devr-i Alem kameraları ile zamanı durdurup bu sır perdesini Fatihin ortağını kurduğu Hünkâr Çayırından aralamaya çalışıyoruz.

Fatih, Venedikli ve Cenevizli tüccarların denizlerdeki ticaret üstünlüğünü ele geçirmekte kararlıdır. İtalya seferi ve Otrantoyu alması Venediklileri korkutur. Papa telaşa düşer. Bu nedenle Fatih'in genç yaşta Papa'nın öncülük ettiği Haçlılar tarafından zehirlenmiş olması en kuvvetli ihtimaldir. Hatta Fatih'in ölümü üzerine Roma'da büyük kutlamalar yapılır kilise çanları üç gün boyunca çalınmıştır.

Prof. Dr. İlber Ortaylı'da daha önce bazı tarihçilerin dile getirdiği Fatih Sultan Mehmed'in zehirlenmesiyle ilgili iddialar üzerine: "Evet Fatih Sultan Mehmed, yönü belli olmayan bir sefere çıkarken zehirlenerek öldürülmüştür. Tarihî veriler bu seferin İtalya üzerine olduğunu gösteriyor ve İtalyanlar o dönemde zehir konusunda çok uzmanlaşmış bir millettir. Fatih Sultan Mehmed'in hastalığı vardı; ama o hastalıktan ölmedi, zehirlenerek öldü." diyerek tarihi gerçeği gün yüzüne çıkarmakta.

Tarihçi Ahmet Almaz da, 'Fatih Sultan Mehmed Nasıl Öldürüldü?' adlı kitabında padişahın, Venedik ajanı doktoru Yakup Paşa tarafından zehirlendiğini belgelerle ortaya koyarak ilginç tespitlerde bulunuyor:

Fatih'in hizmetinde bulunan ve çok beğendiği bir kişi olarak tanınan tarihçi Aşıkpaşazade'nin yazmış olduğu şiir bu zehirlenme iddiasını desteklemekte. Ünlü tarihçimiz Aşıkpaşa zadeye kulak verelim bakalım neler diyor...

*Tabipler şerbeti kim verdi o hana
O han içti şarabı kana kana
Çiğerin doğradı şerbet o hanın
Hemin-dem zân etti yana yana
Dedi niçin bana kıydı tabipler
Boyadılar çiğeri canı kana
İsabet etmedi tabip şarabı
Tımarları verdi kamu ziyâna
Tabipler hana çok taksirlik etti
Budur doğru kavi düşme gümâna*

Fâtih İstanbul'dan sefere çıktığı 25 Nisan'da zehirlenmeye başlamış, sonra da, tedâvî ediliyormuş gibi, zehir verilmeye devam edilmiş. Tarihî kaynaklara göre göz kapakları ağırlaşmakta, alından damla damla ter kaftanına doğru süzülmekteydi. Suikastı fark eden Müslüman tabipler, Sadrazam Karahanlı Mehmed Paşa'ya haber verirler ama geç kalınmıştır. Peygamber övgüsüne mazhar olan İstanbul fatihi Çayırova da şehit olmuştur. Fatih'i şehit eden Dönme Jakop ise oracıkta Yeniçeriler tarafından linç edilir.

İstanbul'un Fatih'i, hayatı gibi mütevazı bir ormanda, mütevazı bir otakta fetih yolunda son nefesini vermişti. Uzun selviler ve tarihi çınarlar arasındaki kuşlar susmuş, askerler başlarını öne eğmişti. Rüzgâr dahi hüzün makamında esiyordu. Bir ince sızı düşmüştü Hünkâr Çayırı'na. Bu olayın anısına aynı yerde çeşme ve namazgâh 16. yüzyıl hatırası olarak geride bırakılmıştı. Şimdilerde oraya giderseniz eğer, bu tarahi çeşme'den akan suyun sesini dinleyebilir, çamların hâlâ Sultan'ı konuştuğunu duyabilir, ihanetin kara bulutlarını hissedebilirsiniz. Tarih bilincinin önemini anlarsınız. Devr-i Alem kameraları ile sizleri Hünkâr çayırına götürüyoruz..

16. yüzyıldan sonra Çayırova bölgesi iyice parlamış, Anadolu'ya bağlanan kervan yolunun İstanbul'dan sonraki ilk durağı haline gelmiştir. Hatta dış bölgelere mal ve hizmet aktarımına imkân veren düzenlemelerin çoğu bu yüzyılda yapılmıştır.

18 Ocak 1923 yılında Çayırova tarihinde yeni bir sayfa açılır. Başkomutan Mustafa Kemal buradaki askeri bir tatbikata katılır. Tatbikat sonrası Mustafa Kemal Gebze 26. Ağır Topçu Alayını gezdikten sonra istasyonuna uğrayarak geceyi bugün müze olan Eskihisar'daki Osman Hamdi konağında geçirir.

Kurtuluş Savaşı sonrasında mübadele günleri başlar. Ayrılık acısı kokan bu topraklarda insanlar toplu halde göç etmek zorunda kalırlar. Gebze, Darıca ve Tuzla'daki Rumlar, Yunanistan, Girit ve Adalar'a, buralardaki Türkler ise Gebze, Darıca ve Tuzla civarlarına göç ederler. Fakat hiçbir giden, geldiği yerin kültürünü ve hatırasını yok etmedi.

1926 yılında İstanbul'a bağlı olan Gebze ve Çayırova bölgesi, Kocaeli iline bağlanmıştır. Devr-i Alem kameralarını bugün Kocaeli'nin parlayan yıldızı cazibe merkezi Çayırova ilçesini gezmeye devam ediyoruz.

CAZİBE MERKEZİ ÇAYIROVA

Çayırova ilçesine adını veren bölge sadece Çayırova sınırları içinde değil, bir zamanlar Gebze'ye bağlı köy olan İstanbul'un Tuzla ilçesi ile Darıca ve Gebze ilçeleri sınırlarında kalan tarihi Palekonan yani Hünkar çayırı bölgesini kapsamakta. Çayırova ilçesine adını veren bu bölge geçmişte olduğu gibi bugünde her bakımdan önemli bir yer.

Çayırova, geçmişte sahip olduğu kültür ve ticaret birikimini Türk sanayi ve ziraat alanında da sürdürür. Devr-i Alem kameraları ile sizleri Çayırova'da kurulan ve Türkiye'de ilk olan önemli bir yere götürüyoruz. Burası Çayırova adı ile özdeşleşen Ziraat okulu. Cumhuriyet döneminde yapılan sanayi atılımları en çok bu bölgede kendine yer bulurken, tarım ve ziraatte unutulmaz. Türkiye'de tarımın gelişmesinde büyük katkısı olan teknik ziraatçilerde Çayırova da yetişmiştir.

1943 yılında dönemin Tarım Bakanı Prof. Dr. Şevket Raşit Hatipoğlu'nun talimatıyla Teknik Bahçivanlık Okulu Çayırova'da kurulur. 4 milyon m²'lik sazlık ve bataklık halindeki arazi önce tarıma elverişli hale getirilir. Teknik bahçivanlık okulunda yetişen teknik insanlar tarım ve ziraatın gelişmesine öncülük ederler.

Çayırova ziraatda okumak bir ayrıcalıktı. Burada yetişen öğrenciler bugün çok önemli mevkilerde görev yapmakta ve Çayırova ziaratı unutmamakta. Türk tarımına büyük hizmetler yapan Ziraat Meslek Lisesi-Zirai Üretim İşletmesi Personel Eğitim Merkezi Müdürlüğü olarak hizmetlerine devam eder. Bugün Marmara bölgesinde tohumlara sertifikasyon veren uluslararası bur kurum haline gelir. mikrofonlarımızı Çayırova Tohum Sertifikasyon Test müdürü Tahir Atar'a uzatıyoruz.

1960'lı yıllarda Çayırova bölgesi sanayiye açılır. Çayırova bölgesi kısa adı TOE olan Türkiye Otomotiv Endüstrisine ev sahipliği yapar. Ardından Çayırova Cam Fabrikası adı ile Türkiye Şişe Cam fabrikası kurulur. Bunlar Çayırova'nın yükselmesinde ilk ve önemli adımlar olur. Türkiye'nin göz bebeği olan tarım ve sanayiye birlikte gelişip büyüt Çayırova' da.. Bu önemli kurumlar, geliştirilip büyütüleceği yerde bir bir kapanır. Ve Ziraat okulu da TOE'de bir tarih olur.

Türk tarımı ve sanayileşmesinin gelişmesine öncülük eden Ziraat Okulu ve TOE kapanır kapanmasına ama zaman geçtikçe Çayırova özel sanayi müteşebbisleri için cazibe merkezi haline gelir. Kocaeli'nin gelişip büyümesiyle de en hızlı sanayileşen bölgelerden biri olur. Çayırova tarihi'nin canlı şahitleri Devr-i alem kameralarına konuşuyor.

Çayırova otomotiv, gıda, plastik, çelik, elektrik, deri, kimya, elektronik, kauçuk ve pek çok alanda ülkenin sanayi ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamaktadır. Bunlar gerçekten de bir bölgenin aynı anda sahip olabileceği nadir güçlerdendir. Sadece sanayi kuruluşlarının değil, hizmet ve finans sektörünün de gözbebeği konumundadır Çayırova. Bankalar merkezlerini buraya taşımakta.. Çayırova bankacılık üssü olmakta..

Sanayi üretimdeki başarının sırrı denetimdir. Denetim kaliteyi de beraberinde getirir. Bu nedenle 1998'de Türk Standartları Enstitüsü Bölge Müdürlüğü Çayırova'da kurulur. Kalite Kampüsü Deney Laboratuvarı, müşterilerden gelen deney isteklerini karşılayıp, en yüksek kalitede ürün standardına ulaşmayı hedefler.

Türkiye Otomotiv Endüstrisinin temeli TOE ile Çayırova'da atılmıştı. Bugün bu bölgede Taşıt Araçları Yan Sanayi bir başka ifade ile TOSB kurularak Otomotiv sanayi gelişir. Bugün Türkiye'de otomotiv yan sanayicilerinin faaliyet gösterdiği tek global İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Çayırova'dadır.

ÇAYIROVA TARİHİNDE İLÇE OLMA MİLADI

Çayırova'nın ilçe statüsüne kavuşmasında 1983 - 1992 yılları çok önemli yıllar. O yıllarda köy konumunda olan ve eski adı Akse olan Güzeltepe'nin yani bugünkü Çayırova'nın Mandıra, Erişler, Çiçekçiler, Mudurlutepe ve Korkakdere gibi mahallerinin 2 dönem muhtarlığını yapan Abdurrahman Korhan, bizzat dönemin Valisi ile görüşerek Güzeltepe'nin zamanla aldığı göçlerle nüfusunun arttığını ve artık beş mahallenin tek muhtarlıkla yönetilemeyeceğini dile getirerek Güzeltepe'yi Gebze'ye bağlı bir mahalle olmaktan kurtarıp, Güzeltepe'nin köyden belde belediyesine geçişini sağlamıştır.

1992 yılına gelindiğinde Güzeltepe'ye belediye kurulması için çalışmalar başlatılır ve Abdurrahman Korhan, Çayırova Belediyesi olarak seçimlere girilmesini sağlayarak bugünkü Çayırova Belediyesinin kuruluşunu yapar. Çayırova bölgesinde sırasıyla başkanlık yapan belediye başkanlarının görev yılları ve isimleri şunlardır.

- 1992 – 1994 Timur Koç
- 1994 – 1998 Yaşar Alkan
- 1998 – 1999 Ataman Ertuğrul
- 1999 – 2004 Timur Koç
- 2004 – 2009 Dr. Ekrem Faruk Taşcı
- Şekerpınar Belde Belediyesi Belediye Başkanları
- 1999 – 2004 Ali Sönmez
- 2004 – 2009 Cemalettin Balcı

Tarihler 2008 yılının Mart ayını gösterdiğinde, Palekanon'dan Hünkar Çayırın'a hızla gelişerek büyüyen Çayırova için yeni bir dönem başlar. 22 Mart 2008 tarihinde Çayırova Belediyesi, Şekerpınar Belediyesi, Çayırova Mahallesi ve Yenimahalle'nin birleştirilmesiyle ilçe statüsü kazanır. Bu tarihten sonra belediyecilik hizmetleri oldukça hızlanır ve yaşanabilir bir kent olma yolunda geleceğe emin adımlarla yol alınır. Bunun için Başkan Ziyaettin Akbaş öncülüğünde Çayırova Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planlama programını hazırlar. Devr-i Alem kameralarını başkan Ziyaettin Akbaş'ın makamına çeviriyoruz. Çocukluk yılları Çayırova'da geçen başkan Akbaş ile Çayırova'nın o yıllarını konuşuyoruz..

Çayırova, ülkemizin değişik bölgelerinden gelen göçlerle her geçen gün nüfusu artar, Türkiye'nin renk-

lerini ve farklı kültürlerini bir arada barındırır. Çayırovanın nüfusu bugün bile ülke ortalamasının üzerinde artış göstermektedir.

Çayırova'yı daha yakından tanımak için kame-ralarımızı bu güzel yerleşim yerinin sokaklarına çeviriyoruz. Çayırova bugün sımsıcak Anadolu insanın yaşadığı birbirinden güzel 9 tane mahalleden oluşmaktadır. Bu mahalleler Akse, Atatürk, Çayırova, Yenimahalle, Cumhuriyet, Emek, İnönü, Özgürlük ve Şekerpınar'dır. Çocukluktan belediye başkanlığına kadar uzanan yaşam serüveninde Çayırova'nın her köşesinde, her mahallesinde anıları olan başkan Ziyaettin Akbaş ile Devr-i Alem yapıyoruz.

2009 yılında Gebze'den ayrılarak Çayırova ilçesine bağlanan Yenimahalle bugün E-5 karayolu ile İstanbul'un sınır çizgisinde. Kim bilir buradan kimler geldi, kimler geçti diye düşünmeden de edemiyoruz. Yenimahalle bugün sahip olduğu alışveriş merkezlerinin yanı sıra sosyal ve kültürel etkinliklerin geleneksel olarak her yıl yaşandığı bir cazibe merkezi konumundadır. Çayırova'nın bugünlerine gelmesine bizzat tanıklık eden başkan Akbaş, bizlere daha rahat ve huzurlu bir Çayırova için hizmetlerini ve gerçekleştirmek istediği hayallerini anlatmaya devam ediyor

Son yıllarda yaşam kalitesinin her geçen gün arttığı, insanların rahat ve huzur içinde gezip alışveriş yaptığı, çocuklar için oyun parklarının, hastalar için tam donanımlı sağlık tesislerinin bulunduğu yeni ve değişen bir mahalle olan Yenimahalle gerçekten de adı gibi. Bunun en somut göstergesi mahallenin en işlek caddesi olan ve adını Fatih Sultan Mehmet Han'dan alan Fatih caddesidir. Devr-i Alem kameralarını bu uzun ve hareketli caddeye çeviriyoruz.

Yıllardır bu caddede geçimini esnaftıktan sağlayan ve Yenimahalle'nin tarihi gelişimine şahitlik yapan insanlarına mikrofonlarımızı uzatıyoruz.

Genç bir nüfusa sahip Çayırova'da birçok okulda gencecik beyinler eğitim ve öğretim hayatını sürdürmektedir. Çocuklara ve eğitime büyük önem veren başkan Akbaş, geleceğin Çayırova'sını çocukların hayalleri ile inşaa ediyor. Göreve geldiği günden bugüne kadar genç ve dinamik kadrosuyla Başkan Akbaş'ın Çayırova'da eğitim alanında gerçekleştirdiği projeleri Devr-i Alem kameralarına anlatıyor.

Sanayi ve ekonomi potansiyeli ile gittikçe gelişen ve büyüyen geleceğin Çayırova'sında devlet - millet işbirliği ile el ele verilerek yapılan modern okullarda çocuklarımız yarınları hazırlıyor.

Devr-i Alem ekibi olarak başkan Ziyaettin Akbaş ile birlikte bir zamanların köy statüsünde önemli bir yerleşim birimi olan Akse mahallesine doğru yola çıkıyoruz. Yaptığımız araştırmalarda Fatih Sultan Mehmet Han dönemine kadar uzanan köyün o yıllarda adı Akkilise veya Alaca Kilise olarak geçiyor. Bu veriler bizlere Akse mahallesinin Çayırova'nın en eski yerleşim yeri olduğunu da gösteriyor.

Tarihi bir yerleşim yeri olan Akse'de adım adım gezmeye devam ederken başkan Akbaş'tan Akse köyünün geçmişi hakkındaki düşüncelerini de dinliyoruz.

Akse köyü sözlü ve bazı yazılı kaynaklara göre; ilk olarak Bizanslılar döneminde kurulur ve Akkilise olarak isimlendirilir. Bu köy Osmanlı Türklerinin XIV. yüzyılda bu bölgeyi ele geçirmesinden sonra tarihe karışır. Osmanlı'nın devletleşmesinde ve genişlemesinde büyük başarılar kazanan Orhan Gazi, Gebze ve çevresini fethettikten sonra Alaca Kilise ve Danişmend Virani Köyü'nü kendi camii olan Sultan Orhan camii'ne vakfeder. Orhan Gazi, Gebze'ye ve çevresine büyük önem vererek gelişmesini sağlar. Akse Köyü'nün arazisi 1523 yılında, Osmanlı vezirlerinden Gazi Çoban Mustafa Paşa tarafından, Gebze'de kendi adına inşaa ettiği Çoban Mustafa paşa külliyesine vakıf olarak verilir.

Balkan ve Kafkasya yaşanan savaşlarda Anadolu'ya göçler gelir. Akse köyünde bu göçlerden nasibini alır. 1970'li yıllarda Akse köyünde muhtarlık yapan Mustafa Çevik, büyüklerinden duyduğu göç yıllarına ait bilgileri Devri alem kameralarına anlatıyor.

1828-1829 Osmanlı- Rus savaşlarında Çarlık Rusya, Romanya ve Bulgaristan'ı tamamen işgal eder. Ve XIX. yüzyılda Rumeli'de yaşanan Rus zulmünden kaçarak Anadolu'ya akın akın göçler başlar. Akse bölgesine de muhacir Türkler bu dönemde yerleşmeye başlar. Bu bölge Balkan ülkelerinden sürgün edilenlerden dolayı "Sürgünler Köyü" olarak söz edilmektedir.

Bu bölgeye ikinci göç, "93 Harbi" olarak bilinen 1877-1878 tarihli Osmanlı -Rus savaşları sırasında yaşanır. Rus ordularının, Romanya ve Bulgaristan'ı işgal etmelerinden sonra, işgalden kaçan Rumelili Türk göçmenler, yurtlarını terk edip Akse Köyü'ne ve civar köylere gelip yerleşirler. Filibe, Varna, Rusçuk, Şumnu ve Eski Zagra kasabalarından göç eden muhacirler hala yaşamlarını sürdürmektedirler.

Rumeli'den ikinci göç dalgasıyla gelen göçmenlerle, Osmanlı padişahı Sultan II. Abdülhamit Han, bizzat ilgilenerek bedelsiz yer vererek yeni evler kurmalarını sağlar. Zamanla Akse bölgesinde nüfus artar ve 1880'li yıllara doğru bu köye bir de camii yapılır.

Seferberlik yıllarında Akse köyünde acı yıllar yaşanır. Bu yıllarda çeşitli cephelere giden 15 kişiden 13'ünün şehit düştüğü ancak 2'sinin köyüne dönebildiği bilinmektedir. Hayri 1915'te Çanakkale cephesinde, İngiliz ve Fransızlarla, Üzeyir ve Mehmet Ali isimli iki kardeş ise 1915'te Yemen cephesinde İngilizlerle savaşırken şehit edildiği tarihi kayıtlarda yer almaktadır. Kurtuluş Savaşı'nın yaşandığı 1919-1922 yıllarında bitip tükenmek bilmeyen savaşlar sebebiyle Akse köyünde de yokluk ve kıtlık yaşanır.

1920 ile 1921 yılları arasında İngiliz ve Yunan işgaline uğrayan Akse Köyü, Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Türk birliklerinin kontrolü altına girer. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra Ekim 1923'te bölgenin tamamı işgalden kurtulur. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde bu bölge kısaca Akse köyü olarak değiştirilir.

1950'li yıllara kadar Akse olarak anılan köyün adı 1952 yılında kaldırılır, köy ufak ve yeşillik bir tepenin sırtında kurulu olmasından dolayı Güzeltepe olarak anılmaya başlanır. O tarihlerde Akse köyünde bir camii, komşu köy olan Şekerpınar'da da bir mescit bulunmaktaydı. Şekerpınar'ın ahalisi cuma namazlarını kılmaya Akse köyüne gidiyorlardı. 1960'lardan sonra bölge daha hızlı göç almaya başlar ve sanayi ile birlikte Anadolu'dan başlayan göç hareketi Akse bölgesi ve Çayırova'nın diğer yerleşim yerlerinde yapılan konutlarla gelişip büyür.

Çayırova Belediye Başkanı Ziyaettin Akbaş ile bu tarihi mahallede yapılacak önemli projeleri konuşuyoruz. Başkan Akbaş, köklü bir tarihe sahip Akse mahallesine Akse Semt Meydanı inşaa ettirerek modern bir görünüme kavuşacağını ifade ediyor.

Geçmişi çok eski tarihlere dayanan Akse mahallesinde tarihi eser olarak Akse Camii'ni gösterebiliriz. 1878-1880 tarihlerinde inşa edildiği bilinen Akse caminin giriş kapısında yer alan kitabeden bu caminin 1910 tarihinde onarıldığı yazılmakta. Akse'de tarihi eser olarak Erenler Türbesi, Akse köyü çeşmesi ve Sülüklü Çeşme gösterilebilir. Ayrıca Aşırı, Orta ve Hacı kuyuları tarihi kuyulardır. Yine Osmanlılar döneminde kullanıldığı bilinen Elmalı Yatak mevkindeki bir un değirmeninin kalıntıları bulunmakta.

Tarihi Akse köyünde bir zamanlar Alacabayır diye anılan bugünkü ismiyle Kuştepe mesire alanı Çayırova'da yaşayan insanların doğa ile başbaşa kalarak nefes alıp rahatlayacağı gibi sporseverler içinde geniş imkanlara sahip. Kuştepe'den akşam üzeri günbatımı ise bir başka seyir ziyafeti sunuyor. Akse mahallesi sınırları içerisinde yer alan bir başka önemli yerleşim yeri ise son yıllarda yapılan hizmetlerle Çayırova'nın Seka Parkı diyebileceğimiz Çağdaşkent İplik deresi mevki.

Devr-i Alem kameralarını şimdi de Çayırova'nın Şekerpınar ve Cumhuriyet mahallelerine çeviriyoruz. Günümüzde Cumhuriyet ve Şekerpınar mahallelerinin kurulu olduğu bu bölgeyi yakından tanımak için Şekerpınar'ın tarihi geçmiş ile ilgili yaptığımız araştırmalar da bölgenin Fatih dönemine kadar uzanan bir tarihi geçmişe sahip olduğunu göstermekte. İlk adı Eşekli ya da Merkepli olan bu bölgenin o dönem önemli yerleşim yerlerinden biri olduğu arşiv belgele-

lerinden anlaşılmakta. 1952 yılında eşekli anlamına gelen Merkepli adı suyun çok tatlı olması dolayısı ile Şekerpınar olarak değişir

1989 tarihinde Bulgaristan'ın zorla göç eden soydaşlarımız Şekerpınar'a yerleştirilir. 1999 yılında Şekerpınar'da Atatürk ve Cumhuriyet mahalleleri kurulur. Şekerpınarda yeni yapılan ve sahip olduğu imkanlarla Kocaeli'de tek olan futbol sahası gerçekten görülmeye değer. Çayırova Belediyespor'da top koşturan gençler Çayırova'da spor yapmanın ayrıcalığına dikkat çekiyor. Bunun bilincinde olan ve bugünle gelmesinde büyük emeği olan Başkan Akbaş ise sporcuya ve spor tesislerine önem veriyor. Her yıl düzenlenen Uluslararası Çayırova koşusuna dünyanın bir çok ülkesin'den atletler katılıyor.

Çayırova ilçesi'nin kaymakamlık binası Şekerpınar'da bulunuyor. Kaymakamlık ve belediye işbirliği ile geleceğin marka şehir Çayırovasını kurmak için çok önemli çalışmalar yapılıyor. Çayırova'da bugüne kadar birçok çalıştaylar gerçekleşti. Bu çalıştaylarda marka kent olma yolunda yeni Çayırova'nın kent kimliği ve vizyonu masaya yatırıldı. Çayırova'nın ilk

kaymakamı olan Abdullah Selim Parlar'da bizzat bu çalıştaylarda yer aldı. Şekerpınardaki kaymakamlık binasında Çayırova kaymakamı sayın Parlar'dan Çayırova'nın geleceği hakkında düşüncelerini alıyoruz.

Çayırova'nın coğrafi konumu ve bölgesel gücünün masaya yatırıldığı Çayırova çalıştayında Çayırova'nın gelecek 100 yıllık planı ve modern bir kent oluşumunda nasıl bir yol izlenmesi gerektiği tartışıldı. Çayırova bugün İstanbul, Bursa ve Kocaeli altın üçgeninde geçiş yolu üzerinde bulunan stratejik bir öneme sahip.

Bankacılık, sanayi, lojistik ve geri dönüşümün yer aldığı Çayırova'da eğitim, bilişim, teknoloji sektörleri potansiyeli değerlendirilerek ticaret ve turizmde çeşitlilik sağlanması hedefleniyor. Gerçekleştirilen çalıştaylarla Çayırova'nın geleceği kurgulanırken yeni Çayırova'nın kimlik, kapasite, kalite, katılım, kaynak ve kurgu başlıklarından oluşan 6k prensibiyle yaşana-

bilir modern kimliğine kavuşacağı belirlendi.

Kocaeli yarımadası her bakımdan insanların tüm ihtiyaçlarını karşılayabildiği gelişmiş bir şehirdir. Çayırova Orhangazi'nin fethedip fatihin son nefesini verdiği tarihi bir bölge. Tarihi çayırlarında nefes alabileceğiniz, çeşmelerinden su içip, namazgâhında ibadet edebileceğiniz bir tarih sahnesi. Hem İstanbul'a hem de Anadolu'ya üzerinden geçerek ulaşabileceğiniz bir köprü, sanayisiyle iş imkânı sağlayan ve belediye hizmetleriyle kentsel dönüşüm projesinin baş aktörü ve gelişmesini tamamlamak üzere olan bir ilçedir...

Çayırova tarihi geçmiş ve bugün ile insanda merak uyandıran bir ilçe. Her zaman kendinize özgü yaşam alanı bulabileceğiniz, Sultan Orhangazi'den Fatih Sultan Mehmet Han'a bir destandır Çayırova. Palekanon'dan Hünkar Çayırı'na kültür ve medeniyet tarihimizdir Çayırova. Ekonomi, sanayi ve insan potansiyeli ile gelecek vaad eden, parlayan bir yıldızdır Çayırova. Bilim, teknoloji, turizm ve ulaşım ağları ile cazibe merkezi marka şehirdir Çayırova...

13. BÖLÜM DİLOVASI

Dilovası'nın Tarihi Serüveni

Dilovası, adını körfeze hâkim üç tepe arasındaki ovadan alan Anadolu'nun İstanbul'a ve dolayısıyla da Balkanlar ve Avrupa'ya bağlantı konumunda bulunan önemli bir ilçedir. Limanlar, havalimanı, devlet demiryolları ve D-100 karayolu ve TEM otoyolu üzerinde bulunması nedeniyle sanayi kuruluşlarının akınına uğramıştır. Dilovası'nın kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit körfezi ile çevrilidir. Gebze'ye 8 km, İzmit'e ise 40 km uzaklıkta olan ilçe nüfusu 45 bini geçmiştir. Tavşanlı Deresi de denilen Dilderesi yaklaşık 12 km uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek İzmit Körfezi'ne dökülmektedir. Üç tepenin arasındaki bir ovada yer alan Dilovası, adını da bu ovadan almaktadır.

1960 yıllarında Dilovası'nda sanayileşme başlamış, 1980'li yıllarda ise nüfus hızla artarak gecekondulaşma biçiminde kentleşme başlamıştır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir.

Ulaşım imkânlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçede endüstrinin hızla gelişmesini sağlamıştır. İlçe, içinde barındırdığı büyük, küçük sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuş bu itibarla hızla göç aldığı için köy statüsünde gelişime cevap verememiş ve 1987 yılında Dilovası Belde Belediyesi kurulmuştur. Dilovası düzlüğünün dolması sonucu kent, kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönüne doğru gelişirken batıda Gebze ilçesine doğru genişlemiştir.

Dilovası'nda Nüfus

İlçenin nüfusu 42.668'dir. Yüzölçümü 118 km² olup, km² ye yaklaşık 361 kişi düşmektedir. Dilovası'nda nüfus, 1985 yılında 10.600 iken, 1990 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre 19.780'e ulaşmıştır. Nüfus değişimi 1985- 1990 yılları arasında % 87'ye kadar varmıştır. 1997 yılı sayımı sonuçlarına göre nüfus 36.267 kişi olmuştur. 1990-1997 yılları arasındaki nüfus artış hızı % 83.34' ü bulmuştur. 10.711 nüfusa sahip olan köylerle birlikte bu rakamın 46.978'e ulaştığı hesaplanmıştır. 1997 yılı nüfus sayımına göre nüfusun % 22'si köylerde, % 78'i kentte yaşamaktadır. Bu oran % 54 olan köylerde yaşayan nüfusun Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında, kentleşme oranı daha iyi anlaşılmaktadır. 2000'li yıllarda ise nüfus hızla artmıştır.

Bütün bu nüfus yoğunlu değişimlerine bakıldığında ise 1985 yılında Dilovası'nda km²'ye düşen insan sayısının Türkiye ortalaması olan 65 kişi/km²'den daha büyük olduğu, fakat Kocaeli ve Gebze ortalamalarının gerisinde olduğu görülmektedir. Burada gözden kaçırılmaması gereken önemli nokta ise buraların hızla göç alıp nüfus yoğunluğunun artması sonucu, hızlı sanayileşme ile birlikte nüfusun Dilovası'na kaymaya başlamış olmasıdır. Nitekim 1990 ve 1997 Türkiye ortalamalarının çok üstünde bir nüfus yoğunluğu yaşayan Dilovası, gelecekte de devam eden liman yatırımları ve organize sanayi bölgeleri nedeniyle daha hızlı bir nüfus artışı ve yoğunluğu ile karşı karşıya kalacaktır.

1990-1997 yılı nüfus artış yoğunluğu değişimine baktığınızda Dilovası'ndaki sözünü ettiğimiz değişimin Türkiye ortalamasından 13 kat, Kocaeli değişiminden 5 kat ve Gebze değişiminden de 2,5 kat daha fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Dilovası, sanayi ağırlıklı bir insan kaynağına sahip olarak hızla göç almaya devam ederken, limanların ve diğer sanayi oluşumlarının bitirilmesiyle nüfus artışı daha da artacaktır.

DİLİSKELESİ MAHALLESİ'NDEN DİLOVASI İLÇESİNE

Dilovası'nın İlk Kaymakam Hasan Göç ile Dilovası'nda Devr-i Alem

Dilovası, Mahalleden Köye, Köyden beldeye, beldeden İlçeye giden bir başarı hikayesinin adı. Kocaeli'nin 12 ilçesinden biri olan Dilovası ilçesi'nin ilk kaymakamı Hasan Göç ile Dilovası ilçesi ve köylerini Devr-i Alem belgesel TV programı kamerası eşliğinde gezerek Dilovası'nın nasıl ilçe olduğunu araştırıp. Devr-i Alem belgesel TV programı ile Dilovası tarihine not düşüp, zamana noterlik yaptık. (Röportaj: Devr-i Alem ve Belgesel Yayıncılık ekibi)

1978 yılından beri Dilovasındaki gelişmeleri yakından takip eden araştırmacı- gazeteci İsmail Kahraman yönetimindeki Devr-i Alem belgesel TV program ekibi Dilovası ilçesi'nin ilk kaymakamı Sayın Hasan Göç'ü makamında ziyaret ederek ilk soruyu yöneltiyor. "Dilovası ilçesine kaymakam olarak atandığınızı öğrendiğiniz de hangi duyguları yaşadınız? Dilovası'nı daha önce biliyor muydunuz? Kaymakam bey belediye başkanlığı makamından kaymakamlık makamına tahsis edilen makam koltuğunda derin bir nefes alıp adeta o günleri yeniden yaşıyor gibi bize şu bilgileri verdi.

Dilovası'nın ilk kaymakamı olmak çok farklı bir duygu

..." Dilovası'nı ismen biliyor ve zaman zaman karayolu ile geçtiğimiz'de uzaktan seyir ediyorduk. Kaymakam olarak atandığımızda fazla bir bilgide alamadım. çünkü bölge ile ilgili fazla bir bilgide yoktu. Ancak büyük bir sanayi kenti olduğunu çok iyi biliyordum. Türkiye'de 5 organize sanayi bölgesi, demir ve kara yolları, sahildeki limanları , kurt köy havalimanına yakınlığı ve Körfez Köprüsü ile Türkiye'nin ulaşım üssü olma yolunda hızla ilerleyen Dilovası ilçemizin ilk kaymakamı olmak çok önemli ve farklı bir duygu, bu duygu anlatılmaz yaşanır"

Belediye binası

Kaymakamlığa Tahsis Edildi

..."Tayinimiz çıktıktan hemen sonra Dilovasına gelerek göreve başladım. Sayın belediye başkanlarımıza teşekkür etmek istiyorum. Çünkü Kendi makam odaları dahil belediye binasının bir kısmını kaymakamlığa tahsis ettiler. İlçe daire müdürlükleri kuruldu ve bugün tüm daire müdürlüklerimiz Dilovası halkına hizmet veriyor. Çok yeni bir ilçe olmasına rağmen her yönünü ile Dilovası'nda kaymakamlık hizmetleri tam kapasite ile sürüyor. Yeni kaymakamlık binası inşaatımız devam ediyor..

Dilovası'na tepeden bakmak

Dilovası kaymakamı Sayın Hasan Göç beyin makamından ayrılıp birlikte Dilovasına hakim bir tepeye çıkıyoruz. Bir zamanların üzüm, kiraz ve zeytin bağlarının bulunduğu sanayi kuruluşları ve konutların yükseldiği Dilovası vadisi önümüzde. Kaymakam beye "Dilovası'nı bize tanıtabilir misiniz? diye soruyoruz. Hasan bey bulunduğumuz noktadan Adatepe, Dilovası vadisi, fabrikalar ve körfez Köprüsü'nün yapılacağı Dilburnu' na bakarak Devr-i Alem kameralarına şu bilgileri veriyor.

..." Dilovası sadece bir sanayi şehri değil, bir kültür ve tarih kenti. Bitinya' dan Roma'ya, Bizanslılar'dan Selçuklu'ya, Selçuklu' dan Osmanlı'ya çok önemli tarihi geçmiş olan bir bölgemiz. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu ve milli mücadelede önemli görev yapan bir ilçemiz. Kuva-i Milliye kahramanı Yahya Kaptan'ın anıt mezarı Dilovası Tavşancıl mahallemizde bulunuyor. Bazı tarihçilere göre Kartacalı ünlü komutan Anibal'ın gerçek mezarının bölgemizde olduğu yazılmakta. Diliskelesi-Hersek bunu tarih boyu İpek ve Bağdat yolunun denizden geçiş noktası olmuş. İstanbul'u fethetmek için gelen İslam orduları Hersek Burnu'ndan Diliskelesine geçtiği bilinmekte. Tarihi bu kadar eski olan ilçemiz bugün her bakımdan çok önemli bir konumda. Türkiye'nin sanayi potansiyeli, tarihi geçmişi ve kültürel değerleri ile çok önemli dünya markalarının üretildiği marka kent olma yolunda hızla ilerlemekte."

Dilovası'nın taşı toprağı altın

Devr-i Alem belgesel TV program kameraları eşliğinde Kaymakam bey ile Dilovasını gezmeye devam ediyoruz. Bu kez Dilovası'nın 700 yıllık geçmişi olan Çerkeşli ,Demirciler, Köşeler ve Tepecik köylerine gideceğiz. Bir zamanlar üzüm bağları ve meyve bahçelerinin bulunduğu bağlarda bugün büyük sanayi kuruluşları ve organize sanayi bölgeleri kurulmuş. Kimyacılar, İMES, Makinacılar Organize sanayi bölgelerinin bulunduğu OSB bölgesinde durup Kaymakam Hasan Göç'den Dilovası'nın sanayi potansiyeli ile ilgili şu bilgileri alıyoruz.

Dilovası 5 Organize sanayi bölgesi ile OSB'de örnek bir ilçemiz. 1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesiyle Dilovası değer kazanır. 1960 yıllar Dilovası'nda sanayileşme hareketlerinin ilk yılları olur, 1980'li yıllarda nüfus hızla artarak geçekondulaşmayla birlikte kentleşme başlar. Dünyada ve Türkiye de isim yapmış birçok sanayi tesisi Dilovası'nda faaliyete girer. Çerkeşli'nin Dilovası kesimi artık bağılık bahçelik değil, sanayi alanı haline gelmiştir. 1965'te başlayan sanayileşme ile Dilovası Türkiye'nin sanayi üssü olma yolunda hızla ilerlemeye devam ediyor.

Dilovası ilçesinin bugünkü ekonomisi sanayiye dayalıdır. İlçemiz sınırlarında 5 adet OSB ve 1 adet sanayi sitesi mevcuttur. 5 OSB nin 4 tanesinde altyapı çalışmaları sonuçlanma aşamasına gelmiştir. Dilovası OSB faal durumdadır. Dilovası'nda faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından bazıları Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Uluslararası birçok markanın da üretim yeri Dilovası artık Dünya Markaların üretildiği Markalar şehridir.

Organize sanayi bölgelerinin kalbi ilçemizde atmaktadır. Dilovası Organize Bölgesi DOSB, İstanbul Makine İmalatçıları Organize Sanayi Bölgesi, İMES ve Kimya Organize Sanayi Bölgesi ile Dilovası sanayide önemli bir komuma sahiptir.

Dilovası'nın 700 yıllık köyleri

Kaymakam beyle bir zamanların Demirciler, Çerkeşli ve Köşeler köylerinin bağ, bahçe ve buğday tarlaları'nın olduğu Kimyacılar, İMES ve Makinacılar organize sanayi bölgelerinin kurulduğu Belen ovasından geçiyoruz.

Köşeler, Demirciler, Çerkeşli ve Tepeköy Organize sanayi bölgeleri arasında adete muhteşem bir tabloyu andırıyor ve geçmişi geleceğe bağlayan bir bağ gibi duruyor. Dilovası köylerine hakim bir tepe'de durup Kaymakam beyin bölge ile ilgili verdiği bilgileri Devr-i Alem kameralarına kayıt ediyoruz..."

Dilovası'nın 4 köyü var. Tavşancıl Osmanlı döneminde nahiye merkezi ve Dilovası ilçe mizle birlikte belediye olmuştur. Tavşancıl çok önemli tarihi geçmişine sahip bir bölgedir. Geçtiğimiz aylarda Tavşancıl 'ın tarihi geçmişine ışık tutan birçok belge bulundu. Tavşancıl bugün Dilovası ilçemizle bir bütünlük içinde, Koruma ve sit alanı ilan edildi Tavşancıl bölgesi tarihi evleri ile Sanayi kenti Dilovası'nın tarih, sanat ve kültür turizmi merkezi olarak Dilovası ilçemizin kültür urizm merkezi olarak marka şehir olmasına katkı sağlayacaktır..."

".. Üçüncü boğaz köprüsü bağlantısı ve yeni oto yol Demirciler ve Köşeler köylerinden geçmesi planlanıyor. Toplu konut idaresi Köşeler bölgesinde önemli miktarda yer alarak toplu konut yapacak. Köylerimizin bir bölümü tarım alanı olarak ayrıldı. Köylerde halen küçük ve büyük baş hayvancılık yapılmakta. Köy hayatını devam ettirmek için devlet olarak tüm imkanlarımızı seferber edeceğiz...". Kaymakam beyle köy gezimize kahvelerde oturup köylülerle sohbet ederek devam ediyoruz. Dilovası Köylerinin tarihi geçmişi ile ilgili kaymakam bey Devr-i Alem kameralarına Dilovası mahallesinin bağlı olduğu Çerkeşli köyü ile ilgili önemli bilgiler vermeye devam ediyor...

Dilovası 2008'de ilçe oldu

Dilovası Beldesi kamu hizmeti yönünden halkın isteklerine cevap verememek ve karşılayamadığı ihtiyaçları için Gebze ilçesine gitmekteydi. Bu durum yükü zaten ağır olan Gebze ilçesinin sorunlarını bir kat daha artırmaktaydı. Dilovası bu süreçleri atlattıktan sonra 22 Mart 2008 Tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5747 Sayılı Kanun ile ilçe olarak kurulmuştur. İlçenin sınırları, Dilovası beldesi merkez olmak üzere Tavşancıl ilk kademe belediyesinin mahalleleri ile birlikte birleşmesi, Tepecik, Çerkeşli, Köşeler ve Demirciler köylerinin bağlanması ile belirlenmiştir.

Çerkeşli'den doğan Dilovası ilçesi

Çerkeşli, adından anlaşılacağı gibi tarihi çok eskilere dayanan bir köyümüz. Tarihi çeşmeleri, çınar ağaçları, yarıtları ve camisi ile Çerkeşli yüzlerce yıllık tarihi geçmişe sahip, Osmanlı Türkü olarak ta adlandırılan Manav-Türkmen geleneğini, kendi örf ve ananelerini halen sürdürmektedir. 1419 tarihinde adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkeş bölüğünden aldığı bilinen Çerkeşli, üzüm ve kirazların yanı sıra Hereke tipi ipek halı dokumacılığı ile ün yapmıştır. Kaymakam Hasan beyle Çerkeşli'ye selam ederek, Dilovası'nın bir başka tarihi köyü Demircilere gidiyoruz.

Demirciler mi? Gemiciler mi?

Demirciler köyü Sultan Orhan vakfı olan Diliskelesi sahilindeki Gemiciler köyünün Demircilere taşınması ile meydana gelir.700 yıllık geçmişli olan bu köyün tarihi hamam kalıntıları, çeşmesi, köye özgü konak tipi evleri ve köy girişindeki koca mezarlığı Demirciler köyünün tarihi geçmişini gösteriyor. Bu köyde yetişen birçok alim Osmanlı saraylarında huzur hocalığı da yapmıştı. "Bugün köy hayatının halen bütün doğallığı ile sürdüğü Demirciler köyüne veda edip Köseler köyüne gidiyoruz.

Sultan Orhan Vakfı Sekülü

Köyün'den Köseler'e

Kaymakam Hasan beyle Dilovası köylerinde Devr-i Alem diyerek yeşillikler içinde düz bir ovada adeta bir tabloyu andıran Köseler köyündeyiz. Tarihi geçmişi ve Muhteşem manzarası ile Köseler köyü bize hoş geldin diyor. Köseler köyü Başbakanlık Osmanlı arşivlerindeki belgelerde Sultan Orhan döneminde Diliskelesindeki vakıf eserlerine gelir temin etmek için kurulan ve bugün sadece mezarlığı kalan Sekülü köyü olarak kurulmuş.Köseler Köyü camisindeki tarihi kitabe, tarihi mezar taşlarındaki tarihi bilgiler Köselerin yüzlerce yıllık tarihi bir geçmişe sahip olduğunu gösteriyor.1960'lı yıllarda açılan Köşler Kur'an kursundan birçok din ve ilim adamı yetişmiş.Kur'an Kursu halen hizmetine devam ediyor. Bir zamanlar padişah sofralarını süsleyen koyun yoğurdu,peynir ve kuzu dolmaları ile ünlü.

Köyler de sayıları azalsada

Koyun sürüleri var.

Köselerde küçükbaş hayvancılığı ile geçimini temin eden koyun sürüsü sahipleri 400 yıldan beri atalarının geleneğini yaşıyor... Köseler köyü yakınında sığırlık merasında halen Çadırlarda hayvancılık yapan yörükler, inatla ve ısrarla Yüğrükler kültürümüzü yaşıtması kültür ve medeniyet tarihimiz açısından çok önemli... "

Devr-i Alem kameraları Tepecik'te

Kaymakam beyle köy gezilerini sürdüren Devr-i Alem belgesel tv program ekibi , Köseler köyündeki araştırma ve belgesel çekimlerini tamamlayarak kameralarını bu kezde Dilovası dağlarının zirvesinde bir kartal yuvasını andıran ve kuruluşu Fatih Sultan Mehmet'e kadar dayanan Tepecik köyüne çeviriyor.

Tepecik yada halk arasındaki ağzıyla Tepeköy'e girer girmez sevimli ve cana yakın insanlar bizleri karşılıyor. Tepecik çok eski tarihi bir geçmişe sahip. Osmanlı öncesi uygarlıklara ait kalıntıların bulunduğu Tepecik, Fatih Sultan Mehmet Han tarafından merkezi bir köy haline getirilmiştir. Tepecik'te, tarım ve hayvancılık yapılmakta, Karadeniz, Akdeniz ve karasal iklimle iç içe olan köyde Abdülhamit han tarafından yapılan tarihi cami görülmeye değer. çeşme, köydeki Türk sivil mimarlık örneği evler asırlık mezarlık Tepecik köyünün tarihi geçmişini de yansıttıyor. Kahvede Köylülerle bölge'nin tarihi geçmişi üzerine sohbet ediyoruz... "

Baki Kalan Gök Kubbe'de

Hoş Bir Seda İmiş

Geçmiş gelecektir,Geçmiş olmayanların geleceği de olmaz diyerek Kaymakam Hasan Göç beyle Dilovası ilçesini birlikte gezdik.Tarihi, tarihin yaşandığı yerlerde araştırıp belgeselleştiren Devr-i Alem belgesel TV program ekibi olarak "Tarih bilincine sahip olmak her şeye sahip olmaktır" diyoruz.

Dilovası ilçesi ve köylerinde yaptığımız araştırma ve belgesel çekimleri ile yeni ilçe olan Dilovası'nın tarihine not düşüp zamana noterlik yaptığımıza inanıyoruz. Hazırladığımız belgesel programın TV kanallarında yayınlanması ile markalar şehri Dilovası'nın yurt içi ve yurt dışında tanınmasına vesile olacağız. Dilovası ilçemizde kent kültür bilinci oluşturup vefa borcumuzu ödeyebilirsek ne mutlu "Baki kalan gökkubbede hoş bir seda imiş..."

Dilovası İlçesi'nin Köy, Kasaba ve Mahalleleri

Sanayi, Tarih, Kültür ve Tarım kenti Dilovası'nda 11 mahalle ve 4 köy bulunmaktadır. Dilovası Orhangazi Mahallesi, Mimar Sinan Mahallesi, Turgut Özal Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Fatih Mahallesi, Diliskelesi Mahallesi, Yeni Yıldız Mahallesi, Tavşancıl Mahallesi, Yahya Kaptan, Yeni Mahalle ve Kayapınar Mahallesi olmak üzere toplam 11 Mahalle ve Demirciler, Köseler, Tepecik ve Çerkeşli Köyleri yer almaktadır.

Dilovası ilçesi'nin ilk kuruluşundaki daire müdürleri

Kaymakam Hasan Göç, İlçe Jandarma Komutanı Mikail Arıkan, Belediye Başkanı Musa Karaman, Emniyet Müdürü E. Nuri Okumuş, Milli Eğitim Müdürü Hayrettin Uyar, Yazı İşleri Müdürü V. Mustafa Karasan, Mal Müdürü Şadan Aydın, Sağlık Grup Başkanı Kenan Tanış, Tarım Müdürü V. Gökhan Turan, Gümrük Müdürü Zekai Sezer, Müftü M. Resul Haksöyler, S.Y.D Vakıf Müdürü Dilek Aykaç, Tapu Sicil Müdürü Mustafa Salih Yeğin, P.T.T. Müdürü Ümrân Eskibörekçioğlu, Orman İşletme Şefi Güray Murat Kan, Nüfus Müdürü Halil İpek, Halk Eğitim Müdürü Kamil Alim.

Nahiye'den Belde'ye Tavşancıl Kasabası

Dilovası İlçesi'nin tarihi geçmişe sahip en önemli bölgesi Tavşancıl kasabasıdır. Hereke'den önce Gebze ilçesine bağlı Nahiye merkezi olan Tavşancıl, Dilovası ile birlikte belde belediye teşkilatı kuruldu. Tavşancıl Dilovası'nın ilçe olması ile Dilovası'na bağlandı.

Dilovası Kaymakamı Hulusi ŞAHİN

1971 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Ankara'da tamamladıktan sonra 1988 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde eğitim görmeye başladı. Karaman - Kâzım Karabekir, Ardahan ili Çıldır, Trabzon - Arsin, Adıyaman - Besni, Çorum ili Sungurlu'da Kaymakamlık yaptı.

2004 Yılında İçişleri Bakanlığı tarafından İngiltere Exeter Üniversitesi'ne "Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları" alanında master yapmak üzere gönderildi. "Local Education Authorities Under New Labour" adlı İngiliz Eğitim Sistemi üzerine hazırladığı yüksek lisans tezi Üniversite Senatosu tarafından "merit" (üstün başarı) derece ile kabul edildi. Kocaeli ili Dilovası Kaymakamlığına 2013/463 sayılı Kararname ile atandı. Evli ve 3 çocuk babasıdır

Dilovası'nın İlk Kaymakamı

Hasan Göç:

İlçe statüsü kazanan Dilovası kaymakamlığına 4 Haziran 2008'de Resmi gazetede yayınlanan kararname ile Hasan Göç ilk kaymakamı olarak atandı. 1965 Çankırı Doğumlu Hasan Göç, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi'nden mezun oldu. Çorum / Dodurga, Kastamonu / Daday, Konya / Güneysınır, Elazığ / Baskil, Sakarya / Pamukova İlçelerinde Kaymakam olarak görev yaptı. Son olarak Dilovası'na atanan Hasan Göç, evli ve 3 çocuk babası.

Ankara-İstanbul kara yolu ve körfeze bakan tepeler üzerinde kurulu bulunan Tavşancıl, Gebze'ye 12 km, İzmit'e 33 km, İstanbul'a 60 km uzaklıktadır. Doğusunda Hereke, batısında Dilovası, kuzeyinde Çerkeşli Köyü, güneyinde Marmara denizi vardır. Düz alanların kullanımı özellikle meyveciliğe, bağcılığa, zeytinliğe, ağaçlı tarıma elverişlidir. Yer altı suları yönünden şanslıdır.

Roma Bizans döneminde önemli bir yerleşim yeri olan Tavşancıl, Selçuklular hâkimiyetindeyken Bizanslılarla sınır beldesiydi. 15. yüzyılda Osmanlı topraklarına katılan bu küçük yerleşim birimi Kocaeli Sancağı'na bağlanmıştır.

Arşivlerimizden elde edilen bilgilere göre Tavşancıl, Osmanlı ordusunun Anadolu seferlerinde konaklama yerlerinden biriydi. Köyün eski mezarlığında 1722 yılına varan mezar taşları tespit edilmiştir. Ayrıca, Yeniçerilere ait mezar taşları da bulunmuştur. 1871 yılında tren istasyonunun açılmasıyla Tavşancıl'dan İstanbul'a demir yolu bağlantısı kurulmuştur. Tavşancıl, sahil beldesi olması dolayısıyla, deniz yoluyla da o zamanın başkenti olan İstanbul'a bağlanmaktaydı. O dönemde köyde önemli sayıda gemi kaptanı, tayfası ve kalafatçı bulunmaktaydı. Kurtuluş Savaşı'nın en önemli simalarından Yahya Kaptan da Tavşancıl'dır.

Osmanlı devrinde ziraatin yaygın olduğu bilinmektedir. Özellikle meşhur Çavuş Üzüümü, devrin padişahlarına buradan gönderilmekteydi. Tavşancıl'ın merkez kısmı olan yamaçtaki yerleşim yerinde yağ üretimi, fırın, beraber, kahvehane ve diğer dükkânlar bulunmaktaydı.

185 vergi hanesi bulunan köyün 1845'te nüfusu 750'ydı. O zaman bir camisi ve bir ilkokulu (sübyan mektebi) vardı.

DİLOVASI'NA BAĞLI KÖYLER

1) Çerkeşli Köyü

Dilovası'nın en önemli yerleşim merkezi olan Çerkeşli gerek tarihi gerekse konumu itibarıyla yüklendiği görev açısından oldukça önemlidir. Dilovası'nın ilk yerleşim bölgesi olması sebebiyle Çerkeşliye genişçe yer verilmesi uygun olacaktır. Çerkeşli, Gebze'ye 18 km uzaklıkta yer almaktadır. Ballıkaya havzasının kuzeydoğu kesiminde yer alan Çerkeşli, Belen Ovası'nın da hemen güneydoğusunda yer almaktadır. Çerkeşli'nin güneybatı kesiminde Dilovası ilçesi güneydoğusunda Tavşancıl ve Yukarı Hereke, kuzey kesiminde Tepecik köyü Kuzeybatıda Köşeler köyü, batıda Demirciler köyü, güneybatıda Tavşanlı köyü bulunmaktadır.

Adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkez bölüğünden aldığı bilinmektedir.

Köyün üç tarafı pek yüksek olmayan dağlarla çevrilidir. Çavuş üzüümü ve Hereke halı dokumacılığıyla ünlüdür. Hayvan ağılları ile modern tavuk çiftlikleri bulunmaktadır. Ayrıca köyün amatör spor kulübü ve avcılık kulübü de bulunmaktadır. Çeşitli alt yapı sorunlarıyla mücadele etmiş de günümüzde bu durumun büyük ölçüde üstesinden gelmiş bir yerleşim bölgesidir.

Çerkeşli'nin günümüzden yaklaşık olarak 650 sene evvelinde Orhan Gazi (1324-1362) zamanında yöreye gelen Türkler tarafından kurulduğu bilinmektedir. Çerkeşli'nin bu bölgede o zamanlar Bizanslılarla yapılan bir savaştan sonra kurulduğu bilinmektedir.

İlk olarak 1326'da Türkler tarafından fethedilen Gebze yöresi 1328'de Bizanslılarca alınmış, 1329'da Pelekanon zaferiyle tekrar alındıysa gömülmüşlerdir. Bu mezarların başına da birer nöbetçi asker dikilmiş, bundan sonra takip eden yıllarda bu dört şehit askerin anne-babası ve akrabaları yedi hane olarak gelip bu bölgeye yerleşmişlerdir. Şehitlerinin bulunduğu bu yörede bir köy kurmuşlar ve kurulan köye de Çerkeşli adını vermişlerdir. Bu ismin değişmeden zamanımıza kadar gelmiş olduğu bilinmektedir.

Köy Timur yenilgisinden sonra 1403'te Bizans işgaline uğramış, 1410'da kurtarılmış ancak 1411'de yapılan antlaşmayla tekrar Bizans'a bırakılmıştır. Gebze yöresindeki bu işgal dönemi 1419'a kadar sürmüştür. Sonra Çelebi Sultan Mehmet'in kumandanlarından Timurtaşoğlu Ali Paşa Gebze yöresini kalıcı olarak fethetmiştir.

a) Gemiciler Köyü Çerkeşli'ye Sığınmıştı

Çerkeşli köyünün kuruluşu ile ilgili rivayetler bununla da kalmamaktadır. Osmanlı Türklerinin yöredeki ilk zamanlarında Diliskelesi ile Tavşancıl arasında Eynarca deresinin İzmit Körfezine kavuştuğu kesimde Eynarca ya da Gemiciler adında Müslüman bir Türk köyü bulunmaktaydı. Aynı dönemlerde İstanbul'un Galata kesimi Bizanslılara değil Cenevizlilere aitti.

O zamanlar Bizanslılarla antlaşma halinde olup onlardan yüz bulan Cenevizlilere ait korsan gemiler rahatlıkla Marmara Denize ve İzmit Körfezi'ne girebiliyorlardı. Bu gemiler körfez kıyısındaki Türk köylerine baskın düzenlemiş, köylülere büyük zulümler yapıyorlardı. İşte o dönemlerde Cenevizli korsanların sık sık köylerini basmasından bıkan Gemiciler köyünden 15 hane sonunda deniz kıyısından 6-7 km kadar içlere, Çerkeşli köyünün bulunduğu bölgeye sığınmışlardı.

Çerkeş'ten gelen yedi hanelik gruptan sonra Gemiciler köyünden gelen 15 hanelik gurubunda bu yöreye yerleşmesiyle köy 22 haneye ulaşmıştı. Bilinene göre Gemiciler köyünün tamamı Çerkeşli köyüne göç etmediğinden kalan köylüler Eynarca kesiminde günlük hayatlarını sürdürmüşlerdir. Bu köyün ahalisi 18. yüzyılın başlarında köylerini terk ederek Tavşancıl köyüne yerleşmişlerdir.

b) Salkım Salkım Çerkeşli

Çerkeşli bölgesi Osmanlı Döneminde de önemli bir yere sahipti. Osmanlı zamanında toprak sahipleri, has, zeamet ve tımar olarak üç bölüme ayrılmaktaydı. Bu dönemde başta Gebze'nin Çerkeşli ve Demirciler köyü ahalisi olmak üzere tımar sahibi olarak köylüler her sene Osmanlı ordusundan en az 6 askerin masraflarını karşılamak zorundaydılar. Bu şartlarla köylülere toprak işletme hakkı veriliyordu.

Dilovası arazisi de o dönemlerde bağlık ve bahçelik olup Çerkeşli ve Demirciler köylerinde ikamet eden tımar sahiplerine ait idi. Gebze köylerindeki bu durum Sultan İkinci Mahmut (1808-1839) dönemine kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin yükselme ve duraklama dönemlerinde Gebze'nin Çerkeşli ve Tavşancıl köylerinin çevresi hep üzüm bağlarıyla çevriliydi.

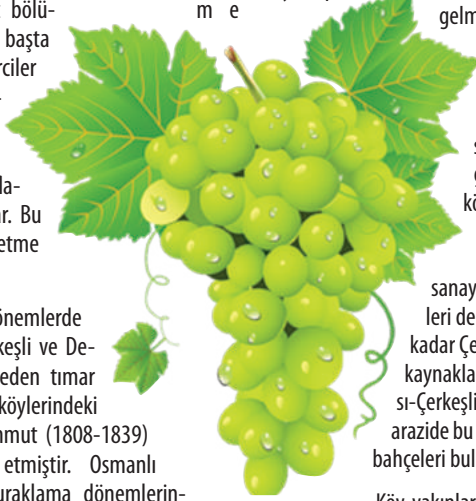
Çerkeşli ve Tavşancıl'ın yurt çapındaki meşhur çavuş üzümleri Anadolu'ya ve İstanbul'a nam salmıştır. Çerkeşli ve Tavşancıl köylerinden her sene üç yüz at arabası dolu üzüm İstanbul pazarlarına ve Topkapı Sarayı'na taşınır bizzat sultana sunulurdu.

c) Günümüzde Çerkeşli

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun Dilovası kesiminden geçmesi Çerkeşli için bir dönüm noktası olmuştur. Çünkü bu zamana kadar Çerkeşli köyünün bağ ve bahçelerinin büyük bir kısmı Dilovası kesiminde yer almaktaydı. Bununla birlikte 1960 yılından itibaren Dilovası'nın bir sanayi merkezi haline gelmesi, Çerkeşli'de büyük nüfus artışına yol açmıştır.

Çerkeşlinin nüfus dağılımında yer aldığı tabloya bakıldığında zaman 1965'de 808 olan toplam nüfus, bu tarihten itibaren büyük kısımlım Doğu ve Güneydoğu kökenli vatandaşların oluşturduğu göçlerin ivme kazanmasıyla 1970'te 1226'ya, 1980'de 4000'e ulaştı. 31 Aralık 1986 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan bir karar ile 8500 nüfuslu Çerkeşli Köyü ile 3800 nüfuslu Muallimköy birleştirilerek Dilovası'nda toplam 1200 nüfuslu bir belediyelik kararlaştırılmış, söz konusu belediye 7 Haziran 1987 tarihinde yapılan belediye başkanlığı seçimlerinden sonra Dilovası Belediyesi adı altında hizmete başlamıştır. Bu arada yukarı Çerkeşli Köyü ile Asıl Muallim Köyü (650 nüfuslu) nün daha sonra (Ekim 1987'de) Dilovası Belediyesi'nden ayrılıp tekrar

müstakil bir köy durumuna getirilmesi için bir referandum yapılmıştır. Çerkeşli Köyü ve Muallimköy Haziran 1988 tarihinde İçişleri Bakanlığı'nın onayıyla Dilovası beldesinden ayrılıp tekrar müstakil birer köy durumuna gelmişlerdir.

Çerkeşli köyü bulunduğu konum itibarıyla oldukça şanslıdır. Zira elektrik, telefon, su, yol, sağlık ocağı, okul, cami gibi alt yapı eksiklikleri olmayan köyde Dilovası'ndaki sanayi kuruluşlarının sayesinde işsizlik gibi bir sorun da kalmamıştır. Ancak, sanayinin bazı yönlerden olumsuz etkileri de yok değildir. Birkaç sene öncesine kadar Çerkeşli'nin belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktı. Dilovası-Çerkeşli ve Çerkeşli -Tavşancıl arasındaki arazide bu köylülere ait üzüm bağları ve kiraz bahçeleri bulunmaktaydı.

Köy yakınlarında büyük ve modern bir tavuk çiftliği Parktavuk mevcut olup yine köy yakınlarında hayvan ağılları bulunmaktaydı. Bu hayvanlardan elde edilen ürünler Gebze ve İstanbul'da pazarlanmaktaydı. Şu an Çerkeşli Köyü çevresinde yapılan İMES organize sanayisi ile birlikte köyümüzün eski geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık neredeyse bitmiş durumdadır. Daha önceleri Hereke tipi halı dokumacılığı ileri olan Çerkeşli'de dokunan halılar Cumaratesi günleri Hereke'de kurulan halı pazarında satılmaktaydı; fakat son 10 yıldır sanayinin de etkisiyle halıcılık sanatı da yok olmaktadır.

Çerkeşli orman yönünden pek zengin olmayan bir köydür. Ancak yinede Çerkeşli- Tepecik köyleri arasında çukurluk ve düz olan geniş bir alan (Eşref Ağa Korusu) ağaçlıktır. Sağlam bir koruyu andıran bu alanın özellikle batı yönü yüksek dağlık şeklindedir ve Tepecik-Köseler yolu buradan geçmektedir. Köyde 70 ton kapasiteli su deposu vardır. Çerkeşlinin güney kesiminde Dilovası'na giden asfalt yolu Doğu kesimi piknik yapmaya müsait olup Dilovası ve çevre köylerden pek çok kişi buradaki bir çeşmenin (Akpınar çeşmesi) başında piknik yapıp hafta sonlarını değerlendirmektedirler.

Çerkeşli köyünün çevresindeki belli başlı tepeler ise güneyinde, Nuh Kireç Tesislerinin bulunduğu tepe Kuzgun bayırı, doğusunda, Söğütlü sıfat tepesi, Çardak bayırı, Taflan bayırı bulunmaktadır. Batısında, Manastır tepe, Tavşanlı-Çerkeşli arası Kabakoztepe, kuzeyinde, Çerkeşli-Demirciler arasında Karaağaç bayırı, güneybatısında da Akpınar sırtı sayılabilir. Köydeki tek akarsu ise (aşağı) Çerkeşli köyü altından doğup Diliskelesi istikametine akan Dil Deresi'dir.

2) Demirciler Köyü

Demirciler Köyü İzmit'e 45 km mesafede, Gebze ilçe merkezinin kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır. Dilovası İlçesi'nin 4 köyünden birisidir. Bölgede Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Belen dağının güneybatısında yer alan Demirciler Köyü aynı adı taşıyan ovada, Ballıkaya havzasının hemen 2 km kuzeyindedir. Köyün belli başlı akarsuları Değirmen(Deli) dere ile Gürlek dereleridir. Köyün belli başlı gelir ve geçim kaynakları meyve ve sebzeçilik ile süt üretimi olup özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği önemli bir yer tutmaktadır.

Köyde 1958'de yaptırılan bir ilkokul, 1969-71 yıllarında inşa edilen bir cami, bir köy evi, bir öğretmenevi, imamevi, 1988'de yapımına başlanıp hâlen devlet yardımı yapılmadığı için tamamlanamamış olan 130 ton kapasiteli bir su deposu mevcuttur. Köy 20 sene önce elektriğe, Mayıs 1992'de Köselelerden beslenen bir santral ile telefona ve 1993 yılı eylül ayında köylülerin de yardımıyla Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nce yaptırılan asfalt bir yola kavuşmuştur.

a) Gemiciler Köyü, Demirciler Oldu

Demirciler Köyü'nün tarihi geçmişi oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Civardaki ilk yerleşimin, Bizanslılar Dönemi'nde kurulan bir Rum köyü olduğu sanılmaktadır. Bu köy, yöre Türkleştikten sonra tarihe karışmıştır. Ardından günümüzden en az 600 ya da 650 sene önce burada bir Türk köyü kurulmuştur. Birkaç haneden oluşan bu köye de Sinaoğlu Çiftliği denmiştir.

Denizli-Kösele ve Mollafenari gibi civar köylere nazaran daha eski tarihi geçmişe sahip olduğu bilinen bu köy günümüzdeki bölgeye yerleşmiş. Demirciler Köyü'nün hemen yakınlarında bir de Küplü adında Rum Köyü Kurulu bulunmaktaydı. 10-15 haneden oluşan bu köy buraya Bizanslılar döneminde kurulmuştu, yöre Türkleştikten sonra da bir süre varlığını sürdürmüş ve İstanbul'un fethinden sonra köy tümü ile terk edilmiş ve böylece tarihe karışmıştır.

Bu köyün kalıntıları hâlen durmaktadır. Demirciler Köyü'nün Osmanlılar dönemindeki adı Gemiciler (Denizciler) Köyü olarak bilinmekteydi. Köyün iskelesi de Dilovası ile Tavşanlı arasındaki Eynarce mevkiinde (bu günkü köye 13 km. mesafede) bulunmaktaydı. Bu iskelede de Gemiciler adında bir köy bulunuyordu. Bu köyün merkezi kuvvetle muhtemel şimdiki Demirciler'di.

b) Demirciler Köyü'nde Nüfus

Demirciler'in 1965 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 470 idi. Bu nüfus Gebze ilçe merkezine yapılan göçler yüzünden 1970 yılı sayımında düşmüştür. 1985' e gelindiğinde köy nüfusu 515, 1990 yılı nüfus sayımında ise 571 olarak belirlenmişti. Köyün bugünkü nüfusu ise 600'ü aşmıştır. 125 haneden fazla olan köyden yaklaşık 40 hane de Gebze ilçe merkezinde ikamet etmektedir.

Demirciler Köyü konaklarıyla ünlüdür. 19.yy Osmanlı mimarisinin birbirinden güzel örnekleri burada bulunmaktadır. Köyde tarihi hamam ve çeşme ile ulu çınarlar köyün tarihi geçmişini yansıtmaktadır. Demirciler Köyü'nün alt yapısı da günden güne geliştirilmektedir. İçme suyu şebekesi vardır; ancak yeterli olmadığı için geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Doğalgaz ve kanalizasyon şebekesi bulunmaktadır; fakat Rusya'dan Türkiye'ye gelen Doğalgaz boru hattı 1988 yılında bu köyün yakınlarından geçirilmiştir.

3) Tepecik Köyü

Kuzeydoğusunda Yağcılar Köyü ile güneydoğusunda Yukarı Hereke ve Elmacık Köyüyle, doğusunda ise Nasip, Şemsettin ve Sevindikli köyleriyle çevrilidir. Halk arasında Tepeköy olarak da adlandırılan Tepecik Köyü adındanda anlaşılacağı gibi küçük bir tepeye yaslandığı için bu isimle anılmaktadır. (İzmit merkez ilçede ve Karamürsel ilçesinde de Tepeköy adını taşıyan birer köy mevcuttur.)Yaklaşık 1000 sene öncesinde bile Bizans köylerinin var olduğu bilinen bölgede yerleşimin ilk olarak ne zaman kurulduğu bilinmemektedir.

Kayalı Dağı'nın çevresinde Hristiyanlık ve Roma öncesinde bazı yazıtlar tespit edilmiştir. Ancak o zamanlar bu yörede yerleşim olup olmadığı konusunda net bir bilgi bulunmamaktadır. Tepecik Köyü'nün çevresinde Bizans döneminde çeşitli köyler kurulmuş, bu köylerden çok azının kalıntıları günümüze ulaşmıştır. Köy, Osmanlıların Yükselme döneminde altın çağını yaşamıştır. Özellikle 14. yy'da iyice gelişerek bir rivayete göre 300, bir rivayete göre de 500 haneye ulaşarak kasaba görünümünü almıştır. Ancak daha sonraki dönemlerde çıkan ve yıllarca süren bir kıtlık sebebiyle köy halkının çoğunluğu Gebze, Tavşanlı ve Hereke gibi çevre yerleşmelere göç etmiştir. Bu yüzden köyün nüfusu bir hayli azalmış, boşalan evler de zamanla yıkılmıştır.

Tepecik Kurtuluş Savaşı döneminde ve işgal yıllarında ise diğer köylere nazaran oldukça şanslı olup çok fazla zarar görmemiştir. 1950'li yıllarda Yukarı Hereke'den inşasına başlayıp Kayalıdağı yakınından geçen bir yol inşa edilmiştir. 1970'li yılların sonunda Tepecik ile Çerkeşli köyleri arasında 7 km'lik bir yol açıldıysa da yol 1981 yılında yarım halde bırakılıp hizmete sokulamamıştır. Daha önce toprak yol olan köy yolu 1995 yılında asfaltlanmıştır. Köy 1958 yılında ilkokula, 1974 yılında elektriğe kavuşmuştur. 1980'li yıllarda köyde 50 tonluk bir su deposu inşa edilmiştir. 1993 yılının Mayıs ayında Köşeler Köyü'ne konan 500 abonelik bir telefon santraliyle bu köyün yanı sıra Demirciler ve Tepecik köylerindeki evler de telefona kavuşmuştur. 1980'li yıllarda hizmete açılan Tepecik Köyü Orman Kalkındırma Kooperatifi, 1990'lı yılların başında feshedilerek faaliyetlerini durdurmuştur.

1950'li yıllarda E-5 karayolu inşa edilince Gebze yöresine fabrikalar inşa edilmeye başlandı. Bağ ve bahçeciliğin yerini sanayi işçiliği aldı. Yine Gebze köylerinden yüzlerce aile Gebze ilçe merkezine göçmeye başladı. Tepecik Köyü'nden de son 30 yılda en az 150 kişi Gebze, Dilovası ve Hereke gibi beldelere göç edip yerleşti. Tepecik'in belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olup kısmen odunculuk ve Hereke tipi halı dokumacılığı da yapılmaktadır. Ayrıca köyden bazı kimsele r de Dilovası'ndaki bir sanayi kuruluşunda çalışmaktadır. Köy civarında çok sayıda koyun ağılı bulunmaktadır. Yakın zamana kadar Tepecik Köyü'nün üzüm yetiştiriciliği de ileri safhadaydı; ancak günümüzde eski değerini yitirdiği görülmektedir. Tepecik'in en önemli tarihi eseri olarak Sultan ikinci Abdülhamit Han tarafından yaptırılan Tepecik Köyü Camii gösterilebilir. Köydeki diğer tarihi yapılar olarak Köypınarı Kuyusu (Bakirli Çeşme) ve Köşeler ile Tepecik köyleri arasındaki Cennet Kuyu sayılabilir. Bakirli ve Cennet Kuyu kaynak sularıdır. Ayrıca Erenler mevkiinde iki yatır, Yedikuleler mevkiinde de eski bir mermer taş mevcuttur. Yakın bir tarihte Tepecik Köyü yakınlarındaki Kayalı radar istasyonunun inşaatı sırasında masa taşı da bulunmuştur. Söz konusu olan taş bugün radar istasyonu komutanlık binasının önündedir. Tepecik'in tabiat güzellikleri kendine has yapısıyla bakir bir görünüm arz etmektedir. Karanlıkdere, Kozdere, Çağlan Deresi, Çırcır deresi, Kavaklıdere, Alfat deresi, Dombay Tokadı ve

Çöreken dereleri belli başlı akarsularıdır.

Köy civarında bir kaç adet de küçük göl bulunmaktadır. Tepecik-Köşeler Çerkeşli üçgeni arasındaki düz çukurluk arazide bulunan göller şunlardır: Sülüklü Göl, Irgandı Gölü ve Köşeler Köyü arazisindeki Karabaş gölleridir. Tepecik Köyü civarındaki belli başlı dağlar ise Köyün 8 km. doğusunda bulunan Kocaeli Yarımadasındaki dağların Doruk noktası olan (647 metre yüksekliğindeki) Kayalı tepesi, Karakaya Tepe; Yukarı Hereke ile Tepecik köyleri arasındaki Serçe Tepe, Erenler Bayırı, Kutçabayır ve Karahüseyin Bayırı sayılabilir. Köyün çevresi koruluk olup yine Tepecik-Çerkeşli arasındaki çukurluk alan seyrek ağaçlıktır. Köyün ormanları eski İstanbul-İzmit yolunun kuzeyinde kalmaktadır.

4) Köşeler Köyü

Köşeler, Belen Dağı'nın kuzeyinde, eski İstanbul-İzmit yolunun 2 km. güneyinde, Demirciler Köyüne inen yolun ise 1 km. doğusundadır. Belen Ovası üzerinde kurulan bu köy yer yer verimli topraklara sahip olmasına rağmen arazinin geniş bir bölümü de yapı itibarıyla kayalıktır. Köyün 3 km. kuzeyinde Tepecik, 10 km kuzeydoğusunda Yağcılar, 9 km. kuzeybatısında Denizli, 3 km. güneybatısında Demirciler, 7 km güneydoğusunda Çerkeşli köyleri bulunmaktadır. Köy E-5 karayolunun 9 km. kuzeyinde Balıkaya vadisinin de hemen kuzeydoğu kesiminde yer almaktadır. Köyün adının nereden geldiği ve geçmiş hakkında bilgi yoktur.

1965 yılında 425 nüfusa sahip ola Köşeler'in nüfusu 1985 yılında 449'a ulaşabilmiştir. O zaman köy 85 haneden ibaret idi. Köyün nüfusu 1990'a gelindiğinde 474 olarak belirlenmiştir. Bu günkü nüfusu ise 510'dur.

Köşeler Köyü'nde bir ilkokul, bir cami, bir imamevi, bir PTT şubesi, Naşaz fabrikasına ait bir kâğıt deposu ve bir de muhtarlık binası mevcuttur. Ayrıca, 1993 yılı sonunda Gebze Belediyesi'nin ve Kocaeli Valiliği'nin yardımlarıyla köy caminin önüne bir park yapılmıştır.

Belli başlı gelir ve geçim kaynakları tarım (Bağcılık, bahçecilik vb.) ve hayvancılık olup köyde iki adet modern tavuk çiftliği ile bazı koyun ağıllar bulunmaktadır. Halıcılık ve nakliyecilikten de gelir elde edilmekte olup yine bazı köylüler Dilovası'ndaki iş yerlerinde çalışmaktadırlar. Köyde hayvanlardan elde edilen sütler Gebze ve İstanbul'daki bazı firmalara satılmaktadır. Bu köyde belli başlı akarsular köyün içme suyunun karşılayan Gayeseli Deresi, Elmalı, Bahçecik ve Durağca Deresi'dir. Köy kültürü oldukça renklidir. Köy düğünlerinde yörenin geleneksel adetleri devam ettirilmektedir. Köyde, mimari açıdan kıymetli olan tarihi köy konakları da bulunmaktadır. Köyün tarihi camisinden kalan kitaba ile Köşeler köyünün tarihi tarihi mezar taşları köyün tarihi'nin eski olduğunu göstermektedir. Köyün toprak yapısı genel kayalık olduğu için zemin taş ocağı yapımına müsaittir. Köşelerde en çok 25-30 sene öncesi kadar kireç ocakları işletiliyordu.

“Roma” İmparatoru Konstantin Bu Topraklarda Öldü

Çerkeşli Köyünün tarihi geçmiş olduğu eski zamanlara dayanmaktadır. Anlatılanlara göre bu köyün en eski yerleşim yeri bu günkü Çerkeşli köyü ile Yukarı Hereke arasındaki Altınoluk mıntıkası (diğer bir adıyla Kocataşan mevki) olarak bilinmektedir.

Bugünkü Çerkeşli köyünün yaklaşık 4- 5 km kadar kuzeydoğusunda kalan eski Altınoluk köyünün günümüzden yaklaşık 2000 yıl evvel kurulmuş olup yine zamanla 1600 sene evvel tarihe karışmış olabileceği tahmin edilmektedir. Yukarı Hereke yöresi, 22 Mayıs 337’de Roma İmparatoru Büyük Konstantin’in öldüğü topraklardır. Bir Romalı tarihçiye göre İmparator Konstantin Roma topraklarında Hristiyanlığı serbest bırakmasına rağmen kendisi ömrünün son zamanlarına kadar putperest olarak yaşamıştır.

Sasani kralı Şahpur’un üzerine büyük bir orduyla sefere çıktığı bir sırada Libysa (Gebze) ile Nicomedia (İzmit) arasındaki Ancyrona (Hereke) kasabasında aniden hastalanınca başına üşüşen tabipler hastalığına derman aramışlardır. Ancak hastalığı gitgide ilerlemiş ve 22 Mayıs’ta Ancyrona’da (Hereke) da ölmüştür. İsa peygamberin on iki havarisini temsil eden mermer bir lahite konup burada toprağa verilmiştir. Mezarının halen bu civarda bilinmeyen bir yerde olduğu sanılmaktadır.

Neden Tavşancıl

Bizans tarihçilerine göre; Tavşancıl’ın ilk adı Philokrene’dir. Bazı rivayetlere göre de çok eski dönemlerde tavşan türünün pek bol olmasından dolayı, Tavşancıl dendiği sanılmaktadır. Ancak, günümüzde kullanılan ismin Orta Asya’dan geldiği bilinmektedir. Tavşancıl’da 1421 yılından itibaren Yıldızhan Boyu’na bağlı Türkmenler, yoğun olarak İzmit Körfezi’nin kuzeyine yerleşmeye başlamışlardır. Gekbuze’den (Gebze) sonra kurdukları en büyük yerleşime Tavşancıl ismini vermişlerdir. (Tavşancıl, Orta Asya’dan hatıra bir Totem Kuşu) Böylece Tavşancıl ismi günümüze kadar ulaşmıştır.

Tavşancıl Belediye Oluyor

1923 yılında, Kocaeli-Gebze ilçesine bağlı bir köy olan Tavşancıl 1940 yılında nahiye olmuştur. Merkezi Gebze olan 30 köyden 10 tanesi Tavşancıl’a bağlanmıştır. 1948 yılında, Nahiye Merkezi Hereke’ye taşınmış, 26 Mart 1989 yılında belediye olmuştur. Belediyeye bağlı 3 muhtarlık oluşturulmuştur.

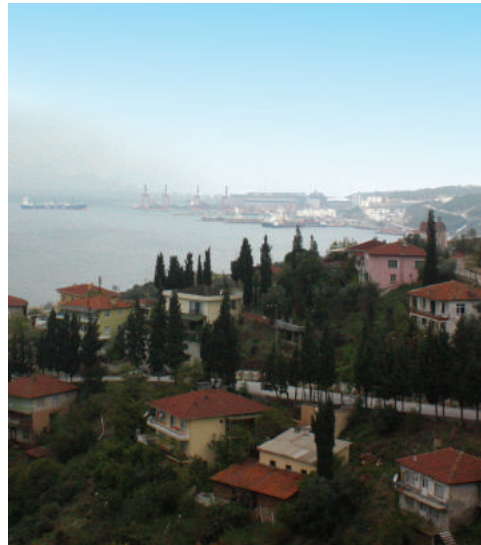
Kasabada Cumhuriyet, Yahya Kaptan, Yenimahalle ve merkezden ayrı olarak Dilovası tarafında Kayapınar adıyla 4 mahalle oluşturuldu. 2000 yılı nüfus sayısı 5680’dir.

Dilovası İlçesine Bağlı Mahalleler

Dilovası İlçesi’ne bağlı 11 mahalle ve 4 köy bulunmaktadır. Dilovası Orhangazi Mahallesi, Mimar Sinan Mahallesi, Turgut Özal Mahallesi, Cumhuriyet Mahallesi, Fatih Mahallesi, Diliskelesi Mahallesi, Yeni Yıldız Mahallesi, Tavşancıl Mahallesi, Yahya Kaptan, Yeni Mahalle ve Kayapınar Mahallesi olmak üzere toplam 11 Mahalle ve Demirciler, Köşeler, Tepecik ve Çerkeşli köylerinden oluşmakta. Dilovası 1985 yılı nüfus sayımında 10.602 olan nüfusu ile belde belediyesi olmaya hak kazandı. 7 Haziran 1987’de Dilovası’nda belediye teşkilatı kurularak ANAP’tan Ercan Dalkılıç’ı Belde Belediye başkanı seçildi. 1987’den 1994’e kadar iki dönem belediye Başkanı olan Ercan Dalkılıç 1994 Seçimlerinde yerini Refah Partisi’nden Halit Yaşar’a bıraktı. 1999 seçimleriyle tekrar göreve gelen Ercan Dalkılıç 2004 Seçimlerinde MHP’den Musa Kahrman’a başkanlık görevini teslim etti. 2008’de ilçe olan Dilovası’nın ilk ilçe Belediye Başkanı Ak Parti’den Cemil Yaman oldu.

1. Cumhuriyet Mahallesi	6. Mimar Sinan Mahallesi
2. Diliskelesi Mahallesi	7. Yeni Yıldız Mahallesi
3. Fatih Mahallesi	9. Tavşancıl Mahallesi
4. Kayapınar Mahallesi	10. Yahya Kaptan Mahallesi
5. Orhan Gazi Mahallesi	11. Yeni Mahalle

Çerkeşli, Köşeler, Tepeköy 2014 Yerel Seçimlerinden sonra Dilovası’nın mahallesi olacaktır

Tavşancıl'ın kendi tarihi yolculuğu köyden nahiye, nahiyeden beldeliğe uzanır. Tavşancıl'ın kentleşme sürecine girişiyle belediyeçiliğe doğru seyri devam etmişse de bugün Dilovası'na bağlı geniş ve gelişmiş bir mahalle konumunda olsa da tarihi geçmiş ile Dilovası nitelik ve niceliğini korumaktadır. Tavşancıl gerek köy, gerek nahiye ve gerekse belediye olduğu yıllarda Bölgede düzenlenen panel, konferans, söyleşi, tiyatro, şiir dinletisi, halk konseri, resim sergisi, folklor gösterileri ile beldenin ve halkın sosyal yaşantısı renklendirilerek kalıcı değerler edinilmesine katkıda bulunulmuş, Tavşancıl'ın yurtiçi ve yurt dışında tanıtılmasına katkılar sağlamıştır. Tavşancıl Spor Kulübü önemli sportif faaliyetler yaptı. Amatör olarak 1954 yılında kurulan kulüp 1989 yılında belediyenin ve sanayicilerin katkılarıyla profesyonel bir süreç adımı atmış olup halen faaliyetlerini sürdürmektedir. Tavşancıl spor, bölgemizde önemli futbol kulüplerinden birisidir.

Yolların Kavşak Noktası Dilovası

Gelişimi artarak devam etmekte olan Dilovası için birçok yeni proje taslağı oluşturuldu. Bu projelerle Dilovası yeni bir çehre kazanarak ulaşım, sanayi ve ticarette canlılık artacaktır. Dilovası Körfez Köprüsü ve Marmara Otoyolu Projesi TEM'in İzmit ve D-100 geçişlerini hafifletmesi beklenen önemli bir projedir. Projenin Kocaeli geçişinin 83 kilometreden oluşması planlanmaktadır.

Bu proje ile kamyonlar ve diğer ağır tonajlı araçlar İzmit şehir merkezine girmeden transit geçebileceklerdir.

Proje kapsamındaki Körfez köprüsü sayesinde ise Gebze-Yalova arasının 15 dakikaya inmesi hesaplanmaktadır. Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'nin Kocaeli güzergâhının Gebze'ye bağlı Balçık Köyü'nden başlayarak, Pelitli Köyü'ne ulaşması planlanmaktadır. Buradan TEM otoyoluna paralel ilerleyen proje, Gebze ile Dilovası arasındaki Dilovası-Hersek Burnu arasında yapılacak Asma Köprü'nün yer alacağı İzmir Yolu ayrımına ulaşacaktır. Buradan

İzmit'e doğru ilerleyen otoyolun, Dilovası'nın Çerkeşli, Demirciler köyleri sınırlarından geçerek Körfez ilçesine kadar ulaştırılması tasarlanmaktadır.

Toplam 260 kilometre uzunluğunda olacak olan Kuzey Marmara Otoyolu, Gebze Tavşancıl Köyü üstündeki köylerden Körfez ilçesi'ne uzanacaktır. Buradan Kalburca, Dere köy ve Belen köylerinin sınırlarından Derince'ye doğru ilerleyecektir. Otoyol, Derince ilçe sınırları içinde Toylar Köyü'nün altından İzmit'e doğru ilerleyecektir.

İzmit sınırlarına geldiğinde yol, Kabaoğlu, Sekbanlı ve Sepetçi köyleri sınırları içerisinde geçmesi düşünülmektedir. Yassı bağ Köyü'nün altından geçerek Emirhan, Biberoğlu, köylerinden sonra Gedikli ve Karaabdülbaki köyünden Akmeşe'ye uzanacak. Buradan da Sakarya sınırına geçip Akya-zı ilçesinde sona ermesi tasarlanmaktadır.

Tavşancıl'ın Yiğidi Yahya Kaptan

Tavşancıl, milli mücadelenin önem-li bir şehidini sinesinde barındırıyor. Tavşancıl deyince akla gelen en önemli isimlerden biri de Yahya Kaptan'dır (1891-1922). Bu gözü pek Kuvva-i Milliye komutanı, Müslüman Türk köylerine saldıran Sırp ve Bulgar çetelerine karşı savaşmış, Balkan Savaşı çarpışmalarına katılmıştır. I. Dünya Savaşı'nda Teşkilat-ı Mahsusa'ya katılarak önemli hizmetlerde bulunmuştur. I. Dünya Savaşı'nın ardından ordunun etkisiz hale gelmesiyle Yahya Kaptan da İstan-bul'a gelmiş, ardından Karakol Cemiyeti'nin Menzil gurubuna katılmıştır. Yenibahçeli Şükrü- Bey liderliğindeki Menzil Gurubu, Anadolu'da başlaması olası mücadeleye malzeme ve insan aktarımını sağlamak için Kocaeli Yarımadası'nı kontrol altında tutmayı amaçlamıştır. Dağınık birlikleri kontrol eden Yahya Kaptan getirilmiştir. Kurtuluş Savaşı başlarında Mustafa Kemal Paşa ile ilişki kurmuş ve İstanbul'dan Anadolu'ya geçmek isteyenlere yardım etmiştir. Gebze'de Kuvayı Milliye'yi örgütleyerek İstanbul - Kocaeli yöresinde çeşitli eylemlere girişmiştir. İstanbul Hükümeti kuvvetleriyle Tavşancıl'da girdiği çarpışmada yakalanmış ve 9 Ocak 1920'de mevkiinde pusuya düşürülerek şehit edilmiştir. Adı İzmit'te pek çok yere verilmiş ve öldürüldüğü yere Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle anıtı dikilmiştir. Mezarı da Tavşancıl'dadır. Tavşancıl kasabası bugün mahalleleri ile birlikte Dilovası İlçesi'nin önemli ve tarihi bir bölgesidir. Ve akrabaları yedi hane olarak gelip bu bölgeye yerleşmişlerdir. Şehitlerinin bulunduğu bu yörede bir köy kurmuşlar ve kurulan köye de "Çerkeşli" adını vermişlerdir. Bu isim de kurulduğu günden beri değişmeyerek zamanımıza kadar böylece gelmiştir. Dilderesi ve Eynarca deresi ile İzmit Körfezine kadar olan alanda bağcılığa yönelik ziraat yapan bu insanlar yüzyıllar boyunca kültürlerini yaşatarak bölgede söz sahibi olmuşlardır.

Yapımının 5 Yılda Tamamlanması Bekleniyor

D-100 ile TEM yolunu rahatlatması tasarlanan yolda 9 turnike olacak. Bu turnikelerin Kandıra Çıkışı-Akmeşe mevkii, Uzunciftlik Çıkışı-1 ve 2 nolu otoyolun bağlantı noktası, İzmit Çıkışı-Çayırköy mevkii, Derince'ye Çıkış-Toy-lar mevkii, Körfez Çıkışı-Sevindik Köyü güneyi, Dilovası OSB Çıkışı-Dilovası Kuzeyi, İzmir Otoyolu-Çıkışı-Körfez Geçişi, Gebze Çıkışı-Pelitli Köyü ve Çayırova Çıkışı-Balçık Köyü bölgelerine yapılması planlanmaktadır.

Körfez Geçiş Köprüsü'nün hayata geçmesi ile Kocaeli şehir içi trafiği önemli oranda rahatlayacaktır. Kuzey Mar-mara Otoyolu Körfez Geçiş Köprüsü bağlantı yolu ile İzmit Şehir merkezine girmeden Körfez Geçiş Köprüsü'nü kullanarak İstanbul istikametine veya İzmir istikametine gidilebilecektir. İzmit Körfezi'nin birbirine en yakın noktası olan Gebze Dilovası'ndaki Dil Burnu ile Karamürsel ilçesindeki Hersek Burnu arasında yapılması planlanan köprü sayesinde Gebze ile Yalova arası ortalama 15 dakikaya düşecektir.

Gebze-Orhangazi-Izmir Otoyolu Projesi

Ulaştırma Bakanlığı'nın öncülüğünde 6 büyük firmanın bir araya gelmesi ile yapımına başlanacak olan Gebze-Orhangazi-Izmir Otoyolu temel atma töreni Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Prensip olarak temel atma törenlerine katılmadığını ancak Türkiye'nin iki büyük ili İstanbul ve İzmir'i birbirine bağlayacak olan bu yol için temel atma törenine katıldığını ifade eden Erdoğan, "Yakın tarihimizde temel atma törenlerinin nasıl istismara ve göz boyamaya dönüştüğünü, atılan temellerin halkımız nezdinde nasıl hayal kırıklıkları ile sonuçlandığını hatırlıyoruz.

Temel atmalara değil açılışlara katılıyor, başlangıçlarla değil sonuçlarla ilgileniyoruz. Ancak elbette bugün gerçekleştirdiğimiz temel atma töreni büyük bir istisna teşkil ediyor. Bugün burada Cumhuriyet tarihimizin en büyük projelerinden birine daha başlıyoruz." dedi.

7 Yılda Bitirilmesi Planlanıyor

Nisan ayında ihalesi tamamlanan ve ihale şartnamesine göre 7 yılda bitirilmesi planlanan Gebze-Orhangazi-Izmir (İzmit Körfez geçişi ve bağlantı yolları dâhil) otoyolu projesinin başlangıç noktası Gebze olarak belirlenmiştir. Projede otoyol 377 km otoyol ve 44 km bağlantı yolu olmak üzere toplam 421 km uzunluğa sahip olacak şekilde tasarlanmıştır.

Proje Türkiye'de tek seferde gerçekleştirilen en büyük YİD projesi olarak bilinmektedir. Proje kapsamında 3 km uzunluğunda bir asma köprü, 18 bin 212 m uzunluğunda 30 köprüyöl, toplam 7 bin 395 m uzunluğunda 4 tünel, 209 adet köprü, 18 gişе alanı, 5 Otoyol Bakım İşletme Merkezi, 7 adet servis alanı ve 7 adet park alanı bulunacaktır.

DİLOVASI İLÇESİNDEN 1. CİHAN SAVAŞINDAKİ ŞEHİTLERİMİZ

Birinci Cihan Harbin'de Çanakkale, Yemen, Balkan ve Kafkas cephelelerinde şehit olanların listeleri Milli Savunma Bakanlığı tarafından kitap haline getirildi. 1998 yılında basılan ve bir nüshası belgesel yayıncılık kütüphanesinde de bulunan "ŞEHİTLERİMİZ" kitabı ile arşiv belgelerimizde isimleri yer alan Dilovası ilçesi, Çerkeşli, Tepecik, Tavşancıl, Demirciler ve Köseler köylerinden şehit olanların isimleri ve şehit oldukları cepheleleri tesbit ettik. Dilovası Birinci Cihan Harbi'nde yerleşim yeri olmadığı için listede Dilovası adı geçmiyor. Kayıtları bulunamayanlar, savaşa gönüllü katılanlar ve eser kamplarında şehit olanların isimleri bu listeye dahil edilememiştir. Şehit, gazi ve esirlerimizi minnet, şükran ve rahmetle anıyoruz.

Dilovası İlçesi Köylerinin Şehit Listesi

1. Tavşancıl'dan Piyade er Hüseyin Oğlu Ahmet: Çanakkale cephesi, Seddülbahir muharebesinde şehit oldu.
2. Tavşancıl'dan Piyade er İsmail oğlu Ahmet, 1. Dünya Savaşı, Çanakkale cephesi, Kerevizdere'de şehit oldu.
3. Tavşancıl'dan Piyade er Mehmet Oğlu Ahmet, 1. Dünya Savaşı, Çanakkale cephesi, Seddülbahir'de şehit oldu.
4. Tavşancıl'dan Piyade er Mehmet Çavuş oğlu Ahmet, Çanakkale cephesi, büyük Anafartalar meydan muharebesinde şehit.
5. Demirciler'den Piyade er Şerif Mehmet oğlu Ahmet 1. Dünya Savaşı, Şark cephesi, Kanlıdere'de şehit.
6. Demirciler'den Piyade Onbaşı Ali Oğlu Ahmet, 1. Dünya Savaşı, Şark Cephesi, Kanlıdere'de şehit.
7. Tavşancıl'dan Piyade Er Eşref oğlu Ahmet: 1. Dünya Savaşı, Çanakkale cephesi, Arıburnun da şehit oldu.
8. Çerkeşli'den Piyade er Ali Oğlu Ali, Çanakkale Cephesi, Tiryandafıl Çiftliğinde şehit oldu.
9. Tavşancıl'dan Piyade er Arif oğlu Ali: Şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.
10. Demirciler'den Piyade Er Halil oğlu Ali, 1. Dünya Savaşı, Şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.
11. Demirciler'den Piyade er Hüseyin oğlu Ali, Çanakkale cephesi, Seddülbahir muharebesinde şehit oldu.
12. Demirciler'den Piyade er Mustafa oğlu Ali, Şark cephesi, meydan harbinde şehit oldu.
13. Demirciler den Piyade er Salih oğlu Ali, Çanakkale cephesi, Anafartalar muharebesinde şehit oldu
14. Demirciler den Piyade er, Süleyman oğlu Ali, Çanakkale cephesi, zığındere'de şehit oldu. 15. Demirciler'den Piyade er şakir oğlu ali, Şark cephesi zığındere'de şehit oldu.
16. Demirciler'den Piyade er Şerif oğlu Ali, Şark cephesi, zığındere'de şehit oldu.
17. Tavşancıl dan Piyade Er, İdris Oğlu Cemal Engin, Şark cephesi, Dulkerimde şehit oldu.
19. Tavşancıl'dan Piyade Er Mustafa oğlu Ferhat Ağa Romanya cephesi, dulkerimde şehit oldu.
20. Çerkeşli'den Piyade er Bekir oğlu Fettah, Çanakkale cephesi, Seddülbahir muharebesinde şehit oldu.
21. Tavşancıl'dan Piyade er Halil İbrahim oğlu Galip, Filistin cephesi, Halep merkezde şehit oldu.
22. Tavşancıl dan Piyade er Kamil oğlu Hakkı, Irak cephesi Meydan Harbinde şehit oldu.
23. Tavşancıl dan Piyade er Kara Ahmet Oğlu Hakkı , Irak cephesi. Musul hastanesinde şehit oldu.
24. Köseler den Piyade er Halil oğlu Halil, Çanakkale cephesi, Kanlıdere'de şehit oldu..
25. Köseler den Piyade Er Mustafa Oğlu, Halil İbrahim, Çanakkale cephesi, Arıburnu muharebesinde şehit oldu.
26. Çerkeşli den Piyade er İsmail Oğlu şehit oldu.
27. Çerkeşli den Piyade er Mustafa oğlu, Hamdi, Çanakkale cephesi, meydan muharebesinde şehit oldu.
28. Çerkeşli den Piyade er Bekir oğlu Hasan, Çanakkale cephesi, Gazze'de şehit oldu.
29. Çerkeşli den Piyade er Halil oğlu Hasan, Çanakkale cephesi, Arıburnu muharebesinde şehit oldu.
30. Tavşancıl dan Piyade er Molla Ahmet oğlu Ali, Filistin cephesi Gazze'de şehit oldu.
31. Tepecik den Piyade er İslam oğlu Celal, Irak cephesi muharebesinde şehit oldu.
32. Çerkeşli den Piyade er Mehmet oğlu Hasan, Çanakkale cephesinde şehit oldu.
33. Tepecik den Piyade er ali oğlu Mehmet Romanya cephesinde şehit oldu.
34. Tepecik den Piyade er Ali oğlu hasan, Şark cephesinde şehit oldu.
35. Çerkeşli köyünden Musaloğullarından Mustafa oğlu 1304 doğumlu er 7 mart 1917 de Gazze'de şehit düştü.
36. Çerkeşli köyünden İsmail oğlu 1313 doğumlu piyade er Halit 4 temmuz 1916 da Galiçya cephesinde Rus ve Don Kazaklarıyla yapılan bir meydan muharebesinde şehit düştü.
37. Tavşancıl köyünden Süleymancak oğullarından Sinan oğlu 1294 doğumlu piyade er Cemal Filistin Cephesinde 27 temmuz 1918 de Dulkerim civarında ingilizler ile muharebe edilir iken şehit düştü.
38. Demircilerden Hüseyin oğlu 1303 doğumlu piyade er Ali 17 nisan 1915 te Çanakkale Cephesinde Seddülbahir muharebesinde şehit düştü.
39. Çerkeşli köyünden Ali oğlu 1291 doğumlu er Ali Çanakkale cephesinde 22 nisan 1915 teki meydan muharebesinde şehit düştü.
39. Tepecik köyünden Alioğlu 1312 doğumlu er Mehmet Romanyada 7 ocak 1917 de Sert şehrinin hattı müdafaasında şehit oldu.
40. Tepecik köyünden Salih oğlu 1300 doğumlu piyade er Muharrem Şark (Kafkas) cephesinde 16 şubat 1915 teki meydan muharebesinde şehit oldu.
41. Çerkeşli köyünden Salih oğlu 1308 doğumlu piyade er Muharrem Çanakkale cephesinde 20 nisan 1915 te Kerevizdere de şehit oldu.
42. Demirciler köyünden Salih oğlu 1303 doğumlu piyade er Raşit 22 eylül 1915 te Irak cephesindeki Aziziye'de şehit oldu.
43. Tepecik köyünden Mehmet oğlu 1304 doğumlu piyade er Sami Çanakkale Cephesinde 17 nisan 1915 te Yüksek Sirtlarındaki bir taarruzda şehit oldu.

DİLOVASI BELGESELİ SENARYO METNİ

*"Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevelelim
Dünya kimseye kalmaz"*

Kökleri, kültür tarihimiz de 13. yüzyıl erenlerinden Yunus Emre'nin bu dizeleri kadar köklü olan, medeniyetler beşiği bir yer. Tıpkı Yunus gibi bir Anadolu Ereni olan Dilbaba'dan adını alan Dilovası.

Bin yılları, beş bin yılları devire devire bu günlere gelmiş, kökleri tarihin derinliklerine uzanan koca çınar. Adım başı tarih. Adım başı geçmişten izler taşıyor. Adım başı doğal güzellik yurdu burası. Adım başı kültür, adım başı yaşam. Her an yeniden keşfedilmeye hazır.

Sevmek tanımakla başlar. Devr-i Alem diyerek, Anadolu'nun tarihi olaylar ve kültürlerine beşiklik eden Dilovası'nı daha iyi tanımak ve anlamak için yollardayız..

Muhteşem geçmişi ile bugünlere gelmiş Dilovası çok badireler atlattır. Ancak "Pırıl pırıl gökkuşağını görmek için önce yağmur ve fırtınaları yaşamak gerek." Yağmur ve fırtınaları çoktan geride bırakan Dilovası için artık gökkuşağı zamanıdır.

Dilovası koskoca adımlarla yarınlarda ki yerini almaya hazır. Umutla ve özlemle uzatıyor elini bizlere. Taşıyla suyuyla uzatıyor. Bir selamımızı, bir çayını içmemizi bekliyor. Hele bir kulak verin, Dilovası'nın bizlere söyleyeceği çok şeyi var.

*Ben Dilovasıyım...
Ben, Tepeköy dağlarının süsü,
Yeşil umutlarla kaynıyor içim
Ben, sanayi ovası'nın yeşil örtüsü,
Duman duman olup savrulacağım*

*Ben İzmit Körfezi'nin mavi süsü,
Ben organize sanayilerin beşiği
Adını tarih ve tabiatın güzelleğinden alan
Sanayi, tarih ve kültür şehri Dilovasıyım..*

Dağları filizlerle bezeli yaşlı bir çınarımla. Her gün yeniden doğuyorum. Geçmişim tüm kültürleri kucaklar. Adım ne olursa olsun binlerce yılın kültürlerinin birikimiyim. Ben Tavşancıl'yım. Diliskelesi'yim. Çerkeşliyim. DİLOVASI'yım. Ben Anadoluyum....

Dilovası Tarihine Kültür Yolculuğu

Tarih, kültür ve turizm değerleri ile birbirinden güzel ilçere sahip Kocaeli'nde 2008 yılında Gebze'den ayrılarak ilçe haline getirilen Dilovası'nı daha iyi anlamak, tanımak ve sevmek için öncelikle bölgeyi yakından tanımak gerekiyor. Binlerce yıllık tarihi geçmişi olan bölgenin, merkezi olan İzmit ve Gebze'yi kısaca tanımalıyız. Kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımıyla Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından birisidir Kocaeli. Bilim - Teknoloji, Sanayi, Ticaret, Kültür ve Turizm kenti Kocaeli Marmara Bölgesi'nin merkezi konumundadır. İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölçük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçeleri ile Kocaeli, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin ekonomik güce sahip ikinci ilidir. Kocaeli şairlere ilham kaynağı olarak üzerine şiirler yazılıp şarkılar bestelenmiştir. Dünya'nın önemli yollarının kavşak noktası durumunda olan İzmit 5000 yıllık tarihi geçmişe sahiptir. İzmit şehrini 2000 yıl önce inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu zapt etmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini vermiştir.

11.yy'ın sonlarında Nikomedia Selçuklular tarafından fethedilir. I.Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklulara geçer. Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin valisi, Akçakoca Gazi bölgeyi Osmanlı topraklarına katar. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir vilayet haline gelir. İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerin işgalinde kalan İzmit 28 Haziran 1921'de kurtarılarak, Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli vilayetine merkezi olur.

Bugün ise doğal güzelliklerinden plajlarına, yay-larından, Kartepe kayak merkezine, sanayisinden, insanlarına ve tarihi eserlerinden Karadeniz ve Mar-mara Denizi'ne olan kıyılarına kadar Kocaeli ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşıyor.

Bilim, teknoloji, sanayi ve ekonomik ve insan potansiyeli ile Kocaeli'nin 12 ilçesi içinde Dilovası ayrı bir konuma sahiptir. Marmara Bölgesinin doğusunda İzmit Körfezi'nin kuzeybatısında yer alan Dilovası zengin bir tarihî geçmişe sahip, ekonomisi sanayi ve ticarete dayalı, Türkiye'nin hızla gelişen ve büyüyen bir ilçesidir.

Diliskelesin'de bulunan tarihi kalıntılar bölge-nin tarihi geçmişini yansıtmakta. Diliskelisi - Hersek burnu arasında sallarla deniz taşımacılığı yapılırken, tarihi Eynerce iskelesinden deniz taşımacılığı ya-pılmaktaydı. Bölgeye adını veren Dilbaba türbesi ile Dilburnu hanı diliskelesi mahallesinde bulunmaktaydı. Bu tarihi eserlerle ilgili görgü şahitleri ile konu-şuyoruz.

22 Mart 2008 tarihi Dilovası için önemli bir mil-lad olmuştur. Gebze bu tarihte dört ilçeye bölünerek, Gebze, Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçelerine ayrı-lır. Gelin şimdi sizi, sanayi ile tarihin, kültür ile tabi-atın birbirini kucakladığı, sınırsız Anadolu insanın yaşadığı Dilovası ilçesine götürülim. Kameralarımı-zı binlerce yıldır birçok medeniyeti içinde barındırmış ve adı gibi dillere destan Dilovası'na çevirelim...

Yolların Kavşak Noktası Dilovası

Ülkemizde doğu ile batının, Anadolu ile İstanbul'un arasında köprü görevi gören Kocaeli ili-mizde sanayisi ve tarihi ile geçmişten aldığı emaneti geleceğe taşıyan öyle bir yer vardır ki, TEM otoyoluyla İstanbul - Ankara arası yolculuk yapanlar ile bu topraklardan geçenler, ne yazık ki biraz iç kısımlar-da kalan, tarihi ve tabii güzelliklere sahip bu yerden habersiz geçip giderler. İşte habersiz ve selamsız geçilen bu yer deyim yerindeyse şirin mi şirin, çiçeği

burnunda nadide bir ilçemiz olan Dilovası'dır.

İstanbul'un Anadolu'ya çıkış noktasının ilk adı-mıdır Dilovası. Hele gündemdeki Dilovası-Hersek burnu arasında yapılması düşünülen Körfez köprü-sünün hayata geçmesiyle birlikte değil Körfez yöre-sinin Türkiye'nin en önemli coğrafyasını oluşturacağı kesindir.

Hızla gelişen ve gücüne güç katan Dilovası'nın bugünlere nasıl geldiğini anlamak için tarihi belgele-rin ışığı altında tarihe yolculuk yapmalıyız. Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının üretim yaptığı Marka-lar şehri Dilovası'na girerken sizi Kanuni köprü karşı-lar. Mimar Sinan tarafından yapılan bu muhteşem taş köprü bugün yaya trafiğine açıktır.

Dilovası, antik dönemde Bitinya bölgesine ve bir dönem Roma İmparatorluğuna başkentlik yapan Nikomedya'nın batısında yer alır. Antik dönemde Nikomedya Krallığına bağlı bir yerleşim yeri oldu-ğu tahmin edilen ve tarihte değişik isimlerle anılan Dilovası'nın en çok bilinen adı ise Libyssa'dır.

Dilovası'ndan başka körfezin kuzey kıyısında 5 tane daha bilinen antik yerleşim yeri bulunmaktadır. Bunlar; Dakibyza (Gebze), Ritzion(Darıca), Niketia-ton (Eskihisar), Charax (Hereke), Philokrene (Bay-ramoğlu)

Tarihi çok eskilere dayanan Dilovası, Gebze'nin doğusunda yer alanen eski yerlerden biri olan Nicomedia'ya bağlı bir kıyı kentiydi. Bu antik kentde yapılan kazılarda çok sayıda tarihi eser kalıntısı bu-lunmuştur. Bu yerleşimlerin her biri geçmişte olduğu gibi bugünde Körfeze hakim pozisyonlarda kurulmuş yerleşim birimleri olma özelliğini hala sürdürüyor.

Bu yerleşim birimlerinin kuruluş mevkilerine ba-kılacak olursa, hepsinin İstanbul'dan Anadolu'ya ve Avrupa'dan Asya'ya açılan yol güzergâhı üzerinde önemli noktalarda kurulmuş oldukları görülür.

Anibal'in Ebedi Yurdu Dilovası

Bugün anıt mezarı Gebze TÜBİTAK içinde bulunan ünlü komutan Anibal, bazı tarihçilere göre gerçek mezarı Dilovası'nda olduğu bildirilmektedir. Dilovası, yaşanmış acı ve dramatik sonları da zamana noterlik edercesine tarihe not düşmüştür. Dilovası için önemli kişilerden biri olan Hannibal, M.Ö. 247 ile M.Ö. 182 yılları arasında yaşamış Kartaca'lı komutandır. Anibal, bütün zamanların en büyük askeri dahilerinden birisi olarak kabul ediliyor. Romalılarla yaptığı 2. Pön Savaşı'ndaki başarılarıyla tanınıyor. Romalılar Kartaca'ya saldırınca, İtalya'da bulunan Anibal Kartaca'ya dönerek Romalılarla son kez savaşır ve yenilir. Romalılardan kaçan Anibal, kuzey-batı Anadolu'da bugün Kocaeli'nin bulunduğu Nikomedye krallığına sığınır ve bir süre Dilovası'nda ikamet eder. Ancak Romalılara teslim edileceğini anlayınca yüzüğünde taşıdığı zehiri içmek suretiyle intihar eder. Bugün bazı tarihçiler bilimsel çalışmalarına devam etmekte ve Anibal'ın gerçek mezarının Diliskelesi bölgesinde olduğunu tarihi belgelerle isbat etmeye çalışmaktadır. Anibal'ın mezarı ister Dilovası ve isterse Gebze'de olsun fark etmez, biz buradan kameralarımızı Tunus'un Kartaca kentine çeviriyoruz ve sizleri Anibal'ın Komutanlık yaptığı Kartaca'ya götürüyoruz.

14. yüzyıla geldiğimizde Dilovası artık Osmanlı toprakları içindedir. Dilovası, karşı kıyıda bulunan Osmanlı'nın ilk donanma merkezi Karamürsel yakınlarındaki Hersek'e burunu ile Dilburnu arasında deniz geçişinde kullanılıyordu. Dilovası, Hersek'te bulunan Helenopolis kentiyle birlikte körfeze geçişlerin kontrolünü sağladığı için stratejik bir öneme sahiptir. Yakın tarihimizde de çok önemli bir yere sahip olan Dilovası'nın, kurtuluş savaşı yıllarına değinmeden geçsek tarihimize vefasızlık olur.

Kurtuluş Savaşı Yıllarında Dilovası

Yunan ve İngiliz kuvvetlerinin işgal ettiğine şahit olan bu bölgeler, İngilizlerin Gebze'yi işgal etmek için Dilovası'nda çıkartma yaptıklarını da yaşar. Tarih, bu bölgelerin, kurtuluşumuzun tarihi savaş yıllarında çok badireler atlattığını, çok savunmalara tanık olduğunu yazmıştır. Yunan askerleri Dilovası tren istasyonunu kullanırlar. Tavşancıl, Çerkeşli ve bölge halkına baskı yaparlar.

Genel Kurmay Başkanlığı kayıtlarına baktığımızda, Dilovası 13 Temmuz 1920 de İngiliz kuvvetleri, topçu ateşinden sonra Gebze'ye taarruz ederek, Dilovası'na çıkartma yapmış ve Gebze'yi işgal etmiştir. Gebze'yi savunan "Osmanlı Taburu" üstün İngiliz kuvvetlerinin taarruzu karşısında Gebze'yi boşaltarak 15 km. kuzeye çekilmiştir.

Gebze Kaymakamı'nın Kurtuluş Savaşı kayıtlarına göre Yunan askeri 18 Kasım 1920 de Dilovası'ndan hareket ederek Tavşancıl köyünü abluka ettiğini yazmaktadır. Muallim, Çerkeşli ve Demirci köylerinde de bu tür girişimlerde bulunulmuştur.

Dilovası'nda Sanayi

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesiyle Dilovası değer kazanır. 1960 yıllar Dilovası'nda sanayileşme hareketlerinin ilk yılları olur, 1980'li yıllarda nüfus hızla artarak gecekondulaşmayla birlikte kentselleşme başlar. Dünyada ve Türkiye de isim yapmış birçok sanayi tesisi Dilovası'nda faaliyet girer.

Cumhuriyetin ilk yıllarında mahalle halkının geçim kaynağı tarıma dayalıydı. Planlı sanayileşme ile birlikte fabrikaların kurulmaya başlaması, o zamanlar mahalle olan Dilovası ve çevresini sanayi bölgesi haline getirmiştir.

Dilovası'nda kentsel yerleşim zamanla fabrikalarda çalışanların barınmak maksadıyla ile yaptıkları gecekondu ve müstakil ev yapmaları ile başlar,

Çerkeşlinin Dilovası kesimi artık bağılık bahçelik değil, sanayi alanı haline gelmiştir. 1965'ten sonra Dilovası kesimi sanayi alanı olunca yeni iş sahaları açıldığından buraya Anadolu'nun bir çok bölgesinden göçler başlar. Bağ ve bahçe yerleri çoktan satılmış, buraları artık sanayi ile iç içe bir yerleşim yerleri olmaya başlamıştır. Böylece Dilovası'nda bir dönem sona erer, yeni ve daha çok üreten bir dönem başlar. Biz de böyle bir dönemde Dilovası'nda Devr-i Alem yaparak Dilovası Belediye Başkanı Cemil Yaman'la Eynerce deresi ve tarihi Eynerce iskelesindeki o muhteşem vadiye yapılan hizmetleri konuştuk.

1960'lı yıllara kadar Dilovası, geniş tarım alanları ve orman alanlarıyla kaplı olduğundan yerleşim yeri mevcut değildir. Bölgede sanayileşmenin başlamasıyla fabrikalarda çalışan işçiler bu bölgeye yerleşirler. 1980 den sonra fabrika sayısı ile birlikte, bölgede yaşayan nüfusta hızla artarak devam eder.

Dilovası ilçesinin bugünkü ekonomisi sanayiye dayalıdır. İlçemiz sınırlarında 5 adet OSB ve 1 adet sanayi sitesi mevcuttur. 5 OSB nin 4 tanesinde alt yapı çalışmaları sonuçlanma aşamasına gelmiştir. Dilovası OSB faal durumdadır. Dilovası'nda faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından bazıları Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Uluslararası birçok markanın da üretim yeri Dilovası artık Dünya Markalar'ın üretiliği Markalar şehridir.

Yatırımcıların Dilovası'nı tercih etmesi ile Dilovası'nın taşı toprağı altın olmuştur. İstanbul'dan Anadolu'ya geçiş hattında bulunan bu bölge sanayi üretimi yapmak için çok büyük avantajlar sağlıyor. Bunlar İstanbul'a yakınlık, su ve enerji gibi imkanlar yetmişmiş işgücünün bulunması, her türlü ulaşım zenginliği bu bölgedeki sanayi yatırımlarını destekleyen birer itici güçtür. Dilovası bölgesinin liman ve ulaşım merkezlerine yakınlığı depo ve antrepoların

bölgede yoğun olarak bulunması, su, haberleşme, altyapı, elektrik, karayolu, demiryolu, havayolu ve limanlara sahip olması, zararlı ve tehlikeli maddelerin limandan fabrikaya kısa ve güvenli yoldan transferi gibi faktörler, Dilovası bölgesinin tercihiine sebep olmaktadır.

Dilovası ilçesinde kurulan Organize Sanayi Bölgeleri yaklaşık 2200 hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Dilovası OSB de 193 sanayi kuruluşu ve 20000 çalışanı ile ülke ekonomisine önemli katkıda bulunmaktadır.

Dilovası'nda yer alan sanayi kuruluşlarından 12 adeti Türkiye'nin en büyük 1.000 sanayi kuruluşu sıralamasında dereceye girmektedir. İstanbul Sanayi Odası sıralamasında her yıl ilk 1.000 işletme içinde yer alan bir çok firma yine Dilovası'nda yer almaktadır.

Organize sanayi bölgelerinin kalbi ilçemizde atılmaktadır. Dilovası Organize Bölgesi DOSB, İstanbul Makine İmalatçıları Organize Sanayi Bölgesi, İMES ve Kimya Organize Sanayi Bölgesi ile Dilovası sanayide önemli bir komuma sahiptir.

Dilovası'nda Durmak Lazım

Dilovası'nda durmak lazım. Durup da tarih ve maneviyat kokan sokaklarında milli ve manevi duygularla geçmişi hatırlayıp derin derin nefes almak lazım.

Yahya Kaptan gibi bir devrin kahramanlarını sinesinde barındıran bu toprakların beşiği İstanbul ile Anadolu yol güzergahında yolculuk yapanlar ne tavşancıl evlerini, ne Kuva-i Milliye Komutanı Yahya Kaptan'ın anıtını, ne tarihi Mimar Sinan köprüsünü, ne de Çerkeşli ve

Demirciler köylerinde yetişen ve padişah sofralarını süslemiş ünlü üzüm, zeytin ve kirazları göremez ve yiyemezler...Tüm bu güzelliklerin olduğu bir bilsele Dilovası'na, Tavşancıl'a ve Çerkeşli'ye uğramadan, selamlamadan geçemezler. Biz geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer diyoruz ve binlerce yıllık kültür ve medeniyet tarihimizin izlerini araştırmak ve gün yüzüne çıkarmak için Devr-i Alem kameraları ile Dilovası'nda tarih ve kültür yolculuğumuza devam ediyoruz.

2008 yılı Kocaeli'nin idari yönetim tarihi açısından çok önemlidir. Dilovası 22 Mart 2008 de ilçe olur. Kocaeli'nin idari yapısı bu tarihte tümü ile değişir.45 olan belediye sayısı 12'ye iner.7 olan ilçe sayısı'da 12'ye çıkmıştır.

Tavşancılı ilk kademe belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılarak, Tepecik, Çerkeşli, Köseler ve Demirciler köylerinin mahalleleri ile birlikte Dilovası ilçesine bağlanır. Dilovası merkez olmak üzere köyler ile Kocaeli iline bağlı Dilovası ilçesinin bugün kü sınırları 2008 tarihinde belirlenmiştir.Kocaeli Yarımadası'nın güney kıyı şeridinde yaklaşık 2000 hektarlık bir alan üzerinde kurulan Dilovası ilçesinde kaymakamlık belediye binası bünyesinde kurulur ve Dilovası'nın ilk kaymakamlığına Hasan Göç atanır.

Şimdi de Dilovası ilçesi'nin coğrafi konumuna göz atacağız. Dilovası ilimizin kuzeybatısında yer alan, denizinin, yeşilini ve sanayinin iç içe olduğu bir ilçemiz. Kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit Körfezi ile çevrilidir. Dilovası ilçesi, Gebze'ye 8 km, İzmit'e 25 km uzaklıktadır. Tavşanlı deresi de denilen Dilderesi yaklaşık 12 km uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek buradan İzmit Körfezine dökülür. Dilderesi, Ballıkalayalar tabiat parkını da sinesinde barındırmaktadır. Dilovası'na yakın bir noktada bulunan bu güzelim tabiat parkını da gezip görmek lazım.

Sanayi ovası Dilovası'na, adını veren dil kelimesini merak ettiğinizi duyar gibi oluyoruz. O zaman hemen söyleyelim Dilovası'nın bu ismi nereden aldığı. Üç tepenin arasındaki bir ovada yer alan Dilovası, adını hem bu ovalardan hem de Diliskelesi sahilinde kararan denize doğru yaptığı dil şeklindeki çıkıntından almaktadır.

Diliskelesi'nin en önemli özelliği İzmit Körfezi'nin karşı kıyıya en yakın iki yerinin burada olmasıdır. Hersek burnu ile Diliskelesi arasındaki deniz mesafesi çok kısa olduğu için Roma, Bizans ve Osmanlı imparatorlukları zamanında önemli yerleşim yeri olan, Bursa ile İzmit'e en kısa ve hızlı yoldan ulaşım bu noktadan sağlanıyordu. Artık günümüzde Dilovası-Hersek burnu arasında dünyanın sayılı köprülerinden biri olacak

Dilovası Körfez asma köprü yapılıyor. Sanayide marka şehir olan Dilovası dünya ulaşım ve lojistik üssü olma yolunda hızla ilerliyor. Dilovası bugün Anadolu'nun İstanbul'a, Balkanlara ve Avrupa'ya açılan önemli kapılardan birisidir. Dilovası limanların,

demiryollarının, D-100 karayolu ve TEM otoyolu gibi ulaşım yollarının geçtiği kavşak noktasıdır. Sadece sanayii mi? Elbette hayır. Sanayii ile birlikte insanlarında yurt yuva kurduğu ve Anadolu kültürlerinin birleşip kaynaştığı bir yerleşim yeri haline gelen Dilovası kültürler başkenti olarak da anılacaktır.

Dilovasin'da Devr-i Alem

Geniş bir coğrafyaya sahip Dilovası bugün yaklaşık 45 bin nüfusa sahip. Km²'ye yaklaşık 361 kişi düşen Dilovası, fabrikaların yanı sıra sivil mimari yapılarıyla da günümüzün önemli yerleşim yerlerinden bir olma özelliğini hala koruyor. Biz, Dilovası'nın sahip olduğu güzellikleri birçok açıdan ekranlara taşımak için şehir merkezinden yükseklerle kameralarımızı yerleştirdik. Dilovası gerçekten buralardan yeşili ve sanayisi ile bereketli bir ova görünümü arz ediyor. Buralardan ilçe bir başka seyir ziyafeti sunuyor.

Dilovası, bugün tarihi Tavşancıl, Demirciler, Çerkeşli gibi yerleşim yerleri, merkezdeki mahalleri, sahili ve tarihi değerleri ile bir bütünlük içinde. Sivil mimari yapıları ile dikkat çeken ilçe de ayrıca, milli mücadele yıllarının meşhur isimlerinden Yahya Kaplan'ın anıt mezarını da Dilovası Tavşancıl'da bulunuyor.

Otoban ve D-100 karayolu, deniz yolu, hızlı tren, körfez geçiş köprüsü, sahilindeki limanları ve Kurtköy havalimanı ile ekonominin ana merkezlerinden biri olduğu kadar aynı zamanda Türkiye'nin ulaşım üsüsüdür. Türkiye'de 5 organize sanayi bölgesi ve yüzlerce sanayi kuruluşu ile sanayinin kalbi Dilovası'nda atar. İzmit Körfez şeridi ile İstanbul-Ankara karayolu üzerinde yer alan ve hızla gelişmekte olan bir yerleşim yeri.

Dilovası'nda kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkanlarının, ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçenin hızla gelişmesine sebep olmuştur. İlçe, içinde barındırdığı büyüklü, küçüklü sanayi t

esislari ile adini Türkiye'ye duyurmuş, bu itibarla hızla göç aldığı için köy statüsünde gelişime cevap verememiş ve 1987 yılında Dilovası'na Belde Belediyesi kurulur. Dilovası düzlüğünün dolması sonucu kent, kuzey, kuzeydoğu ve kuzeybatı yönüne doğru gelişirken batıda Gebze ilçesine doğru da genişlemektedir.

Dilovası'nda Yerleşim ve Sosyal Hayat

Tarihsel süreç içerisinde bir çok imparatorluğa ve medeniyete coğrafi konumundan dolayı stratejik noktalarda ev sahipliği yapan bir bölgemizdir Dilovası. Bugün tarihi, tabiatı ve en önemlisi insanı ile Dilovası merkezde, muhteşem manzaraya sahip Adatepe'de, tarihi Tavşancıl mahallesinde, Çerkeşli, Tepecik, Demirciler ve Köseler gibi tarihi köylerinde yaşam hala tüm hızıyla devam etmektedir. Bizde tarihin izinden giderek Dilovası'nın güzelim mahalle ve köylerine misafir olacağız. Dilovası'nın tarihi eserlerini, kültürünü ve insanlarını daha yakından tanımadan önce kameralarımızı Dilovası'nın muhteşem güzelliklerini kuş bakışı gören Adatepe'ye çeviriyoruz. Dilovası, Adatepe'den bir başka güzel görünüyor. Dilovası'nın bir tarafta sanayisi ve mahalelerini, bir tarafta sahili ve köylerini bu tepeden görmek mümkün. Başkan Cemil Yaman, bu bereketli topraklarda çocukluğu ile birlikte büyüyen umutlarını, projelerini birbir Devr-i Alem kameralarına anlatıyor.

Biz bu güzellikleri yaşaması için herkesi buralara davet ediyor ve Adatepe'den Dilovası'na selam ederek, Dilovası'nın güzelliklerini daha yakından tanımak, sevmek ve insanlarıyla kaynaşmak için sanayi ve yeşilin iç içe olduğu bu bereketli ovanın sokaklarına iniyoruz.

Dilovası, tarih boyunca bir çok medeniyetin ulaşım kolaylığını sağlayan ve geçiş noktası olarak görüldüğünden, seksenli yıllardan sonra bölgedeki sanayileşme hızla artar, bu artış beraberinde Dilovası'na Türkiye'nin dört bir yanından insanların gelmesine sebep olur. Ağırlıklı olarak Doğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi, Marmara Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanından insanlar gelir Dilovası'na. Günümüzde, kültürel yapılaşma olarak Türkiye'nin küçük modeli diyebileceğimiz bu insanlar Dilovası'nda bir arada yaşamlarını devam ettiriyorlar.

Tarihi Eserleri ile Dilovası

Tarihi kaynaklara baktığımızda Dilovası tarihinin çok eskilere dayandığı söylemiştik. Dilovası, bugün sanayisi ile olduğu kadar geçmişten bugüne taşıdığı tarihi eserleri ile de göz doldurmaktadır. Biz geçmişten bize kalan bu nadide emanetleri görüntüleyip gelecek kuşaklara aktarmak için Dilovası'nın tarihi duraklarında gezmeye devam ediyoruz. Şimdi ilk durağımız Osmanlı Devleti zamanında Dilovası'nda inşa edilen önemli tarihi köprülerden biri olan Mimar Sinan Köprüsü.

Mimar Sinan Köprüsü

Bu tarihi köprü 16. Yüzyılda Diliskelesi mevkiinde bulunan Dilderesi üzerinde, Kanuni Sultan Süleyman tarafından Koca Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Köprünün mimarının Mimar Sinan olmasından dolayı da halk dilinde Köprüye Mimar Sinan Köprüsü'de denilmektedir. Üç gözlü olan tarihi köprü'nün ayakları ortasında boşaltma gözleri vardır. Uzunluğu ise yaklaşık 20 metre kadardır. Şaşırtıcı olan ise köprü hiç onarım görmeksizin günümüze kadar ayakta kalmıştır.

Dilovası Kalesi ve Dil İskeleyi

Diliskelesi'nde zamana meydan okurcasına ayakta kalan bu muazzam köprüden geçerek, bir rivayete göre adını Dilbaba'dan alan Diliskelesi'ne doğru yol alıyoruz. Konu Dilbaba'dan açılmışken, isterseniz Başbakanlık Osmanlı arşivlerine bakmak faydalı olacaktır. Dilovası'nda yaşayan imparatorlukların bıraktıkları eserlerden Dilovası kalesi ve Dil İskeleyi bugün Dilovası'nın en büyük mahallesi olan Diliskelesi'nde bulunmaktadır.

Geçmişte belirsiz, küçük Libyssa kasabası olarak adlandırılan Diliskelesi tek ününü ev sahibi Bithynia Kralı'na ihanet ettikten sonra Romalılara teslim edileceği belli olan Hannibal'lin, intihar ederek öldüğü ve gömüldüğü yer olarak kazanır. Geç Antikite'de Nikomedia ana kara yolu üzerinde bir istasyonuydu Diliskelesi.

Devr-i Alem olarak kültür ve medeniyetimizin izlerini araştırmak için geldiğimiz Diliskelesi'nde bizi bir yanda balık tutan insanlar, bir yanda da tarihi tren istasyonundan geçen yolcu treni karşılıyor. Buralar gerçekten geçmişin nazlı yadigarı. Öyle ki 1950'li yıllarda aş için iş için Karadeniz'den gelerek Diliskelesi istasyonunun yanında, yurt yuva kurmuş gelinlerin evine misafir oluyoruz. Şimdilerde 55-60 yaşlarında olan o zamanların canlı şahidi bu gelinler bakın bizlere neler anlatıyor.

Canlı Şahitleri ile Dilovası

Diliskelesi, Gebze'nin 12 km doğusunda yer alan en eski yerlerden biri olan Nicamedia'ya bağlı bir kıyı kenti olduğu sanılmaktadır. Dilderesi'ne bağlı olarak Diliskelesi adını alan ve tarih içinde Osmanlı topraklarına 1419'da 3 kez katılan bu yöre karşı kıyıda bulunan Hersek'e geçişlerde iskele olarak kullanılmıştır. Devr-i Alem Başbakanlık Osmanlı arşivlerinde araştırmalar yaparak Diliskelesi hakkında bir çok önemli belgeyi de gün yüzüne çıkarıyor. Dilovası'nın tarihi geçmişini çok iyi anlayıp öğrenebilmek için Dilovası'nın karşısındaki Hersek zade Ahmet paşa vakfı belgelerini inceleyip Evliya çelebi seyahatnamesini okumak gerekiyor. Gelin şimdi Evliya Çelebiye kulak verelim.

Bir gün bir dünya gezgini, Orhan Gazi zamanında bu mahalleye gelip gemicilere;

- "Oğullar beni karşı tarafa geçirin" der.

Gemiciler derviş karşı tarafa geçirmeyip giderler. Gönül yaralı, bilgin ve ârif-i billah derviş hemen eteğine toprak doldurup;

- "Biz karşıya Allahü Teala'nın emriyle böyle geçeriz" diye eteğinden toprağı denize döktükçe deniz kara olup yürüyerek geminin ardı sıra yürür. Gemiciler bu hâli görüp;

- "Meded sultanım boğazı doldurup ekmeğimize mâni olup İstanbul'dan İzmit'e gemiler geçmez olur. Lütf edip gemimize girin" diye rica ederler.

O zât da 12.000 adım kadar denizi dil gibi durduktan sonra gemiye girerler. Hâlâ onun için dil derler ve sivri bir kumsal burundur. Ve derviş hazretleri karşı tarafa geçip keramet gösterip halini açığa vurdukları için derhâl temiz ruhlarını Hakk'a teslim eder. Bugün Diliskelesi hanı yakınında Dil Baba De-de medfundur.

Diliskelesi hakkında araştırmalarımızı sürdürdüğümüz Başbakanlık Osmanlı arşiv kayıtları tarihi tam bilinmemekle beraber Fatih Sultan Mehmet Han'ın veziri Hersekoğlu Ahmed Paşa'ya ait olan büyük bir han ve adını buradan alan Hersek Dili'nden söz ediyor. Hersek dili yakınında olan bu büyük hana gelenler ve gidenler onda konuk olup karşı tarafta bulunan Diliskelesi'nden kayıkların gelmesini beklerlermiş. Bir medeniyetin izlerini taşıyan bu istasyon ve iskele şimdilerde kaderine terk edilmiş bir durumda. Sahile nazır tarihi istasyondaki gördüğümüz içler acısı manzara tarihimize olan vefasızlığın da birer abidesi olarak böyle duruyor. Bir zamanlar bölge in-

sanı tarafından karşı kıyaya ürettikleri malları satmak için kullanılan sahil en az istasyon kadar perişan vaziyette. Ağır yük gemileri ve hurda yığınlarının işgal ettiği Diliskelesi'nin dramatik değişimini yaşlı insanlardan dinliyoruz.

Dilovası'nı gezdikçe tarihten kalan eserler bir bir sizi karşılar ve selamlar. Dilovası'na yolunuz bir kez düştümü tarihin labirentlerinde dolaşırcasına gezinip durursunuz. M.S.VII. yüzyıla ait olan bugün kü Diliskelesi'nin kuzeybatısında ki Gebrez tepesinde yer alan İbyssa suru buna en güzel örnektir. Kırk metre yükseliğe sahip surların içinde bir mahzen ile yatırı vardır. Prof. A.M. Mansel'e göre bu mezarın ANİBALA'a ait olması muhtemeldir.

Biz bu güzellikleri yaşamayı için herkesi buralara davet ediyor ve Dilovası'na selam ederek, çıktığımız bu tarihi yolculuğumuzda, Dilovası'nın yeşili ve tarihi güzellikleri ile meşhur olan Tavşancıl'a doğru yol alıyoruz.

Selçuklu'dan Osmanlı'ya Tavşancıl'da Tarihi Yaşamak

Bir zamanlar, Romalılara, Bizanslılara, Selçuklulara, Osmanlılara ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne ev sahipliği yapmıştır Tavşancıl. Biz, İstanbul'dan İzmit yönüne giderken yüksek bir tepede yeşillikler içinde kurulu Tavşancıl'a girmeden önce tarihi Tavşancıl tren istasyonuna uğruyoruz. Bu istasyonda kim bilir kimler geldi kimler geçti diye düşünmeden de edemiyoruz. Öyle ki savaş yıllarında kurtuluşumuzu sağlayan birliklere bu tarihi istasyon ev sahipliği yapmıştı. Ancak gördüğümüz tablo karşısında hayretlere düşüyoruz.

Diliskelesi istikametinde olan bu tarihi istasyonu ile aynı kaderi paylaşmakta. Yıllarca bakımsız bir vaziyette bırakılan istasyonda yolcuların oturabilecekleri bir yer bile bulmak mucize. İstasyonun hemen yanbaşındaki çeşmenin kırık duvarları da gözlerimizden kaçmıyor.

Biz gelecek nesillere tarihimizi aktarmak için çıktık bu yollara.Tarihimize karşı bu vefasızlığın bir an önce giderilmesi için de yetkili kurumlara da çağrıda bulunuyoruz.Tanımak, sevmek demektir. Sevmek için korumak gerekir.Tarih bilinci herşeye sahip olmak demektir.Atalarımızdan kalan bu değerlerimiz yok olmamalı, gelecek kuşaklara da kalmalı.

Tavşancıl tarihinde önemli bir yere sahip bir kahramanın mezarına gitmek için Tavşancıl merkeze selam ederek daha yukarılara doğru ilerliyoruz. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte bağımsızlık mücadelesi veren ve İzmit bölgesinde milli mücadeleyi örgütleyen eşsiz yiğit Yahya Kaptan'ın mezarı da Tavşancıl'dadır.Tavşancıl'a hakim bir tepe de yeşillikler içinde mezarı bulunan bu değerli vatan evladına vefa borcumuzu ödemek için mezarı başında ruhuna Fatiha okuyoruz.Mekanı cennet olsun. Bölgemizin kurtuluşunun neferi olan Kuva-yı Milliye kahramanı yada başka bir ifade ile Tavşancılı Yahya Kaptan kimdir, neler yaşamıştır isterseniz gelin birlikte tanyalım.

Kuva-i Milliye Komutanı

Yahya Kaptan

Eşsiz yiğit Yahya Kaptan, 1891 yılında Makedonya - Köprülü'de Selânik - Üsküp demiryolu üzerindeki yerleşim yerinde doğmuştur. Henüz dokuz yaşında iken Makedonya'da amcasına saldıran bir Bulgar'ı öldürüp dağa çıkması, yaşayacağı yazgısının başlangıcı olacaktır. Balkan Savaşı süresince İmparatorluğun yaralı köşesi Balkanlar'da Bulgar milliyetçilerine karşı mücadelesini sürdürmeye devam etmiş, savaş bittiğinde Sırp tarafından onurlandırılmıştır. Makedonya dağları, bu dönemde sıradan eşkıyanın yanında bir çok ulusçu ve meşruiyetçi çeteyi barındırmış, Balkanlar'da "Çete Kültürü"nü oluşturulmasına taban teşkil etmiştir. O yıllarda çete reislerine "Kaptan" sıfatı verilmekteydi.

I. Dünya Savaşı başlamadan önce İttihat ve Terakki liderlerinden Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulan Teşkilât-ı Mahsusa, güvenilir ve çete deneyimi olan bireyler arıyordu.Yahya Kaptan'ın örgüte katılma isteği hemen kabul edilir. Gönderildiği Irak

görevi dönüşü tanıştığı Yakup Cemil ona hayat felsefesinde ilham kaynağı olur.Yahya Kaptan'ın Enver Paşa'ya karşı olan tutumu yüzünden Irak'a sürgün olarak gönderilir.

Sürgün hayatı biten Yahya Kaptan, İstanbul döndüğü zaman 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi'nin ağır şartlarının ülkede yarattığı tahribatı ve halkın çaresizliğini görür. Bu esnada Mustafa Kemal Paşa'nın Çanakkale muharebelerindeki kahramanlıklarını öğrenir ve ülkeyi kurtaracak tek kişinin de Mustafa Kemal Paşa olduğuna inanır.Yahya Kaptan, o andan itibaren "Büyük Kurtarıcı"ya karşı derin hayranlık beslemeye başlar.

O dönemler yurtsever bazı kişiler de, Mustafa Kemal Paşa'nın söylemlerine inanmaya başlamıştır. Bu arada kurtuluş mücadelesinde ülke kan ağlıyor, işgal güçleri yanlarına azınlıkları da katıp halka eza cefa ediyorlardı. Bu durum çok geçmeden halkta milli bilinç, Kuva-yı Milliye fikri ve ruhunun uyanmaya başlamasını sağlar. Yahya Kaptan ise Gebze'de komutanlığını üstlendiği Kuva-yı Milliye'yi oluşturarak bölgeyi düşmandan temizler. Ancak İtilaf devletleri ile işbirliği içerisinde olan İstanbul Hükümetinin gönderdiği kuvvetler tarafından yakalanıp başının kesilerek şehit edilmesi ile hayat serüveni sona erer. İşte Yahya Kaptan gibi neferlerin tarihin kullerinden doğan bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'ni emaneti sonrası, yaşamış olan sanayi hamlesinin getirmiş olduğu göç olgusunun, batı bölgelerimizde olduğu gibi Dilovası'nda da birçok yöreden kültürel insan zenginliğe sahip olduğu görürüz.

Dilovası Köyleri'nde Devr-i Alem

Dilovası'nda adeta Devr-i Alem yaparak bir mahalleden başka bir mahalleye, bir köyden başka bir köye girizgah yapıyoruz. Buralar kültürün, tabiatın, tarihin ve insanların bir yelpazede birleştiği, aynı potada eridiği çok değerli yerleşim yerleri.Şimdi isterseniz sırasıyla Çerkeşli, Demirciler, Köseler ve Tepecik köylerini tanyalım.

Dilovası 5 organize sanayi bölgesi ile bugün organize sanayilerin kalbinin attığı yer olsada tarihi Tavşancıl mahallesi, Çerkeşli, Demirciler, Köseler ve Tepecik köyü ile tarım ve hayvancılığın hala yaşandığı bir bölgedir. Dilovası köylerine giden yollar üzerinde tipik köylü kıyafetleri ile sizleri sebze ve meyve satan köy kadınları karşılar. Yöreye özgü sepetler içinde ki seftaliler, deveci armutları, kiraz ve üzümeler bu köylerde organik olarak yetiştirilmektedir.Biz de meyve ve sebze satan köylü kadınların yanında durup onları dinliyoruz.

Herşeye rağmen hala hayvancılığın yapıldığı bu köylerde bir zamanlar, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünleri İstanbul'da padişah sofralarını süslemekteydi. Koyun yoğurtları ve kuzu dolmaları meşhur olan bu bölgelerde bugün sayıları azda olsa koyun sürüleri bulunuyor. Bugün bu köylerde geçimini hayvancılıktan sağ-layan birçok insan var. Bu bakımdan Dilovası sa-nayinin yanında tarım ve hayvancılığın yapıldığı bir yer olarak hala varlığını devam ettiriyor.

Devr-i Alem ekibi olarak, Dilovası'nın bir-birinden güzel köylerine gitmeden önce bir doğa harikası olan Ballıkayalar Tabiat Parkına yönümüzü çeviriyoruz. Yemyeşil ormanlar ve sarp kayalar içinde saklı bir cennet olan bu tabiat parkı gerçekten görülmeye değer. Bu tabiat parkında akan tertemiz sular, bu sularla bir o yana bir bu yana zevk-i sefa süren bembeyaz kuğular adeta doğayla raks etmekte. Renk renk fırça darbelerinden izler taşıyan bu koca vadi, dağcılarında uğrak yeri. İsterseniz eşiniz ve çocuğunuz ile de harika bir haftasonu kahvaltısı yapabilirsiniz. Hem göz hem de gönül ziyafeti sunan bu eşsiz tabiat parkından insan ayrılmak istemiyor. Ama biz biliyoruz ki yolumuzda başka güzellikler bizi bekliyor.

Çerkeşli'yi Tanımak

Çerkeşli, adından anlaşılacağı gibi tarihi çok eskilere dayanan bir köyümüz. Köy adeta saklı bir hazine. Köydeki tarihi çeşme, çınar ağaçları köyün önemli bir geçmişe sahip olduğunu gösteriyor. Köyde ki sebze ve meyvecilik az da olsa yapılmaya çalışılıyor. Yüzlerce yıllık tarihi geçmişe sahip bu köy Manav-Türkmen geleneğini hala sürdürüyor.

Çerkeşli'de yaşayan manavlar da kendi örf ve anenelerini sürdürmektedirler. Düğün, nişan ve sünnet törenleri günümüzde salonlara girsede hala bu köyde kendi usullerince yaşatılmaya çalışılıyor. Köyün sokaklarında gezerken tarihi adeta yaşar gibi oluyoruz. Ancak kiraz, şeftali, üzüm başta olmak üzere bir çok meyvenin bağcılığını yapan insanlar bağlarının bulunduğu alandan 1955'li yıllarda D-100 karayolunun geçirilmesinden sonra verimli topraklarını sanayi kuruluşlarına satmaya başladılar. Sanayi ile bir anda yaşanan nüfus artışı bölge insanlarını topraklarını sanayiciye ve yeni gelen insan kitlelerine satarak, kendi tabirleriyle ovaya yani bugünkü Dilovası'na yerleşmelerine neden olur. Kendilerine özgü yaşam tarzları olan bu insanları gelin isterse-niz daha yakından tanıyalım.

Zamanında Çerkeşli köy'ünde, Osmanlı Türk'ü olarak da isimlendirilen manavlar yaşamaktaydı. O zamanlar bu bölge yerleşme için değil, tarım ve bağcılık için kullanılıyordu. 1419 tarihinde adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkez bölüğünden aldığı bilinen, He-reke tipi halı dokumacılığı ilerlemiş Çerkeşli köyünün üç tarafı pek yük-sek olmayan dağlarla çevrili. Hayvan ağılları ile modern tavuk çiftliği olan kö-yün Çavuş üzümü ünlüdür. Aynı zamanda amatör spor kulübü ile Avcılık ve Atıcılık kulübü bulunan güzel bir köyümüzdür. Çerkeşli sahip oldu-ğu güzellikler ile bizleri kendisine çağırıyor. Ama biz Çerkeşli'ye selam ederek, tekrar Dilovası'nın başka güzellikleri için yolumuza devam ediyoruz. Şimdi ki durağımız ise bir başka tarihi durak Demirciler köyü.

Demirciler'de bir Konak

İzmit'e 45 km mesafede olan Demirciler köyü daha önceleri Diliskelesi sahilinde Gemiciler köyü-nün Demirciler'e taşınması ile meydana gelir. 700 yıllık geçmişi olan bu köyün ta-rihi hamam kalıntıları, çeşmesi, köye özgü konak tipi evleri ve köy girişindeki koca mezarlığı Demirciler köyünün ne kadar eski bir yerleşim yeri olduğunu gözler önüne seriyor. Öyle ki bu köyde yetişen birçok âlim saraylarda huzur hocalığı da yapar.

19. yy. Osmanlı mimarisinin en başarılı örneğini de bu köy içinde barındırmakta-dır. Kalem işi bezemeler ve mimari üslup açısından Kocaeli ilindeki tek örnek olma özelliğine sahip Demirciler konağı tarihi bir eser olarak merak ediyoruz. Ancak köy girişinde bir zamanlana bir abide gibi duran Demirciler Konağı'nın enkazı karşısında üzü-lüp kahr oluyoruz. 250 yıllık geçmişi olan bu konak vefasızlığa daha fazla dayanamayarak yıkılmış. Bu feryadı ekranlardan taşarcasına aktarmak tarihimiz-in bu köydeki belki de en önemli nişanesi olacaktır. Geçmişimizi yıkmadan, geleceğimizi kurmak için tüm yetkilileri tarihimize sahip çıkmaya davet ediyoruz. Karadeniz ikliminin hüküm sürdüğü Demirciler köyünün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanı-yor. Bugün köy hayatının halen bütün doğallığı ile sürdüğü Demirciler gezilip görülmeye değer bir yer. Devr-i Alem ekibi olarak biz sizleri tarihi Demirciler köyüne davet ediyor, yolumuza devam ediyoruz.

Sanayi'nin Sıkıştırdığı Bir Köy Köseler:

Dilovası'nda tam anlamıyla Devr-i Alem yaparak hiç durmadan yeşillikler içindeki bir başka köy Köseler'deyiz. Köseler düz bir ovada adeta bir tabloyu andıran manzarasıyla sizlere hoş geldin der. Köy camisinin girişindeki tarihi kitabe ve köy mezarlığındaki tarihi mezar taşları Kösellerin yüzlerce yıllık tarihi bir geçmişe sahip olduğunu gösterir. 1960'lı yıllarda açılan Köslar Kur'an kursundan birçok din adamı yetişti. Kur'an kursu halen din hizmetine devam ediyor. Köyde küçükbaş hayvan bakan sürü sahipleri halen hayatlarını hayvancılıkla sağlıyorlar. Mermerciler sanayinin kuşattığı koyun ağılları adeta bir tarihin ihtişamlı tablosunu yansıtıyor. Bu tablo aynı zamanda sanayileşmeye inat hayvancılığın var olduğunu da ispatlıyor. Biz, Devr-i Alem ekibi olarak Köselerde koyun peyniri yapan İlgez ailesine konuk oluyoruz.

Bugün birkaç sürü sahibinden birisine sahip olan İlgez ailesinin 400 yıllık geçmişi olan ağıllına gidiyoruz. 100'lerce koyun bu ağılda. Türkiye'de hayvancılığın ölüm kalım savaşı verdiği bir ortamda biz bu köyde genç insanların severek hayvancılık yapmasına şahitlik yapıyoruz. Ancak sürü sahiplerinden dert ve sitem dinliyoruz.

Köylerimizde korunarak desteklenmesi gereken hayvancılığın Orman İşletme Müdürlüğü tarafından baskı altına alınmasına bizde isyan ediyoruz. Sadece Köseler köyündeki sürü sahipleri değil asırlardan beri sığırlık merasında hayvancılık yaparak hayatlarını çadırlarda sürdüren yörüklerinde Orman Bakanlığı tarafından çıkarılmak istendiğini üzümlere öğreniyoruz. Bu kez de bir dokunup, bin ah işittiğimiz sürü sahibi gençlere mikrofonlarımızı uzatıyoruz.

Köseler bölgesinde başka tarihi köylerde var. Çerkeşli köyü üzerindeki Seki köyündeki Koca Mezarlığı ise Mermerciler Organize Sanayi Bölgesinin malzeme deposu haline getirilerek yok olmakta. Birer manevi tapu senedi olan bu mezarlıklara sahip çıkarak gelecek kuşaklara aktarmak tarihe karşı bir vefa borcumuz.

Zirvelerin Köyü Tepecik:

Köseler köyündeki araştırma ve çekimlerimizi tamamlayarak kameramızı bu kezde Dilovası dağlarının zirvesinde bir kartal yuvasını andıran ve kuruluşu Fatih Sultan Mehmet'e kadar giden Tepecik köyüne çeviriyoruz. Tepecik yâda halk arasındaki ağıyla Tepeköy'e girer girmez sevimli ve cana yakın insanları bizleri karşılıyor. Tepecik çok eski tarihi

bir geçmişe sahip. Osmanlı öncesi uygarlıklara ait kalıntıların bulunduğu Tepecik, Fatih Sultan Mehmet Han tarafından merkezi bir köy haline getirilmiştir.

İl merkezine 55 km mesafede olan Tepecik'te, tarım ve hayvancılık yapılmakta, Karadeniz, Akdeniz ve kara iklimi iç içe olan köyde var olan tarihi cami, çeşme, konak ve mezarlık Tepecik köyünün tarihi geçmişini de yansıtıyor.

Dilovasına Veda Vakti....

Dilovası'nda, Adatepe üzerinden bir güneş daha batıyor. Kültürün, tarihin, sanayinin, tabiatın harman olduğu bu nadide ovoidan ayrılma vakti de geldi çatı. Bizler bu bereketli topraklarda Devr-i Alem yaptık. Dilovası'nı daha yakından tanıdık, insanlarıyla kaynaştık ve en önemlisi çok sevdik. Dilovası bir yanda sahip olduğu kara, deniz ve hava yolu ulaşım imkânları, bir yanda tarihi dokusu ve kültürü, bir yanda da tabii güzellikleri ve sınırsız Anadolu insanları ile binlerce yıldır bu coğrafyanın eşsiz bir mozayığı.

İpek yolunun geçtiği Dilovası, asırlarca Roma'dan Bizans'a, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne, Anibal'den Yahya Kaptan'a, Sultan Süleyman'dan Koca Mimar Sinan'a muhteşem tarihi izler taşıdı. Artık Dilovası, gelişen ve büyüyen sanayisi ile Türkiye'nin sanayii atardamarı. Dilovası aynı zamanda Balıkayalar tabiat parkı, Adatepe mesire alanı, tarihi Tavşancıl evleri, muhteşem Tavşancıl ve Diliskelesi sahilleriyle turizm bölgesi olma yolunda hızla ilerliyor.

Dilovası bugün, tarihi köylerinde yetişen sebze ve meyveleri, meşhur koyun yoğurdu ve kuzu dolmaları ile sadece sanayi değil, aynı zaman da tarım ve hayvancılığın da merkezi. Dilovası, kültür erezyonunun yaşandığı bu çağda, tüm bu değerleri ile adeta Anadolu'nun saklı şehri gibi tarihten bizlere emanet. Dilovası hızla gelişiyor ve büyüyor. Yakın bir gelecekte sanayi, kültür, turizm ve ulaşım üssü olarak Türkiye'nin marka şehirleri arasında yerini alacak.

Dilovası'nı sevmek tanımakla başlar. Bir kez sevdiğinizde de asla bitmez bu seveda. Çünkü burası sacda pişen ekmek kadar sıcak ve temiz yüreği olan Anadolu insanın kültürlerinin birleştiği ve kaynaştığı yerdir. Dilovası'na veda ederken aklımız ve gönlümüz Dilovası'nda kalıyor. Bir gün yolunuz Dilovası'na düşerse bilin ki, Anadolu insanı kadar sıcak ve memleket nefesi kadar büyük bir özlemle sarıp sarmalar sizi. Selam olsun sana ovası bereketli nazlı gelin, selam olsun sana gönlü engin, yüreği derin diyar DİLOVASI!..

Kocaeli , Gebze Darıca, Çayırova ve Dilovası Ansiklopedisi nasıl hazırlandı?

SONSOZ

Gebze bölgesi Fatih Sultan Mehmet tarafından ilçe merkezi haline getirildikten sonra geçmişten günümüze hızla gelişti değişerek bu günlere geldi. Gebze gibi, dünyada bu kadar kısa zamanda hızla büyüyen bir başka bölge yoktur. Geçmişte, Körfez İlçesinden, İstanbul'un Tuzla ilçesine kadar çok geniş bir alanı kapsayan Gebze, 1950'li yıllarda küçük bir kasaba iken bugün Kocaeli'nin Körfez, Darıca, Dilovası, Çayırova ilçeleri ile İstanbul'un Tuzla ve Aydınlı ilçeleri Gebze'den bağımsız birer ilçe olurken bugün de bütün köyler Gebze'ye bağlı mahalle haline geldi.

Sanayi, bilim, teknoloji ve kültür alanında dünya kenti olma yolunda hızla ilerleyen Gebze'yi kısaca tanıtabilmek için Ansiklopedik Gebze, Darıca, Çayırova ve Dilovası Belgesel Kitabı'nı hazırlamış bulunmaktayız. Bu kitabın hazırlanmasında Belgesel Yayıncılık araştırma merkezi ve kütüphanesinde bulunan birçok bilgi ve belgeyi inceledik. Başbakanlık Arşivler Genel Müdürlüğü'nden araştırmacı belgesi olarak Osmanlı Arşivinde yer alan Gebze ile ilgili binlerce belge üzerinde araştırmalar yaptık. 1985- 2013 yılları arasında yayınlanan Gebze Gazetesi'nin tüm sayılarını tek tek gözden geçirdik. Ansiklopedik Gebze ve Kocaeli Belgeseli Kitaplarını, Gebze 2000 kitabını, İsmail Sevinç arkadaşımızın Gebze Tarih Ansiklopedisi'ni, Gebze'nin yetiştirdiği ilim adamlarından Prof.Dr. Gülferin Çelik'in Gebze üzerine yazdığı 2. Ciltlik Gebze kitabı, Avni Öztüre'nin İzmit tarihi başta olmak üzere, birçok üniversitemizin öğretim görevlisi ve akademisyenleri tarafından Gebze üzerine hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerini inceledik.

Kocaeli Valiliğinin 1960,1970 ve 2000 yıllarında yayınladığı il yıllıkları ile orijinal nüshası sadece Belgesel Yayıncılık kütüphanesinde olan ve 1927 yılında Osmanlıca olarak Kocaeli valiliği tarafından basılan "Kocaeli İli Meclisi Umumi Zabıt Namesi" kitabındaki bilgilerden de yararlandık.

Kültür Bakanlığı, Kocaeli Büyükşehir ve Gebze, Darıca, Dilovası, Çayırova Belediyeleri başta olmak üzere resmi ve özel birçok kurum ve kuruluşun bilgi, belge ve arşivlerinden yararlanarak Ansiklopedik Gebze Darıca, Çayırova ve Dilovası Belgesel Kitabı'nı hazırladık.

Ansiklopedik Gebze Darıca, Çayırova ve Dilovası Belgesel Kitabı'nın içindeki bilgi ve belgeleri, Kültür Bakanlığı belgesel yapım yetki belgesi ile Belgesel film haline getirerek Belgeselin DVD'sini kitapla birlikte vererek yayıncılık hayatında bir ilke imza attık. Gebze Rehberi'nin bir bölümünü Türkçe- İngilizce olarak hazırladık. Bir dünya kenti olan Gebze'nin uluslararası düzeyde tanıtımına da katkıda bulunmaya çalıştık.

Bu kitap ilköğretim okulu öğrencileri için yardımcı ders kitabı olmanın yanında, Gebze ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezi hazırlayacak akademisyenlere, kaynak eser teşkil edecektir.

Ansiklopedik Gebze Darıca, Çayırova ve Dilovası Belgesel Kitabı Gebze için kaynak ve başvuru kitabı olacağı gibi, bölge okullarında okuyan öğrencilere yardımcı ders kitabı özelliği taşıyacaktır.

Fatih Sultan Mehmet tarafından kaza merkezi yapılan Gebze sürekli büyüdü, gelişti birçok kazalar mahiyeler ve köyler meydana getirdi. Bu kitap Fatih Sultan Mehmet Han'ın vefat yıldönümü anısına bir kültür hizmeti olarak Gebze'nin Fatih Sultan Mehmet Han'dan günümüze nasıl gelişerek değiştiğinin yazılı belgesi de olacaktır.

Bu kitabın basım ve yayımında maddi ve manevi katkıda bulunan başka Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın İbrahim Karaosmanoğlu olmak üzere emeği geçen herkese şükranlarımı sunarım.

İsmail KAHRAMAN
Gebze- Kasım- 2014